

Konkurs

Konkurslag (1987:672)	13
Konkursförordning (1987:916)	58
Jordabalk (1970:994) – utdrag	66
<i>Internationella förhållanden</i>	
Insolvensförfaranden , förordning 1346/2000/EG	69
Kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen , lag (2005:1046)	94
Kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden , förordning (2005:1056)	95
Internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens , lag (2005:1047)	97
Internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens , förordning (2005:1057)	99
Konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land , lag (1981:6)	101
Verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land , lag (1981:7)	103
Kungörande av konkursbeslut i annat nordiskt land , tillkännagivande (2011:856)	105
Omedelbar skriftväxling med utländska domstolar i vissa konkurser , förordning (1983:162)	106
<i>Förvaltarberättelse</i>	
Aktiebolagslag (2005:551) – utdrag	107
RedR 2 Kontrollbalansräkning	121
RevR 1 Granskning av kontrollbalansräkning	128
RevU 2 Revisorns rapportering i samband med likvidation av aktiebolag	135
Ekonomiska föreningar , lag (1987:667) – utdrag	147
Försäkringsrörelselag (2010:2043) – utdrag	150
Understödsföreningar , lag (1972:262) – utdrag	152
Bostadsrättslag (1991:614) – utdrag	152
Kooperativ hyresrätt , lag (2002:93) – utdrag	153
Sambruksföreningar , lag (1975:417) – utdrag	154
Förvaltning av samfälligheter , lag (1973:1150) – utdrag	154
Handelsbolag och enkla bolag , lag (1980:1102) – utdrag	155
<i>Dagbok och akter</i>	
Dagbok och akter i konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion , förordning (1979:802)	156

Forts. nästa sida

Avgifter m.m.

Tillsynsavgift i konkurs , förordning (1979:972)	156
Avgifter vid de allmänna domstolarna , förordning (1987:452)	157
DVFS 2010:5 Redovisning av konkurskostnader och betalning av konkursavgifter m.m.	160
DVFS 2013:12 Konkursförvaltartaxa	161
BOLFS 2004:6 Avgifter för bevis och uppgifter i registret för fysiska personers och dödsbans konkurser	162
Avgiftslista	163
<i>Redovisning</i>	
BFNAR 2013:2 Bokföring – utdrag	164
SKVFS 2009:3 Användning av kassaregister – utdrag	182
BFN U 87:10 Bokföring i konkurs	183
<i>REKON</i>	
Rekommendation angående bokföring i konkurs	184
Rekommendation angående god förvaltarsed	188

Konkurslag (1987:672)

(senast ändrad genom SFS 2011:1328)

1 kap. Inledande bestämmelser	14
2 kap. Konkursansökan och konkursbeslut m.m.	15
Konkursansökan m.m.	15
Bevisning om obestånd	16
Konkurshinder	16
Säkerhetsåtgärder	16
Prövning av konkursansökan m.m.	17
Åtgärder vid konkursbeslut m.m.	18
Överflyttning av en konkurs	19
3 kap. Verkningar av konkurs	19
Gäldenärens förlust av sin rådighet	19
Egendom som ingår i ett konkursbo	19
Utmätning vid konkurs	20
Rättegång vid konkurs m.m.	20
4 kap. Återvinning till konkursbo	21
Inledande bestämmelser	21
Förutsättningar för återvinning	21
Verkan av återvinning	23
Talan om återvinning m.m.	24
5 kap. Fordringar i konkurs	24
Fordringar som kan göras gällande	24
Fordringar med solidariskt betalningsansvar	25
Vissa fordringar som är beroende av villkor	26
Beräkning av ränta på fordringar under konkurs m.m.	26
Värdering av vissa fordringar	26
Kvittning i konkurs	27
Ett konkursbos ansvar för lönefordringar	27
6 kap. Gäldenärens skyldigheter m.m.	27
Förbud mot näringsverksamhet under konkurs	27
Upplysnings- och närvaroplikt under konkurs	28
Bouppteckningsed	28
Tvångsmedel m.m.	28
Ersättning för inställelse	30
7 kap. Förvaltning och tillsyn	30
Förvaltare	30
Entledigande av förvaltare m.m.	31
Rådgivare och förlämningsman	31
Förvaltarens allmänna åligganden m.m.	31
Förvaltarens medelsförvaltning m.m.	33
Redovisning av medel till tredje man	34
Tillsynen över förvaltningen	35
Granskningsman	35
8 kap. Försäljning av egendom	35
Inledande bestämmelser	35
Försäljning av fast egendom	36
Försäljning av lös egendom	36
Kungörande av auktion i vissa fall	38
Indrivning av fordringar	38
9 kap. Bevaknings- och anmärkningsförfarandet	38
Bevakning	38
Anmärkning	39
Tvist angående en bevakad fordran	40
Efterbevakning	41

10 kap. Avskrivning av konkurs	41
11 kap. Utdelning	42
Inledande bestämmelser	42
Utdelningsförfarandet	42
Utbetalning av utdelningsmedel	43
Förskottsbetalning	44
När en konkurs anses avslutad m.m.	44
Efterutdelning	44
Viss anmälningsskyldighet m.m.	45
12 kap. Ackord i konkurs m.m.	45
Frivillig uppgörelse	45
Ackordsförslag m.m.	45
Sammanträde för prövning av ackordsförslag	46
Borgenärsmajoritet vid ackord m.m.	47
Fastställelse av ackord	48
Verkan av ackord	48
Tillsyn över ackord	49
Förverkande av ackord	49
13 kap. Förvaltarens slutredovisning	49
Avgivande av slutredovisningen	49
Granskning av slutredovisningen	50
Klander av slutredovisningen	50
14 kap. Konkurskostnader	50
Allmänna bestämmelser	50
Förvaltarens arvode	51
Förskott på förvaltarens arvode	52
Förvaltarens ersättning för kostnader	52
Övriga konkurskostnader	52
Fördelning av konkurskostnaderna på olika slag av egendom	53
15 kap. Information om beslut och åtgärder under konkurs	53
Formen för kungörande	53
Utbyte av kungörelse mot skriftliga underrättelser till borgenärerna	53
Utbyte av underrättelser och kallelser till borgenärerna mot kungörelse	53
Formen för kallelser och underrättelser m.m.	54
Register över konkurser	54
16 kap. Bestämmelser om handläggning och överklagande m.m.	54
Handläggning av konkursärenden	54
Verkställighet av beslut i konkursärenden	55
Överklagande av rättsens beslut i konkursärenden m.m.	55
17 kap. Skadestånd och straff	56
Skadestånd	56
Straff m.m.	56
Propositioner	57

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Genom konkurs tar en gäldenärs samtliga borgenärer i ett sammanhang tvångsvis i anspråk gäldenärens samlade tillgångar för betalning av sina fordringar. Under konkurs omhändertas tillgångarna för borgenärernas räkning av konkursboet.

2 § En gäldenär som är på obestånd skall efter egen eller en borgenärs ansökan försättas i konkurs, om inte annat är föreskrivet.

Med obestånd (insolvens) avses att gäldenären inte kan rätteligen betala sina skulder och att denna oförmåga inte är endast tillfällig.

3 § Förvaltningen av ett konkursbo handhas av en eller flera förvaltare.

Förvaltningen av boet står under tillsyn av tillsynsmyndigheten. *Lag (2006:706)*

4 § Ett konkursbo som är på obestånd kan försättas i konkurs. Vad som är föreskrivet i denna lag om gäldenär skall i sådana fall gälla konkursboet.

5 § Med panträtt i fast egendom jämställs vid tillämpningen av denna lag annan särskild förmånsrätt som gäller i egendomen och inte grundas på utmätning.

Vad som sägs om borgenär med handpanträtt i lös egendom tillämpas också i fråga om borgenär med rätt att hålla kvar lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt).

Lag (1994:481)

6 § Om det i någon annan lag har meddelats någon bestämmelse som avviker från denna lag, gäller den bestämmelsen.

Angående tillämpligheten av rättegångsbalken ges bestämmelser i det följande.

2 kap. Konkursansökan och konkursbeslut m.m.

Konkursansökan m.m.

1 § Ansökan om konkurs görs skriftligen hos den tingsrätt där gäldenären bör svara i tvistemål som angår betalningsskyldighet i allmänhet. Ansökningshandlingen skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller sökandens ombud.

Sökanden skall ange och styrka de omständigheter som gör rätten behörig, om de inte är kända.

En ansökan skall avisas, om det inte av den framgår vilken tingsrätt som är behörig och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

I 2 § lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen finns ytterligare bestämmelser om ansökans innehåll. *Lag (2005:1052)*

2 § Har en konkursansökan gjorts hos en tingsrätt som inte är behörig, skall rätten genast sända handlingarna i ärendet till den tingsrätt som enligt vad dessa visar är behörig och underrätta sökanden. Ansökan skall anses gjord, när ansökningshandlingen kom in till den förra tingsrätten.

3 § Görs ansökningen av gäldenären, bör till ansökningshandlingen bifogas en av gäldenären underskriven förteckning över boets tillgångar och skulder med uppgift om varje borgenärs namn och postadress samt om det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet.

Ansöker ett dödsbo eller en dödsbodlagare om att boet skall försättas i konkurs, skall till ansökningshandlingen fogas en bestyrkt kopia av bouppteckningen efter den döde och, om bouppteckningen har registrerats, bevis om detta. Har inte bouppteckning förrättats, skall uppgift om varje delägars namn och postadress lämnas. *Lag (2001:97)*

4 § Görs ansökningen av en borgenär, skall han vid ansökningen lämna uppgift om sin fordran och de omständigheter i övrigt på vilka han grundar yrkandet. Han skall även i original eller kopia bifoga de handlingar som han vill åberopa. Ansökningshandlingen och de handlingar som har bifogats denna skall ges in i två exemplar.

5 § En ansökan skall avisas, om den i de avseenden som avses i 3 eller 4 § eller i övrigt är så bristfällig att den inte kan läggas till grund för prövning i sak och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

6 § Har en borgenärs fordran fastställts av domstol eller av Kronofogdemyndigheten med stöd av lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning, skall detta godtas som stöd för behörighet att begära gäldenären i konkurs, även om avgörandet inte har vunnit laga kraft. Detta gäller dock inte, om en domstol har förordnat att avgörandet inte får verkställas.

En fordran som har fastställts genom en giltig skiljedom skall också godtas, om skiljedomen får verkställas enligt 3 kap. 15 eller 17 § utsökningsbalken och en domstol inte efter talan mot skiljedomen har bestämt annat.

I andra fall än de som avses i första och andra styckena skall borgenären styrka sin behörighet att begära gäldenären i konkurs. *Lag (2006:706)*

Bevisning om obestånd

7 § En uppgift av gäldenären att han är insolvent skall godtas, om det inte finns särskilda skäl att inte göra det.

8 § Om inte annat visas, anses en gäldenär vara insolvent, när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken inom de senaste sex månaderna före konkursansökningen har framgått att han saknat tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen. Detsamma gäller, om gäldenären har förklarat sig ställa in sina betalningar.

9 § En gäldenär, som är eller senare än ett år före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig enligt bokföringslagen (1999:1078), ska om inte annat visas anses insolvent, om

1. gäldenären har uppmanats av en borgenär att betala klar och förfallen skuld men underlåtit att göra detta inom en vecka och
2. borgenären begär gäldenären i konkurs inom tre veckor därefter och skulden då ännu inte är betald.

Borgenärens uppmaning ska innehålla en upplysning om att en konkursansökan kan följa. Uppmaningen ska delges gäldenären. Delgivning enligt 34–37 §§ delgivningslagen (2010:1932) får ske endast om det med beaktande av vad som har framkommit i det aktuella delgivningsärendet eller vid andra delgivningsförsök med gäldenären finns anledning att anta att denne har avvikit eller på annat sätt håller sig undan.

Första och andra styckena gäller inte sådana juridiska personer som anges i 2 kap. 2 § bokföringslagen och som inte driver näringsverksamhet. *Lag (2010:1951)*

Konkurshinder

10 § En borgenär har inte rätt att få gäldenären försatt i konkurs, om

1. borgenären har betryggande pant eller därmed jämförlig säkerhet i egendom som tillhör gäldenären,
2. tredje man har ställt betryggande säkerhet för borgenärens fordran och konkursansökningen strider mot villkoren för säkerhetens ställande,
3. borgenärens fordran inte är förfallen till betalning och betryggande säkerhet erbjuds av tredje man.

Med säkerhet som har ställts eller erbjuds av tredje man avses även borgen, om borgenmannen svarar som för egen skuld.

10 a § Om företagsrekonstruktion pågår enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion, skall en borgenärs ansökan om konkurs, i fall gäldenären begär det, förklaras vilande i avvaktan på att företagsrekonstruktionen upphör.

Finns det särskilda skäl att anta att borgenärens rätt allvarligt äventyras, får dock rätten besluta att försätta gäldenären i konkurs. Innan ett sådant beslut meddelas skall rekonstruktören beredas tillfälle att yttra sig. *Lag (2003:538)*

Säkerhetsåtgärder

11 § Finns det sannolika skäl för bifall till en konkursansökan och kan det med skäl befaras att gäldenären skaffar undan egendom, får rätten, om det finns särskild anledning, förordna om kvarstad på gäldenärens egendom i avvaktan på att ansökningen prövas.

I fråga om en sådan säkerhetsåtgärd tillämpas vad som gäller om kvarstad för fordran som beviljas enligt 15 kap. rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. Detta gäller dock inte bestämmelsen i 16 kap. 15 § andra stycket utsökningsbalken.

Rätten får medge undantag från beviljad kvarstad.

12§ Finns det sannolika skäl för bifall till en konkursansökan och kan det med skäl befaras att gäldenären genom att resa utomlands undandrar sig en skyldighet eller överträder ett förbud som enligt denna lag gäller i konkurs, får rätten, om det finns särskild anledning till det, förbjuda gäldenären att resa utomlands i avvaktan på att ansökningen prövas. Om ett sådant reseförbud meddelas, får i samband därmed eller senare gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till Kronofogdemyndigheten. Om gäldenären inte har något pass, får förbud att utfärda pass för honom meddelas. Gäldenären får häktas, om det är uppenbart otillräckligt med ett reseförbud.

Om gäldenären är en juridisk person, tillämpas första stycket även på den styrelseledamot, verkställande direktör, bolagsman och likvidator som har avgått eller entledigats senare än ett år före den dag då konkursansökningen kom in till tingsrätten.

Beträffande en sådan säkerhetsåtgärd som avses i denna paragraf tillämpas bestämmelserna i 15 kap. 5, 6 och 8 §§ rättegångsbalken, om inte något annat följer av denna lag. En säkerhetsåtgärd kan inte hindras av att säkerhet ställs. Inte heller kan en beviljad säkerhetsåtgärd hävas av denna anledning. Kostnaden för häktning betalas av staten. *Lag (2006:706)*

13§ Frågor om säkerhetsåtgärder enligt 11 eller 12 § tas upp på begäran av en borgenär. Innan rätten meddelar beslut i frågan skall gäldenären ges tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske.

Rätten får hålla förhandling för prövning av fråga om säkerhetsåtgärd. Till förhandlingen skall gäldenären och borgenären kallas. Kallelserna bör delges.

Beträffande häktning tillämpas vad som sägs i 6 kap. 10 § tredje stycket och 11 §.

Ett beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass skall delges gäldenären.

Prövning av konkursansökan m.m.

14§ Uptas en gäldenärs konkursansökan, skall rätten genast pröva ansökningen.

Gäldenärens konkursansökan skall dock prövas vid en förhandling, om

1. det med hänsyn till tillgängliga upplysningar eller av någon annan anledning finns särskilda skäl att inte godta uppgiften om gäldenärens insolvens eller
2. ansökningen avser ett dödsbo som inte står under förvaltning av boutredningsman och ansökningen inte har gjorts av samtliga delägare.

Förhandlingen skall hållas inom två veckor från det att ansökningen kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får den hållas senare, dock senast inom en månad. Till förhandlingen skall gäldenären kallas. I fall som avses i andra stycket 2 skall även de dödsbo-delägare som inte har biträtt ansökningen kallas. Ansökningen kan prövas slutligt även om gäldenären uteblir från förhandlingen. I kallelsen skall han upplysas om detta.

En konkursansökan som avses i andra stycket 2 skall förklaras vilande, om det görs en framställning om att dödsboets egendom skall avträdas till förvaltning av boutredningsman. Om dödsboets egendom avträds till förvaltning av boutredningsman, förfaller konkursansökningen.

15§ En kallelse som avses i 14 § tredje stycket ska delges. Kallelsen får delges enligt 34–37 §§ delgivningslagen (2010:1932) endast om det med beaktande av vad som har framkommit i det aktuella delgivningsärendet eller vid andra delgivningsförsök med gäldenären finns anledning att anta att denne har avvikit eller på annat sätt håller sig undan. Kungörelsedelgivning enligt 48 § första stycket 1 delgivningslagen får ske även när gäldenären vistas på känd ort utomlands, om delgivning annars inte kan ske här i landet och rätten med hänsyn till omständigheterna finner att det inte är skäligt att kräva att delgivningen verkställs utomlands. *Lag (2010:1951)*

16§ Uptas en borgenärs konkursansökan, skall rätten sätta ut en förhandling för prövning av ansökningen.

Förhandlingen skall hållas inom två veckor från det att ansökningen kom in till rätten. Om det finns särskilda skäl, får den hållas senare, dock senast inom sex veckor. Till för-

handlingen skall parterna kallas. Parterna skall i kallelsen upplysas om den i 19 § föreskrivna påföljden av att part utblir.

I kallelsen till gäldenären skall denne föreläggas att svara på konkursansökningen vid förhandlingen. I kallelsen skall även anges att gäldenären inte behöver inställa sig, om han före förhandlingen skriftligen medger ansökningen och rätten inte särskilt undermåttat honom om att förhandlingen ändå skall hållas.

17 § I fråga om kallelser enligt 16 § tillämpas 15 §. Gäldenären ska samtidigt med kallelsen delges de av borgenären ingivna handlingarna.

Om delgivning med gäldenären sker enligt 38 eller 48 § delgivningslagen (2010:1932), får rätten förordna att gäldenärens egendom sätts under särskild vård. Kostnaden för vården ska betalas av borgenären. *Lag (2010:1951)*

18 § Om gäldenären före förhandlingen medger en borgenärs konkursansökan, skall rätten genast pröva ansökningen.

Om rätten till hänsyn till tillgängliga upplysningar eller av någon annan anledning finner att det finns särskilda skäl mot antagandet att gäldenären är insolvent, skall konkursansökningen dock prövas vid förhandlingen. Rätten skall genast underrätta gäldenären om detta.

Behöver frågan om att försätta gäldenären i konkurs inte prövas vid förhandlingen, skall denna ställas in och borgenären genast underrättas om detta.

19 § Uteblir borgenären från förhandlingen, skall ärendet avskrivs, om inte gäldenären medger ansökningen.

Ansökningen får prövas slutligt även om gäldenären utblir från förhandlingen.

20 § En förhandling där frågan om att försätta gäldenären i konkurs skall prövas får skjutas upp på en parts begäran när det finns särskilda omständigheter. Uppskov får dock inte utan synnerliga skäl meddelas, om sökanden motsätter sig det. Endast om det är nödvändigt får uppskovet göras längre än fyra veckor.

21 § Om flera konkursansökningar mot samme gäldenär är anhängiga samtidigt och om en annan ansökan bifalls än den som kom in först, skall det vad gäller frågor som är beroende av tiden för konkursansökan anses som om konkursbeslutet har grundats på den ansökan som kom in först.

22 § En konkursansökan får inte återkallas sedan beslut om konkurs har meddelats. Även om gäldenären själv har ansökt om konkursen eller medgett en borgenärs konkursansökan, skall dock högre rätt upphäva beslutet, om gäldenären efter att ha överklagat visar att han är solvent.

23 § I fråga om rätt till ersättning för kostnader vid prövning av en borgenärs konkursansökan gäller 18 kap. rättegångsbalken i tillämpliga delar. Bestämmelsen i 18 kap. 2 § skall dock inte tillämpas. Borgenären får utan hinder av 14 § samma kapitel i konkursen göra gällande fordran på ersättning för sådana kostnader i den ordning som gäller för andra fordringar.

Åtgärder vid konkursbeslut m.m.

24 § När ett beslut om konkurs meddelas, skall tingsrätten

1. genast bestämma tidpunkt för det sammanträde vid vilket gäldenären skall avlägga bouppteckningsed (edgångssammanträde),
2. snarast utse förvaltare,
3. kalla gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den borgenär som har gjort konkursansökningen till edgångssammanträdet.

Konkursbeslutet skall genast kungöras. Genom kungörelsen kallas övriga borgenärer till edgångssammanträdet.

Kallelsen till gäldenären enligt första stycket 3 skall delges.

25 § Om högre rätt upphäver ett beslut om konkurs, skall tingsrätten genast kungöra den högre rättens beslut. Egendomen i boet skall återställas till gäldenären i den mån den inte behövs för betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig.

Överflyttning av en konkurs

26 § Om det sedan ett beslut om konkurs har meddelats finns synnerliga skäl för att handlägga konkursen på någon annan ort, kan rätten efter samråd med tingsrätten på den andra orten bestämma att konkursen skall handläggas av den senare domstolen.

3 kap. Verknings av konkurs

Gäldenärens förlust av sin rådgighet

1 § Sedan ett beslut om konkurs har meddelats, får gäldenären inte råda över egendom som hör till konkursboet. Han får inte heller åta sig sådana förbindelser som kan göras gällande i konkursen.

2 § En rättshandling mellan gäldenären och någon annan som företas senast dagen efter den då kungörelsen om konkursbeslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar skall utan hinder av vad som sägs i 1 § gälla, om det inte visas att den andre kände till beslutet eller att det förekom omständigheter som gav honom skälig anledning att anta att gäldenären var försatt i konkurs. Överlåtelse av eller annat förfogande över egendom som på grund av detta skall gälla, skall likväl, om konkursboet utan oskäligt uppehåll yrkar det, gå åter mot att boet ersätter den andre vad han har utgett jämte nödvändig eller nyttig kostnad.

Infriar någon en förpliktelse mot gäldenären efter den tidpunkt som anges i första stycket, skall det tillgodoräknas honom, om det av omständigheterna framgår att han var i god tro. En uppsägning eller annan liknande rättshandling som företas mot eller av gäldenären efter sagda tidpunkt skall gälla, om det av omständigheterna framgår att den andre var i god tro och det är uppenbart oskäligt att rättshandlingen blir ogiltig mot konkursboet.

Det finns särskilda bestämmelser om verkan av gäldenärens överlåtelse eller pantsättning av löpande skuldebrev, aktiebrev eller vissa andra jämförbara värdehandlingar.

Egendom som ingår i ett konkursbo

3 § Till ett konkursbo räknas, i den mån inte något annat följer av 2 §, all egendom som tillhörde gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är sådan att den kan utmätas.

Till konkursboet räknas även den egendom som kan tillföras boet genom återvinning enligt 4 kap.

4 § För att ta i anspråk gäldenärens lön och därmed jämställda förmåner som överstiger förbehållsbeloppet får förvaltaren för konkursboets räkning hos kronofogdemyndigheten begära utmätning enligt 7 kap. utsköningsbalken.

Att utmätning av lön som pågår vid konkursens början kan fortsätta för konkursboets räkning följer av 7 kap. 19 § andra stycket utsköningsbalken. *Lag (1995:308)*

5 § Gäldenären har rätt att av konkursboet få ut sådan egendom som enligt 5 kap. 1, 2 och 4 §§ utsköningsbalken undantas från utmätning.

I stället för 5 kap. 1 § 7 utsköningsbalken gäller att, om någon annan utväg till försörjning saknas, nödvändigt underhåll får betalas av konkursboet till gäldenären och hans familj eller annan underhållsberättigad under en månad från den dag då beslutet om konkurs meddelades eller, om det finns synnerliga skäl för det, under längre tid.

I ett dödsbos konkurs tillkommer en sådan förmån som avses i första stycket den dödes efterlevande familj. I stället för andra stycket gäller 18 kap. 5 § andra stycket ärvdebalken.

6 § Tvister mellan förvaltaren och gäldenären eller annan i frågor som avses i 4 och 5 §§ skall prövas av tillsynsmyndigheten på ansökan av förvaltaren, en borgenär, gäldenären eller en underhållsberättigad. Myndigheten skall inhämta yttranden i den omfattning som behövs för prövningen. Myndighetens beslut gäller omedelbart, även om det överklagas. Beslutet skall efter ansökan ändras, om senare upplysta omständigheter eller ändrade förhållanden motiverar det.

Tillsynsmyndighetens beslut i ett ärende som avses i första stycket får överklagas av den vars rätt berörs av beslutet. I fråga om ett sådant överklagande tillämpas bestämmelserna i utskökningsbalken om överklagande av beslut om utmätning av lön.

Lag (1995:793)

Utmätning vid konkurs

7 § Sedan beslut om konkurs har meddelats, får egendom som hör till konkursboet inte utmätas för fordran hos gäldenären, om inte något annat följer av 7 kap. 19 § första stycket utskökningsbalken. En utmätning som sker i strid mot detta är utan verkan.

Utän hinder av konkurs får ändå egendom, i vilken panträtt för viss fordran gäller, utmätas för fordringen. *Lag (1996:132)*

8 § Har utmätning hos gäldenären skett innan beslut om konkurs meddelats, skall verkställigheten fortgå utan hinder av konkursen, om inte något annat följer av andra eller tredje stycket. Om utmätningssökanden inte hade panträtt och om den förmånsrätt som han har vunnit genom utmätningen skall gå åter, skall belopp, som enligt utskökningsbalken skulle ha betalats till utmätningssökanden eller annan borgenär som inte hade panträtt, i stället redovisas till förvaltaren.

Verkställigheten skall på begäran av förvaltaren uppskjutas, om det behövs för att borgenärens rätt skall kunna tas till vara eller om det finns några andra synnerliga skäl för det. Uppskov får begäras även av en borgenär vars rätt kan bero därav. Om en auktion är utsatt, skall konkursboet betala den kostnad som blir onyttig genom uppskovet.

Hade utmätningssökanden inte panträtt och skall den förmånsrätt som han har vunnit genom utmätningen gå åter, skall även utmätningen gå åter om förvaltaren begär det innan egendomen har blivit såld.

Rättegång vid konkurs m.m.

9 § Pågår en rättegång mellan gäldenären och någon annan om sådan egendom som hör till konkursboet, får konkursboet överta gäldenärens talan. Om boet, trots att det har underrättats om rättegången, inte övertar gäldenärens talan, skall egendomen anses inte tillhöra konkursboet. Egendomen får inte så länge konkursen pågår utmätas för en fordran som kan göras gällande i konkursen. Om konkursboet övertar gäldenärens talan, tillämpas beträffande boets skyldighet att svara för rättegångskostnad vad som i rättegångsbalken föreskrivs om den till vilken överlåtelse har ägt rum enligt 13 kap. 7 § samma balk.

Förs talan mot gäldenären angående en fordran som kan göras gällande i konkursen, får konkursboet inträda i rättegången vid sidan av gäldenären.

Gäldenären skall underrätta domstolen om konkursen i de fall som avses i första och andra styckena. Domstolen skall lämna konkursboet meddelande om rättegången. I mål om betalningsföreläggande eller handräckning gäller vad som nu sagts om domstolen i stället kronofogdemyndigheten. *Lag (1991:857)*

10 § Anser förvaltaren att ett förlikningsanbud angående en osäker eller tvistig tillgång bör antas, får gäldenären själv med skyldighet att lämna redovisning till konkursboet utföra tvisten, om han ställer säkerhet för vad som bjuds genom förlikningen.

4 kap. Återvinning till konkursbo

Inledande bestämmelser

1 § Återvinning till konkursbo får på begäran av boet ske i enlighet med vad som anges i detta kapitel.

Återvinning får dock inte ske av

1. betalning av
 - a) skatt eller avgift som omfattas av skatteförordningen (2011:1244),
 - b) skatt enligt vägtrafikskattelagen (2006:227) eller lagen (2006:228) med särskilda bestämmelser om fordonsskatt,
 - c) tull, och
 - d) ränta på belopp som avses i a–c, om beloppet var förfallet till betalning,
2. betalning av eller förmånsrätt för underhållsbidrag enligt äktenskaps- eller föräldrabalken, om bidragsbeloppet var förfallet till betalning och den underhållsberättigade inte har gynnats på ett otillbörligt sätt. *Lag (2011:1328)*

2 § Med fristdag avses dagen då ansökningen om gäldenärens försättande i konkurs kom in till tingsrätten.

Har beslut meddelats om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion avses med fristdag i stället dagen för ansökan om företagsrekonstruktion, såvida konkursansökningen har gjorts under företagsrekonstruktionen eller inom tre veckor från det att rätten beslutat att företagsrekonstruktionen skall upphöra.

Har ansökan om skuldsanering gjorts avses med fristdag i stället dagen för denna ansökan, såvida konkursansökningen har gjorts inom tre veckor från det att frågan om skuldsanering avgjordes.

Har ett dödsbo avträtts till förvaltning av boutredningsman avses med fristdag dagen för ansökningen om detta, såvida boutredningsman har förordnats senare än tre månader före den dag som annars skulle anses som fristdag. *Lag (2006:551)*

3 § Som närstående¹ till gäldenären anses den som är gift med gäldenären eller är syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till gäldenären eller är besvägrad med honom i rätt upp- eller nedstigande led eller så att den ene är gift med den andres syskon samt den som på annat sätt står gäldenären personligen särskilt nära.

Som närstående till en näringsidkare eller en juridisk person anses vidare

1. den som har en väsentlig gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som är grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse,
2. den som inte ensam men tillsammans med en närstående till honom har sådan gemenskap med näringsidkaren eller den juridiska personen som sägs under 1,
3. den som genom en ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet som näringsidkaren eller den juridiska personen bedriver,
4. den som är närstående till någon som enligt 1–3 är närstående.

4 § Avhändelse av fast egendom anses inte ha ägt rum förrän lagfart har sökts.

Förutsättningar för återvinning

5 § En rättshandling, varigenom på ett otillbörligt sätt en viss borgenär har gynnats framför andra eller gäldenärens egendom har undandragits borgenärerna eller hans skulder har ökats, går åter, om gäldenären var eller genom förfarandet, ensamt eller i förening med annan omständighet, blev insolvent samt den andre kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens och de omständigheter som gjorde rättshandlingen otillbörlig.

Närstående till gäldenären skall anses ha sådan kännedom som anges i första stycket, om det inte görs sannolikt att han varken hade eller borde ha haft sådan kännedom.

Om rättshandlingen ägde rum mer än fem år före fristdagen, går den åter endast när den har gått någon närstående till gäldenären.

¹ Se Advokaten nr 3 1995 s. 13 f., Elliot, *Släktskap och annat närstående, en konkursrättslig genealogisk studie* [red.anm.].

6§ En gåva går åter, om den har fullbordats senare än sex månader före fristdagen. En gåva som har fullbordats dessförinnan men senare än ett år eller, när den har skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen går åter, om det inte visas att gäldenären efter gåvan hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Första stycket gäller även köp, byte eller annat avtal, om det med hänsyn till missförhållandet mellan utfästelserna på ömse sidor är uppenbart, att avtalet delvis har egenskap av gåva.

Understöd och sedvanliga gåvor som inte stod i missförhållande till gäldenärens ekonomiska förhållanden är undantagna från återvinning enligt denna paragraf.

7§ Bodelning mellan gäldenären och hans make eller dennes dödsbo, vid vilken gäldenären har eftergett sin rätt i avsevärd mån eller avstått från egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott, går i motsvarande mån åter, om bodelningshandlingen har kommit in till rätten senare än tre år före fristdagen och det inte visas att gäldenären efter bodelningen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Vad som sägs i första stycket om det fallet att gäldenären har avstått från egendom mot att en fordran mot honom har lagts ut på hans lott gäller inte, om egendomen utgjorde makarnas gemensamma bostad eller bohag och övertogs av den andra maken med stöd av bestämmelserna i 11 kap. 8 § äktenskapsbalken.

8§ Betalning av lön, arvode eller pension, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som uppenbart översteg vad som kunde anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt, går åter till belopp motsvarande överskottet.

Har betalningen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när den skett till någon som är närstående till gäldenären, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären efter betalningen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

9§ Överföring av medel till pensionsstiftelse, som har skett senare än sex månader före fristdagen och som har medfört att stiftelsen fått överskott på kapitalet, går åter till belopp motsvarande överskottet. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter i motsvarande mån, om det inte visas att gäldenären efter överföringen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Överföring till pensionsstiftelse i annat fall än som sägs i första stycket går åter, om överföringen har skett senare än tre månader före fristdagen. Har överföringen väsentligen gynnat gäldenären eller närstående till honom, går den också åter, om åtgärden har skett dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Överföring av medel till personalstiftelse går åter, om överföringen har skett senare än sex månader före fristdagen. Har överföringen skett dessförinnan men senare än ett år eller, när åtgärden väsentligen har gynnat gäldenären eller närstående till honom, tre år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären efter överföringen hade kvar utmätningsbar egendom som uppenbart motsvarade hans skulder.

Om rätt att i särskilda fall återkräva försäkringspremier m.m. finns det bestämmelser i 15 kap. 8 § försäkringsavtalslagen (2005:104). *Lag (2005:115)*

10§ Betalning av en skuld, som har skett senare än tre månader före fristdagen och som har gjorts med annat än sedvanliga betalningsmedel, i förtid eller med belopp som avsevärt har försämrat gäldenärens ekonomiska ställning, går åter, om den inte med hänsyn till omständigheterna ändå kan anses som ordinär. Har betalningen skett till någon som är närstående till gäldenären dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Vad som i första stycket sägs om återvinning av betalning tillämpas också när kvittning har skett, om borgenären enligt 5 kap. 15 eller 16 § inte hade varit berättigad att kvitta i konkursen.

11 § Betalning för en växel eller en check går åter i de fall som avses i 10 § endast i den mån den som mottog betalningen hade kunnat vägra att göra det utan att förlora växel- eller checkrätt mot någon annan hos vilken han kunde erhålla täckning.

Om återvinning av en betalning är utesluten till följd av vad som sägs i första stycket, är den som skulle ha burit den slutliga förlusten om betalningen hade uteblivit skyldig att utge ersättning under samma förutsättningar som hade gällt för återvinning, om betalningen hade skett till honom som borgenär.

12 § Säkerhet som gäldenären har överlämnat senare än tre månader före fristdagen och som inte var betingad vid skuldens tillkomst eller inte har överlämnats utan dröjsmål efter skuldens tillkomst går åter, om inte säkerställandet med hänsyn till omständigheterna ändå kan anses som ordinarie. Har säkerheten överlämnats till någon som är närstående till gäldenären dessförinnan men senare än två år före fristdagen, går den åter under angivna förutsättningar, om det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Med överlämnande av säkerhet jämställs annan åtgärd av gäldenären eller borgenären som är avsedd att trygga borgenärens rätt.

När säkerheten förutsätter inskrivning, skall dröjsmål som sägs i första stycket anses föreligga om ansökan har gjorts senare än på den inskrivningsdag som inträffar näst efter två veckor från skuldens tillkomst. *Lag (2002:266)*

13 § Förmånsrätt eller betalning som en borgenär har vunnit genom utmätning går åter, om förmånsrätten har inträtt senare än tre månader före fristdagen. Har utmätningen skett till förmån för någon som är närstående till gäldenären, går förmånsrätten eller betalningen också åter om förmånsrätten har inträtt dessförinnan men senare än två år före fristdagen och det inte visas att gäldenären varken var eller genom åtgärden blev insolvent.

Vad som sägs i första stycket gäller inte om förmånsrätten har inträtt vid utbyte mot egendom som har utmätts tidigare än tre månader före fristdagen eller, i fall som avses i första stycket andra meningen, två år före fristdagen. *Lag (1994:481)*

Verkan av återvinning

14 § Vid återvinning skall den egendom som gäldenären har utgett återbäras till konkursboet.

Den som har lämnat gäldenären något vederlag för egendomen har rätt att återfå vad han har utgett. Detta gäller dock inte ett sådant vederlag som inte har kommit boet till godo, om den som lämnade vederlaget hade eller borde ha haft kännedom om att gäldenärens avsikt var att undanhålla borgenärerna detta.

Finns den egendom som skall återbäras enligt första eller andra stycket inte i behåll, skall ersättning för dess värde utges. Är återbäring av viss egendom förenad med särskild olägenhet för den förpliktade, kan det medges honom att utge ersättning i egendomens ställe.

15 § Den som är skyldig att återbära egendom skall även utge den avkastning som belöper på tiden efter det att återvinning påkallades. Utgörs egendomen av ett penningbelopp eller skall ersättning utges för egendomens värde, utgår ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) till och med den dag då skyldighet att återbära beloppet eller utge ersättningen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Skall någon återbära egendom vid återvinning enligt 5 §, kan han förklaras skyldig att utge även avkastning som belöper på tiden från det att han mottog egendomen till dess att återvinning påkallades. Ränta för sådan tid beräknas enligt 5 § räntelagen.

Den som har lagt ned nödvändig eller nyttig kostnad på egendom som återbärs har rätt till ersättning för denna, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Återvinns en säkerhet som grundas på inteckning, skall inteckningshandlingen återställas eller, om den behövs som bevis för fordringen, tillhandahållas för utbyte eller dödning av inteckningen. Kan det inte ske, skall ersättning utges.

16 § Har tredje man ställt egendom som säkerhet för en förpliktelse av gäldenären och återfått säkerheten sedan gäldenären har fullgjort förpliktelsen, är den som har återställt säkerheten inte skyldig att vid återvinning återbära mer än vad som överstiger säkerhetens värde, om han inte kan återfå denna och inte heller, när han återställde säkerheten, kände till eller borde ha känt till gäldenärens insolvens.

Tredje man är skyldig att till borgenären eller, om konkursboet begär det, direkt till boet på nytt utge säkerheten eller ersätta dess värde under samma förutsättningar som skulle ha gällt för återvinning av fullgörelsen, om den i stället hade skett till honom.

Första och andra styckena tillämpas också när tredje man har ingått borgen för gäldenärens förpliktelse och gäldenären har fullgjort förpliktelsen.

17 § Skyldighet för någon annan än konkursboet att enligt 14, 15 eller 16 § utge egendom eller ersättning, återställa eller tillhandahålla en inteckningshandling eller på nytt ställa säkerhet eller borgen kan jämkas, om det finns synnerliga skäl.

18 § Om egendom som kan återvinnas har överlåtits till annan, har konkursboet samma rätt till återvinning mot denne, om han kände till eller borde ha känt till de omständigheter som grundar denna rätt.

Talan om återvinning m.m.

19 § Förvaltaren får påkalla återvinning

1. genom att väcka talan vid allmän domstol,
2. genom att göra anmärkning mot bevakning eller i samband med utdelningsförärandet bestrida yrkande i annan ordning om betalnings- eller förmånsrätt i konkursen eller
3. genom att göra invändning mot annat yrkande som i rättegång framställs mot konkursboet.

Om förvaltaren inte vill påkalla återvinning och inte heller ingår förlikning i saken, får en borgenär påkalla återvinning genom att väcka talan vid allmän domstol.

För återgång av förmånsrätt som har vunnits genom utmätning behövs inte någon särskild åtgärd. *Lag (1994:481)*

20 § Talan vid allmän domstol om återvinning får väckas inom ett år från dagen för konkursbeslutet. Talan får även väckas inom sex månader från det att anledning därtill blev känd för konkursboet. Har gäldenären avhänt sig fast egendom eller är det fråga om återgång av en bodelning, får talan även väckas inom sex månader från den dag då lagfart söktes eller bodelningshandlingen gavs in till rätten.

En borgenär som för talan svarar för rättegångskostnaden men har rätt att få ersättning för denna av boet, i den mån kostnaden täcks av vad som har kommit boet till godo genom rättegången.

21 § Den som med anledning av återvinning får en fordran i konkursen behöver inte bevaka fordringen. Om utdelning har ägt rum, är han vid återbäring till boet berättigad att avräkna vad som borde ha tillkommit honom som utdelning enligt tidigare utdelningsförslag, om fordringen då hade varit känd. Vid senare utdelning skall utdelning beräknas för vad som kan återstå av en sådan fordran.

5 kap. Fordringar i konkurs

Fordringar som kan göras gällande

1 § I konkurs får endast en fordran som har uppkommit innan konkursbeslutet meddelades göras gällande, om inte något annat följer av 3 kap. 2 § eller bestämmelser i annan lag.

En fordran får göras gällande i konkurs även om den är beroende av villkor eller inte är förfallen till betalning. *Lag (2000:504)*

2§ I konkurs får inte fordran på lön, arvode eller pension göras gällande i den mån fordringen uppenbart överstiger vad som kan anses skäligt med hänsyn till gjord arbetsinsats, verksamhetens lönsamhet och omständigheterna i övrigt.

Den som enligt 4 kap. 3 § skall anses som närstående² till gäldenären får inte göra gällande sådan fordran i vidare mån än som kan anses skäligt med hänsyn till vad som angetts i första stycket och inte i något fall för längre tid tillbaka än ett år innan konkursansökningen kom in till tingsrätten.

3§ En fordran på pension får i konkurs inte göras gällande till den del den betalas av en pensionsstiftelse.

Fordringar med solidariskt betalningsansvar

4§ Har flera utfäst eller på något annat sätt ådragit sig solidariskt betalningsansvar och är skulden delvis betald, skall utdelning för borgenärens återstående fordran i en solidariskt ansvarig gäldenärs konkurs beräknas på fordringens belopp utan avdrag för avbetalning som en medgäldenär har gjort,

1. om avbetalningen har skett genom ackord, konkurs eller annan fördelning av en insolvent medgäldenärs bo,
2. om den har skett senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen eller
3. om och i den mån avbetalningen har medfört rätt för medgäldenären att söka tillbaka beloppet av konkursgäldenären (regressrätt).

Har konkursgäldenären infriat en medgäldenärs regressfordran och äger återvinning därav inte rum, skall dock avdrag göras.

Om utdelningen överstiger borgenärens återstående fordran, skall överskottet fördelas enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Hur utdelning för en fordran hos ett handelsbolag beräknas i en bolagsmans konkurs är föreskrivet i 2 kap. 20 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag.

5§ När avbetalning har skett på en fordran för vilken flera är solidariskt ansvariga och utdelning till borgenären enligt 4 § skall beräknas på ett högre belopp än den återstående fordringen, skall utdelningen beräknas gemensamt för borgenären och en medgäldenär som har en regressfordran. Borgenären har företräde till betalning framför medgäldenären. Om flera medgäldenärer har rätt till betalning av det som återstår sedan borgenären har fått sitt, skall överskottet fördelas mellan dem enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

Första stycket gäller i tillämpliga delar även när en medgäldenär gör gällande en regressfordran med anledning av vad han senare kan komma att betala utöver vad som bör belöpa på honom.

6§ Om en borgenär uppbär utdelning i fall då konkursgäldenären har ställt säkerhet i sin egendom för en regressfordran som en solidariskt ansvarig medgäldenär kan få mot honom, minskas medgäldenärens rätt att utnyttja säkerheten med utdelningens belopp, i den mån utdelningen har beräknats på belopp som svarar mot säkerhetens värde.

Första stycket tillämpas också när konkursgäldenären har en fordran hos medgäldenären som denne hade kunnat använda till kvittning.

7§ Om en solidariskt ansvarig medgäldenär har betalt skulden senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen, skall utdelning för den regressfordran som han därigenom har fått beräknas på samma belopp som skulle ha tillämpats i fråga om utdelning till borgenären om skulden inte hade betalats. Har någon annan solidariskt ansvarig medgäldenär en regressfordran med anledning av en tidigare avbetalning, skall dock utdelningen fördelas mellan medgäldenärerna enligt vad som följer av gäldenärernas inbördes ansvarighet för fordringen.

² Se Advokaten nr 3 1995 s. 13 f., Elliot, *Släktskap och annat närstående, en konkursrättslig genealogisk studie* [red.anm.].

8 § Om en solidariskt ansvarig gäldenär har försatts i konkurs och om den konkursen inte har avslutats innan en medgäldenär försätts i konkurs, har den förres konkursbo rätt till andel i överskott enligt 4 § tredje stycket även om regressfordringen inte har bevakats i medgäldenärens konkurs.

9 § Vad som sägs i 4–8 §§ om solidariskt betalningsansvar tillämpas också i de fall där borgenären har fått pant eller annan säkerhet i tredje mans egendom.

Vissa fordringar som är beroende av villkor

10 § Är en fordran beroende av ett villkor som innebär att borgenären inte har rätt att utfå fordringsbeloppet om inte viss omständighet inträffar, skall utdelning för fordringen inte beräknas i ett utdelningsförslag, om det saknas anledning att anta att villkoret kommer att uppfyllas.

Beräkning av ränta på fordringar under konkurs m.m.³

11 § För en fordran som är förenad med förmånsrätt och som löper med ränta skall ränta beräknas till den dag då utdelningsförslaget upprättas eller, om medlen betalas ut i förskott, dagen för utbetalningen.

Om en fordran som är förenad med förmånsrätt men som inte löper med ränta hade kunnat göras räntebärande genom delgivning av stämning eller av ansökan om betalningsföreläggande, skall ränta för den beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från dagen för konkursbeslutet, om fordringen då var förfallen till betalning och annars från den senare dag då fordringen förfaller till betalning. Räntan skall beräknas till dag som avses i första stycket.

För fordringar utan förmånsrätt beräknas från dagen för konkursbeslutet ränta mellan borgenärerna endast om boet räcker till betalning av mer än beloppet av alla fordringar i konkursen utan förmånsrätt, i förekommande fall inberäknat vid konkursbeslutet upplupen ränta. Räntan bestäms med tillämpning av första och andra styckena. *Lag (1991:857)*

12 § För en fordran som inte löper med ränta före förfalldagen skall utdelning beräknas endast på det belopp som efter fem procents årlig ränta utgör fordringens värde nedan angiven dag, om fordringen då inte var förfallen, nämligen

1. om fordringen utgår fullt eller med förmånsrätt, den dag då utdelningsförslaget upprättas,
2. om fordringen inte är förenad med förmånsrätt och inte utgår fullt, dagen för konkursbeslutet.

Betalas medel ut i förskott till borgenären för en fordran som avses i första stycket 1 och var fordringen då inte förfallen, skall utdelningen i stället beräknas efter fordringens värde på betalningsdagen.

Värdering av vissa fordringar

13 § En fordran avseende en förmån som inte utgår i pengar skall vid utdelning uppskattas till skäligt belopp.

En fordran på pension som inte är förfallen till betalning den dag då utdelningsförslaget upprättas skall uppskattas till det belopp som motsvarar upplupen del av pensionsutfästelsen den dagen. Uppskattningen sker med ledning av 2 och 3 §§ lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. En fordran på ränta eller annan förmån som skall utgå under någons livstid och som inte är förfallen till betalning den dag då utdelningsförslaget upprättades skall uppskattas med ledning av 3 § angivna lag.

En fordran i utländskt myntslag skall beräknas efter den kurs som gäller den dag då utdelningsförslaget upprättas. Betalas medel ut i förskott till borgenären, sker beräkningen efter kursen på betalningsdagen.

³ Se Advokaten nr 7 1997 s. 15, Elliot, *Beräkning av ränta på fordringar under konkurs m.m.* [red.anm.].

14 § Om en gäldenär som i en konkurs har fått ackord återigen blir försatt i konkurs innan ackordet har fullgjorts, har en borgenär vars fordran har satts ned genom ackordet rätt till utdelning för fordringens hela ursprungliga belopp med avdrag för vad han redan har uppburit. Han får dock inte uppbära mer än vad han har rätt till enligt ackordet.

Första stycket tillämpas också när gäldenären har fått ackord enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion. *Lag (1996:1056)*

Kvittning i konkurs

15 § En fordran hos gäldenären som får göras gällande i konkursen kan av borgenären användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade mot honom när konkursbeslutet meddelades. Detta gäller dock inte om kvittning var utesluten utom konkurs på grund av fordringarnas beskaffenhet.

Är en fordran beroende av ett villkor som innebär att borgenären har rätt att få ut fordringsbeloppet endast om viss omständighet inträffar, skall borgenären fullgöra sin förpliktelse trots att han annars hade haft rätt att kvitta. Om han före den dag då utdelningsförslaget upprättas visar att villkoret har uppfyllts, har han emellertid rätt att återfå motsvarande belopp i den mån det inte överstiger vad han har att fordra. Finns det anledning att anta att villkoret kommer att uppfyllas senare, skall ett för borgenären beräknat belopp avsättas när utdelningsförslaget upprättas.

16 § En fordran mot gäldenären som har förvärvats genom en överlåtelse från tredje man senare än tre månader före den i 4 kap. 2 § angivna fristdagen får inte användas till kvittning mot en fordran som gäldenären hade när borgenären förvärvade sin fordran, om förvärvet inte med hänsyn till omständigheterna kan anses som ordinarie. En fordran mot gäldenären får inte heller användas till kvittning, om den har förvärvats genom sådan överlåtelse och borgenären då hade skälig anledning att anta att gäldenären var insolvent.

En borgenär som har satt sig i skuld till gäldenären under sådana omständigheter att det är att jämställa med en betalning med annat än sedvanliga betalningsmedel får inte kvitta i den mån en sådan betalning hade kunnat bli föremål för återvinning. *Lag (2005:196)*

17 § En fordran på ersättning som tillkommer en borgensman eller någon annan med anledning av en förpliktelse som han har infriat (regressfordran) anses vid tillämpningen av 15 och 16 §§ ha förvärvats när hans förpliktelse grundades.

Även om bevakningsförfarande äger rum i konkursen, behöver en borgenär som har rätt att kvitta inte bevaka sin fordran i den mån den täcks av gäldenärens fordran. När kvittning inte får ske, får borgenären trots det på sin skuld avräkna vad som borde ha tillkommit honom som utdelning i konkursen, om hans fordran intill skuldbeloppet hade bevakats i rätt tid.

Överlåter boet en fordran så att en borgenär därigenom förlorar rätten till kvittning, skall boet gottgöra borgenären för detta.

Ett konkursbos ansvar för lönefordringar

18 § Om en arbetstagare fortsätter att fullgöra sina åtaganden enligt anställningsavtalet, ansvarar konkursboet för arbetstagarens fordran på lön eller annan ersättning för arbete som belöper på tid efter en månad från konkursbeslutet. *Lag (2003:538)*

6 kap. Gäldenärens skyldigheter m.m.

Förbud mot näringsverksamhet under konkurs

1 § En gäldenär som är en fysisk person får inte under konkursen driva näringsverksamhet som medför bokföringsskyldighet enligt bokföringslagen (1999:1078). Verksamhet som innebär utövning av rättighet som avses i 2 kap. 1 § regeringsformen eller 1 kap. 1 §, 4 kap. 1 §, 6 kap. 1 § eller 13 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen eller 1 kap. 1 §, 3 kap. 1, 2 eller 8 § eller 10 kap. 1 § yttrandefrihetsgrundlagen omfattas dock inte av förbudet. Inte heller omfattas jordbruksverksamhet.

Om näringsförbud efter särskild prövning finns det bestämmelser i lagen (1986:436) om näringsförbud. *Lag (1999:1095)*

Upplynings- och närvaroplikt under konkurs

2§ Gälldenären skall ge rätten, tillsynsmyndigheten, förvaltare och granskningsmän de upplysningar av betydelse för konkursutredningen som de begär. Uppl ynningsskyldigheten omfattar även egendom, som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands.

Gälldenären skall på begäran av förvaltaren närvara vid bouppteckningsförrättningen. Är gälldenären en juridisk person och finns det flera ställföreträdare, gäller denna skyldighet dock inte för en sådan ställföreträdare vars närvaro förvaltaren anser sakna betydelse för boutredningen.

Vid förliknings-sammanträde och sammanträde för prövning av ackordsförslag skall gälldenären närvara, om han inte har laga förfall eller rätten medger att han uteblir. Att gälldenären uteblir från ett sammanträde hindrar inte att de ärenden som skall förekomma på sammanträdet handläggas. *Lag (1995:793)*

Bouppteckningsed

3§ Gälldenären skall inför rätten avlägga bouppteckningsed. Han skall göra de tillägg till eller ändringar i bouppteckningen som han anser behövs och med ed betyga att bouppteckningens uppgifter om tillgångar, skulder och räkenskapsmaterial med gjorda tillägg eller ändringar är riktiga och att det inte enligt hans vetskap har oriktigt utelämnats eller tagits upp någon tillgång eller skuld.

Är gälldenären en juridisk person och finns flera ställföreträdare, behöver bouppteckningsed inte avläggas av en sådan ställföreträdare vars edgång förvaltaren anser sakna betydelse för boutredningen. *Lag (1995:793)*

4§ Bouppteckningseden skall avläggas vid ett edgångssammanträde. Edgångssammanträdet skall hållas tidigast en och senast två månader efter konkursbeslutet. Sammanträdet får dock hållas senare, om det är nödvändigt med hänsyn till konkursboets omfattning och beskaffenhet. Om gälldenären är förhindrad av laga förfall att avlägga eden vid edgångssammanträdet eller om bouppteckningen då ännu inte har kommit in till rätten, skall rätten så snart förfallet upphör eller bouppteckningen kommer in genom delgivning kalla gälldenären att fullgöra edgången. Edgångssammanträdet skall trots det hållas på utsatt tid.

När det finns anledning till det får rätten besluta att gälldenären skall avlägga eden inför en annan tingsrätt. Är gälldenären sjuk får eden avläggas där han vistas. Edgången får inte fullgöras före edgångssammanträdet.

5§ När det åligger en förmyndare att avlägga bouppteckningsed är även den omyndige, om han har fyllt femton år, skyldig att på yrkande av förvaltaren eller en borgenär avlägga eden. Detta gäller dock inte om det finns sådana särskilda omständigheter att anledning till edgången saknas.

Annan än gälldenären är skyldig att på yrkande av förvaltaren eller en borgenär avlägga bouppteckningsed eller beediga viss uppgift i bouppteckningen, om det kan antas att sådan edgång är av betydelse för boutredningen. Detta gäller inte den som avses i 36 kap. 5 § rättegångsbalken såvitt gäller uppgift beträffande vilken han inte får höras som vittne, såvida han inte är närstående till gälldenären.

När ett yrkande om edgång enligt denna paragraf har framställts, skall rätten kalla förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den som avses med yrkandet till förhandling inför rätten. Har yrkandet framställts av en borgenär, skall även denne kallas. Kallelsen till den som avses med yrkandet skall delges.

Bifalls yrkandet, skall edgången fullgöras genast om det lämpligen kan ske eller vid den senare tidpunkt som rätten bestämmer. I fråga om edgångens fullgörande gäller 4 § andra stycket. *Lag (1995:793)*

Tvångsmedel m.m.

6§ Gälldenären får inte efter det att konkursbeslutet har meddelats och innan han har avlagt bouppteckningsed bege sig utomlands utan rättens medgivande. Om det senare under konkursen finns skäl att befara att gälldenären genom att lämna landet undandrar

sig skyldighet som föreskrivs i denna lag, får förbud meddelas honom att resa utomlands. Byter gäldenären vistelseort, skall han meddela förvaltaren var han vistas.

Om det finns skäl att befara att gäldenären åsidosätter ett förbud att resa utomlands, får gäldenären åläggas att lämna ifrån sig sitt pass till tillsynsmyndigheten. Om gäldenären inte har något pass, får förbud att utfärda pass för honom meddelas.

Om det finns skäl att befara att gäldenären genom att lämna den ort där han är bosatt undandrar sig skyldighet som föreskrivs i denna lag, får förbud meddelas honom att lämna orten.

7 § Ett beslut om reseförbud eller om åläggande för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass eller om förbud att utfärda pass meddelas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten. När det inte längre finns skäl för ett sådant beslut, skall beslutet omedelbart hävas.

Innan rätten meddelar beslut i en fråga som avses i denna paragraf, skall rätten ge gäldenären, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det inte är utan betydelse. Rätten får också hålla förhandling i frågan. Till en sådan förhandling skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och gäldenären kallas. Kallelsen till gäldenären bör delges.

Ett beslut om reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass skall delges gäldenären.

8 § Har gäldenären med anledning av ett beslut enligt 2 kap. 12 § lämnat ifrån sig sitt pass, skall rätten omedelbart efter konkursbeslutet pröva om gäldenären skall återfå passet. Om det finns skäl att befara att gäldenären åsidosätter ett förbud att bege sig utomlands, har han inte rätt att återfå passet. En motsvarande omprövning skall ske, om förbud att utfärda pass har meddelats.

9 § Om gäldenären undandrar sig att fullgöra vad som åligger honom enligt 2, 3, 5 eller 6 § eller överträder ett reseförbud enligt 6 §, kan han efter omständigheterna antingen hämtas eller häktas. Detsamma gäller om det finns skäl att befara att gäldenären kommer att undandra sig en skyldighet eller överträda ett förbud som här har angetts.

Om någon annan än gäldenären undandrar sig att fullgöra edgång som har förelagts honom enligt 5 §, kan han efter omständigheterna föreläggas vite, hämtas eller häktas.

Häktning i de fall som avses i första och andra styckena får ske endast om det finns synnerliga skäl till det. Har gäldenären överträtt ett reseförbud enligt 6 §, skall han dock häktas om det inte är uppenbart att det är onödigt.

Kostnaden för hämtning eller häktning betalas av staten.

10 § Frågor om åtgärder enligt 9 § eller om utdömande av förelagt vite prövas av rätten på begäran av förvaltaren eller tillsynsmyndigheten.

Innan rätten beslutar i en fråga som avses i denna paragraf, skall rätten ge den som avses med åtgärden, förvaltaren och tillsynsmyndigheten tillfälle att yttra sig, om det lämpligen kan ske och det inte är utan betydelse.

Begärs någon häktad, skall rätten på yrkande förordna biträde åt honom, om det inte är uppenbart att sådant inte behövs. Biträdet har rätt till ersättning av staten för arbete, tidsspillan och utlägg. Rätten kan ålägga den som häktningsyrkandet riktas mot att såsom förlorande part helt eller delvis ersätta statens kostnader för biträdet. Ogillas häktningsyrkandet och beror detta på att sökanden inte har haft godtagbara skäl för yrkandet, skall sökanden ersätta statens kostnader för biträdet.

11 § Rätten får hålla förhandling för att pröva en fråga som avses i 10 §. Har häktning begärts, skall förhandling hållas, om det inte är fara i dröjsmål.

Till förhandlingen skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om möjligt, den som avses med åtgärden kallas. Den sistnämndes kallelse skall delges. Han får hämtas till förhandlingen, om det finns skäl till det. Har han kallats till förhandlingen eller kan det antas att han har avvikit eller på annat sätt håller sig undan, hindrar hans utevaro inte att yrkandet prövas.

Har rätten beslutat om häktning av någon som inte var närvarande vid rätten, skall, så snart beslutet har verkställts, anmälan om detta göras hos rätten. När en sådan anmälan har gjorts, skall förhandling i häktningsfrågan hållas snarast och senast fyra dagar efter det att häktningsbeslutet verkställdes.

Rätten skall med högst två veckors mellanrum hålla förhandling för att pröva om den som är intagen i häkte fortfarande skall vara häktad. Finns det inte längre skäl för häktning, skall rätten omedelbart förordna att den häktade skall frigges. Ingen får under konkursen hållas häktad längre tid än tre månader.

12 § Om någon är häktad med stöd av 2 kap. 12 §, skall rätten i samband med konkursbeslutet pröva om denne fortfarande skall vara häktad. Föreligger skäl till häktning enligt 9 §, skall häktningen bestå. Vid tillämpning av 11 § fjärde stycket inräknas även tid under vilken gäldenären hållits häktad med stöd av 2 kap. 12 §.

13 § Om gäldenären är en juridisk person, tillämpas 2 § första stycket, 6–8 §§ samt 9 § första, tredje och fjärde styckena även på en styrelseledamot, en verkställande direktör, en bolagsman och en likvidator som har avgått eller entledigats senare än ett år före den dag då konkursansökningen kom in till tingsrätten.

Ersättning för inställelse

14 § Om gäldenären är i behov av det, är han berättigad till skälig ersättning av konkursboet för resa och uppehälle inom landet, när han till följd av bestämmelserna i 2–5 §§ inställer sig hos rätten eller någon annanstans. Vad som har sagts nu gäller även för en sådan person som avses i 13 §.

Har ett yrkande enligt 5 § andra stycket riktats mot någon annan än den som avses i 13 §, är han berättigad till skälig ersättning av boet för inställelse enligt 5 § tredje eller fjärde stycket.

Beslut om ersättning meddelas av rätten.

7 kap. Förvaltning och tillsyn

Förvaltare

1 § En förvaltare skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget.

Den som är anställd vid en domstol får inte vara förvaltare.

Den som står i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans opartiskhet i konkursen får inte vara förvaltare. Detsamma gäller om det i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för hans opartiskhet kan rubbas.

Förvaltaren skall omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten om omständigheter som kan medföra jäv för honom. *Lag (1988:1371)*

2 § Förvaltare utses av rätten.

Rätten bestämmer också antalet förvaltare. Flera än en förvaltare får utses om det med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet är behövligt att förvaltningen delas eller att den handhas odelad av flera. Om en förvaltare är jävig men det med hänsyn till förhållandena i konkursen är olämpligt att entlediga honom, får rätten utse någon annan att sköta förvaltningen i den del förvaltaren är jävig.

Om boets förvaltning ska vara delad, ska en förvaltare utses för varje del av förvaltningen. Rätten bestämmer efter vilka grunder delningen ska ske.

Särskilda bestämmelser om att ett allmänt ombud ska delta i konkursförvaltningen finns i försäkringsrörelselagen (2010:2043) och lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse. *Lag (2011:762)*

3 § Innan rätten utser förvaltare eller fattar beslut om att flera förvaltare skall finnas, skall tillsynsmyndigheten höras.

Frågor om att utse flera förvaltare eller att dela förvaltningen mellan flera förvaltare tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, förvaltare, en granskningsman eller en borgenär.

Tillsynsmyndigheten och förvaltaren skall höras. Rätten får, om det behövs, pröva frågan vid en förhandling. Till förhandlingen skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om frågan har väckts av någon annan, denne kallas.

4 § Om flera förvaltare handhar förvaltningen odelad, får de endast gemensamt avhända boet någon rättighet eller vidta en åtgärd som kan medföra en förpliktelse för boet.

Finns det två förvaltare och kan de inte enas beträffande en åtgärd eller ett beslut som enligt denna lag ankommer på dem eller är förvaltarna flera än två och finns det inte majoritet för en viss mening, skall den mening gälla som tillsynsmyndigheten biträder.

Entledigande av förvaltare m.m.

5 § Om en förvaltare begär att få avgå och visar skäl till det, skall rätten entlediga honom.

En förvaltare som inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget skall entledigas av rätten. Frågor om entledigande tas upp på begäran av tillsynsmyndigheten, en granskningsman, en borgenär eller gäldenären.

En förvaltare får inte entledigas utan att tillsynsmyndigheten har hörts. Om någon annan än förvaltaren själv har begärt att förvaltaren skall entledigas, skall rätten, om det inte av särskilda skäl är onödigt, pröva frågan vid en förhandling. Till förhandlingen skall tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om frågan har väckts av någon annan, denne kallas. Om det är av särskilt intresse att borgenärerna hörs, skall de kallas till förhandlingen genom kungörelse.

Rätten får, om den finner skäl till det, i avvaktan på förhandlingen försätta en förvaltare ur tjänstgöring. Innan det sker skall tillsynsmyndigheten höras. Om en förvaltare försätts ur tjänstgöring, kan rätten utse någon annan att under tiden fullgöra hans åligganden.

6 § Om en förvaltare entledigas, skall rätten genast utse en ny förvaltare.

Första stycket gäller inte om det finns flera förvaltare och någon av dem entledigas samt rätten, efter att ha hört tillsynsmyndigheten, finner att det inte är nödvändigt att utse någon annan i den entledigades ställe.

Rådgivare och förlikningsman

7 § Om rätten av särskilda skäl finner det behövt, får den, efter att ha hört tillsynsmyndigheten, uppdra åt en lämplig person att vara rådgivare åt förvaltaren vid förvaltningen av boet eller att som förlikningsman biträda rätten med utredning och förlikning i en tvistefråga som har uppkommit genom anmärkning mot en bevakning eller att fullgöra båda dessa uppgifter.

Den som är anställd vid en domstol får inte vara rådgivare eller förlikningsman.

När uppdraget är slutfört skall det genast anmälas till rätten. Samtidigt skall en redogörelse lämnas för det arbete som uppdraget har medfört.

Rätten skall återkalla uppdraget när anmälan har gjorts eller när det annars finns skäl till återkallelse.

Förvaltarens allmänna åligganden m.m.

8 § Det åligger förvaltaren att ta till vara borgenärernas gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet.

Första stycket hindrar inte att förvaltaren vid avvecklingen av boet beaktar vad som är ägnat att långsiktigt främja sysselsättningen, om det kan ske utan att borgenärernas rätt nämnvärt föringas.

9 § Förvaltaren är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän, gäldenären eller tillsynsmyndigheten.

Förvaltaren är dock inte skyldig att lämna borgenärer, granskningsmän eller gäldenärer upplysningar om en anmälan enligt 16 § innan han avger slutredovisning.

Lag (2002:1125)

10§ I viktigare frågor skall förvaltaren höra tillsynsmyndigheten och särskilt berörda borgenärer, om det inte föreligger hinder mot det. Förvaltaren skall i sådana frågor höra även gäldenären, om det lämpligen kan ske.

11§ Om förvaltaren finner det nödvändigt, får han anlita ett sakkunnigt biträde för viss förvaltningsåtgärd.

12§ Förvaltaren skall snarast ta hand om gäldenärens bo med det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet. Om gäldenären är eller under det senaste året före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig, skall förvaltaren i det omhändertagna räkenskapsmaterialet på lämpligt sätt ange dagen för omhändertagandet.

Den som på uppdrag av gäldenären har upprättat räkenskapsmaterial rörande gäldenärens bo är skyldig att lämna ut materialet till förvaltaren i gäldenärens konkurs.⁴

Lag (1995:793)

13§ Förvaltaren skall upprätta en bouppteckning. I denna skall boets tillgångar tas upp till noggrant uppskattade värden. Bouppteckningen skall vidare innehålla uppgift om varje borgenärs namn och postadress.

Om det finns anledning, skall bouppteckningen också innehålla uppgift om egendom som inte ingår i boet på grund av att den finns utomlands. Har gäldenären uppgivit att sådan egendom saknas skall bouppteckningen innehålla uppgift om detta.

I den utsträckning det behövs skall bouppteckningen också innehålla en förteckning över dels räkenskapsmaterial, dels andra handlingar som rör boet.

Bouppteckningen skall av förvaltaren ges in till rätten och tillsynsmyndigheten så snart som möjligt och senast en vecka före edgångssammanträdet.

Har en av gäldenären underskriven bouppteckning förut getts in till rätten, behöver någon ny bouppteckning inte upprättas, om förvaltaren anser att denna är tillförlitlig. I så fall skall han snarast anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

Skall bevakningsförfarande äga rum och har någon bouppteckning ännu inte getts in till rätten, skall förvaltaren så snart som möjligt och senast en vecka från beslutet om bevakningsförfarandet skicka en förteckning över borgenärerna med uppgift om varje borgenärs postadress till rätten och tillsynsmyndigheten. I konkurs hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet skall till bouppteckningen eller borgenärsförteckningen bifogas uppgift om insättningsborgenärerna och deras fordringsbelopp med upplupen ränta. Detsamma gäller i ett värdepappersbolags konkurs om bolaget har tillstånd att ta emot insättningar på konto. I ett livförsäkringsbolags konkurs skall på motsvarande sätt bifogas uppgift om försäkringstagarna och deras fordringar. *Lag (2004:431)*

14§ Förvaltaren får, om det behövs, begära handräckning av kronofogdemyndigheten för att kunna omhänderta eller annars få tillgång till gäldenärens bo med det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet. Detsamma gäller sådant räkenskapsmaterial som avses i 12 § andra stycket. Kronofogdemyndigheten får då genomgå hus, rum eller förvaringsställen och, om tillträde behövs till något utrymme som är tillslutet, låta öppna lås eller ta sig in på annat sätt. Kronofogdemyndigheten får även i övrigt använda tvång i den mån det behövs för det avsedda ändamålet och det kan anses befogat med hänsyn till omständigheterna. Våld mot person får dock brukas endast om kronofogdemyndigheten möter motstånd och i den mån det med hänsyn till ändamålet med ingripandet kan anses försvarligt.

I fråga om överklagande av kronofogdemyndighetens beslut eller åtgärd enligt första stycket tillämpas bestämmelserna i utsökningsbalken om talan mot utmätning i allmänhet. *Lag (1995:793)*

⁴ Jfr revisors upplysningskyldighet; 9 kap. 46 § aktieföretagslagen, 8 kap. 16 § lagen om ekonomiska föreningar, 9 kap. 26 § bostadsrättslagen, 14 § lagen om sambruksföreningar samt 4 kap. 15 § stiftelselagen [red.anm.].

14 a § Att förvaltaren hos kronofogdemyndigheten kan begära utmätning av lön och därmed jämställda förmåner framgår av 3 kap. 4 §. *Lag (1995:308)*

15 §⁵ Förvaltaren skall snarast upprätta en skriftlig berättelse om boets tillstånd och om orsakerna till gäldenärens obestånd, såvitt de har kunnat utrönas, och om möjligt ange vid vilken tidpunkt obeståndet kan antas ha inträtt. Berättelsen skall vidare innehålla

1. en översikt över tillgångar och skulder av olika slag,
2. en uppgift om huruvida det har förekommit något sådant förhållande som kan föranleda återvinning till konkursboet,
3. en uppgift om huruvida det finns skälig anledning att anta att någon enligt bestämmelserna i aktiebolagslagen (2005:551) eller lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar är skyldig att återbära olovlig vinstutdelning eller annan olovlig utbetalning eller att enligt dessa lagar eller lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag utge skadestånd till aktiebolag, ekonomisk förening eller handelsbolag,
4. en uppgift i förekommande fall om vid vilken tidpunkt skyldighet enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen att upprätta en kontrollbalansräkning kan antas ha inträtt, om denna tidpunkt kan utrönas,
5. en uppgift om vilket bokföringssystem en gäldenär som är eller under det senaste året före konkursansökningen har varit bokföringsskyldig har tillämpat och hur bokföringsskyldigheten har fullgjorts.

Berättelsen skall snarast och senast sex månader från konkursbeslutet skickas till rätten, tillsynsmyndigheten och varje borgenär som begär det. När det finns särskilda omständigheter får rätten medge anstånd med avlämnandet av berättelsen. Har gäldenären varit bokföringsskyldig, skall den av gäldenären senast uppgjorda balansräkningen bifogas berättelsen. *Lag (2005:909)*

16 § Om förvaltaren finner att gäldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. brottsbalken, skall han omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har drivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen kommer fram att gäldenären kan misstänkas för något annat brott av inte ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten.

Kan det misstänkas att gäldenären eller, om denne är en juridisk person, någon sådan företrädare som avses i 4 § lagen (1986:436) om näringsförbud har förfarit på ett sådant sätt att näringsförbud kan komma i fråga, skall förvaltaren omedelbart underrätta åklagaren om detta och ange grunden för misstanken. *Lag (2001:933)*

16 a § Förvaltaren skall till den myndighet som enligt 26 kap. miljöbalken har att utöva tillsyn anmäla om han har anledning att anta att konkursgäldenären har lämnat kvar kemiska produkter, biotekniska organismer eller farligt avfall som behöver omhändertas. Detsamma gäller vid misstanke om mark- eller vattenföroreningar. *Lag (1998:810)*

17 § Förvaltaren skall till sin slutredovisning bifoga en redogörelse för de åtgärder som han har vidtagit för att efterforska sådan brottslig gärning som avses i 16 § första stycket och sådant förfarande som avses i andra stycket samma paragraf samt resultatet av dessa efterforskningar.

Förvaltarens medelsförvaltning m.m.

18 § Pengar som flyter in under förvaltningen av ett konkursbo skall snarast göras rän-
tebärande genom insättning på boets räkning i bank eller kreditmarknadsföretag. Detta behöver dock inte ske i den mån medlen behövs till betalning av löpande utgifter.

Även sedan konkursen har avslutats skall förvaltaren ha boets medel insatta i bank eller kreditmarknadsföretag mot ränta till dess medlen betalas ut enligt 11 kap. Förvaltaren skall underrätta tillsynsmyndigheten om var medlen står inne. *Lag (2004:431)*

⁵ Se avsnittet om förvaltarberättelse längre bak i denna filk. Se även 27 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen om tillgång till revisionspromemoria [red.anm.].

19 § Förvaltaren ska, oavsett vad som gäller i fråga om bokföringsskyldighet för gäldenären, löpande bokföra in- och utbetalningar, om inte god redovisningssed kräver att bokföringen sker på något annat sätt.

Förvaltaren ska bevara räkenskapsmaterialet under minst sju år från utgången av det kalenderår då konkursen avslutades. I övrigt tillämpas 7 kap. bokföringslagen (1999:1078).

Första stycket medför inte någon inskränkning i den bokföringsskyldighet som kan vara särskilt föreskriven för att möjliggöra kontroll över viss verksamhet.

Beträffande skyldighet att sörja för underlag för deklarations- och uppgiftsskyldighet och för kontroll därav finns särskilda bestämmelser. *Lag (2010:1512)*

20 § Om konkursen inte är avslutad då sex månader har förflutit efter edgångssammanträdet, skall förvaltaren inom en månad därefter till tillsynsmyndigheten avlämna en berättelse, i vilken alla de åtgärder som har vidtagits för att avsluta konkursen skall anges noggrant. Berättelsen skall innehålla uppgifter om in- och utbetalningar under den gångna perioden eller en kronologisk och systematisk sammanställning av boets affärshändelser. Har pengar under någon del av denna period stått inne i bank eller kreditmarknadsföretag, skall till berättelsen bifogas en av banken eller kreditmarknadsföretaget bestyrkt uppgift på de insättningar och uttag som har förekommit.

Senare under konkursen skall förvaltaren inom en månad från utgången av varje sexmånadersperiod avge en sådan berättelse som sågs i första stycket för den senaste perioden. Denna skall även innehålla fullständiga upplysningar om orsakerna till att konkursen inte har avslutats.

Förvaltaren skall snarast skicka en kopia av berättelsen till rätten. *Lag (2004:431)*

21 § Också sedan konkursen har avslutats skall förvaltaren, så länge boets medel är insatta i bank eller kreditmarknadsföretag, inom en månad från utgången av varje kalenderår till tillsynsmyndigheten lämna sådana sådana uppgifter som sågs i 20 § första stycket andra och tredje meningarna. När några medel inte längre finns att lyfta, skall förvaltaren anmäla det till myndigheten. Förvaltaren skall samtidigt redovisa i vad mån utbetalning av utdelningsmedel skett med stöd av 11 kap. 13 a §. *Lag (2004:431)*

22 § Om det vid konkursens avslutande finns några hinder mot att det räkenskapsmaterial och de andra handlingar rörande boet som förvaltaren har tagit hand om återställs till gäldenären, skall de överlämnas till tillsynsmyndigheten, om inte förvaltaren anser att han bör bevara dem. Handlingarna skall bevaras i enlighet med vad som i varje särskilt fall gäller om arkivering. *Lag (1995:793)*

Redovisning av medel till tredje man

23 § Särskilda bestämmelser finns om en kommittents rätt att, när gäldenären såsom kommissionär för kommittentens räkning i eget namn har ingått avtal, mot tredje man göra gällande fordringsrätt på grund av avtalet. Detsamma är fallet i fråga om en kommittents rätt till redovisning för sådana belopp som flutit in till kommissionärens konkursbo för sålt gods.

Om gäldenären i något annat fall före konkursbeslutet har sålt någon annans egendom, har den vars egendom sålts rätt att, om betalningen helt eller delvis flutit in till konkursboet efter konkursbeslutet, av förvaltaren få redovisning för vad som har flutit in. I den mån betalningen inte har erlagts av köparen har han dessutom rätt att själv göra fordringsrätten gällande gentemot köparen, om inte köparens rätt därigenom skulle åsidosättas.

Vad som har sagts nu om rätt att få redovisning av förvaltaren skall också gälla om det i något annat fall till konkursboet flyter in medel för vilka gäldenären skulle haft skyldighet att redovisa till annan.

24 § Om gäldenären vid konkursbeslutet innehade redovisningsmedel som skall vara förbehållna någon annan, skall förvaltaren ta hand om medlen och sedan redovisa dem tillsammans med den ränta som har upplupit från dagen för konkursbeslutet. När det gäller att fastställa vad som sålunda skall tillkomma en redovisningsborgenär, dennes

rätt i övrigt i konkursen samt skyldigheten att svara för kostnad med anledning av förfarande, tillämpas vad som i denna lag sägs om borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt. Ansvaret för sådan kostnad skall dock vila på redovisningsborgenären endast i den mån boet annars inte lämnar tillgång till betalning av kostnaden.

Tillsynen över förvaltningen⁶

25 § Kronofogdemyndigheten är tillsynsmyndighet. *Lag (2006:706)*

26 § I fråga om jäv mot en tjänsteman vid tillsynsmyndigheten gäller utöver vad som följer av 11 § förvaltningslagen (1986:223) att den som i allmänt mål har tagit befattning med indrivning av en fordran som görs gällande i konkursen inte får fullgöra någon tillsynsuppgift i konkursen.

27 § Tillsynsmyndigheten skall övervaka att förvaltningen bedrivs på ett ändamålsenligt sätt i överensstämmelse med denna lag och andra författningar. Den skall då särskilt se till att avvecklingen av konkursen inte fördröjs i onödan. Myndigheten får, när den finner det lämpligt, inventera konkursboets kassa och övriga tillgångar samt begära redovisning av förvaltaren. Om särskilda omständigheter motiverar det, får myndigheten utse en eller flera revisorer för granskning av boets räkenskaper och förvaltningen i övrigt.

28 § Tillsynsmyndigheten skall ha tillgång till det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet.

Tillsynsmyndigheten är skyldig att på begäran lämna upplysningar om boet och dess förvaltning till rätten, borgenärer, granskningsmän eller gäldenären. *Lag (1995:793)*

29 § Tillsynsmyndighetens beslut enligt denna lag får inte överklagas i andra fall än de som avses i 3 kap. 6 §.

Granskningsman

30 § Om en borgenär begär det, skall rätten förordna en granskningsman att med de befogenheter som anges i denna lag övervaka förvaltningen på borgenärens vägnar. Till granskningsman skall utses den som borgenären föreslår, om han är lämplig.

Granskningsmannen skall ha tillgång till det räkenskapsmaterial och de andra handlingar som rör boet.

Om borgenären begär det, skall även en ersättare för granskningsmannen utses. Bestämmelserna om granskningsman gäller även för ersättaren.

Granskningsmannen skall entledigas om han eller borgenären gör framställning om det eller om han visar sig inte vara lämplig.

Ersättningen till granskningsmannen skall betalas av borgenären. *Lag (1995:793)*

8 kap. Försäljning av egendom

Inledande bestämmelser

1 § Boets egendom skall säljas så snart det lämpligen kan ske, om inte något annat följer av bestämmelserna i 2–5 §§, 6 § andra stycket, 8 § andra stycket, 14 § samt 12 kap. 1 § tredje stycket.

2 § Har gäldenären drivit en rörelse, får förvaltaren, om det lagligen kan ske, fortsätta rörelsen för konkursboets räkning i den mån det är ändamålsenligt. Detsamma gäller om förvaltaren sedan rörelsen har lagts ned vill återuppta denna. Rörelsen får dock fortsättas längre tid än ett år från edgångssammanträdet endast om det finns särskilda skäl för det.

⁶ Sekretess hos tillsynsmyndigheten; 18 kap. 3 § och 34 kap. 7–10 §§ offentlighets- och sekretesslagen [red.anm.].

3 § Har gäldenären överklagat konkursbeslutet, får inte mot hans vilja någon egendom i boet säljas förrän hovrätten har prövat överklagandet.

Första stycket utgör inte hinder mot

1. sådan försäljning som föranleds av bestämmelserna i 3 kap. 7 och 8 §§ samt 2 och 10 §§ i detta kapitel,
2. försäljning av sådan lös egendom som är utsatt för förskämning eller snar förstörelse eller hastigt faller i värde eller kräver alltför kostsam vård,
3. försäljning i annat fall av lös egendom, i den mån medel annars skulle saknas till betalning av utgifter för boet. *Lag (1995:793)*

4 § Om gäldenären ger in ett ackordsförslag, får egendomen i boet inte säljas innan ackordsfrågan har avgjorts. Vad som nu har sagts utgör inte hinder mot en försäljning om

1. den är förenlig med ackordsförslaget,
2. den föranleds av skäl som sägs i 3 § andra stycket 1 och 2,
3. den behövs för ändamål som anges i 12 kap. 24 § eller
4. det finns andra särskilda skäl.

5 § Om en inteckningshavare eller någon annan borgenär som för sin fordran har förmånsrätt i viss egendom yrkar att den egendomen skall säljas genom förvaltarens försorg och om hans rätt till betalning ur egendomen har lämnats obestridd eller fastställts genom ett lagakraftvunnet avgörande, får försäljning av egendomen inte uppskjutas. Detta gäller dock inte i fråga om egendom som behövs för en rörelse under tid då denna fortsätts med stöd av 2 § och inte heller om förvaltaren anser att anstånd är nödvändigt för att förhindra att konkursboet tillfogas avsevärd förlust eller att genomförandet av ett ackord väsentligt försvåras samt anstånd inte är oskäligt mot borgenären.

Försäljning av fast egendom

6 § Om fast egendom finns i boet, får förvaltaren begära att den säljs exekutivt. Egendomen får också säljas på annat sätt, om förvaltaren anser att det är fördelaktigare för boet. Om egendom säljs till konkursgäldenären eller någon denne sådan närstående person som anges i 4 kap. 3 § skall försäljningen ha föregåtts av ett offentligt anbudsförfarande, om särskilda skäl inte gör det obehövt.

Har en exekutiv auktion hållits på fast egendom som hör till boet utan att någon försäljning har kommit till stånd, behöver förvaltaren inte vidta ytterligare åtgärder för egendomens försäljning. Har någon exekutiv auktion inte ägt rum men finns det anledning att anta att en sådan auktion inte kommer att leda till försäljning, behöver förvaltaren inte vidta någon åtgärd för att sälja egendomen, om samtycke till det har lämnats av de borgenärer som i konkursen kan göra gällande fordringar som skall utgå med särskild förmånsrätt ur egendomen.

Har en exekutiv auktion blivit utlyst på boets fasta egendom, skall förvaltaren före bevakningssammanträdet avlämna den behållning som under konkursen uppkommit av egendomen. Behållning som inte avlämnas före bevakningssammanträdet skall, om egendom säljs, avlämnas före tillträdesdagen och i annat fall innan utdelning sker i konkursen. Vid försäljning under hand skall behållningen avlämnas före tillträdesdagen.

Förvaltaren skall även senast vid bevakningssammanträdet anmäla arvode, andra kostnader och sådana fordringar som kan göras gällande i konkursen och som bör beaktas vid försäljning av egendomen. När förvaltaren gör en anmälan på en borgenärs vägnar, skall han skriftligen underrätta denne om det. *Lag (1995:793)*

Försäljning av lös egendom

7 § Försäljning av lös egendom som inte sker genom fortsättande av gäldenärens rörelse ska ske på auktion eller på annat sätt efter vad förvaltaren anser vara mest fördelaktigt för boet. Om egendom säljs till konkursgäldenären eller någon denne sådan närstående person som anges i 4 kap. 3 § ska försäljningen ha föregåtts av ett offentligt anbudsförfarande, om särskilda skäl inte gör det obehövt.

Lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt får inte utan hans samtycke säljas på annat sätt än på auktion, om hans rätt är beroende

av försäljningen. Även om samtycke inte lämnas, får egendomen säljas på annat sätt än på auktion, om det är sannolikt att högre pris uppnås därigenom och om tillsynsmyndigheten medger det.

Samtycke enligt andra stycket krävs inte när förvaltaren säljer finansiella instrument, upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, eller valuta till gällande marknadspris eller när det är fråga om försäljning av lös egendom genom fortsättande av gäldenärens rörelse.

Särskilda bestämmelser om överlåtelse av försäkringsbestånd finns i 10 kap. 16 § försäkringsrörelselagen (2010:2043). *Lag (2010:2052)*

8 § När ett fartyg som inte är infört i fartygsregistrets skeppsdel eller i motsvarande utländska register, ett luftfartyg som inte är registrerat, gods i fartyg eller gods i luftfartyg skall säljas, får förvaltaren, om egendomen finns inom landet, begära att den säljs exekutivt.

Uppkommer fråga om att sälja ett registrerat skepp, ett registrerat luftfartyg eller in-tecknade reservdelar till luftfartyg och finns egendomen inom landet, tillämpas 6 § första och andra styckena.

Skall gäldenärens rätt till andel i in-teckning som belastar hans luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg säljas, skall förvaltaren före försäljningen skaffa en särskild in-teckningshandling på det belopp som tillkommer gäldenären, om det inte finns laga hinder mot det. Skall en in-teckningshandling som innehas av gäldenären och för vilken han är personligen ansvarig säljas, är förvaltaren skyldig att, om inte gäldenären medger att handlingen får säljas med bibehållen ansvarighet, förse handlingen med en påskrift som befriar gäldenären från ansvarighet. Något medgivande av gäldenären krävs dock inte, om denne har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

Med fartyg likställs i denna lag ett fartyg under byggnad. Vad som sägs om fartygsregistrets skeppsdel skall då i stället gälla fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel.

Lag (2001:383)

9 § Bestämmelserna i 6 § fjärde stycket tillämpas även när lös egendom som tillhör gäldenären skall säljas exekutivt under konkursen. I ett sådant fall skall förvaltaren dessutom, i den mån det behövs, i ärendet föra talan för de borgenärer som har förmånsrätt enligt 10 § förmånsrättslagen (1970:979) och skriftligen underrätta sådana borgenär om ett yrkande som han framställer på dennes vägnar.

10 § En borgenär som innehar lös egendom med handpanträtt får själv ombesörja att egendomen säljs på auktion. En sådan försäljning får dock inte utan förvaltarens samtycke äga rum tidigare än fyra veckor efter edgångssammanträdet. Borgenären ska minst en vecka innan han vidtar åtgärd för egendomens försäljning ge förvaltaren tillfälle att lösa in egendomen. Om det är fråga om ett fartyg eller gods i fartyg eller i luftfartyg eller in-tecknade reservdelar till luftfartyg, ska egendomen säljas exekutivt.

Finansiella instrument och valuta får omedelbart säljas eller realiseras genom avräkning av en borgenär som har egendomen som säkerhet, om det sker på ett affärsmässigt rimligt sätt. Detsamma gäller fordringar som uppkommit på grund av att ett kreditinstitut, eller ett motsvarande utländskt institut, har beviljat ett penninglån. Består säkerheten av onoterade aktier i konkursgäldenärens dotterbolag, ska borgenären dock först fråga förvaltaren om konkursboet vill lösa in aktierna.

Borgenären ska minst tre veckor i förväg underrätta förvaltaren om tid och plats för en auktion som inte hålls i exekutiv ordning.

Har egendomen sålts på annat sätt än exekutivt, ska borgenären för förvaltaren redovisa vad som har flutit in.

Vill inte borgenären själv sälja egendomen, får förvaltaren ombesörja försäljningen. En in-teckning i luftfartyg eller i reservdelar till luftfartyg som har lämnats som pant av den in-tecknade egendomens ägare får dock inte säljas av förvaltaren. Han får bara låta sälja den rätt till andel i in-teckningen som enligt vad som är särskilt föreskrivet kan tillkomma gäldenären. *Lag (2011:731)*

Kungörande av auktion i vissa fall

11 § Om konkursboets egendom skall säljas på auktion genom förvaltarens försorg, skall han låta kungöra auktionen på det sätt och inom den tid som föreskrivs för kungörande av exekutiv auktion på sådan egendom som det är fråga om. Kungörelsen behöver dock inte i något fall införas i Post- och Inrikes Tidningar.

Första stycket tillämpas också beträffande en auktion som enligt 10 § ombesörjs av en borgenär.

12 § Förvaltaren får kungöra en av honom utsatt auktion i mindre utsträckning än som följer av 11 § första stycket, om han anser att det är tillräckligt. Detta gäller dock inte i fråga om kungörande av

1. auktion på fast egendom, registrerat skepp, registrerat luftfartyg eller intecknade reservdelar till luftfartyg, om inte gäldenären samtycker till det,
2. auktion på någon annan lös egendom i vilken en borgenär har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt, om inte borgenären samtycker till det.

Sådant samtycke av gäldenären som sägs i första stycket 1 krävs inte, om gäldenären har avvikit eller på något annat sätt håller sig undan.

13 § Förvaltaren bör i god tid före en av honom utsatt auktion på lös egendom särskilt underrätta varje känd borgenär som har panträtt eller någon annan särskild förmånsrätt i egendomen om auktionen.

Indrivning av fordringar

14 § Förvaltaren skall så snart det lämpligen kan ske vidta åtgärder för att driva in utestående fordringar. Kan en fordran inte drivas in inom rimlig tid, får den säljas som annan lös egendom.

9 kap. Bevaknings- och anmärkningsförfarandet*Bevakning*

1 § Rätten får efter framställning från förvaltaren besluta att bevakningsförfarande skall äga rum i konkursen. Bevakning bör äga rum, om fordringar utan förmånsrätt kan antas erhålla utdelning i konkursen. *Lag (1987:1135)*

2 § Beslutar rätten att bevakningsförfarande skall äga rum, skall rätten bestämma inom vilken tid bevakning skall ske. Tiden för bevakning skall utgöra minst fyra och högst tio veckor från dagen för beslutet att anordna bevakningsförfarandet.

3 § Rätten skall genast kungöra vad som har beslutats enligt 1 och 2 §§.

4 § En borgenär skall inom den tid som har bestämts för bevakning av fordringar skriftligen hos rätten anmäla sin fordran och den förmånsrätt han vill göra gällande. Undantag från denna skyldighet följer dock av 4 kap. 21 §, 5 kap. 8 § och 17 § andra stycket samt 5 § i detta kapitel.

Att en fordran som omfattas av lönegarantilagen (1992:497) i vissa fall bevakas genom förvaltaren följer av den lagen.⁷ *Lag (1992:498)*

5 § En borgenär som till säkerhet för sin fordran har panträtt i fast eller lös egendom behöver inte bevaka fordringen för att få rätt till betalning ur den pantsatta egendomen.

En borgenär som har en fordran hos en bank, ett kreditmarknadsföretag eller ett företag som driver verksamhet enligt lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet på grund av en insättning på räkning behöver inte bevaka sin fordran i ett sådant instituts konkurs, om uppgift om fordringen har lämnats enligt 7 kap. 13 § sjätte stycket. Detsamma gäller beträffande värdepappersbolag som har tillstånd att ta emot insättningar på konto. En försäkringstagare behöver inte bevaka sin fordran i ett livförsäkringsbolags konkurs, om uppgift om fordringen lämnats enligt det angivna lagrummet. *Lag (2004:431)*

⁷ 15 § lönegarantilagen, se även RH 1997:107 [red.anm.].

6 § I bevakningsinlagan skall fordringens belopp anges, om det är möjligt. Grunden för fordringen skall framgå tydligt. Om förmånsrätt yrkas, skall borgenären också tydligt ange grunden för den. Inlagan skall vara egenhändigt undertecknad av borgenären eller borgenärens ombud.

Vid bevakningsinlagan skall borgenären i original eller bestyrkt kopia bifoga de handlingar som han vill åberopa till stöd för sitt anspråk.

Bevakningsinlagan och de handlingar som har bifogats denna skall ges in i två exemplar.

7 § Genast efter bevakningstidens utgång skall rätten överlämna det ena exemplaret av de inkomna bevakningshandlingarna till förvaltaren.

Förvaltaren skall skyndsamt upprätta en förteckning över de fordringar som har bevakats. För varje fordran anges dess belopp och, om förmånsrätt har yrkats, den åberopade grunden därför samt den plats i förmånsrättsordningen som fordringen får enligt borgenärens yrkande. Kopior av förteckningen skall skickas till rätten och tillsynsmyndigheten.

Anmärkning

8 § När rätten beslutar att bevakning skall äga rum, skall rätten samtidigt, efter samråd med förvaltaren, bestämma

1. den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot bevakningarna,
2. var de till förvaltaren överlämnade bevakningshandlingarna skall hållas tillgängliga för granskning,
3. tidpunkten för det förlikningssammanträde som skall hållas inför rätten om anmärkningar framställs.

Om det visar sig vara lämpligare, får ett beslut enligt första stycket fattas senare, dock senast vid bevakningstidens utgång.

Anmärkningstiden skall bestämmas så att den utgör minst två och högst fyra veckor räknat från bevakningstidens utgång. Om det behövs med hänsyn till förhållandena i konkursen, får en längre anmärkningstid fastställas. Förlikningssammanträdet får inte hållas tidigare än två eller senare än fyra veckor från utgången av anmärkningstiden.

Underrättelser om vad rätten har bestämt enligt denna paragraf skall tillställas förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har bevakat fordringar i konkursen.

9 § Förvaltaren skall granska bevakningshandlingarna och, om han finner anledning till anmärkning mot något yrkande om betalnings- eller förmånsrätt, skriftligen anmäla det till rätten inom den tid som har bestämts enligt 8 § första stycket 1. I anmärkningsskriften skall grunden för anmärkningen anges tydligt. Skriften skall vara egenhändigt undertecknad av förvaltaren eller dennes ombud.

Även om borgenär som har bevakat en fordran i konkursen och gäldenären får framställa anmärkning mot en bevakning. En sådan anmärkning skall framställas inom den tid och på det sätt som anges i första stycket.

Anmärkningsskriften och de handlingar som åberopas till stöd för anmärkningen skall ges in i två exemplar.

10 § Om en anmärkning görs av någon av dem som har rätt till det, gäller den också för de andra, även om de inte har tagit del i anmärkningen.

11 § Den som har rätt att framställa anmärkning mot en bevakning får efter anmärkningstidens utgång till stöd för en gjord anmärkning åberopa även en annan omständighet än sådan som har angetts i anmärkningsskriften. Efter förlikningssammanträdet får dock en ny omständighet som innebär att grunden för anmärkningen ändras åberopas endast om omständigheten varken var eller borde ha varit känd för den anmärkningsberättigade eller om det i övrigt finns särskilda skäl för att ändå tillåta att omständigheten åberopas.

Om en ny omständighet åberopas i ett annat sammanhang än vid förlikningssammanträdet eller vid en förhandling, gäller i fråga om formen för åberopandet vad som föreskrivs om anmärkning i 9 § första stycket.

12§ En borgenär får den betalnings- och förmånsrätt som han har yrkat i sin bevakning, om det inte på rätt sätt och i rätt tid har framställts någon anmärkning mot den. Att anmärkning inte har framställts hindrar dock inte att talan om återvinning väcks vid domstol.

Har ett yrkande om förmånsrätt lämnats utan anmärkning, får det inte gå ut över dem som enligt lag har företräde till betalning ur viss egendom. Ett yrkande om förmånsrätt som inte avser någon i lag föreskriven förmånsrätt är utan verkan, även om någon anmärkning inte har framställts mot yrkandet.

Twist angående en bevakad fordran

13§ Twistefrågor som har uppkommit genom framställda anmärkningar och som inte har förlikts skall handläggas vid ett förlikningssammanträde inför rätten. Vid detta får förvaltaren, borgenärerna och gäldenären föra talan. Till sammanträdet skall förvaltaren, de borgenärer mot vars bevakningar anmärkningar riktats och de som framställt anmärkningarna kallas.

Förvaltaren skall närvara vid sammanträdet. Att han uteblir hindrar dock inte att sammanträdet genomförs. Tillsynsmyndigheten har rätt att delta vid sammanträdet.

Rätten skall vid sammanträdet utreda twistefrågorna och söka åstadkomma förlikning. De närvarande som har rätt att föra talan får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdra åt förvaltaren att ingå förlikning med en borgenär mot vars bevakning en anmärkning har gjorts. Är både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran närvarande och kan de inte enas, gäller borgenärens mening om inte de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

14§ Beslut enligt 13 § tredje stycket får överklagas av den som enligt 13 § första stycket är taleberättigad, om han anser att beslutet inte har tillkommit på lagligt sätt. Beslutet överklagas till hovrätten inom tre veckor från dagen för beslutet. Om inte hovrätten förordnar annat, skall beslutet gälla omedelbart. *Lag (1995:793)*

15§ Twistefrågor som inte har blivit förlikta skall prövas av rätten vid en förhandling. Rätten skall vid förlikningssammanträdet förbereda de återstående twistefrågorna så att de kan behandlas slutligt vid förhandlingen.

Förhandlingen skall om möjligt hållas i omedelbar anslutning till förlikningssammanträdet. Om det inte sker, skall rätten sätta ut förhandlingen till en dag inom fyra veckor efter sammanträdet eller, om det finns särskilda skäl för det, senare dag. Till en sådan förhandling skall förvaltaren, de borgenärer mot vars bevakningar anmärkningarna riktats och de som framställt anmärkningarna kallas.

16§ Twistefrågor angående fordringar som har bevakats skall prövas snarast och om möjligt avgöras på en gång. Kräver vissa fordringar längre tid för att utredas och prövas, skall rätten besluta särskilt över de twistefrågor som kan avgöras tidigare. Beror någon borgenärs anspråk på prövningen i en särskild rättegång, får det inte fördröja avgörandet. I sådant fall skall rätten fastställa hans rätt i konkursen för det belopp som kan bli bestämt genom dom i den rättegången.

Har ett ackordsförslag tagits upp, får rättens prövning av en twistefråga skjutas upp till dess ackordsfrågan har avgjorts, om det är ändamålsenligt.

17§ Förlikning angående en anmärkning som har framställts mot en fordran får inte ingås på något annat sätt än som sägs i 13 §, om inte alla vars rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

18§ Om ett beslut varigenom en anmärkning mot en fordran har ogillats ändras av högre rätt, gäller det även för dem som inte har sökt ändring i beslutet.

19§ Genom ett beslut i en twist angående en bevakad fordran avgörs endast vilken rätt som tillkommer fordringen i konkursen.

Efterbevakning

20 § Om bevakningsförfarande har ägt rum, får en borgenär som efter bevakningstidens utgång vill anmäla en fordran eller yrka förmånsrätt skriftligen göra det på det sätt som föreskrivs i 6 §.

Som ersättning för de kostnader för kungörelse, kallelser och underrättelser som föranleds av efterbevakningen ska borgenären till staten i förskott erlägga en avgift motsvarande tre procent av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. *Lag (2010:1239)*

21 § När en fordran har efterbevakats, skall rätten så snart som avgiften enligt 20 § andra stycket har betalats överlämna det ena exemplaret av bevakningshandlingarna till förvaltaren och, efter samråd med denne, bestämma

1. den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot bevakningen,
2. var de till förvaltaren överlämnade bevakningshandlingarna skall hållas tillgängliga för granskning,
3. tidpunkten för det förlikningssammanträde som skall hållas inför rätten om anmärkningar framställs.

Anmärkningstiden skall bestämmas så att den utgör minst två och högst fem veckor räknat från den dag då avgiften enligt 20 § andra stycket betalades. Förlikningssammanträdet inför rätten skall hållas inom fyra veckor från anmärkningstidens utgång.

Underrättelser om att en fordran har efterbevakats och vad rätten har bestämt enligt första stycket skall tillställas förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har bevakat fordringar i konkursen.

22 § Utöver bestämmelserna i 20 och 21 §§ gäller beträffande efterbevakning i tillämpliga delar vad som föreskrivs om bevakning.

Om flera efterbevakningar har gjorts, skall de om möjligt handläggas gemensamt.

10 kap. Avskrivning av konkurs

1 § Om rätten efter att ha hört förvaltaren finner att konkursboets tillgångar inte räcker till betalning av uppkomna och väntade konkurskostnader och andra skulder som boet har ådragit sig, skall rätten besluta om avskrivning av konkursen.

2 § Konkursen får inte avskrivas enligt 1 § förrän bouppteckningen har beedigats och förvaltaren har fullgjort vad som åligger honom enligt 7 kap. 15 §.

Om det finns något hinder mot att bouppteckningsed avläggs av gäldenären eller någon annan inom skälig tid och om det saknas anledning att anta att det genom edgången skulle visa sig att tillgångar finns till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, får konkursen avskrivas trots att edgången inte har fullgjorts.

3 § Om någon fordran inte görs gällande och inte heller kan antas komma att göras gällande, skall rätten efter anmälan av förvaltaren genast besluta om avskrivning av konkursen. Om rätten har beslutat att bevakningsförfarande skall äga rum, får konkursen avskrivas först efter bevakningstidens utgång.

4 § Om det återstår tillgångar i boet när förvaltaren har betalt konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, skall han

1. om det i fall som avses i 1 § står klart hur kvarvarande tillgångar skall fördelas och om tillsynsmyndigheten medger det, tillställa berättigad borgenär vad som tillkommer denne,
2. i övriga fall återställa egendomen till gäldenären.

5 § Om ny tillgång blir känd efter det att konkursen har avskrivits enligt 1 §, skall 11 kap. 19–21 §§ gälla i tillämpliga delar.

11 kap. Utdelning

Inledande bestämmelser

1 § Om konkursen inte avskrivs, skall boets pengar, i den mån medlen inte går åt till betalning av konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig, delas ut till borgenärerna i den ordning som föreskrivs i detta kapitel. Utdelningen skall äga rum i enlighet med den rätt till betalning som tillkommer borgenärerna.

2 § Utdelning skall ske så snart som all tillgänglig egendom har förvandlats till pengar. Om egendom i sådana fall som avses i 8 kap. 6 § andra stycket eller 8 § andra stycket inte har blivit såld, utgör det inte hinder för utdelning. Har bevakningsförfarande ägt rum, får utdelning inte ske förrän den enligt 9 kap. 8 § bestämda anmärkningstiden har gått ut och, om anmärkning har framställts, förlikningssammanträde har hållits.

3 § När ett ackordsförslag är under prövning, får förvaltaren vänta med utdelning till dess ackordsfrågan har avgjorts, om det motiveras av förslaget.

Utdelningsförfarandet

4 § När utdelning skall ske, skall förvaltaren upprätta ett förslag till utdelning. Förvaltaren skall då beakta alla de fordringar och förmånsrätter som dittills har bevakats eller efterbevakats i konkursen eller, när bevakning inte har behövts, de fordringar och förmånsrätter som dittills har gjorts gällande eller annars är kända för förvaltaren.

Förslaget skall för varje däri upptagen borgenär ange

1. beloppet av hans fordran med den ränta varpå utdelningen skall beräknas,
2. den förmånsrätt som följer med fordringen och
3. den utdelning som belöper på fordringen.

I förslaget skall också anges om det föreligger någon sådan omständighet som enligt 10 § andra eller tredje stycket medför inskränkning i borgenärens rätt att lyfta den utdelning som belöper på fordringen eller om det har betalats ut medel i förskott.

Till förslaget skall bifogas en redogörelse för förvaltningen av den egendom för vilken medel avsedda till utdelning har flutit in. Av redogörelsen skall framgå hur mycket som genom försäljning eller på annat sätt har flutit in för egendomen samt, om inte hela detta belopp enligt förslaget delas ut, för vilka andra ändamål återstoden har tagits i anspråk. Om medel som delas ut har flutit in för egendom vari särskild förmånsrätt har funnits, skall uppgifterna lämnas särskilt för den egendomen.

5 § När ett utdelningsförslag har upprättats, skall förvaltaren genast skicka förslaget med bifogad förvaltningsredogörelse till rätten och tillsynsmyndigheten.

6 § Rätten skall kungöra att ett utdelningsförslag har upprättats, så snart det utlåtande som tillsynsmyndigheten enligt 13 kap. 5 § skall avge över förvaltarens slutredovisning har kommit in till rätten.

Utdelningsförslaget och förvaltningsredogörelsen skall hållas tillgängliga hos rätten och tillsynsmyndigheten för den som vill ta del av handlingarna. En uppgift om detta skall tas in i kungörelsen.

Den som vill framställa invändning mot utdelningsförslaget skall göra det hos rätten senast den dag som rätten bestämmer och anger i kungörelsen. Denna dag skall bestämmas så att tre veckor förflyter från den tidpunkt då kungörelsen kan antas bli införd i Post- och Inrikes Tidningar.

7 § När tiden för invändning har gått ut, skall rätten fastställa utdelningen i konkursen i enlighet med utdelningsförslaget, om det inte genom invändning eller på något annat sätt framgår att fel eller brist som inverkar på någons rätt föreligger.

Om en fordran eller en förmånsrätt inte har bevakats eller efterbevakats senast då utdelningsförslaget upprättades, fastän bevakningsskyldighet har förelegat, är en invändning att fordringen eller förmånsrätten borde ha tagits upp i utdelningsförslaget utan verkan.

Om rätten finner att utdelning inte bör fastställas enligt förslaget, skall rätten antingen göra behövliga ändringar i det och fastställa det sålunda ändrade förslaget eller återförvisa ärendet till förvaltaren. Att ett nytt utdelningsförslag har upprättats skall kungöras endast om det finns skäl till det. Om kungörelse inte utfärdas, skall de borgenärer som berörs av ändringarna i utdelningsförslaget underrättas om det. I sådant fall skall invändning mot förslaget framställas inom tre veckor från dagen efter den då underrättelserna sändes ut. Slutdagen skall anges i underrättelserna.

8 § Om rätten anser att det finns anledning att inte fastställa utdelning enligt förslaget, skall den genom underrättelser bereda förvaltaren och den för vilken en ifrågasatt ändring skulle vara till nackdel tillfälle att yttra sig, om det inte är uppenbart obehövligt. Den som har framställt invändning mot utdelningsförslaget skall få tillfälle att ta del av ett yttrande, om det inte är obehövligt.

Rätten får hålla förhandling för att pröva en fråga om att fastställa utdelningsförslaget. Förhandling skall hållas, om det begärs av den som har framställt invändning mot förslaget, den för vilken en ifrågasatt ändring skulle vara till nackdel eller, i fråga om återvinning, förvaltaren. Till förhandlingen skall nu nämnda personer alltid kallas.

Utbetalning av utdelningsmedel

9 § När beslutet att fastställa utdelningen och beslut att bestämma arvode till förvaltaren har vunnit laga kraft, skall förvaltaren snarast till borgenärerna skicka de medel som tillkommer dem, om inte hinder mot utbetalning enligt 10 § andra eller tredje stycket föreligger.

Har förvaltaren skickat medlen till en borgenär under dennes senast kända adress, behöver förvaltaren inte vidta någon ytterligare åtgärd för att verkställa betalningen. När medlen har skickats till borgenärerna, skall förvaltaren anmäla det till rätten och tillsynsmyndigheten.

10 § Innan besluten att fastställa utdelning och att bestämma arvode till förvaltaren har vunnit laga kraft, får medel som tillagts en borgenär betalas ut endast om borgenären ställer säkerhet. Har tiden för överklagande av besluten löpt ut, får dock, utan att säkerhet ställs, utbetalning ske till borgenär som inte till sin nackdel berörs av ett överklagande av något av besluten.

År en fordran beroende av något sådant villkor som avses i 5 kap. 10 §, får utdelningen för fordringen inte betalas ut förrän villkoret uppfyllts. Detsamma gäller i fråga om en tvistig fordran innan den har fastställts av domstol. När fordringen har fastställts men innan fastställelsebeslutet har vunnit laga kraft, får medlen betalas ut endast om borgenären ställer säkerhet.

Om bevakningsförfarande har ägt rum, får utdelning för en fordran som har efterbevakats inte betalas ut under den tid inom vilken anmärkningar får framställas mot efterbevakningen.

Om en borgenär som har lyft utdelning blir skyldig att till konkursboet betala tillbaka vad han har fått, skall han betala ränta på beloppet. Räntan beräknas enligt 5 § räntelagen (1975:635) från den dag då medlen betalades ut till och med den dag då skyldigheten att återbära medlen inträder och enligt 6 § räntelagen för tiden därefter.

Lag (1995:793)

11 § Säkerhet enligt 10 § skall bestå av pant eller borgen. Borgen skall ställas såsom för egen skuld och, om den ingås av två eller flera personer gemensamt, vara solidarisk.

Om en bank eller något annat jämförbart kreditinstitut skall ställa säkerhet, får förvaltaren godta en utfästelse av institutet att infria den förpliktelse som säkerheten skall avse.

Staten, kommun, landstingskommun och kommunalförbund behöver inte ställa säkerhet.

12§ En borgenär förlorar sin rätt till utdelning, om han inte gör anspråk på medlen inom två år räknat från

1. dagen då beslutet att fastställa utdelningen vann laga kraft, eller
2. den senare dag då borgenären blev berättigad att lyfta medlen utan att ställa säkerhet.

De medel som borgenär har förlorat sin rätt till skall fördelas mellan de borgenärer som har bevarat sin rätt och i andra hand överlämnas till gäldenären.

13§ När medel som har tillagts en borgenär i ett förslag till utdelning betalas ut, har borgenären rätt också till den ränta som har upplupit på medlen från den dag då utdelningsförslaget upprättades.

13 a § Om det sammanlagda belopp som tillkommer en borgenär understiger 100 kronor skall, såvida särskilda skäl inte föranleder annat, beloppet inte betalas ut till honom, utan fördelas på övriga utdelningsberättigade som inte tillgodosetts fullt ut. *Lag (1990:1072)*

Förskottsbetalning

14§ Innan utdelning äger rum, får förvaltaren självant eller på begäran av en borgenär betala ut utdelningsmedel i förskott i enlighet med vad som föreskrivs i 15 §.

Även om en borgenär har fått betalt i förskott för sin fordran, skall den tas upp i utdelningsförslaget.

15§ Förskottsbetalning skall utgå för en fordran med förmånsrätt, om det lämpligen kan ske.

Förskottsbetalning skall utgå för en fordran utan förmånsrätt, om det är uppenbart att tillgångarna räcker till betalning av tio procent av sådana fordringar och det inte finns särskilda skäl mot det.

Förskottsbetalning för en fordran utgår endast i den mån det kan antas att utdelning kommer att belöpa på denna. Är fordringen beroende av villkor eller tvistig, får förskott inte betalas ut. När bevakningsskyldighet föreligger, får förskottsbetalning ske endast till en borgenär som har bevakat sin fordran i konkursen.

16§ Har en borgenär begärt förskottsbetalning, kan förvaltaren kräva att borgenären ställer säkerhet för att medlen återbetalas, om det visar sig att borgenären saknar rätt att behålla vad som betalas till honom. I fråga om sådan säkerhet gäller 11 §.

Vad som föreskrivs i 10 § fjärde stycket om skyldighet att betala ränta skall tillämpas även vid återbetalning av medel som har betalats ut i förskott.

17§ Om förvaltaren vägrar förskottsbetalning med begärt belopp, får borgenären hänskjuta frågan till rättens prövning.

När en konkurs anses avslutad m.m.

18§ En konkurs anses avslutad när tingsrätten har fastställt utdelning enligt 7 §. Detta gäller även om en tvist angående en fordran som har gjorts gällande i konkursen eller en fråga om underhåll åt gäldenären ännu inte är slutligt avgjord eller någon ytterligare tillgång till följd av rättegång eller på något annat sätt senare kan komma att tillföras konkursboet.

Även om konkursen är avslutad, får ett ackordsförslag som har getts in tidigare prövas enligt 12 kap.

Efterutdelning

19§ Blir medel tillgängliga för utdelning efter det att utdelningsförslag enligt 4 § har upprättats, skall förvaltaren dela ut dem till borgenärerna.

20§ Om det är oklart hur medlen skall fördelas, skall ett förslag till efterutdelning upprättas. I sådant fall tillämpas bestämmelserna i detta kapitel om utdelning, utbetalning av utdelningsmedel och förskottsbetalning.

I förslaget till efterutdelning kan utdelning beräknas även för en fordran som har blivit känd efter det att utdelningsförslag enligt 4 § upprättades. En fordran får beaktas utan bevakning trots att bevakningsförfarande förut har varit anordnat i konkursen. Har så inte varit fallet, får rätten emellertid besluta om bevakningsförfarande inför efterutdelningen.

Av nytillkomna medel skall en borgenär för en fordran som inte har tagits upp i utdelningsförslag enligt 4 § först så långt medlen räcker tilldelas så mycket som skulle ha tillagts fordringen, om denna hade beaktats i utdelningsförslaget. Därefter får han tillsammans med övriga borgenärer ta del i vad som kan återstå.

21 § Om förvaltaren anser att de nytillkomna medlen kan fördelas utan att förslag till efterutdelning upprättas och om tillsynsmyndigheten medger det, får han dela ut medlen till berättigade borgenärer utan att föreskrifterna i det föregående i detta kapitel iakttas. För utbetalningen gäller dock 9 § andra stycket och 13 a §. En borgenär förlorar sin rätt till utdelning, om han inte gör anspråk på medlen inom två år räknat från det att förvaltaren har anmält till rätten att han har skickat medlen till borgenären.

Första stycket tillämpas också för det fall att det finns skäl att upprätta ett utdelningsförslag men medlen inte förslår till betalning av de därmed förenade kostnaderna.

Lag (1990:1072)

Viss anmälningsskyldighet m.m.

22 § Om utdelning eller efterutdelning har utfallit på ett företagsinteckningsbrevs belegg, ska förvaltaren anmäla detta till inskrivningsmyndigheten. Anmälan ska göras sedan beslutet att fastställa utdelningen eller efterutdelningen har vunnit laga kraft eller, i fall som avses i 21 §, när utbetalningen har ägt rum. Tillsammans med anmälningen ska förvaltaren sända in utdelningsförslaget eller någon annan handling som visar fördelningen.

När inteckningsborgenären lyfter betalning, ska detta antecknas på företagsinteckningsbrevet. Om företagsinteckningsbrevet är elektroniskt, ska förvaltaren i stället anmäla betalningen till Bolagsverket för registrering i inteckningsbrevsregistret.

Lag (2008:1077)

12 kap. Ackord i konkurs m.m.

Frivillig uppgörelse

1 § Visar gäldenären att han har kommit överens om betalningen av sina skulder eller på annat sätt träffat uppgörelse med de borgenärer vars fordringar har bevakats eller, när bevakning inte behövs, vars fordringar är kända för förvaltaren, skall rätten på ansökan av gäldenären besluta om nedläggning av konkursen. Innan beslut meddelas skall förvaltaren höras.

Om bevakningsförfarande äger rum, får beslut om att lägga ned konkursen inte meddelas före bevakningstidens utgång.

Rätten kan förordna att boets egendom inte får säljas innan ansökningsprövningen har prövats, om egendomen inte behöver säljas av någon sådan anledning som avses i 8 kap. 3 § andra stycket 2 och 3.

2 § Ett beslut att lägga ned konkursen skall kungöras.

Innan egendomen i boet återställs till gäldenären, skall konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig tas ut ur egendomen.

Är någon kostnad eller skuld tvistig, skall förvaltaren sätta in behövliga medel till betalning av kostnaden eller skulden i den bank eller det kreditmarknadsföretag som parterna enas om. Räntan skall tillkomma den som slutligen blir berättigad till medlen.

Lag (2004:431)

Ackordsförslag m.m.

3 § Reglerna i 4–28 §§ om ackord är tillämpliga endast i en konkurs i vilken det har beslutats att bevakningsförfarande skall äga rum.

4 § Om gäldenären vill bjuda ackord, skall han tillstålla rätten ett ackordsförslag. I förslaget skall anges

1. hur mycket gäldenären bjuder i betalning,
2. när betalningen skall ske,
3. om säkerhet har ställts för ackordet och vari säkerheten i så fall består.

5 § Ett ackord får avse att fordringar som tillkommer de borgenärer som enligt 11 § har rätt att rösta om förslaget sätts ned och betalas på närmare angivet sätt. Ackordet skall ge likaberättigade borgenärer lika rätt och minst tjugofem procent av fordringarnas belopp, om inte en lägre ackordsprocent godkänns av samtliga kända borgenärer som har bevakat fordran och skulle omfattas av ackordet eller om det finns synnerliga skäl för lägre utdelning. Betalning av föreskriven minsta utdelning skall ske inom ett år efter det att ackordet har fastställts, om inte samtliga nämnda borgenärer godkänner en längre betalningstid.

Ett ackord får innehålla villkor att borgenärer får full betalning intill ett visst belopp, om avvikelserna kan anses skäliga med hänsyn till omfattningen av boet och övriga omständigheter. Avvikelse till nackdel för en viss borgenär får också äga rum, om han medger det.

Ett ackord får även avse att gäldenären endast får anstånd med betalningen eller annan särskild eftergift. Första och andra styckena gäller i tillämplig utsträckning.

6 § Ett ackordsförslag får tas upp endast om det kommer in till rätten före den dag då kungörelsen om utdelningsförslaget i konkursen är införd i Post- och Inrikes Tidningar eller, när utbyte enligt 15 kap. 2 § sker, före den dag då underrättelserna sändes ut.

Om ackordsförslaget har kommit in i rätt tid, skall rätten inhämta yttrande av förvaltaren huruvida förslaget bör föreläggas borgenärerna. Avstyrker förvaltaren att det sker, får förslaget tas upp endast om rätten finner synnerliga skäl till det.

7 § Möter enligt 4–6 §§ hinder mot att ackordsförslaget tas upp, skall det avvisas.

Sammanträde för prövning av ackordsförslag

8 § Om ackordsförslaget tas upp, skall borgenärerna genast kallas till ett sammanträde inför rätten för att pröva förslaget. Innan gäldenären har avlagt ed enligt 6 kap. 3 §, får kallelse utfärdas endast om det finns synnerliga skäl för det. Kallelsen till sammanträdet skall kungöras.

Sammanträdet får inte hållas tidigare än tre veckor efter det att ackordsförslaget togs upp och inte heller innan tvistefrågor som har uppkommit genom anmärkningar mot bevakade fordringar har handlagts vid förliknings-sammanträdet.

9 § Förvaltaren skall snarast till rätten inkomma med yttrande huruvida han anser att ackordsförslaget bör antas av borgenärerna. Yttrandet skall hållas tillgängligt för borgenärerna vid sammanträdet för prövning av ackordsförslaget, om det inte har sänts till dem tidigare.

10 § Vid sammanträdet för prövning av ackordsförslaget bör förvaltaren närvara. Om gäldenären inte kan infinna sig personligen, bör han skicka ett ombud.

Förvaltaren skall tillhandahålla en förteckning över de borgenärer som har rätt att rösta i ackordsfrågan, med uppgift om de fordringsbelopp för vilka rösträtt får utövas. Har det mot någon av dessa fordringar framställts anmärkning som inte har prövats eller har, om efterbevakning har skett, anmärkningstiden ännu inte gått ut, skall det särskilt anges i förteckningen.

Om gäldenären inte har avlagt ed enligt 6 kap. 3 §, skall anledningen till det uppges vid sammanträdet.

11 § Vid omröstning i ackordsfrågan får rösträtt utövas endast för bevakade fordringar. En borgenär som kan få täckning för sin fordran genom kvittning eller vars fordran är förenad med förmånsrätt deltar dock inte i omröstningen. En borgenär, som har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, deltar inte heller i omröstningen, såvida inte de övriga borgenärerna medger det.

Om en borgenär helt eller delvis avstår från kvittningsrätt eller förmånsrätt, deltar han eller hon i motsvarande mån. Kan en borgenärs fordran endast till viss del täckas genom kvittning, eller understiger värdet av den egendom i vilken borgenären har särskild förmånsrätt borgenärens fordran, deltar han eller hon med återstående del av fordringen.

En svarande som med anledning av en återvinningstalan har fått eller kan få en fordran mot gäldenären, får utan bevakning delta med fordringen i omröstningen.

Innebär ackordsförslaget att borgenärer som inte har förmånsrätt ska få full betalning intill visst belopp, får rösträtt inte utövas för de fordringar som därigenom får full betalning.

Med borgenärer som har förmånsrätt likställs en borgenär som till säkerhet för sin fordran har gjort förbehåll om återtaganderätt. *Lag (2008:993)*

12§ En anmärkning som har framställts mot en fordran utgör inte hinder mot att borgenären deltar med fordringen i omröstningen. Är utgången av omröstningen beroende av om fordringen skall beaktas eller inte, skall rätten vid sammanträdet utreda tvistefrågan och söka åstadkomma förlikning. De närvarande får med bindande verkan för dem som har uteblivit medge att en anmärkning förfaller eller inskränks eller uppdras åt förvaltaren att ingå förlikning med borgenären. Kan förlikning inte träffas, skall frågan handläggas enligt vad som sägs i 17 § första stycket för bestämmande av omröstningens utgång. Har en anmärkning mot någon yrkad fordran eller förmånsrätt prövats enligt 9 kap. 16 §, skall rättens avgörande dock tillämpas vid omröstningen i ackordsfrågan, om det inte före omröstningen visas att avgörandet har ändrats av högre rätt.

Förlikning angående en anmärkning som har framställts mot en fordran får inte ingås på något annat sätt än som har nämnts nu, om inte alla vars rätt är beroende av förlikningen samtycker till det.

13§ Om både en borgenär och en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären ansvarar för borgenärens fordran vill rösta för denna i ackordsfrågan, har de tillsammans en röst, vilken beräknas efter borgenärens fordran. Kan de inte enas, gäller borgenärens mening, om inte de andra löser ut honom eller ställer betryggande säkerhet för fordringen.

14§ Gäldenären får inte återta eller ändra ackordsförslaget utan rättens medgivande. Ett yrkande om detta skall framställas senast vid sammanträdet och innan omröstningen sker.

Om en ändring i ackordsförslaget medges, får prövningen av ackordsförslaget skjutas upp till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor. Om ändringen inte medför att förslaget blir sämre för borgenärerna, får prövningen skjutas upp endast om det finns särskilda skäl till det.

Om rätten i något annat fall än som avses i andra stycket, efter att ha hört förvaltaren och de närvarande borgenärerna, anser att det finns särskilda skäl för att borgenärernas prövning av ackordsförslaget skjuts upp, får rätten besluta om uppskov till ett fortsatt sammanträde inom tre veckor.

Borgenärsmajoritet vid ackord m.m.

15§ Ett ackordsförslag som ger minst femtio procent av fordringsbeloppen skall anses antaget av borgenärerna, om tre femtedelar av de röstande har godtagit förslaget och deras fordringar uppgår till tre femtedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp. Är ackordsprocenten lägre, skall ackordsförslaget anses antaget om tre fjärdedelar av de röstande har enats om förslaget och deras fordringar uppgår till tre fjärdedelar av de röstberättigande fordringarnas sammanlagda belopp.

16§ Anser en borgenär eller gäldenären att ett beslut genom vilket ett ackordsförslag har förkastats av borgenärerna inte har tillkommit på lagligt sätt, får han överklaga beslutet i hovrätten inom tre veckor från beslutet. Gäldenären får dock överklaga beslutet endast om hans rätt kan vara beroende av det. Beslutet tillämpas omedelbart, om inte något annat förordnas. *Lag (1990:1072)*

Fastställelse av ackord

17 § Har ett ackordsförslag antagits vid sammanträdet men finns det enligt 19 § anledning att inte fastställa ackordet, skall ackordsfrågan prövas av rätten vid en förhandling. Detsamma gäller, om det vid sammanträdet inte kan avgöras om förslaget har antagits eller förkastats av borgenärerna.

Om ackordsfrågan inte skall prövas vid en förhandling, skall rätten fastställa ackordet.

Beslut i ackordsfrågan skall meddelas inom en vecka, om inte längre rådrum är nödvändigt på grund av särskilda omständigheter.

18 § Är utgången av omröstningen över ackordsförslaget beroende av om kvarstående anmärkningar godkänns eller inte och finns det i övrigt skäl att fastställa ackordet, skall rätten vid förhandlingen först pröva anmärkningarna eller så många av dem att utgången av omröstningen blir densamma vare sig övriga anmärkningar godkänns eller inte.

19 § Ett ackord får inte fastställas, om

1. ärendet inte har handlagts på föreskrivet sätt och felet kan ha inverkat på ackordsfrågans utgång,
2. ackordet inte uppfyller de villkor som anges i 5 §,
3. det finns skälig anledning att anta att gäldenären i hemlighet har gynnat någon borgenär i avsikt att inverka på ackordsfrågan eller att något annat svek har ägt rum vid ackordet eller
4. ackordet uppenbart är till skada för borgenärerna.

Även om första stycket inte är tillämpligt får rätten efter omständigheterna vägra att fastställa ackordet, om en borgenär eller en borgensman eller någon annan som förutom gäldenären svarar för fordringen har bestritt fastställelse på grund av att

1. betryggande säkerhet för ackordets fullgörande inte finns,
2. ackordet är till skada för borgenärerna eller
3. ackordet av någon annan särskild anledning inte bör medges.

Vägras fastställelse enligt första stycket 1 och är inte förslaget förkastat av borgenärerna eller förfallet, skall borgenärerna på nytt pröva ackordsförslaget och ett sammanträde sättas ut för detta. Ett sådant sammanträde får hållas tidigast tio dagar efter beslutet om vägrad fastställelse. Borgenärerna skall kallas till sammanträdet. Kallelsen skall kungöras.

20 § En förhandling enligt 17 § skall äga rum så snart som möjligt. Till förhandlingen skall förvaltaren, gäldenären och de borgenärer som var närvarande vid sammanträde som avses i 8 § kallas.

Verkan av ackord

21 § Ett fastställt ackord är bindande för alla borgenärer, kända och okända, som har haft rätt att efter bevakning rösta om ackordsförslaget.

En borgenär, som har rätt till betalning först efter övriga borgenärer, förlorar sin rätt till betalning av gäldenären, om inte alla borgenärer som enligt 11 § hade rätt att rösta om ackordsförslaget tillgodoses fullt ut genom ackordet.

Den som har förmånsrätt i viss egendom är bunden av ackordet i fråga om belopp som inte kan tas ut ur egendomen.

En borgenär har, utan hinder av ackordet, den rätt till kvittning som följer av 5 kap. 15 och 16 §§. *Lag (2008:993)*

22 § En borgenär som har godkänt ett ackordsförslag förlorar inte genom godkännandet sin rätt mot borgensmän eller andra som förutom gäldenären svarar för fordringen.

23 § En anmärkning mot en bevakning skall, om förmånsrätt yrkas för den bevakade fordringen, prövas på det sätt som föreskrivs i denna lag även om ackord har kommit till stånd.

24 § Innan egendomen i boet till följd av att ett ackord har fastställts återställs till gäldenären, skall konkurskostnaderna och andra skulder som boet har ådragit sig tas ut ur egendomen. Förvaltaren skall dessutom se till att de borgenärer som har förmånsrätt för

sina bevakade fordringar av egendomen, så långt den räcker, får den betalning som tillkommer dem på grund av förmånsrätten.

Är någon kostnad eller skuld tvistig, tillämpas 2 § tredje stycket.

25 § När ackord har fastställts, får talan om återvinning inte väckas av någon borgenär som omfattas av ackordet. Talan som har väckts på behörigt sätt får trots det prövas.

Vad som vinnns genom återvinningstalan och inte behövs för något sådant ändamål som avses i 24 § skall, sedan kärandens kostnader har ersatts, tillkomma de borgenärer som omfattas av ackordet. En svarande som med anledning av kärandens talan får en fordran mot gäldenären har rätt att på vad han annars skulle ha fått betala avräkna den utdelning som tillkommer honom.

Tillsyn över ackord

26 § På begäran av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan rätten, om det finns skäl till det, förordna förvaltaren eller någon annan lämplig person att utöva tillsyn över att gäldenären fullgör sina åtaganden enligt ackordet. Om det behövs, skall även en ersättare för tillsynsmannen förordnas.

Gäldenären skall ge tillsynsmannen de uppgifter som denne begär och följa de anvisningar som tillsynsmannen lämnar.

Tillsynsmannen skall entledigas av rätten, om det visar sig att han inte är lämplig eller att han av någon annan särskild orsak bör skiljas från uppdraget.

27 § Arvode till tillsynsmannen och ersättning för de kostnader som uppdraget har medfört skall prövas av rätten, om tillsynsmannen eller gäldenären begär det. Så länge ackordet inte har fullgjorts, får en sådan begäran framställas också av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet.

Förverkande av ackord

28 § På ansökan av en borgenär vars fordran omfattas av ackordet kan rätten förklara att den eftergift som genom ackordet har medgetts gäldenären förfaller, om

1. gäldenären
 - a) har gjort sig skyldig till oredlighet mot borgenärer,
 - b) har gjort sig skyldig till uppsåtligt försvårande av konkurs eller exekutiv förrättning, eller
 - c) i hemlighet har gynnat någon borgenär i syfte att inverka på ackordsfrågan,
2. gäldenären har åsidosatt vad som åligger honom enligt 26 § andra stycket, eller
3. gäldenären på något annat sätt uppenbart har försummat sina åtaganden enligt ackordet.

Förklaring är inte tillåten i en fråga som avses i första stycket.

Även om den eftergift som har medgetts gäldenären förklaras förfallen, får borgenärerna göra ackordet i övrigt gällande mot gäldenären eller mot den som har gått i borgen för ackordet. *Lag (2005:243)*

13 kap. Förvaltarens slutredovisning

Avgivande av slutredovisningen

1 § Förvaltaren skall avge slutredovisning för sin förvaltning i enlighet med vad som föreskrivs i detta kapitel. En förvaltare som avgår innan konkursen är avslutad skall avge slutredovisning, även om han har haft hand om förvaltningen tillsammans med andra förvaltare. Har förvaltningen varit delad, behöver redovisningen omfatta endast den del av förvaltningen som har ankommit på den avgående förvaltaren ensam.

Om förvaltarens skyldighet att under konkursen redovisa medelsförvaltningen m.m. finns det bestämmelser i 7 kap. 18–21 §§.

2 § Slutredovisning skall avgas

1. om konkursbeslutet hävs av högre rätt,
2. om förvaltaren avgår före konkursens slut,
3. om konkursen avskrivs på grund av otillräckliga tillgångar,

4. om konkursen avskrivs därför att ingen fordran har gjorts gällande i konkursen,
5. vid utdelning och vid efterutdelning enligt 11 kap. 20 §,
6. vid efterutdelning enligt 11 kap. 21 §,
7. om konkursen läggs ned efter frivillig uppgörelse,
8. om egendomen i boet återställs till gäldenären till följd av att ackord har fastställts.

3§ Slutredovisningen skall avges till tillsynsmyndigheten. Till slutredovisningen skall förvaltaren bifoga de handlingar som är av betydelse för kontroll av redovisningen. Förvaltaren skall ge in en kopia av redovisningen till rätten. I fall som avses i 2 § 1, 4 och 7 skall en kopia samtidigt lämnas till gäldenären.

4§ I fall som avses i 2 § 5 skall slutredovisningen avges samtidigt som utdelningsförslaget ges in till rätten. I övriga i 2 § avsedda fall skall förvaltaren avge redovisningen så snart som möjligt.

Granskning av slutredovisningen

5§ Tillsynsmyndigheten skall i de fall som avses i 2 § 2, 3, 5, 6 och 8 granska slutredovisningen samt i de fall som avses i 2 § 2, 5 och 8 avge utlåtande över densamma. Tillsynsmyndigheten skall skicka utlåtandet till rätten. Redovisningen och utlåtandet skall hållas tillgängliga hos rätten och tillsynsmyndigheten för dem som vill ta del av handlingarna.

6§ I fall som avses i 2 § 5 skall av den kungörelse som rätten utfärdar enligt 11 kap. 6 § framgå att slutredovisningen och utlåtandet är tillgängliga för granskning och var handlingarna finns.

I fall som avses i 2 § 2 och 8 skall rätten, när tillsynsmyndigheten har lämnat sitt utlåtande, kungöra att slutredovisningen och utlåtandet har avgetts samt var handlingarna är tillgängliga för granskning.

I de kungörelser som nämns i första och andra styckena skall det anges vad den som vill klandra redovisningen måste göra.

Klander av slutredovisningen

7§ Förvaltarens slutredovisning får klandras av tillsynsmyndigheten och gäldenären. Även en borgenär får klandra redovisningen, om hans rätt kan vara beroende av den.

Talan om klander av slutredovisning väcks genom stämning vid den tingsrätt där konkursen är eller har varit anhängig.

I fall som avses i 2 § 2, 5 och 8 skall talan väckas senast den dag som rätten bestämmer och anger i kungörelsen. Denna dag skall bestämmas så att tre månader förflyter från den tidpunkt då kungörelsen kan antas bli införd i Post- och Inrikes Tidningar. I övriga fall skall talan väckas inom tre månader från den dag då kopian av redovisningen kom in till rätten.

8 § har upphävts genom lag (2006:706).

9§ En borgenär som har väckt klandertalan har rätt att av konkursboet få ersättning för sina rättegångskostnader i den mån de täcks av vad som genom rättegången har kommit boet till godo.

14 kap. Konkurskostnader

Allmänna bestämmelser

1§ Med konkurskostnad avses

1. arvode och kostnadsersättning till förvaltare,
2. arvode och kostnadsersättning till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 §,
3. ersättning till ett sakkunnigt biträde som förvaltare har anlitat med stöd av 7 kap. 11 §,
4. ersättning till staten för tillsynen över förvaltningen,

5. kostnad för kungörande av beslut eller åtgärd rörande konkursen,
6. kostnad för de skriftliga kallelser och underrättelser till borgenärerna som utfärdas i konkursen,
7. ersättning enligt 6 kap. 14 § till gäldenären eller någon annan för inställelse.

Som konkurskostnad anses inte de kostnader för kungörelsen, kallelser och underrättelser som föranleds av efterbevakning.

2 § Konkurskostnaderna skall utgå ur konkursboet framför andra skulder som boet har ådragit sig. I den mån konkurskostnaderna inte kan tas ut ur boet, skall de betalas av staten, om inte något annat följer av 3 §.

Om förvaltaren har haft kostnader för försäljning av fast egendom och de inte kan tas ut ur egendomens avkastning och köpeskillning eller annars ur boet, skall de betalas av staten. *Lag (2005:190)*

3 § Om en konkurs har uppstått på ansökan av någon annan borgenär än staten och om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §, ska, i den mån konkurskostnaderna inte kan tas ut ur boet, borgenären svara för dessa, dock högst med ett belopp som motsvarar en tiondel av det vid tiden för konkursbeslutet gällande prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. Är flera borgenärer betalningsskyldiga, svarar de solidariskt. I beslutet om avskrivning ska ansvarig borgenär åläggas att betala konkurskostnaderna med den angivna begränsningen. Kan kostnaderna inte heller tas ut av borgenären, ska de betalas av staten. *Lag (2010:1239)*

Förvaltarens arvode

4 § Arvodet till förvaltaren bestäms av rätten. Om det har utsetts flera förvaltare, skall särskilt arvode bestämmas för var och en av dem.

Arvodet får inte bestämmas till ett högre belopp än som med hänsyn till det arbete som uppdraget har krävt, den omsorg och skicklighet varmed det har utförts samt boets omfattning kan anses utgöra skälig ersättning för uppdraget.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer fastställer taxa som skall tillämpas vid bestämmande av arvode till förvaltaren om konkursen avskrivs enligt 10 kap. 1 §.

5 § Arvodet skall bestämmas till ett visst belopp i ett för allt, om inte enligt 18 § ett särskilt arvode behöver beräknas för egendom som avses där. Ett sådant särskilt arvode får bestämmas innan arvodesfrågan i övrigt avgörs.

När ett särskilt arvode bestäms för viss egendom, tillämpas de grunder för arvodesberäkningen som anges i 4 §.

6 § Arvodet bestäms efter framställning av förvaltaren. Har det utsetts flera förvaltare, bör deras arvoden bestämmas på en gång, om det lämpligen kan ske.

I arvodesframställningen skall förvaltaren ange det belopp som han begär och, om det kan komma i fråga att bestämma ett särskilt arvode för viss egendom, även det beloppet. Till framställningen skall bifogas en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört med en specificerad räkning, som utvisar det begärda beloppets fördelning på de olika förvaltningsåtgärderna. Har förvaltaren anlitat ett sådant biträde som avses i 7 kap. 11 § och har biträdet erhållit gottgörelse eller har förvaltaren tillgodoförts ersättning för utgifter, skall det anges i redogörelsen.

Om det finns anledning att bestämma ett särskilt arvode för viss egendom, skall förvaltaren tillhandahålla rätten en förteckning över de kända rättsägare som har särskild förmånsrätt i egendomen.

7 § Avser en arvodesframställning endast ett särskilt arvode skall bestämmas för viss egendom, får rätten avgöra om det finns skäl att ta upp yrkandet till prövning innan arvode i övrigt bestäms.

8§ I andra fall än de som avses i 9§ tredje stycket och 10§ skall rätten, innan arvodesframställningen prövas, inhämta yttrande i arvodesfrågan av tillsynsmyndigheten samt ge gäldenären och de borgenärer som hos rätten har begärt det tillfälle att yttra sig över framställningen inom viss tid, minst två och högst fyra veckor. I fall som sägs i 6§ tredje stycket skall varje känd borgenär som har särskild förmånsrätt i egendomen ges tillfälle att yttra sig över framställningen. Om ett konkursbeslut upphävts, skall den borgenär vars ansökan lagts till grund för beslutet ges tillfälle att yttra sig över framställningen.

Rätten får hålla förhandling i arvodesfrågan, om den finner skäl till det. Till förhandlingen skall förvaltaren, tillsynsmyndigheten, gäldenären samt de borgenärer som har begärt att få yttra sig över arvodesframställningen kallas. I fall som avses i 6§ tredje stycket skall varje känd borgenär som har särskild förmånsrätt i egendomen kallas. Om ett konkursbeslut upphävts, skall den borgenär vars ansökan lagts till grund för beslutet kallas. *Lag (2005:190)*

9§ I fall då tingsrätten har att fastställa utdelning eller efterutdelning i konkursen skall beslut i arvodesfrågan meddelas samtidigt med beslutet om fastställelse, när inte något annat följer av 7§.

Oberoende av om talan har förts mot ett beslut om att fastställa utdelning eller efterutdelning får högre rätt som ändrar lägre rätts beslut i arvodesfrågan göra den ändring i beslutet om fastställelse som föranleds därav eller, om det behövs, återförvisa utdelningsfrågan till förvaltaren.

Den domstol som har att pröva en fråga om utdelning eller efterutdelning får bestämma tilläggsarvode till förvaltaren för arbete i anledning av handläggningen av frågan vid domstolen.

10§ Om konkursen avskrivs eller läggs ned eller om efterutdelning enligt 11 kap. 21§ äger rum, skall rätten höra tillsynsmyndigheten innan arvode till förvaltaren bestäms.

Lag (2005:190)

11§ En förvaltare får inte lyfta sitt arvode förrän han har avgett slutredovisningen för sin förvaltning. När arvodesframställningen lämnats in till rätten får dock förvaltaren, utan särskilt beslut av rätten, lyfta den del av det begärda arvodet som motsvarar den mervärdeskatt som beräknats för arvodet. *Lag (2003:893)*

Förskott på förvaltarens arvode

12§ Rätten får tillerkänna förvaltaren skäligt belopp att utgå i förskott innan slutligt arvode bestäms, om det är rimligt med hänsyn till omfattningen av det arbete som uppdraget har medfört, den tid under vilken konkursen har varat och ytterligare beräknas pågå samt övriga förhållanden.

En framställning om förskott skall ange det belopp som begärs och de skäl som åberopas för förskottsbetalningen. Till framställningen skall bifogas en redogörelse för det arbete som uppdraget har medfört och en uppgift om boets ekonomiska ställning. Rätten skall inhämta yttrande i förskottsfrågan av tillsynsmyndigheten.

Förvaltarens ersättning för kostnader

13§ Förvaltaren får under förvaltningens gång ur konkursboet ta ut medel för att betala de kostnader som uppdraget medför. Uttagen skall anges i förvaltarens slutredovisning.

14§ Avskrivs konkursen enligt 10 kap. 1§, skall rätten bestämma kostnadsersättningen och ersättningen enligt 2§ andra stycket till förvaltaren samtidigt som arvodet bestäms. Tillsynsmyndigheten skall höras också över begäran om ersättning för kostnader.

Lag (2005:190)

Övriga konkurskostnader

15§ Rätten bestämmer arvodet till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7§ efter att ha hört tillsynsmyndigheten och förvaltaren. Härvid tillämpas 4§ andra stycket och 5§.

16§ Ersättningen till ett sakkunnigt biträde som har anlitats med stöd av 7 kap. 11 § bestäms av förvaltaren.

17§ Ersättningen till staten för tillsynen över förvaltningen utgår enligt föreskrifter som regeringen meddelar.

Ersättningen till staten för sådana konkurskostnader som avses i 1 § första stycket 6 utgår enligt föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Fördelning av konkurskostnaderna på olika slag av egendom

18§ Av arvodet till förvaltaren eller sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § ska, om det i boet finns egendom i vilken särskild förmånsrätt gäller och i den mån det inverkar på de borgenärers rätt som inte har sådan förmånsrätt i egendomen eller på statens ansvar för konkurskostnaderna, den del som avser egendomen i fråga fastställas att betalas ur egendomens avkastning och köpeskilling.

Då särskild förmånsrätt gäller i boet tillhörig egendom, får inte till skada för någon med samma eller bättre förmånsrätt, av egendomens avkastning och köpeskilling betalas någon annan konkurskostnad än som har sagts i första stycket. Särskild förmånsrätt enligt 5 § förmånsrättslagen (1970:979), hindrar dock inte att egendomen används till betalning också av övriga konkurskostnader, i den mån det inte finns annan egendom i boet som kan användas till betalning.

Med arvode som sägs i första stycket jämställs vid tillämpningen av denna paragraf konkursboets kostnader för vård och försäljning av egendomen i fråga. *Lag (2008:993)*

15 kap. Information om beslut och åtgärder under konkurs

Formen för kungörande

1§ Kungörelsen om konkursbeslutet skall införas i Post- och Inrikes Tidningar och, enligt vad som föreskrivs i 3 § lagen (1977:654) om kungörande i mål och ärenden hos myndighet m.m., i ortstidning.

När ett beslut eller en åtgärd i något annat fall än som sägs i första stycket eller i 8 kap. 11 § skall kungöras enligt denna lag, skall kungörelsen införas i Post- och Inrikes Tidningar och den eller de ortstidningar som rätten bestämmer.

Utbyte av kungörelse mot skriftliga underrättelser till borgenärerna

2§ I en konkurs vari bevakningsförfarande har ägt rum skall följande kungörelser ersättas med skriftliga underrättelser till borgenärerna, om det saknas anledning att anta att kostnaden för tillkännagivandet med kungörelse blir lägre eller att kungörelse i övrigt är lämpligare, nämligen

1. kungörelse med kallelse till förhandling angående entledigande av förvaltare,
2. kungörelse med information om att ett förslag till utdelning eller efterutdelning har upprättats samt att slutredovisningen och tillsynsmyndighetens utlåtande över den finns tillgängliga för granskning,
3. kungörelse av beslut om att lägga ned konkursen på grund av frivillig uppgörelse,
4. kungörelse med information om att slutredovisningen och tillsynsmyndighetens utlåtande över den finns tillgängliga för granskning i fall då förvaltare avgår före konkursens slut.

Om utbyte sker i de fall som anges i första stycket 2, 3 eller 4 skall tid som avses i 11 kap. 6 § tredje stycket, 13 kap. 7 § tredje stycket och 16 kap. 9 § första stycket i stället räknas från dagen efter den då underrättelserna sändes ut.

Utbyte av underrättelser och kallelser till borgenärerna mot kungörelse

3§ Om antalet borgenärer med fordringar utan förmånsrätt är mycket stort, får underrättelser till dessa borgenärer och sådana kallelser till dem som inte behöver delges ersättas av ett tillkännagivande genom kungörelse.

Formen för kallelser och underrättelser m.m.

4 § Skriftliga kallelser och underrättelser enligt denna lag sänds med posten i vanligt brev till mottagaren under hans senaste kända postadress, om inte något annat följer av särskilda föreskrifter om delgivning.

Skall någon enligt en föreskrift i lagen beredas tillfälle att yttra sig i en viss fråga, får delgivning äga rum.

Register över konkurser

5 § Hos Bolagsverket skall, för de ändamål som anges i 6 §, med hjälp av automatisk databehandling föras ett för hela landet gemensamt register över fysiska personers och dödsbonds konkurser.

I handelsregisterlagen (1974:157), aktiebolagslagen (2005:551) och lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar finns bestämmelser om registrering av juridiska personers konkurser. *Lag (2005:909)*

6 § Det register som avses i 5 § första stycket får användas för uppgifter till den som begär uppgifter om fysiska personers och dödsbonds konkurser. Bolagsverket får använda registret för uppföljning av och tillsyn över de övriga register som förs hos verket samt för utfärdande av bevis om att en person eller ett dödsbo inte är försatt i konkurs vid någon domstol i landet. *Lag (2004:241)*

7 § Registret får innehålla uppgifter om:

1. konkursgäldenärens namn, personnummer och adress,
2. datum för konkursbeslutet,
3. datum för konkursens avslutande,
4. den domstol som fattat beslutet om konkursen och domstolens målnummer,
5. beslut genom vilket högre rätt har upphävt konkursbeslutet,
6. konkursförvaltarens namn och adress samt
7. namn och adress på den tillsynsmyndighet som utövar tillsyn över förvaltningen.

Uppgifterna i registret skall gallras fem år efter utgången av det kalenderår då konkursen avslutades. *Lag (1995:793)*

8 § Om en fysisk person eller ett dödsbo försätts i konkurs, skall tingsrätten samma dag till Bolagsverket sända en underrättelse om beslutet. Underrättelsen skall innehålla de uppgifter som anges i 7 § 1, 2, 4, 6 och 7. Tingsrätten skall även underrätta verket när en sådan konkurs har avslutats eller när högre rätt har upphävt ett konkursbeslut.

Lag (2004:241)

16 kap. Bestämmelser om handläggning och överklagande m.m.

Handläggning av konkursärenden

1 § Prövningen av en konkursansökan och handläggningen av konkursen sker som ett konkursärende hos tingsrätten. Som konkursärende handläggs inte sådan talan enligt denna lag som skall väckas genom stämning.

2 § I konkursärenden gäller rättegångsbalkens bestämmelser om tvistemål i tillämpliga delar, om inte något annat sägs i denna lag. Sker handläggningen vid förhandling, tillämpas bestämmelserna om huvudförhandling i tvistemål, om inte sakens beskaffenhet motiverar avsteg därifrån.

Om den som har kallats till en förhandling uteblir, hindrar det inte att den fråga som förhandlingen gäller prövas och avgörs.

Rättens avgörande sker genom beslut.

3 § En tingsrätt skall vid handläggningen av ett konkursärende bestå av en lagfaren domare. Vid en förhandling får dock rätten bestå av tre lagfarna domare.

Verkställighet av beslut i konkursärenden

4 § Ett beslut om konkurs och om upphävande av ett konkursbeslut går i verkställighet omedelbart. Detsamma gäller andra beslut av rätten under handläggningen av ett konkursärende i en fråga som enligt denna lag skall prövas av rätten, om inte något annat förordnas eller följer av andra stycket.

Beslut under handläggningen av ett konkursärende går i verkställighet först sedan det har vunnit laga kraft, om beslutet avser

1. arvode eller kostnadsersättning till förvaltare,
2. arvode till en sådan rådgivare eller förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 §,
3. arvode eller kostnadsersättning till en sådan tillsynsman som har utsetts enligt 12 kap. 26 §,
4. utdömande av förelagt vite.

Angående verkställighet av beslut att fastställa utdelning finns det bestämmelser i 11 kap. 9 och 10 §§.

Överklagande av rättens beslut i konkursärenden m.m.

5 § Varje tingsrättens beslut i ett konkursärende i en fråga som enligt denna lag skall prövas av rätten får överklagas för sig, om inte något annat följer av 6 eller 7 §.

Har ett beslut meddelats utan att förhandling har hållits, skall de som beslutet har gått emot genast underrättas om tiden för beslutet, i den mån det med hänsyn till omständigheterna är motiverat. När det är lämpligt, bör i underrättelsen ges besked om utgången av den prövade frågan.

6 § Ett beslut enligt 9 kap. 1 § att bevakning skall äga rum får inte överklagas. Inte heller får ett beslut av tingsrätten enligt 11 kap. 7 § tredje stycket som innefattar återförvisning av ett utdelningsförslag till förvaltaren överklagas.

Rättens beslut i fråga om utdelning får överklagas endast av den som i rätt tid har framställt invändning mot utdelningsförslaget eller, om rätten beslutar fastställa utdelning som avviker från förslaget, den vars rätt påverkas av ändringen. Förvaltaren får fullfölja talan i en fråga som gäller återvinning.

7 § Mot beslut enligt 12 kap. 18 § med anledning av en framställd anmärkning får talan inte föras.

Mot följande beslut får talan inte föras särskilt, nämligen

1. beslut i fråga om vägrat återtagande eller om ändring i ett ackordsförslag enligt 12 kap. 14 §,
2. beslut enligt 12 kap. 19 § att borgenärerna på nytt skall pröva ackordsfrågan.

8 § Tillsynsmyndigheten får överklaga tingsrättens beslut, om beslutet rör

1. utseende eller entledigande av förvaltare, antalet förvaltare eller delning av förvaltningen mellan flera förvaltare,
2. arvode, kostnadsersättning eller förskott till förvaltare,
3. reseförbud eller skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass, förbud att utfärda pass, hämtning eller häktnings eller föreläggande eller utdömande av vite,
4. uppdrag som eller arvode till rådgivare eller förlikningsman,
5. avslag på en framställning om att inleda bevakningsförfarande,
6. avskrivning av konkurs enligt 10 kap. 1 §. *Lag (2006:706)*

9 § Ett sådant beslut av tingsrätten som avses i 5 § får överklagas hos hovrätten. Överklagandet skall ske inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades. Är det fråga om ett konkursbeslut eller ett beslut om nedläggning av en konkurs på grund av frivillig uppgörelse, räknas dock tiden för överklagande från den dag då kungörelsen om beslutet var införd i Post- och Inrikes Tidningar.

Beslut om åläggande av reseförbud, om skyldighet för gäldenären att lämna ifrån sig sitt pass, om förbud att utfärda pass samt om någons häktande eller kvarhållande i häkte får överklagas utan inskränkning till viss tid. Detsamma gäller klagan mot ett beslut på den grunden att förfarandet onödigt uppehålls genom beslutet. *Lag (1994:1050)*

17 kap. Skadestånd och straff

Skadestånd

1 § En förvaltare skall ersätta de skador som han vid fullgörande av sitt uppdrag uppsåtligen eller av oaktsamhet tillfogar boet, en konkursborgenär eller gäldenären. Skadeståndet kan jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera förvaltare ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har betalt i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

2 § Talan om skadestånd enligt 1 § som inte grundas på brott skall föras genom klander av förvaltarens slutredovisning.

3 §^a Om en borgenärs konkursansökan inte bifalls och om borgenären när han gav in sin ansökan saknade skälig anledning att anta att gäldenären var på obestånd, skall borgenären ersätta gäldenären den skada som skäligen kan anses ha orsakats denne genom ansökningen och dess handläggning.

Om ett beslut om konkurs upphävs, skall den borgenär vars ansökan lagts till grund för konkursbeslutet ersätta gäldenären för konkurskostnader som utgått ur konkursboet. Detta gäller dock inte om konkursen upphävs på grund av att gäldenären har åberopat en ny omständighet eller ett nytt bevis. Borgenären svarar inte heller för kostnader i konkursen som gäldenären har orsakat av vårdslöshet. Om flera borgenärer är ersättningskyldiga, svarar de solidariskt för ersättningen.

Talan om skadestånd enligt första stycket eller ersättning enligt andra stycket skall väckas vid den tingsrätt där ärendet om gäldenärens försättning i konkurs är eller har varit anhängigt. I detta ärende får sådan talan väckas utan stämning. *Lag (2005:190)*

Straff m.m.

4 § En gäldenär som i strid mot förbudet i 6 kap. 1 § första stycket driver näringsverksamhet under konkursen döms till böter.

5 § En borgenär som för sin röst vid ett sammanträde i samband med ackord i konkurs har betingat sig någon särskild förmån av gäldenären döms till böter eller fängelse i högst ett år.

6 § Åtal mot en gäldenär för brott som avses i 11 kap. brottsbalken och åtal mot en borgenär för brott som sägs i 5 § får väckas vid den tingsrätt där konkursen är eller har varit anhängig.

7 § Allmän åklagare och polismyndighet skall ha tillgång till alla handlingar som rör boet och som kan lämna upplysning om huruvida gäldenären har gjort sig skyldig till brottsligt förfarande mot sina borgenärer.

^a Se Advokaten nr 9 1998 s. 10, Elliot, *Obefogad konkursansökan – en fråga om skadestånd för huvudmannen och disciplinpåföljd för ombudet*. Observera att ett fel smugit sig in i artikeln; förutsättningen för lagrummets tillämpning är att konkursansökan inte bifalls och inte som det står i artikeln att konkursansökan ogillas [red.anm.].

Propositioner

<i>SFS 1987:672</i> Prop. 1986/87:86 Prop. 1986/87:90	<i>SFS 1987:1135</i> Prop. 1987/88:2	<i>SFS 1988:1371</i> Prop. 1988/89:31	<i>SFS 1989:1002</i> Prop. 1989/90:3
<i>SFS 1989:1084</i> Prop. 1989/90:34	<i>SFS 1990:457</i> Prop. 1989/90:71	<i>SFS 1990:1072</i> Prop. 1990/91:22	<i>SFS 1991:857</i> Prop. 1990/91:126
<i>SFS 1991:878</i> Prop. saknas	<i>SFS 1991:999</i> Prop. 1990/91:142	<i>SFS 1991:1562</i> Prop. 1990/91:179	<i>SFS 1992:498</i> Prop. 1991/92:139
<i>SFS 1992:555</i> Prop. 1991/92:113	<i>SFS 1994:344</i> Prop. 1993/94:123	<i>SFS 1994:446</i> Prop. 1993/94:191	<i>SFS 1994:481</i> Prop. 1993/94:151
<i>SFS 1994:1050</i> Prop. 1993/94:190	<i>SFS 1995:308</i> Prop. 1994/95:49	<i>SFS 1995:793</i> Prop. 1994/95:189	<i>SFS 1995:1584</i> Prop. 1995/96:60 Prop. 1995/96:74
<i>SFS 1996:129</i> Prop. saknas	<i>SFS 1996:132</i> Prop. saknas	<i>SFS 1996:775</i> Prop. 1995/96:5	<i>SFS 1996:1056</i> Prop. saknas
<i>SFS 1996:1440</i> Prop. 1996/97:1	<i>SFS 1998:810</i> Prop. 1997/98:45	<i>SFS 1999:125</i> Prop. 1998/99:35	<i>SFS 1999:1095</i> Prop. 1998/99:130
<i>SFS 1999:1310</i> Prop. 1999/2000:18	<i>SFS 2000:504</i> Prop. 1999/2000:82	<i>SFS 2001:97</i> Prop. 2000/01:21	<i>SFS 2001:383</i> Prop. 2000/01:88
<i>SFS 2001:933</i> Prop. 2000/01:150	<i>SFS 2002:266</i> Prop. 2001/02:57	<i>SFS 2002:1125</i> Prop. 2001/02:191	<i>SFS 2003:538</i> Prop. 2002/03:49
<i>SFS 2003:694</i> Prop. 2002/03:99	<i>SFS 2003:893</i> Prop. 2002/03:112	<i>SFS 2004:241</i> Prop. 2003/04:34	<i>SFS 2004:306</i> Prop. 2002/03:139
<i>SFS 2004:431</i> Prop. 2003/04:99	<i>SFS 2005:115</i> Prop. 2003/04:150	<i>SFS 2005:190</i> Prop. 2004/05:35	<i>SFS 2005:196</i> Prop. 2004/05:30
<i>SFS 2005:243</i> Prop. 2004/05:69	<i>SFS 2005:909</i> Prop. 2005/06:25	<i>SFS 2005:1052</i> Prop. 2005/06:37	<i>SFS 2006:231</i> Prop. 2005/06:65
<i>SFS 2006:551</i> Prop. 2005/06:124	<i>SFS 2006:706</i> Prop. 2005/06:200	<i>SFS 2007:533</i> Prop. 2006/07:115	<i>SFS 2008:993</i> Prop. 2007/08:161
<i>SFS 2008:1077</i> Prop. 2008/09:17	<i>SFS 2010:1239</i> Prop. 2009/10:222	<i>SFS 2010:1512</i> Prop. 2009/10:235	<i>SFS 2010:1951</i> Prop. 2009/10:237
<i>SFS 2010:2052</i> Prop. 2009/10:246	<i>SFS 2011:731</i> Prop. 2010/11:95	<i>SFS 2011:762</i> Prop. 2010/11:124	<i>SFS 2011:1328</i> Prop. 2010/11:166

Konkursförordning (1987:916)

(senast ändrad genom SFS 2012:20)

Allmänna bestämmelser	58
Konkursansökan m.m.	58
Säkerhetsåtgärder	58
Konkursbeslut m.m.	59
Kungörelsen om konkursbeslutet	59
Underrättelser om konkurs m.m.	59
Överklagande	60
Överflyttning av en konkurs	61
Bouppteckningsed	61
Kallelser till edgångssammanträdet	61
Förlikningsman	61
Bevaknings- och anmärkningsförfarandet	62
Efterbevakning	62
Utdelningsförfarandet	62
Anmälan till myndighet beträffande viss egendom som inte har sålts ..	63
Ackord i konkurs	63
Förvaltarens slutredovisning	64
Näringsförbud	64
Konkurskostnader	64
Vissa kreditinrättningars konkurs	65
Avslutande bestämmelser	65

Allmänna bestämmelser

1 § Denna förordning gäller handläggning av konkurser enligt konkurslagen (1987:672).

2 § I fråga om dagbok och aktbildning i ärenden vid tingsrätterna enligt konkurslagen (1987:672) och lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion finns bestämmelser i förordningen (1979:802) om dagbok och akter i konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion. *Förordning (1998:1360)*

3 § I förordningen (1979:972) om tillsynsavgift i konkurs finns föreskrifter om ersättning till staten för tillsynen över förvaltningen. *Förordning (1998:1360)*

4 § har upphävts genom förordning (2006:766).

Konkursansökan m.m.

5 § I ett sådant föreläggande som avses i 2 kap. 1 § tredje stycket eller 5 § konkurslagen (1987:672) skall rätten erinra om att ansökningen kan avvisas, om bristen inte avhjälpas.

6 § När en tingsrätt enligt 2 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) sänder handlingarna i ärendet till en annan tingsrätt, skall det framgå vilken dag ansökningen kom in till den förra tingsrätten.

7 § I en sådan kallelse som avses i 2 kap. 16 § tredje stycket konkurslagen (1987:672) skall tingsrätten uppmana gäldenären att till rätten anmäla

1. den postadress under vilken kallelser och underrättelser kan sändas till honom, om inte adressen är rätt angiven i konkursansökningen,
2. varje borgenär som har en fordran på lön eller pension och sådan borgenärs adress.

Säkerhetsåtgärder

8 § I beslut varigenom någon ålagts att lämna ifrån sig sitt pass skall rätten erinra om att den som inte rättar sig efter beslutet kan häktas.

Konkursbeslut m.m.

9 § Om rätten har grundat sin behörighet på någon annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade hemvist här i landet, skall det anges i konkursbeslutet.

Om flera konkursansökningar mot samme gäldenär har varit anhängiga samtidigt och om en annan ansökan bifalls än den som kom in först, skall det i konkursbeslutet anmärkas vilken dag som den första ansökningen kom in till tingsrätten.

Kungörelsen om konkursbeslutet

10 § Kungörelsen enligt 2 kap. 24 § andra stycket konkurslagen (1987:672) skall innehålla uppgifter om

1. konkursbeslutet och dagen för det,
2. tiden och platsen för edgångssammanträdet,
3. att borgenärerna genom kungörelsen kallas till edgångssammanträdet,
4. gäldenärens namn och postadress samt, i förekommande fall och om uppgiften framgår av handlingarna, gäldenärens person- eller organisationsnummer och firma eller annat näringskännetecken som han driver eller under det senaste året har drivit näringsverksamhet under,
5. den tingsrätt där konkursen handläggs,
6. förvaltarens namn och postadress, om denne har utsetts, och
7. att, i förekommande fall, annonseringen av kungörelser i konkursen fortsättningsvis kommer att ske i ett begränsat antal tidningar.

Har före konkursbeslutet utfärdats kallelse på gäldenärens okända borgenärer och har tiden för att anmäla fordran ännu inte löpt ut, skall rätten i kungörelsen erinra om att verkan av kallelsen inte har förfallit genom konkursen.

Kungörelsen skall hållas tillgänglig på tingsrättens kansli på samtliga kansliorter.

Förordning (2001:76)

11 § I fråga om skyldighet för tingsrätten att i vissa fall kungöra konkursbeslutet utomlands finns det såvitt gäller Danmark, Finland och Norge föreskrifter i 2 § lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land och såvitt gäller Island föreskrifter i 2 § lagen (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge.

Underrättelser om konkurs m.m.

12 § Rätten ska genast skicka en kopia av kungörelsen om konkursbeslutet till

1. förvaltaren och tillsynsmyndigheten,
2. Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och Åklagarmyndigheten,
3. inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning,
4. registermyndigheten, om gäldenären är en registrerad juridisk person eller en enskild näringsidkare som är införd i handelsregistret,
5. tillståndsmyndigheten, om det är upplyst att gäldenären har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av konkursen,
6. Revisorsnämnden, om gäldenären är auktoriserad eller godkänd revisor,
7. överförmyndaren, om det är upplyst att gäldenären är förmyndare, god man eller sådan förvaltare som förordnats enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
8. inskrivningsmyndigheten, om det är upplyst att det i boet finns fast egendom eller tomträtt,
9. registermyndigheten, om det är upplyst att det i boet finns registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel däri,
10. inskrivnings- och registermyndigheterna, om det är upplyst att det i boet finns registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,
11. Sveriges advokatsamfund, om gäldenären är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå,

12. Sveriges riksbank och Finansinspektionen, om gäldenären är ett kreditinstitut,
13. Fastighetsmäklarinspektionen, om gäldenären är fastighetsmäklare,
14. central värdepappersförvarare, enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, om det är upplyst att det i boet finns finansiella instrument som är registrerade hos värdepappersförvararen,
15. Finansinspektionen, om det är upplyst att gäldenären är delägare i ett anmält avvecklingssystem enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
16. Affärsverket svenska kraftnät, om det är upplyst att det i boet finns elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat,
17. Statens energimyndighet, om det är upplyst att det i boet finns utsläppsrätter som är registrerade i utsläppsrättsregistret enligt lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter, och
18. Centrala studiestödsnämnden, om gäldenären är en fysisk person.

Första stycket 9 tillämpas också när egendomen är registrerad utomlands.

Rätten ska också genast underrätta Kronofogdemyndigheten om myndigheten har verkställt beslut om kvarstad enligt 2 kap. 11 § konkurslagen (1987:672) om inte underrättelse om konkursen lämnas enligt första stycket 2. *Förordning (2012:20)*

13§ I samband med underrättelse enligt 12 § första stycket skall uppgift lämnas om förvaltarens namn och adress, om inte detta framgår av kungörelsen om konkursbeslutet. Till en underrättelse enligt 12 § första stycket 8, 9 eller 10 skall fogas sådana uppgifter som är av betydelse för att mottagaren skall kunna identifiera egendomen. Underrättelse enligt 12 § första stycket 3 skall också innehålla uppgift om gäldenärens person- eller organisationsnummer, om inte uppgiften framgår av kungörelsen om konkursbeslutet.

Skall rätten enligt 2 § lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land kungöra ett beslut om konkurs i ett annat nordiskt land och är inskrivning av konkursen föreskriven i det andra landet, skall rätten begära att konkursen skrivs in i fastighetsbok eller eldstolsprotokoll (*tingslysning*) eller i annat offentligt register i det andra landet.

14§ Att uppgift om konkursen ska föras in i den förteckning över konkurser som förs av inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning framgår av förordningen (2003:552) om företagshypotek.

När inskrivningsmyndigheten har underrättats enligt 12 § första stycket 8, ska myndigheten göra en anteckning om konkursen i fastighetsregistrets inskrivningsdel. Har en myndighet underrättats enligt 12 § första stycket 10, ska anteckning om konkursen göras i inskrivningsregistret. Anteckningen ska göras på den första inskrivningsdagen efter det att underrättelsen kom in till myndigheten.

Att anteckning om konkursen i vissa fall ska göras även i fartygsregistrets skeppsdel och fartygsregistrets skeppsbyggnadsdel framgår av sjölagen (1994:1009).

Förordning (2008:999)

15§ Rätten skall genast till polismyndigheten, Kronofogdemyndigheten och tillsynsmyndigheten skicka en kopia av ett beslut enligt konkurslagen (1987:672) om skyldighet för gäldenären eller någon annan att lämna ifrån sig sitt pass eller om förbud att utfärda pass. Myndigheterna skall också underrättas så snart ett sådant beslut hävs eller passet återlämnas enligt 6 kap. 8 § konkurslagen. *Förordning (2006:766)*

Överklagande

16§ Överklagas tingsrättens konkursbeslut, skall rätten snarast underrätta förvaltaren och tillsynsmyndigheten om överklagandet.

Om en högre rätt upphäver ett beslut om konkurs, skall tingsrätten genast underrättas. Tingsrätten skall kungöra den högre rättens beslut och underrätta alla som har fått underrättelse om konkursen enligt 12 § första stycket.

Överflyttning av en konkurs

17§ Beslutar rätten enligt 2 kap. 26 § konkurslagen (1987:672) att en konkurs skall handläggas av en annan tingsrätt, skall underrättelse om överflyttningen sändas till

1. dem som enligt 12 § första stycket har underrättats om konkursen,
2. gäldenären,
3. varje känd borgenär och
4. dem som enligt 21 § har underrättats om edgångssammanträdet.

Bouppteckningsed

18§ Är gäldenären en juridisk person med flera ställföreträdare, skall förvaltaren, när han ger in bouppteckning eller en sådan förteckning eller anmälan som avses i 7 kap. 13 § konkurslagen (1987:672), samtidigt ange vilka ställföreträdare som enligt hans mening inte behöver avlägga ed.

Har förvaltaren angett att en ställföreträdare inte behöver avlägga bouppteckningsed, skall rätten underrätta ställföreträdaren om detta.

19§ Om bouppteckningseden skall avläggas av gäldenären efter edgångssammanträdet, skall rätten underrätta tillsynsmyndigheten och förvaltaren om tid och plats för edgången.

20§ Skall enligt 6 kap. 5 § andra stycket konkurslagen (1987:672) bouppteckningsed avläggas eller viss uppgift i bouppteckningen beedigas av någon annan än gäldenären och fullgörs inte edgångsskyldigheten genast, skall rätten underrätta tillsynsmyndigheten, förvaltaren och, om edgångsyrkandet har framställts av en borgenär, denne om tiden och platsen för edgången.

Kallelser till edgångssammanträdet

21§ Rätten skall snarast underrätta gäldenärens make, om gäldenären är gift, och varje känd solidariskt ansvarig medgäldenär om edgångssammanträdet.

22§ Kallelsen till gäldenären enligt 2 kap. 24 § första stycket 3 konkurslagen (1987:672) skall innehålla

1. en erinran om att han är skyldig att vid edgångssammanträdet avlägga bouppteckningsed,
2. en erinran om att han enligt 6 kap. 6 § konkurslagen inte utan rättens medgivande får bege sig utomlands innan han har avlagt eden,
3. förvaltarens namn och postadress, om uppgiften inte har tagits in i kungörelsen om konkursbeslutet och
4. de övriga uppgifter som har tagits in i kungörelsen om konkursbeslutet.

I fråga om delgivning av kallelsen gäller vad som är föreskrivet om delgivning av stämning i tvistemål. Om edgångsskyldigheten inte fullgörs vid edgångssammanträdet, skall gäldenärens kallelse till edgången delges på samma sätt.

23§ Kallelse enligt 2 kap. 24 § första stycket 3 konkurslagen (1987:672) till förvaltaren, tillsynsmyndigheten och den borgenär som har ansökt om konkursen skall skickas så snart som möjligt.

Kallelsen enligt första stycket och underrättelsen till gäldenärens make enligt 21 § denna förordning skall innehålla de uppgifter som anges i 22 § första stycket 3 och 4.

24§ Har förvaltaren godkänt en förut ingiven bouppteckning, skall ett exemplar av bouppteckningen bifogas kallelsen till tillsynsmyndigheten.

Förlikningsman

25§ En förlikningsman som har utsetts enligt 7 kap. 7 § konkurslagen (1987:672) skall hos rätten genast anmäla när en tvist som omfattas av hans uppdrag har förlänkts.

Bevaknings- och anmärkningsförfarandet

26 § Om bevakning skall äga rum, skall rätten genast underrätta gäldenären, förvaltaren, tillsynsmyndigheten och varje känd borgenär samt dem som enligt 21 § skall underrättas om edgångssammanträdet. Underrättelsen skall innehålla uppgifter om

1. innehållet i den kungörelse som utfärdats enligt 9 kap. 3 § konkurslagen (1987:672),
2. tingsrättens postadress på den kansliort där ärendet handläggs och
3. vad rätten enligt 9 kap. 8 § första stycket konkurslagen har bestämt i fråga om
 - a) anmärkningstid,
 - b) plats där bevakningshandlingarna skall hållas tillgängliga för granskning samt
 - c) tidpunkten för det förlikningssammanträde som skall hållas inför rätten, om anmärkningar framställs.

Om rätten fattar beslut i de frågor som avses i första stycket 3 vid ett senare tillfälle än vid beslutet om bevakningsförfarandet, skall särskild underrättelse om det förstnämnda beslutet skickas snarast därefter.

I underrättelse enligt första stycket skall erinras om att borgenärerna i andra fall än som avses i 14 kap. 6 § tredje stycket konkurslagen endast på begäran ges tillfälle att enligt 8 § samma kapitel yttra sig över förvaltarens arvodesframställning och, om rätten håller förhandling i arvodesfrågan, kallas till förhandlingen. *Förordning (2001:76)*

27 § Om en anmärkning enligt 9 kap. 9 § konkurslagen (1987:672) framställs mot en fordran, skall rätten snarast underrätta borgenären om anmärkningen.

Åberopas en ny omständighet till stöd för en anmärkning vid något annat tillfälle än vid förlikningssammanträdet eller en förhandling, skall borgenären också underrättas.

Till underrättelsen skall fogas en kopia av anmärknings- eller ändringsskriften. Underrättelsen skall också innehålla en uppmaning till borgenären att till rätten inge skriftligt yttrande och bifoga de handlingar som styrker hans fordran, om inte handlingarna i fråga har getts in tidigare.

28 § Samtidigt med underrättelse enligt 27 § skall rätten också om anmärkningen och om förlikningssammanträdet underrätta

1. gäldenären,
2. tillsynsmyndigheten och
3. varje känd solidariskt ansvarig medgäldenär.

Om någon annan än förvaltaren har framställt en anmärkning eller skriftligen åberopat en ny omständighet till stöd för en anmärkning, skall rätten skicka en kopia av handlingen till förvaltaren.

29 § Bestämmer rätten att en sådan förhandling som avses i 9 kap. 15 § konkurslagen (1987:672) inte skall äga rum i omedelbar anslutning till förlikningssammanträdet, skall rätten särskilt underrätta gäldenären och tillsynsmyndigheten om förhandlingen. Den som var närvarande vid förlikningssammanträdet behöver inte underrättas särskilt.

Efterbevakning

30 § Har en borgenär efterbevakat enligt 9 kap. 20 § konkurslagen (1987:672) och betalar han inte efterbevakningsavgiften, skall rätten underrätta honom om att efterbevakningen inte föranleder någon åtgärd från rättens sida förrän avgiften har betalats.

Utdelningsförfarandet

31 § Rätten skall snarast efter edgångssammanträdet särskilt underrätta varje känd borgenär om huruvida han kan påräkna utdelning för fordringen eller, i förekommande fall, att konkursen har avskrivits.

Innan rätten lämnar uppgifter enligt första stycket, skall samråd ske med förvaltaren, om det behövs.

Om inte konkursen har avskrivits, skall i underrättelsen erinras om att borgenärerna i andra fall än som avses i 14 kap. 6 § tredje stycket konkurslagen (1987:672) endast på

begäran ges tillfälle att enligt 8 § samma kapitel yttra sig över förvaltarens arvodesfrågeställning och, om rätten håller förhandling i arvodesfrågan, kallas till förhandlingen. En borgenär som inte kan antas komma i fråga för utdelning skall också erinras om att han kommer att underrättas om utdelningsförslag och slutredovisning endast om det visar sig att han trots allt kommer i fråga för utdelning eller om han särskilt begär att få bli underrättad.

Om rätten har beslutat att bevakning skall äga rum, skall underrättelse enligt första stycket inte lämnas.

32 § Rätten skall skicka en kopia av kungörelse enligt 11 kap. 6 § första stycket konkurslagen (1987:672) till

1. varje borgenär som i utdelningsförslaget har tillagts utdelning,
2. annan borgenär som har begärt att bli underrättad,
3. annan borgenär, om det av särskilda skäl kan antas vara av betydelse för honom att bli underrättad,
4. förvaltaren och
5. tillsynsmyndigheten.

En borgenär som har tillagts utdelning skall också upplysas om den utdelning som i utdelningsförslaget har beräknats för honom.

En borgenär som avses i första stycket 3 skall upplysas om de omständigheter som motiverar underrättelsen.

33 § Om förhandling enligt 11 kap. 8 § andra stycket konkurslagen (1987:672) skall hållas, skall rätten underrätta tillsynsmyndigheten om förhandlingen.

Förvaltaren skall till rätten överlämna de handlingar som behövs för prövningen.

34 § När konkursen har avslutats ska rätten underrätta

1. tillsynsmyndigheten,
2. Kronofogdemyndigheten,
3. inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning,
4. den registermyndighet som enligt 12 § första stycket 4 eller 17 har underrättats om konkursen, i förekommande fall med uppgift om att konkursen har avslutats med överskott, och
5. Skatteverket. *Förordning (2007:793)*

Anmälan till myndighet beträffande viss egendom som inte har sålts

35 § Om en konkurs i något annat fall än som avses i 2 kap. 25 § konkurslagen (1987:672) har upphört utan att försäljning har ägt rum av följande egendom, skall detta antecknas i angivna register.

<i>Egendom</i>	<i>Register</i>
1. Fast egendom	Fastighetsregistrets inskrivningsdel
2. Här i Sverige registrerat skepp eller andel i sådant skepp	Fartygsregistrets skeppsdel
3. Här i Sverige registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg.	Inskrivningsregistret för luftfartyg

Förvaltaren skall anmäla förhållandet till de myndigheter som har underrättats om konkursen. *Förordning (2005:146)*

Ackord i konkurs

36 § Ett ackordsförslag skall ges in till rätten i tre exemplar.

37 § Rätten bestämmer efter samråd med förvaltaren tid och plats för sammanträde enligt 12 kap. 8 § första stycket konkurslagen (1987:672).

Av kungörelsen med kallelse till sammanträdet skall framgå att ackordsförslaget finns tillgängligt hos förvaltaren.

När kungörelsen har utfärdats, skall rätten genast skicka en kopia av kungörelsen till gäldenären och alla kända borgenärer. Rätten skall samtidigt skicka en kopia av ackordsförslaget till borgenärerna. Blir en borgenär känd först senare, skall rätten så snart som möjligt skicka en kopia av kungörelsen och ackordsförslaget till honom.

38 § Medges ändring av ackordsförslaget och beslutas av den anledningen med stöd av 12 kap. 14 § andra stycket konkurslagen (1987:672) att ett fortsatt sammanträde skall hållas, skall rätten genast tillkännage tid och plats för det fortsatta sammanträdet. Varje röstberättigad borgenär med känd adress som inte var närvarande vid det sammanträde då tillkännagivandet gjordes skall underrättas om tid och plats för det fortsatta sammanträdet. I underrättelsen skall det anges vilken ändring som har gjorts i ackordsförslaget och om förvaltaren tillstyrker ändringen eller inte.

Beslutas ett fortsatt sammanträde av någon annan anledning än som avses i första stycket, behöver någon underrättelse inte skickas till de borgenärer som inte var närvarande vid det sammanträde då tid och plats för det fortsatta sammanträdet tillkännagavs.

39 § Skall sammanträde hållas enligt 12 kap. 19 § tredje stycket konkurslagen (1987:672) för ny prövning av ackordsförslaget, skall kungörelsen om sammanträdet utfärdas snarast. Rätten skall samtidigt skicka en särskild underrättelse om kungörelsens innehåll till förvaltaren, gäldenären och varje röstberättigad borgenär med känd adress.

Förvaltarens slutredovisning

40 § När kungörelse enligt 13 kap. 6 § andra stycket konkurslagen (1987:672) utfärdas, skall rätten skicka en kopia av kungörelsen till förvaltaren, gäldenären och varje känd borgenär. Har redovisning avgetts enligt 13 kap. 2 § 8 konkurslagen, behöver kopia inte skickas till borgenärer med fordringar utan förmånsrätt.

Näringsförbud

41 § Om inte förvaltaren har gjort någon anmälan om näringsförbud enligt 7 kap. 16 § andra stycket konkurslagen (1987:672), skall tillsynsmyndigheten snarast göra en sådan anmälan, om det finns anledning till det. Tillsynsmyndigheten skall till sin anmälan foga den utredning som finns hos myndigheten.

Konkurskostnader

42 § Kostnader som enligt 14 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) skall betalas av staten utbetalas av Domstolsverket. *Förordning (2005:191)*

43 § Ersättningen till staten för sådana konkurskostnader som avses i 14 kap. 1 § första stycket 6 konkurslagen (1987:672) tas ut enligt föreskrifter som meddelas av Domstolsverket.

44 § Den taxa för arvode som avses i 14 kap. 4 § tredje stycket konkurslagen (1987:672) fastställs av Domstolsverket på grundval av en timkostnadsnorm som beslutas av regeringen. *Förordning (1991:1407)*

45 § I kallelse till förhandling enligt 14 kap. 8 § andra stycket konkurslagen (1987:672) skall gäldenären och de berörda borgenärerna erinras om att de i stället för att inställa sig till förhandlingen kan yttra sig skriftligen över arvodesframställningen.

46 § När konkursen avslutas på något annat sätt än som anges i 14 kap. 10 §¹ konkurslagen (1987:672) skall rätten underrätta Domstolsverket om beslut angående arvode till förvaltare.

¹ Avser paragrafens lydelse före den 1 maj 2005 [red.anm.].

Vissa kreditinrättnings konkurs

47 § Försätts ett bankaktiebolag, en sparbank eller en medlemsbank i konkurs, får rätten efter samråd med förvaltarna bestämma att insättningsborgenärerna underrättas på något annat sätt än som anges i 26, 31, 32 och 37–40 §§, i den mån det är lämpligt. Upplysningar om vad som sålunda har bestämts skall kungöras av rätten.

Förordning (1995:1610)

48 § I ett bankaktiebolags, en sparbanks eller en medlemsbanks konkurs skall sådan förteckning som avses i 7 kap. 13 § fjärde stycket konkurslagen (1987:672) genom förvaltares försorg skickas till vart och ett av kreditinrättningskontor för att där under bevakningstiden hållas tillgänglig för var och en som vill ta del av den. Förteckningen skall under samma tid hållas tillgänglig också hos rätten och förvaltare. *Förordning (1995:1610)*

49 § En underrättelse enligt 26 § till en insättningsborgenär skall innehålla upplysning om att förteckning upprättats och var förteckningen finns att tillgå samt en erinran om att borgenär inte behöver bevaka sin fordran i den mån fordringsbeloppet har tagits upp i förteckningen.

Avslutande bestämmelser

50 § Kallelser och underrättelser från rätten enligt denna förordning sänds med posten i vanligt brev till mottagaren under hans senaste kända postadress.

51 § Har en handling som skall ges in till rätten i två eller flera exemplar inte kommit in i föreskrivet antal, skall rätten på ingivarens bekostnad låta göra de kopior som behövs.

52 § Är en handling som kommer in till rätten avfattad på danska eller norska eller är en handling från en utländsk borgenär som är bosatt utomlands avfattad på engelska, franska eller tyska, skall handlingen godtas utan översättning till svenska.

53 § Underrättelser eller andra handlingar som rätten skickar till eller delger den som vistas utomlands och som inte har något känt ombud här i landet skall vara avfattade på ett språk som mottagaren kan antas förstå. Utrikesdepartementet lämnar biträde för översättning av handlingar.

UTDRAG

Jordabalk (1970:994)

Första avdelningen Rättsförhållanden rörande fast egendom	66
8 kap. Arrende i allmänhet (15–18 och 21–22 §§)	66
Utmätning och konkurs	66
Bortförande av arrendatorn tillhörig egendom	66
12 kap. Hyra (27, 29–31, 36 och 38 §§)	67
Hyresgästens användning av lägenheten	67
Utmätning och konkurs	67
Överlåtelse av hyresrätten	67
13 kap. Tomträtt (26 §)	68

Regler i jordabalken avseende förmånsrätt finns på s. 268; red.anm.

Första avdelningen Rättsförhållanden rörande fast egendom**8 kap. Arrende i allmänhet (15–18 och 21–22 §§)***Utmätning och konkurs*

15 § Om fastigheten blivit utmätt före tillträdesdagen, får arrendatorn uppsäga avtalet. Han har även rätt till ersättning för skada. Uppsägning skall dock ske inom en månad från det arrendatorn fick kännedom om att fastigheten blivit utmätt. Upphäves utmätningen eller förfaller eljest frågan om fastighetens försäljning, får ej uppsägning ske därefter.

Lag (1971:503)

16 § Bestämmelserna i 15 § äger motsvarande tillämpning, om jordägaren försättes i konkurs före tillträdesdagen.

17 § Försättes arrendatorn i konkurs, får konkursboet uppsäga avtalet. Jordägaren har därvid rätt till ersättning för skada.

18 § Försättes vid bostadsarrende, anläggningsarrende eller lägenhetsarrende arrendatorn i konkurs innan han tillträtt arrendestället och har ej jordägaren säkerhet för avtalets fullgörande med vilken han skäligen kan nöjas, får jordägaren uppsäga avtalet, om han ej erhåller sådan säkerhet inom en vecka efter anfordran.

Uppsäger jordägaren avtalet och är detta träffat för viss tid som ej understiger tio år, skall jordägaren utge skälig ersättning för arrenderättens värde, om ej annat avtalats. I annat fall än då avtalet träffats för viss tid som ej understiger tio år har jordägaren, om han uppsäger avtalet, rätt till ersättning för skada.

Om jordbruksarrende finns särskilda bestämmelser i 9 kap.

Bortförande av arrendatorn tillhörig egendom

21 § Har arrendatorn uppfört egen byggnad på arrendestället eller har han i övrigt nedlagt kostnad på detta utöver vad som ålegat honom, skall byggnaden eller vad som eljest utförts erbjudas jordägaren till inlösen, när arrendatorn frånträder arrendet. Har jordägaren ej inom en månad från det erbjudandet gjordes förklarat sig villig att antaga detta, får arrendatorn föra bort egendomen eller överlåta den till en tillträdande arrendator. Om han för bort egendomen, skall han dock återställa arrendestället i tjänligt skick.

Är ej vad som arrendatorn enligt första stycket får skilja från arrendestället bortfört eller överlåtet till den tillträdande arrendatorn inom tre månader från det arrendestället avträddes eller anspråk på lösen slutligen ogillades, tillfaller det jordägaren utan lösen.

Har ämnen hämtats från jordägarens fastighet till byggnad eller annan anläggning, får anläggningen ej tagas bort, innan arrendatorn ersatt jordägaren värdet av vad som tagits från fastigheten.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller även sådan egendom som arrendatorn i enlighet med första stycket förvärvat av en tidigare arrendator.

Bestämmelserna i denna paragraf gäller ej, om annat avtalats. *Lag (1995:567)*

22 § Har avträdande arrendator på arrendestället lämnat kvar annan honom tillhörig egendom än som avses i 21 § och försummar han att inom tre månader efter anmaning föra bort egendomen, tillfaller den jordägaren utan lösen.

12 kap. Hyra (27, 29–31, 36 och 38 §§)

Hyresgästens användning av lägenheten

27 § Om hyresgästen överger lägenheten, får hyresvärden genast återta den.

Om det i en lägenhet som hyresgästen har lämnat eller från vilken han avhysts eller i ett utrymme som hör till lägenheten finns egendom, som kan antas tillhöra honom eller någon i hans hushåll, och om han inte inom tre månader från anmaning eller inom sex månader från det han lämnade eller avhysts från lägenheten har avhämtat egendomen, tillfaller den hyresvärden utan lösen. *Lag (1984:694)*

Utmätning och konkurs

29 § Om fastigheten blivit utmätt före tillträdesdagen, får hyresgästen säga upp avtalet. Han har även rätt till ersättning för skada. Uppsägning skall dock ske inom en månad från det hyresgästen fick kännedom om att fastigheten blivit utmätt. Upphävs utmätningen eller blir i annat fall frågan om fastighetens försäljning inaktuell får inte uppsägning ske därefter. *Lag (1984:694)*

30 § Bestämmelserna i 29 § gäller också, om hyresvärden försätts i konkurs före tillträdesdagen. *Lag (1984:694)*

31 § Om hyresgästen försätts i konkurs, får konkursboet säga upp avtalet. Beträffande bostadslägenheter fordras dock att gäldenären samtycker till uppsägningen.

Har lägenheten ej tillträtts när konkursen inträffar och har ej hyresvärden sådan säkerhet för att avtalet fullgörs att han skäligen kan nöja sig, får hyresvärden säga upp avtalet om han ej erhåller sådan säkerhet inom en vecka efter anfordran.

Inträffar i fråga om en lokal konkursen efter tillträdet och har ej hyresvärden sådan säkerhet för att avtalet fullgörs att han skäligen kan nöja sig, får hyresvärden säga upp avtalet,

1. om inte sådan säkerhet ställs inom en månad efter anfordran,
2. om inte konkursboet inom samma tid förklarar sig vilja svara för hyresgästens skyldigheter under hyrestiden, eller
3. om inte, när hyresrätten får överlåtas, överlåtelse sker i enlighet med avtalet.

Sägs avtalet upp enligt första, andra eller tredje stycket, har hyresvärden rätt till ersättning för skada.

Om en hyresvärd uppmanar ett konkursbo att ställa en lokal till hyresvärdens förfogande¹ och konkursboet inte inom en månad gör detta, ansvarar konkursboet för hyran från konkursbeslutet till dess lokalen ställs till hyresvärdens förfogande. *Lag (2003:530)*

Överlåtelse av hyresrätten

36 § Den som hyr en lägenhet för att helt eller till väsentlig del använda den för handel, hantverk, industri eller annan förvärvsverksamhet, får överlåta hyresrätten till den som skall överta verksamheten, om hyresnämnden lämnar tillstånd till överlåtelsen. Sådant tillstånd skall lämnas, om hyresvärden ej har befogad anledning att motsätta sig att hy-

¹ Vad som krävs för att lokalen ska anses ha ställts till hyresvärdens förfogande har lämnats åt rättsstillämpningen. Syftet med bestämmelsen är att hyresvärden ska kunna förfoga över och utnyttja lokalen. Normalt är en lokal ställd till hyresvärdens förfogande när denne får nycklarna dit. Om egendom har lämnats i en lokal, får hyresvärden förfara med den på sätt som anges i 27 § andra stycket, se prop. 2002/03:49 s. 145. Se även NJA 2009 s. 41 [red.anm.].

resrätten överlåts. Har hyresgästen innehaft lägenheten mindre än tre år, får tillstånd dock lämnas endast om synnerliga skäl föreligger. Tillståndet kan förenas med villkor.

Lag (1984:694)

38 § Överlåter hyresgästen hyresrätten med samtycke av hyresvärden eller med tillstånd av hyresnämnden, är han fri från de skyldigheter som hyresavtalet innebär för honom för tiden efter överlåtelsen. Detta gäller endast om inte annat villkor ställts upp i samband med samtycket eller tillståndet.

Den nye hyresgästen svarar tillsammans med överlåtaren för skyldigheterna enligt avtalet för tiden före överlåtelsen, om inte något annat avtalats med hyresvärden. Vid ett lägenhetsbyte har en ny bostadshyresgäst dock ett sådant ansvar endast om han gentemot hyresvärden i en särskilt upprättad handling har åtagit sig det. Ett sådant åtagande medför inte skyldighet att betala något annat än hyresskulder och inte heller skyldighet att betala sådana skulder till ett högre belopp än som motsvarar hyran för de tre kalendermånaderna närmast före överlåtelsen. *Lag (1993:400)*

13 kap. Tomträtt (26 §)

26 § Bestämmelserna i utsökningsbalken, konkurslagen (1987:672) och lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning angående fast egendom och rättighet däri tillämpas också i fråga om tomträtt.

Vid expropriation eller liknande tvångsförvärv som avser tomträtt är denna likställd med fast egendom. *Lag (1991:850)*

RÅDETS FÖRORDNING (EG) nr 1346/2000

Insolvensförfaranden(2000-05-29 [EGT L 160, 30.6.2000, s. 1]¹)

Kapitel I	Allmänna bestämmelser	72
Kapitel II	Erkännande av insolvensförfaranden	75
Kapitel III	Sekundära insolvensförfaranden	77
Kapitel IV	Upplysningar till borgenärer och om hur anspråk skall anmälas	79
Kapitel V	Övergångs- och slutbestämmelser	80
	Ikraftträdande av ändringsrättsakter	82
Bilaga A	Insolvensförfaranden som det hänvisas till i artikel 2 a	83
Bilaga B	Likvidationsförfaranden som det hänvisas till i artikel 2 c ...	87
Bilaga C	Förvaltare som det hänvisas till i artikel 2 b	90

Europeiska unionens råd har antagit denna förordning

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c och artikel 67.1 i detta,

med beaktande av Förbundsrepubliken Tysklands och Republiken Finlands initiativ,

med beaktande av Europaparlamentets yttrande,

med beaktande av Ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

av följande skäl:

- (1) Europeiska unionen har som mål att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
- (2) För att den inre marknaden skall fungera väl krävs det att gränsöverskridande insolvensförfaranden fungerar effektivt och smidigt och denna förordning behöver antas för att uppnå detta syfte som omfattas av det civilrättsliga samarbetet i den mening som avses i artikel 65 i fördraget.
- (3) Företagens verksamhet har i allt högre grad gränsöverskridande verkningar och regleras därför i allt större utsträckning av gemenskapsrätten. Eftersom sådana företags insolvens även påverkar den inre marknads goda funktion behövs en gemenskapsrättsakt som ställer krav på samordning av de åtgärder som skall vidtas beträffande en insolvent gäldenärs tillgångar.
- (4) För att den inre marknaden skall fungera väl måste det undvikas att parterna får motiv att överföra tillgångar från en medlemsstat till en annan eller att välja jurisdiktion för att få en förmånligare rättslig ställning ("forum shopping").
- (5) Målen kan inte uppnås fullt ut på nationell nivå och därför är det befogat att vidta åtgärder på gemenskapsnivå.
- (6) Enligt proportionalitetsprincipen bör förordningen begränsas till bestämmelser som reglerar behörigheten att inleda insolvensförfaranden samt att anta beslut som fattas omedelbart på grundval av insolvensförfaranden och står i nära samband med dessa. Dessutom bör förordningen innehålla bestämmelser om erkännande av dessa beslut och om tillämplig lag, vilka även tillgodoser den nämnda principens krav.
- (7) Konkurs, ackord och liknande förfaranden är undantagna från tillämpningsområdet för Brysselkonventionen från 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttsens område, ändrad genom konventionerna om tillträde till den konventionen.
- (8) För att uppnå syftet att förbättra insolvensförfaranden och kunna handlägga insolvensärenden med gränsöverskridande inslag effektivare är det nödvändigt och lämpligt att bestämmelserna om behörighet, erkännande och tillämplig lag på detta område blir föremål för gemenskapslagstiftning som är bindande och direkt tillämplig i medlemsstaterna.
- (9) Denna förordning bör gälla insolvensförfaranden, oavsett om gäldenären är en fysisk eller juridisk person, en affärsman eller privatperson och de insolvensförfaranden för vilka denna förordning är tillämplig anges i bilagorna. Den bör dock inte tillämpas på insolvensförfaranden som rör försäkringsföretag, kreditinstitut, investmentföretag som hanterar medel eller värdepapper för tredje mans räkning eller kollektiva investmentföretag. Dessa företag bör inte omfattas av förordningen eftersom de omfattas av särskild reglering och de nationella tillsynsmyndigheterna har i viss utsträckning mycket långtgående befogenheter att ingripa.

¹ Senast ändrad genom förordning 517/2013/EU [red.anm.].

- (10) Insolvensförfaranden innebär inte nödvändigtvis ingripande av en rättslig myndighet. Uttrycket *domstol* i denna förordning bör ges en vid betydelse och innebära en person eller ett organ med bemyndigande enligt nationell lagstiftning att inleda insolvensförfaranden. För att förordningen skall vara tillämplig bör förfarandena (som består av åtgärder och formaliteter föreskrivna i lag) inte endast överensstämma med förordningens bestämmelser utan också vara officiellt erkända och ha rättsverkan i den medlemsstat där insolvensförfaranden inleds och förfarandena bör vara kollektiva insolvensförfaranden som innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådgivningen över sina tillgångar samt att en förvaltare utses.
- (11) Förordningen utgår från det förhållandet att ett enda allmängiltigt insolvensförfarande inom hela gemenskapen knappast kan genomföras eftersom det finns så stora skillnader i materiell rätt mellan de olika medlemsstaterna. Mot bakgrund av detta skulle det ofta leda till svårigheter om rättsordningen i den stat där förfarandet inleds tillämpades undantagslöst. Detta gäller till exempel för den mycket skiftande utformningen av olika säkerhetsintressen som finns inom gemenskapen. Utformningen av de förmånsrätter som vissa borgenärer åtnjuter vid insolvensförfaranden skiljer sig ibland också fullständigt åt. Förordningen försöker ta hänsyn till detta på två olika sätt. Det bör å ena sidan anges särskilda bestämmelser om tillämplig lag för vissa typer av rättsliga relationer (t.ex. sakrätter och anställningsavtal). Det föreskrivs å andra sidan att det förutom ett huvudinsolvensförfarande med allmän räckvidd även skall finnas nationella förfaranden som bara omfattar tillgångar i den stat där förfarandet inleds.
- (12) Förordningen gör det möjligt att inleda huvudinsolvensförfaranden i den medlemsstat i vilken platsen där gäldenären har sina huvudsakliga intressen finns. Dessa förfaranden har allmän räckvidd och de avser att omfatta gäldenärens samtliga tillgångar. För att skydda intressen av olika slag tillåter förordningen att sekundärförfaranden inleds och löper parallellt med huvudförfarandena. Sekundärförfarandena får inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe. Verkan av sekundärförfaranden är begränsade till tillgångar som finns i den staten. Tvingande regler för samordning med huvudförfarandena tillgodoser behovet av enhetlighet i gemenskapen.
- (13) Begreppet *platsen där de huvudsakliga intressena finns* bör motsvara den plats där gäldenären vanligtvis förvaltar sina intressen och därför är fastställbar för tredje man.
- (14) Förordningen tillämpas endast på förfaranden när platsen där gäldenärens huvudsakliga intressen finns ligger i gemenskapen.
- (15) Genom denna förordning fastställs endast internationell behörighet, det vill säga att den medlemsstat utses, vars domstolar får inleda ett insolvensförfarande. Territoriell behörighet inom den medlemsstaten avgörs av den nationella rättsordningen i den berörda medlemsstaten.
- (16) Den domstol som har behörighet att inleda huvudinsolvensförfaranden bör ha rätt att besluta om interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder från den tidpunkt då det begäres att förfarandet skulle inledas. Säkerhetsåtgärder såväl före som efter det att ett insolvensförfarande har inletts är av stor vikt för att garantera effektiviteten i förfarandet. Enligt förordningen tillhandahålls olika möjligheter till sådana åtgärder. Den domstol som är behörig när det gäller huvudinsolvensförfarandet bör också kunna besluta om tillfälliga säkerhetsåtgärder för egendom som finns inom andra medlemsstaters territorium. En förvaltare som utses interimistiskt bör dessutom, innan huvudinsolvensförfarandet inleds, i de medlemsstater där gäldenären har ett driftställe, kunna begära att de säkerhetsåtgärder vidtas som är möjliga enligt dessa staters rättsordning.
- (17) Innan huvudinsolvensförfarandet inleds bör rätten att begära att ett insolvensförfarande skall inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe begränsad till lokala borgenärer och det lokala driftställets borgenärer eller till fall där huvudinsolvensförfaranden inte får inledas enligt rättsordningen i den medlemsstat i vilken platsen där gäldenären har sina huvudsakliga intressen finns. Skälet till denna begränsning är att fall där territoriella insolvensförfaranden begärs före det huvudsakliga insolvensförfarandet skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt. Om huvudinsolvensförfarandet inleds blir territoriella förfaranden sekundära.
- (18) Sedan huvudinsolvensförfarandet har inletts är rätten att begära att ett insolvensförfarande skall inledas i den medlemsstat där gäldenären har ett driftställe inte begränsad enligt denna förordning. Förvaltaren i huvudinsolvensförfarandet eller andra personer med bemyndigande enligt nationell rätt får begära att ett sekundärt insolvensförfarande inleds.
- (19) Sekundära insolvensförfaranden kan tjäna olika syften, förutom skydd av lokala intressen. Det kan uppkomma fall när gäldenärens tillgångar är alltför komplexa för att förvaltas som en enhet eller när skillnaderna i de berörda rättssystemen är så stora att svårigheter kan uppstå genom att verkningarna av rättsordningen i den stat där förfarandet inleds utsträcks till att omfatta övriga stater där tillgångarna finns. Av detta skäl får förvaltaren i huvudförfarandet begära att sekundärförfaranden inleds när detta krävs för en effektiv förvaltning av tillgångarna.

- (20) Huvudinsolvensförfaranden och sekundära förfaranden kan dock endast bidra till en effektiv avyttring av de tillgångar som finns om de förfaranden som pågår samtidigt samordnas. En viktig förutsättning för detta är ett nära samarbete mellan de olika förvaltarna vilket särskilt måste omfatta ett tillräckligt utbyte av information. För att säkerställa huvudinsolvensförfarandets dominerande roll bör förvaltaren av detta förfarande ges flera möjligheter att påverka sekundära förfaranden som pågår samtidigt. Han bör till exempel kunna föreslå en rekonstruktionsplan eller ett ackord eller begära att tillgångarna i det sekundära insolvensförfarandet inte får säljas.
- (21) En borgenär som har sitt hemvist eller sitt säte inom gemenskapen bör ha rätt att anmäla sina fordringar i vart och ett av de insolvensförfaranden som pågår i gemenskapen. Detta bör även gälla skattemyndigheter och socialförsäkringsorgan. För att borgenärens skall behandlas lika måste dock utdelningarna samordnas. En borgenär bör få behålla det han har fått i utdelning i ett insolvensförfarande, men bör få delta i utdelningen av de sammanlagda tillgångarna i ett annat förfarande först när borgenärer med samma förmånsrättsliga ställning har fått samma andel i sina fordringar.
- (22) Enligt förordningen bör beslut som rör inledande, genomförande och slutförande av ett insolvensförfarande inom förordningens tillämpningsområde erkännas omedelbart, liksom beslut som har direkt samband med detta insolvensförfarande. Det automatiska erkännandet bör således leda till att de verkningar som förfarandet får genom rättsordningen i den stat där det inleds utsträcks till alla övriga medlemsstater. Erkännandet av de beslut som fattas av medlemsstaternas domstolar bör vila på principen om ömsesidigt förtroende. Därför bör grunderna för icke-erkännande reduceras till ett nödvändigt minimum. Enligt denna princip bör även konflikten lösas om domstolarna i två medlemsstater anser sig behöriga att inleda ett huvudinsolvensförfarande. Beslutet i den domstol som först inleder ett förfarande bör erkännas i de andra medlemsstaterna utan att de ges befogenhet att pröva denna domstols beslut.
- (23) I förordningen bör anges, för de områden som den omfattar, enhetliga lagvalsregler som inom sitt tillämpningsområde, ersätter nationella internationellt privaträttsliga regler. Om inte annat anges bör rättsordningen i den medlemsstat där förfarandet inleds vara tillämplig (lex concursus). Denna lagvalsregel om lagkonflikter bör gälla både för huvudförfarandet och lokala förfaranden. Lex concursus bestämmer samtliga verkningar av insolvensförfarandet; såväl processuella som materiella, för berörda personer och rättsliga förhållanden. Lex concursus anger alla förutsättningar för att inleda, genomföra och slutföra ett insolvensförfarande.
- (24) Det automatiska erkännandet av ett insolvensförfarande i den stat där förfarandet inleds kan hämma tillämpningen av de regler enligt vilka transaktioner genomförs i andra medlemsstater. För att skydda berättigade förväntningar och säkerheten vid transaktioner i andra medlemsstater än den medlemsstat där förfaranden inleds bör det anges ett antal undantag från den allmänna regeln.
- (25) Det finns ett särskilt behov av en särreglering när det gäller sakrättsliga frågor eftersom dessa är mycket viktiga för kreditväsendet. Grunderna, giltigheten och omfattningen av dessa sakrätter bör därför i allmänhet regleras enligt lex situs rättsordning och bör inte beröras av att ett insolvensförfarande inleds. En sakrättsligt skyddad rättssinnehavare bör därför kunna bibehålla sin rätt att separera egendom som omfattas av skyddet. Om tillgångarna är sakrättsligt skyddade enligt lex situs i en medlemsstat men huvudförfarandet genomförs i en annan medlemsstat, kan förvaltaren i huvudförfarandet begära att ett sekundärförfarande inleds vid den domstol som är behörig om en sakrätt görs gällande och om gäldenären har ett driftställe där. Om något sekundärförfarande inte inleds, måste överskottet vid försäljning av den tillgång som omfattas av sakrätt tillföras förvaltaren i huvudförfarandet.
- (26) Om kvittning inte är tillåten enligt inledningsstatens rättsordning bör borgenären likväl ha rätt till kvittning om detta är möjligt enligt tillämplig lag avseende den insolvente gäldenärens fordran. På detta sätt kommer kvittningen att få ett slags garantifunktion som grundas på rättsliga bestämmelser på vilka den berörde borgenären kan förlita sig vid den tidpunkt då fordran uppstår.
- (27) Det finns ett behov av skydd även för betalningssystem och finansiella marknader. Detta gäller till exempel de avtal om avveckling och netting som dessa system innehåller samt avyttring av värdepapper och de säkerheter som ställs för dessa transaktioner, vilket särskilt regleras genom Europaparlamentets och rådets direktiv 98/26/EG av den 19 maj 1998 om slutgiltig avveckling i system för överföring av betalningar och värdepapper. För sådana transaktioner skall därför endast den rättsordning gälla som är tillämplig på det berörda systemet eller på den berörda marknaden. Denna bestämmelse syftar till att förhindra att de mekanismer för betalning och avveckling av transaktioner som gäller i betalnings- eller kvittningssystemen eller på medlemsstaternas reglerade finansiella marknader ändras om en deltagare blir insolvent. I direktiv 98/26/EG finns särskilda bestämmelser som bör ha företräde framför bestämmelserna i denna förordning.

- (28) För att skydda arbetstagarna och sysselsättningen måste de verkningar som insolvensförärandena har för anställningsförhållandena och för parternas rättigheter och skyldigheter regleras genom den rättsordning som är tillämplig på avtalet enligt de allmänna reglerna om lagkonflikter. Alla andra rättsliga frågor rörande insolvens, till exempel huruvida arbetstagarnas fordringar skall skyddas genom förmånsrätt, och vilken prioritet denna förmånsrätt i förekommande fall skall ha, bör regleras enligt inledningsstatens rättsordning.
- (29) I affärlivets intresse bör på förvaltarens begäran det väsentliga innehållet i beslutet om att inleda ett insolvensförfarande offentliggöras i de andra medlemsstaterna. Om det finns ett fallställe i den berörda medlemsstaten kan ett obligatoriskt offentliggörande krävas. In inget av fallen bör emellertid offentliggörandet vara något villkor för att förbandet skall erkännas utomlands.
- (30) Det kan finnas fall då några berörda personer inte känner till att ett förfarande har inletts och rättshandlar i god tro i strid med den nya situationen. För att skydda sådana personer som infriar en skuld hos gäldenären därför att de inte känner till att ett förfarande har inletts utomlands bör betalningen anses som befriande även om den skulle ha gjorts till den utländske förvaltaren.
- (31) Förordningen bör innehålla bilagor som rör organisationen av insolvensförbandena. Eftersom dessa bilagor utslutande hänför sig till medlemsstaternas lagstiftning finns det särskilda och väl grundade skäl för rådet att förbehålla sig rätten att ändra dessa bilagor för att kunna ta hänsyn till eventuella ändringar i medlemsstaternas nationella rättsordning.
- (32) Förenade kungariket och Irland har i enlighet med artikel 3 i det protokoll om Förenade kungarikets och Irlands ställning som är fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen meddelat sin önskan att delta i antagandet och tillämpningen av denna förordning.
- (33) Danmark deltar i enlighet med artiklarna 1 och 2 i det protokoll om Danmarks ställning som är fogat till Fördraget om Europeiska unionen och Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen inte i antagandet av denna förordning och är därför inte bundet av den och omfattas inte av dess tillämpning.

Kapitel I Allmänna bestämmelser

Artikel 1 Tillämpningsområde

1. Denna förordning skall tillämpas på kollektiva insolvensförbanden som innebär att gäldenären helt eller delvis berövas rådigheten över sina tillgångar och att en förvaltare utses.
2. Denna förordning skall inte tillämpas på insolvensförbanden som rör försäkringsföretag, kreditinstitut, investmentföretag som tillhandahåller tjänster som innebär hantering av medel eller värdepapper för tredje mans räkning eller kollektiva investmentföretag.

Artikel 2 Definitioner

I denna förordning används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

- a) *insolvensförbanden*: de kollektiva förbanden som avses i artikel 1.1. Förteckningen över dessa förbanden finns i bilaga A.
- b) *förvaltare*: varje person eller institution som har till uppgift att förvalta eller realisera de tillgångar över vilka gäldenären berövats sin rådighet eller att övervaka dennes angelägenheter. Dessa personer och institutioner anges i bilaga C.
- c) *likvidationsförbande*: ett insolvensförbande i enlighet med a, inbegripet förbanden som innebär att gäldenärens tillgångar kan avyttras, även när förbandet avslutas genom ett ackord eller på annat liknande sätt eller avslutas på grund av att gäldenärens tillgångar inte räcker till för att betala kostnaderna för förbandet. Dessa förbanden anges i bilaga B.
- d) *domstol*: en medlemsstats rättsliga organ eller annan myndighet som har behörighet att inleda ett insolvensförbande eller att fatta beslut under förbandet.
- e) *beslut*: när det gäller att inleda ett insolvensförbande eller utse en förvaltare, avses även ett avgörande av varje domstol som är behörig att inleda sådana förbanden eller att utse en förvaltare.
- f) *tidpunkten för inledande av förbandet*: den tidpunkt från vilken beslutet att inleda förbandet gäller, oavsett om beslutet är slutligt eller inte.

- g) *den medlemsstat där tillgångar befinner sig för så vitt angår*
- materiell egendom: den medlemsstat inom vars territorium egendomen finns,
 - egendom och rättigheter som ägaren eller innehavaren måste låta registrera i ett offentligt register: den medlemsstat under vars överinseende registret förs,
 - fordringar: den medlemsstat inom vars territorium platsen där gäldenären i fråga har sina huvudsakliga intressen finns, enligt definitionen i artikel 3.1.
- h) *driftställe*: varje verksamhetsplats där gäldenären annat än tillfälligt idkar ekonomisk verksamhet med personella och materiella resurser.

Artikel 3 Internationell behörighet

1. Domstolarna i den medlemsstat inom vars territorium platsen där gäldenärens huvudsakliga intressen finns, har behörighet att inleda ett insolvensförfarande. För bolag och andra juridiska personer skall sätet anses vara platsen där de huvudsakliga intressena finns, om inte annat visas.
2. När platsen där en gäldenärs huvudsakliga intressen finns befinner sig inom en medlemsstats territorium, har domstolarna i en annan medlemsstat behörighet att inleda ett insolvensförfarande endast om gäldenären har ett driftställe i den senare medlemsstaten. Verkningarna av detta förfarande får enbart omfatta gäldenären tillhörig egendom som finns inom denna medlemsstats territorium.
3. När ett insolvensförfarande enligt punkt 1 har inletts, skall ett förfarande enligt punkt 2 som inleds därefter vara ett sekundärförfarande. Detta senare förfarande måste vara ett likvidationsförfarande.
4. Ett territoriellt insolvensförfarande enligt punkt 2 får inledas innan ett huvudförfarande med tillämpning av punkt 1 inletts endast i följande fall, nämligen
 - a) om ett insolvensförfarande enligt punkt 1 inte kan inledas enligt de förutsättningar som gäller enligt rättsordningen i den medlemsstat inom vars territorium platsen där gäldenärens huvudsakliga intressen finns, eller
 - b) om begäran att inleda ett territoriellt insolvensförfarande har gjorts av en borgenär som har hemvist eller säte i den medlemsstat inom vars territorium det berörda driftstället är beläget, eller vars fordran härrör från verksamheten vid detta driftställe.

Artikel 4 Tillämplig lag

1. Om inte annat föreskrivs i denna förordning skall lagen i den medlemsstat inom vars territorium insolvensförfarandet inleds, nedan kallad inledningsstaten, vara tillämplig på insolvensförfarandet och dess verkningar.
2. Lagen i inledningsstaten skall bestämma förutsättningarna för att inleda ett förfarande, samt för att genomföra och slutföra det. Denna lag skall under alla förhållanden bestämma
 - a) mot vilka slags gäldenärer ett insolvensförfarande kan inledas,
 - b) vilka tillgångar som ingår i boet och hur de tillgångar skall behandlas vilken förvärvats av gäldenären efter det att insolvensförfarandet har inletts,
 - c) gäldenärens rådighet och förvaltarens behörighet,
 - d) förutsättningarna för kvittning,
 - e) insolvensförfarandets verkningar på gäldenärens gällande avtal,
 - f) insolvensförfarandets verkningar på förfaranden som inletts av enskilda borgenärer, med undantag för pågående rättegångar,
 - g) de fordringar som skall anmälas i förfarandet och hur de fordringar skall behandlas, som uppkommit efter det att insolvensförfarandet har inletts,
 - h) hur fordringar skall anmälas, styrkas och godtas,
 - i) hur influtna medel skall fördelas, företrädesordningen och vilka rättigheter de borgenärer har, vilka efter det att insolvensförfarandet har inletts delvis tillgodosetts till följd av sakrättsligt skydd eller genom kvittning,
 - j) förutsättningarna för och verkningarna av att insolvensförfarandet slutförs, varvid bl.a. avses avslutande genom ett akcord,

- k) borgenärernas ställning efter slutfört insolvensförfarande,
- l) vem som skall stå för kostnaderna för insolvensförfarandet,
- m) vilka återvinningsbestämmelser eller liknande bestämmelser som är tillämpliga.

Artikel 5 Tredjemansskydd

1. Borgenärs eller tredje mans sakrättsliga skydd beträffande materiell eller immateriell, fast eller lös egendom – både särskilda tillgångar och en samling obestämda tillgångar som en helhet och som ändras vid olika tidpunkter – som tillhör gäldenären och som vid den tidpunkt när ett insolvensförfarande inleds finns i en annan medlemsstat, skall inte påverkas av att ett insolvensförfarande inleds i en annan medlemsstat.
2. Bland de rättigheter som avses i punkt 1 ingår
 - a) rätten att förfoga över tillgången eller att ta ut sin fordran ur den eller dess avkastning, särskilt vid retentionsrätt eller panträtt,
 - b) ensamrätt att driva in en fordran, särskilt på grund av pant eller säkerhetsöverlåtelse,
 - c) rätten att begära egendomen åter från den som utan rättighetsinnehavarens samtycke har den i sin besittning eller använder den,
 - d) en sakrättsligt skyddad nyttjanderätt till egendomen.
3. En rättighet som upptagits i ett offentligt register och som har verkan mot tredje man och som därigenom får ett sådant sakrättsligt skydd som avses i punkt 1, skall anses ha sakrättsligt skydd.
4. Punkt 1 påverkar inte återvinningstalan som avses i artikel 4.2 m.

Artikel 6 Kvittning

1. Att ett insolvensförfarande inleds påverkar inte en borgenärs rätt att kvitta en fordran mot en fordran som gäldenären har mot honom, om sådan kvittning är tillåten enligt det lands lag, som är tillämplig på den insolvente gäldenärens fordran.
2. Punkt 1 hindrar inte återvinningstalan enligt artikel 4.2 m.

Artikel 7 Återtagandeförbehåll

1. En säljares återtaganderätt påverkas inte av att ett insolvensförfarande inleds beträffande köparen, om varan då förfarandet inleds finns i en annan medlemsstat än inledningsstaten.
2. Att ett insolvensförfarande inleds beträffande en säljare, efter det att han har levererat en vara, skall inte utgöra grund för att häva köpeavtalet och skall inte hindra köparen från att förvärva varan, om varan då förfarandet inleds finns i en annan medlemsstat än inledningsstaten.
3. Punkterna 1 och 2 påverkar inte återvinningstalan enligt artikel 4.2 m.

Artikel 8 Avtal avseende fast egendom

Verkan av ett insolvensförfarande på avtal om förvärv av eller nyttjanderätt till fast egendom skall regleras uteslutande av lagen i den medlemsstat inom vars territorium den fasta egendomen är belägen.

Artikel 9 Betalningssystem och finansiella marknader

1. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 5 skall verkningarna av ett insolvensförfarande på de rättigheter och skyldigheter som åvilar parter i ett betalnings- eller avräkningssystem eller på en finansiell marknad, uteslutande regleras av den medlemsstats lag, som är tillämplig på systemet eller marknaden.
2. Punkt 1 påverkar inte åtgärder som vidtas i samband med återvinning i enlighet med den lag som är tillämplig på betalningssystemet eller den finansiella marknaden i fråga.

Artikel 10 Anställningsavtal

Verkan av ett insolvensförfarande på anställningsavtal och anställningsförhållanden skall uteslutande regleras av den medlemsstats lag, som är tillämplig på anställningsavtalet.

Artikel 11 Verkan på registrerade rättigheter

Verkan av ett insolvensförfarande på gäldenärens rätt till fast egendom, skepp eller luftfartyg vilka är föremål för offentlig registrering, bestäms av lagen i den medlemsstat under vars överinseende registret förs.

Artikel 12 Gemenskapspatent och gemenskapsvarumärken

Vid tillämpningen av denna förordning får ett gemenskapspatent, ett gemenskapsvarumärke eller motsvarande rättighet som skapats genom gemenskapsrätten, ingå i förfarandet endast om det utgör ett förfarande som avses i artikel 3.1.

Artikel 13 Handlingar som kan återvinnas

Artikel 4.2 m skall inte tillämpas om den som haft vinning av en återvinningsgrundande handling visar att

- handlingen omfattas av lagen i en annan medlemsstat än inledningsstaten och
- den lagen i det föreliggande fallet inte tillåter att handlingen angräps på något sätt.

Artikel 14 Skydd för tredje mans förvärv

Giltigheten av en åtgärd varigenom gäldenären, efter det att ett insolvensförfarande har inletts, mot vederlag disponerar över

- fast egendom eller
- ett skepp eller ett luftfartyg som är föremål för offentlig registrering eller
- värdepapper vars bestånd enligt lag är beroende av registrering

skall bestämmas av lagen i den stat inom vars territorium den fasta egendomen är belägen eller under vars överinseende registret förs.

Artikel 15 Verkan av ett insolvensförfarande på pågående rättegångar

Verkningar av ett insolvensförfarande på en pågående rättegång beträffande egendom eller rättigheter över vilka gäldenären inte längre äger rådighet, regleras uteslutande av lagen i den medlemsstat där rättegången pågår.

Kapitel II Erkännande av insolvensförfaranden

Artikel 16 Utgångspunkt

1. Beslut om att inleda ett insolvensförfarande fattat av en domstol i en medlemsstat, som har behörighet enligt artikel 3, skall från den tidpunkt det har verkan i inledningsstaten erkännas i alla andra medlemsstater.

Detta skall också gälla i de fall ett insolvensförfarande med hänsyn till gäldenärens rättsliga status inte kan inledas mot honom i de andra medlemsstaterna.

2. Erkännande av ett förfarande enligt artikel 3.1 hindrar inte att ett förfarande enligt artikel 3.2 inleds av en domstol i en annan medlemsstat. Detta senare förfarande är i så fall ett sekundärt insolvensförfarande i den mening som avses i kapitel III.

Artikel 17 Verkan av erkännande

1. Ett beslut varigenom ett förfarande enligt artikel 3.1 inleds, skall utan ytterligare formaliteter ha samma verkningar i alla andra medlemsstater som det har i inledningsstaten, om inte annat föreskrivs i denna förordning och så länge inte något förfarande enligt artikel 3.2 har inletts i dessa andra medlemsstater.
2. Verkan av ett beslut varigenom ett förfarande enligt artikel 3.2 inleds, får inte angräpas i andra medlemsstater. Begränsningar av borgenärernas rättigheter, särskilt i form av betalningsansånd eller nedsättning av fordringar som en följd av detta förfarande skall ha verkan på egendom som befinner sig inom en annan medlemsstats territorium endast gentemot de borgenärer som har medgett detta.

Artikel 18 Förvaltarens behörighet

1. En förvaltare som har utsetts av en domstol som är behörig enligt artikel 3.1 har samma behörighet inom andra medlemsstaters territorier som han har enligt lagen i inledningsstaten, så länge inget annat insolvensförfarande har inletts eller säkerhetsåtgärder av motsatt innebörd har vidtagits till följd av en begäran om att ett insolvensförfarande skall inledas i denna andra stat. Förvaltaren har under alla förhållanden rätt att överföra gäldenärens egendom från den medlemsstats territorium inom vilket den befinner sig, om inte annat följer av artiklarna 5 och 7.
2. En förvaltare som har utsetts av en domstol som är behörig enligt artikel 3.2, får i en annan medlemsstat, utom rätta eller vid domstol, göra gällande att lös egendom efter det att ett insolvensförfarande har inletts har överförts från inledningsstaten till den andra medlemsstaten. Han får också vidta åtgärder i borgenärernas intresse avseende återvinning.
3. När förvaltaren utövar sitt uppdrag skall han efterkomma rättsordningen i den medlemsstat inom vars territorium han avser att vidta åtgärder, särskilt vad gäller förfarandet för att avyttra tillgångar. Hans behörighet innefattar inte rätten att använda tvångsåtgärder eller avgöra tvister.

Artikel 19 Bevis om utseende av förvaltare

En vidimerad kopia av beslutet att utse förvaltaren eller annat intyg utfärdat av behörig domstol utgör bevis på att han utsetts till förvaltare.

En översättning till det officiella språket eller till ett av de officiella språken i den medlemsstat inom vars territorium förvaltaren utövar sitt uppdrag får begäras. Ingen legalisering eller andra liknande formaliteter krävs.

Artikel 20 Överlämnande och avräkning

1. En borgenär som, efter det att ett förfarande enligt artikel 3.1 har inletts, på något sätt, exempelvis genom verkställighetsåtgärder, har helt eller delvis fått betalt ur egendom som tillhör gäldenären och som finns inom en annan medlemsstats territorium, skall till förvaltaren lämna vad han har fått, om inte annat följer av artiklarna 5 och 7.
2. För att tillförsäkra borgenärerna lika behandling skall en borgenär, som under ett pågående insolvensförfarande har fått delbetalning för sin fordran, delta i utdelning i andra förfaranden endast när borgenärer med samma förmånsrätt har fått motsvarande utdelning i ett sådant annat förfarande.

Artikel 21 Offentliggörande

1. På begäran av förvaltaren skall innehållet i beslutet om att inleda insolvensförfarandet och, när så är lämpligt, även beslutet att utse honom till förvaltare, offentliggöras i en annan medlemsstat i enlighet med de regler för offentliggörande som gäller i den staten. Ett sådant offentliggörande skall också ange vem som har utsetts till förvaltare och huruvida domstolen grundar sin behörighet på artiklarna 3.1 eller 3.2.
2. I en medlemsstat inom vars territorium gäldenären har ett driftställe får det emellertid föreskrivas att ett offentliggörande skall vara obligatoriskt. I sådant fall skall förvaltaren eller annan behörig myndighet i den medlemsstat där förfarandet enligt artikel 3.1 har inletts, vidta åtgärder så att offentliggörande sker.

Artikel 22 Registrering i ett offentligt register

1. Förvaltaren kan begära att ett beslut om att inleda ett förfarande enligt artikel 3.1 registreras i inskrivningsregistret, handelsregistret och annat offentligt register som förs i de andra medlemsstaterna.
2. I en medlemsstat kan det emellertid föreskrivas att registrering är obligatoriskt. I sådant fall skall förvaltaren eller behörig myndighet i den medlemsstat där förfarandet enligt artikel 3.1 inletts, vidta åtgärder så att registreringen sker.

Artikel 23 Kostnader

Kostnaderna för offentliggörande och registrering enligt artiklarna 21 och 22 skall anses som kostnader för förbandet.

Artikel 24 Infriande av en skuld till gäldenären

1. Om en skuld till en gäldenär skall infrias hos förvaltaren i den medlemsstat där ett insolvensförband har inletts men i stället betalas till gäldenären i en annan medlemsstat, skall den betalningen anses befriande om betalaren inte kände till att förbandet hade inletts.
2. När en sådan skuld har infriats före offentliggörandet enligt artikel 21 skall betalaren anses inte ha känt till att ett insolvensförband har inletts, om inte annat visas. När en skuld har infriats efter offentliggörandet, skall betalaren anses ha känt till att ett insolvensförband har inletts, om inte annat visas.

Artikel 25 Erkännande och verkställighet av andra beslut

1. Beslut som rör ett insolvensförbandes genomförande och slutförande, samt accord, och som fattats av en domstol, vars beslut om att inleda förbandet erkänns i enlighet med artikel 16, skall erkännas utan krav på ytterligare formaliteter. Sådana beslut skall verkställas i enlighet med artiklarna 31–51, med undantag för artikel 34.2, i Brysselkonventionen om domstols behörighet och om verkställighet av dommar på privaträttens område, ändrad genom konventionerna om tillträde till den konventionen.

Första stycket skall även gälla beslut som är direkt hänförliga till insolvensförbandet och har nära samband härmed, även om de fattats av en annan domstol.

Första stycket skall även gälla beslut som rör säkerhetsåtgärder som fattats efter det att en begäran om att ett insolvensförband skall inledas har framställts.

2. Andra beslut än de som avses i punkt 1 skall erkännas och verkställas i enlighet med den konvention som avses i första stycket, i den mån den är tillämplig.
3. Medlemsstaterna behöver inte erkänna eller verkställa ett beslut som avses i första stycket om det skulle kunna innebära att den personliga friheten eller posthemligheten kränks.

Artikel 26 Ordre public

En medlemsstat får vägra att erkänna ett insolvensförband som har inletts i en annan medlemsstat eller vägra att verkställa beslut som fattats i samband med ett sådant förband, om verkningarna av ett sådant erkännande eller en sådan verkställighet skulle vara uppenbart oförenliga med grunderna för den statens rättsordning (ordre public), särskilt vad gäller statens grundläggande rättsprinciper och individens grundlagsenliga fri- och rättigheter.

Kapitel III Sekundära insolvensförbanden

Artikel 27 Förutsättningar för att inleda ett förband

Om ett förband enligt artikel 3.1 inletts av en domstol i en medlemsstat och detta förband erkänns i en annan medlemsstat (huvudförband), skall – utan att frågan om gäldenärens insolvens prövas i denna andra stat – ett sekundärt insolvensförband kunna inledas i denna medlemsstat, om någon domstol där är behörig enligt artikel 3.2. Detta förband måste vara ett förband som anges i bilaga B. Förbandets verkan skall begränsas till de av gäldenärens tillgångar som finns inom denna andra medlemsstats territorium.

Artikel 28 Tillämplig lag

Om inte annat föreskrivs i denna förordning skall lagen i den medlemsstat inom vars territorium sekundärförbandet inleds vara tillämplig på det förbandet.

Artikel 29 Rätt att begära att ett förfarande inleds

Rätt att begära att ett sekundärförfarande inleds har

- a) förvaltaren i huvudförfarandet,
- b) varje annan person eller myndighet som har rätt att begära att ett insolvensförfarande inleds enligt lagen i den medlemsstat inom vars territorium begäran framställs om att sekundärförfarandet skall inledas.

Artikel 30 Förskottsbetalning av kostnader

När lagen i den medlemsstat där det begärts att ett sekundärförfarande skall inledas föreskriver att gäldenärens tillgångar skall räcka till för att täcka hela eller delar av förfarandekostnaderna, får domstolen begära att sökanden i förskott betalar för kostnaderna eller ställer tillräcklig säkerhet för dessa.

Artikel 31 Skyldighet att samarbeta och lämna upplysningar

1. Med de begränsningar som kan följa av sekretessbestämmelser är förvaltarna i huvud- och sekundärförfarandena skyldiga att informera varandra. De skall omedelbart delge varandra alla upplysningar som kan vara av värde för det andra förfarandet, särskilt upplysningar som rör hur långt anmälningsförfarandet fortskridit och alla åtgärder som syftar till att avsluta förfarandet.
2. Om inte annat följer av de bestämmelser som reglerar vart och ett av förfarandena, skall förvaltarna i huvud- och sekundärförfarandena samarbeta med varandra.
3. Förvaltaren i sekundärförfarandet skall så snart som möjligt ge förvaltaren i huvudförfarandet möjlighet att lämna förslag om avyttring eller användning av tillgångar som ingår i sekundärförfarandet.

Artikel 32 Utöandet av borgenärsrättigheter

1. Varje borgenär har rätt att anmäla sina fordringar i huvudförfarandet och i vilket sekundärförfarande som helst.
2. Förvaltarna i huvud- och sekundärförfarandena skall i de övriga förfarandena anmäla de fordringar som anmäls i det förfarande i vilket de utsetts, under förutsättning att detta är till fördel för borgenärerna i det förfarande de själva handhar; det gäller med förbehåll för borgenärernas rätt att motsätta sig det eller återkalla sin anmälan, när den tillämpliga rättsordningen tillåter det.
3. Förvaltaren i ett huvud- eller sekundärförfarande har rätt att delta i andra förfaranden på samma villkor som en borgenär, bland annat vad avser rätten att närvara vid borgenärssammanträden.

Artikel 33 Vilandeförklaring

1. Den domstol som har inlett ett sekundärförfarande skall på begäran av förvaltaren i huvudförfarandet helt eller delvis vilandeförklara sekundärförfarandet, förutsatt att domstolen i sådant fall får begära att förvaltaren i huvudförfarandet vidtar lämpliga åtgärder för att säkerställa borgenärernas eller grupper av borgenärs intressen i sekundärförfarandet. En sådan begäran från förvaltaren i huvudförfarandet får avslås endast om den påtagligt saknar intresse för borgenärerna i huvudförfarandet. En vilandeförklaring får bestämmas upp till tre månader. Vilandeförklaringen får förlängas. Den får förnyas för ytterligare perioder upp till tre månader.
2. Den domstol som avses i punkt 1 skall häva vilandeförklaringen
 - på begäran av förvaltaren i huvudförfarandet,
 - självmant, på begäran av en borgenär eller av förvaltaren i sekundärförfarandet om vilandeförklaringen inte längre framstår som motiverad, varvid hänsyn särskilt skall tas till intresset hos borgenärerna i huvud- eller sekundärförfarandet.

Artikel 34 Åtgärder för att avsluta sekundärförfarandet

1. Om den lag som är tillämplig på sekundärförfarandet tillåter att förfarandet avslutas utan likvidation genom en rekonstruktionsplan, ett ackord eller en liknande åtgärd, har förvaltaren i huvudförfarandet rätt att själv föreslå en sådan åtgärd.

Ett beslut om att sekundärförfarandet skall avslutas genom åtgärd som anges i första stycket blir slutgiltigt först om förvaltaren i huvudförfarandet samtycker till det. Saknas sådant samtycke kan beslutet dock bli slutgiltigt, om den föreslagna åtgärden inte påverkar det ekonomiska intresset hos borgenärerna i huvudförfarandet.

2. En sådan begränsning av borgenärernas rättigheter som härrör från en i punkt 1 avsedd åtgärd och som föreslås i ett sekundärförfarande, såsom ett betalningsanslånd eller en skuldnedläggning, har inte utan samtycke av alla berörda borgenärer någon verkan beträffande sådana gäldenärens tillgångar som inte omfattas av sekundärförfarandet.
3. Under den tid ett förfarande vilar på grund av beslut enligt artikel 33, kan endast förvaltaren i huvudförfarandet eller gäldenären med den förres samtycke begära att åtgärder enligt punkt 1 vidtas i sekundärförfarandet; andra förslag om sådana åtgärder kan varken godtas eller underställas omröstning.

Artikel 35 Överskott i sekundärförfarandet

Om, genom realisation av tillgångar, samtliga fordringar i sekundärförfarandet kan betalas, skall förvaltaren i detta förfarande genast överföra överskottet till förvaltaren i huvudförfarandet.

Artikel 36 Efterföljande inledning av huvudförfarandet

Om ett förfarande enligt artikel 3.1 inleds efter det att ett förfarande enligt artikel 3.2 har inletts i en annan medlemsstat, skall artiklarna 31-35 tillämpas på det först inledda förfarandet i den mån det förfarandets förlopp tillåter detta.

Artikel 37 Omvandling av det först inledda förfarandet

Förvaltaren i huvudförfarandet får begära att ett förfarande enligt bilaga A som har inletts tidigare i en annan medlemsstat skall omvandlas till ett likvidationsförfarande om det är i borgenärernas i huvudförfarandet intressen.

Den domstol som är behörig enligt artikel 3.2 skall besluta om omvandling till något av de förfaranden som anges i bilaga B.

Artikel 38 Säkerhetsåtgärder

Om en domstol i en medlemsstat – behörig enligt artikel 3.1 – interimistiskt utser en förvaltare i syfte att säkra gäldenärens tillgångar, är den interimistiskt utsedde förvaltaren behörig att begära att åtgärder vidtas för att skydda eller säkra gäldenärens tillgångar vilka finns i en annan medlemsstat, enligt den statens rättsordning, för tiden från det att begäran om att ett insolvensförfarande skall inledas har framställts fram till dess att beslut om att inleda ett förfarande har fattats.

Kapitel IV Upplysningar till borgenärer och om hur anspråk skall anmälas

Artikel 39 Rätt att anmäla fordringar

Varje borgenär – inklusive skattemyndighet eller socialförsäkringsorgan i medlemsstaterna – som har sin hemvist eller sitt säte i en annan medlemsstat än inledningsstaten, har rätt att skriftligen anmäla sina fordringar i insolvensförfarandet.

Artikel 40 Skyldighet att underrätta borgenärer

1. När ett insolvensförfarande har inletts i en medlemsstat skall den behöriga domstolen eller den förvaltare som domstolen utsett omedelbart underrätta kända borgenärer med hemvist eller säte i andra medlemsstater om detta.

2. Underrättelsen, vilken skall sändas till var och en av dessa borgenärer, skall innehålla upplysningar om vilka tidsfrister som gäller och följden av att dessa tidsfrister inte iaktas, den myndighet eller det organ hos vilka fordringar skall anmälas och vad som gäller i övrigt. Underrättelsen skall också ange om borgenärer som har fordringar förenade med förmåns- eller säkerhetsrätt behöver anmäla sina fordringar.

Artikel 41 Innehållet i en ansökan om fordran

En borgenär skall översända en kopia av underlag, i den mån sådant finns, samt ange kravets art, datum för dess uppkomst och dess belopp, och om han gör gällande förmånsrätt, säkerhetsrätt eller återtagandeförbehåll, samt i vilken egendom den åberopade rätten gäller.

Artikel 42 Språk

1. Underrättelsen enligt artikel 40 skall tillhandahållas på det officiella eller ett av de officiella språken i inledningsstaten. En blankett med titeln "Anmodan att anmäla fordran. Tidsfrister att iaktta" angivet på samtliga Europeiska unionens institutioners officiella språk skall användas.
2. Varje borgenär med hemvist eller säte i en annan medlemsstat än inledningsstaten har rätt att anmäla sin fordran på det officiella eller något av de officiella språken i den staten. I sådant fall skall dock på ansökan anges "Anmälan om fordran" på det eller något av de officiella språken i inledningsstaten. Dessutom kan det krävas att borgenären tillhandahåller en översättning till det officiella språket eller ett av de officiella språken i den stat där förfarandet har inletts.

Kapitel V Övergångs- och slutbestämmelser

Artikel 43 Tillämpning i tiden

Bestämmelserna i denna förordning gäller enbart för insolvensförfaranden som har inletts efter det att förordningen har trätt i kraft. Rättshandlingar som gäldenären har företagit före denna tidpunkt skall regleras av den lag som var tillämplig på rättshandlingen när den företogs.

Artikel 44 Förhållandet till konventioner

1. När denna förordning har trätt i kraft ersätter den i förhållandena mellan medlemsstaterna, vad gäller de frågor den omfattar, bl.a. följande konventioner som har ingåtts mellan två eller flera medlemsstater:
 - a) Konventionen mellan Belgien och Frankrike om domstolars behörighet samt erkännande och verkställighet av domar, skiljedomar och officiella handlingar undertecknad i Paris den 8 juli 1899.
 - b) Konventionen (med tilläggsprotokoll av den 13 juni 1973) mellan Belgien och Österrike om konkurs, ackord och betalningsinställelse undertecknad i Bryssel den 16 juli 1969.
 - c) Konventionen mellan Belgien och Nederländerna om konkurs samt om domstolars territoriella behörighet samt erkännande och verkställighet av domar, skiljedomar och officiella handlingar undertecknad i Bryssel den 28 mars 1925.
 - d) Traktaten mellan Tyskland och Österrike om konkurs och ackord undertecknad i Wien den 25 maj 1979.
 - e) Konventionen mellan Frankrike och Österrike om erkännande och verkställighet av konkursbeslut undertecknad i Wien den 27 februari 1979.
 - f) Konventionen mellan Frankrike och Italien om verkställighet av domar på det civil- och handelsrättsliga området undertecknad i Rom den 3 juni 1930.
 - g) Konventionen mellan Italien och Österrike om konkurs och ackord undertecknad i Rom den 12 juli 1977.

- h) Konventionen mellan Nederländerna och Tyskland om ömsesidigt erkännande och verkställighet av domar och andra exekutionstitlar på det civil- och handelsrättsliga området undertecknad i Haag den 30 augusti 1962.
- i) Konventionen samt dess protokoll, mellan Förenade kungariket och Belgien om ömsesidig verkställighet av domar på det civil- och handelsrättsliga området undertecknad i Bryssel den 2 maj 1934.
- j) Konventionen mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige angående konkurs undertecknad i Köpenhamn den 7 november 1933.
- k) Den europeiska konventionen om vissa internationella aspekter rörande konkurser undertecknad i Istanbul den 5 juni 1990.
- l) Konventionen mellan Jugoslavien och Grekland om ömsesidigt erkännande och verkställighet av domar, undertecknad i Aten den 18 juni 1959.
- m) Avtalet mellan Jugoslavien och Österrike om ömsesidigt erkännande och verkställighet av skiljedomar och skiljedomsavgöranden i handelsärenden, undertecknat i Belgien den 18 mars 1960.
- n) Konventionen mellan Jugoslavien och Italien om ömsesidigt rättsligt samarbete i civila och administrativa ärenden, undertecknad i Rom den 3 december 1960.
- o) Avtalet mellan Jugoslavien och Belgien om civil- och handelsrättsligt samarbete, undertecknat i Belgrad den 24 september 1971.
- p) Konventionen mellan Jugoslaviens och Frankrikes regeringar om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område, undertecknad i Paris den 18 maj 1971.
- q) Avtalet mellan Tjeckoslovakien och Grekland om rättslig hjälp i civil- och brottmål, undertecknat i Aten den 22 oktober 1980, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Grekland.
- r) Avtalet mellan Tjeckoslovakien och Cypern om rättslig hjälp i civil- och brottmål, undertecknat i Nicosia den 23 april 1982, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Cypern.
- s) Traktaten mellan Tjeckoslovariens regering och Frankrikes regering om rättslig hjälp samt erkännande och verkställighet av domar i civil-, familje- och handelsrättsliga ärenden, undertecknad i Paris den 10 maj 1984, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Frankrike.
- t) Traktaten mellan Tjeckoslovakien och Italien om rättslig hjälp i civil- och brottmål, undertecknad i Prag den 6 december 1985, som fortfarande är i kraft mellan Tjeckien och Italien.
- u) Avtalet mellan Lettland, Estland och Litauen om rättslig hjälp och rättsförhållanden, undertecknat i Tallinn den 11 november 1992.
- v) Avtalet mellan Estland och Polen om rättslig hjälp och rättsliga förhållanden i civil-, arbets- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Tallinn den 27 november 1998.
- w) Avtalet mellan Litauen och Polen om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civil-, familje-, arbets- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Warszawa den 26 januari 1993.
- x) Konventionen mellan Rumänien och Grekland om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga ärenden, med protokoll, undertecknad i Bukarest den 19 oktober 1972.
- y) Konventionen mellan Rumänien och Frankrike om rättslig hjälp på privaträttens område, undertecknad i Paris den 5 november 1974.
- z) Avtalet mellan Bulgarien och Grekland om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Aten den 10 april 1976.
- aa) Avtalet mellan Bulgarien och Cypern om rättslig hjälp i civil- och straffrättsliga ärenden, undertecknat i Nicosia den 29 april 1983.
- ab) Avtalet mellan Bulgariens regering och Frankrikes regering om ömsesidig rättslig hjälp i civilrättsliga ärenden, undertecknat i Sofia den 18 januari 1989.

- ac) Fördraget mellan Rumänien och Tjeckien om rättslig hjälp i civilrättsliga ärenden, undertecknat i Bukarest den 11 juli 1994.
- ad) Fördraget mellan Rumänien och Polen om rättslig hjälp och rättsförhållanden i civilrättsliga ärenden, undertecknat i Bukarest den 15 maj 1999.
- 2. De konventioner som anges i punkt 1 skall tillämpas på frågor som avser förfaranden som har inletts innan denna förordning har trätt i kraft.
- 3. Denna förordning är inte tillämplig
 - a) i en medlemsstat i den utsträckning den är oförenlig med förpliktelser som uppstår i samband med konkurs och som härrör från en konvention som medlemsstaten före ikraftträdande av denna förordning har slutit med ett eller flera tredje länder.
 - b) i Förenade konungariket Storbritannien och Nordirland i den utsträckning den är oförenlig med förpliktelser som uppstår i samband med konkurs och likvidation av insolventa bolag och som härrör från överenskommelser inom ramen för samväldet vilka föreligger när denna förordning träder i kraft.

Förordning (1791/2006/EG).

Artikel 45 Ändringar av bilagorna

Rådet får fatta beslut med kvalificerad majoritet på initiativ av en av sina medlemmar eller på förslag från kommissionen, om ändring av bilagorna.

Artikel 46 Rapporter

Kommissionen skall senast den 1 juni 2012 och vart femte år därefter, till Europaparlamentet, rådet och Ekonomiska och sociala kommittén, lägga fram en rapport om tillämpningen av denna förordning. Rapporten skall vid behov åtföljas av förslag till ändringar av denna förordning.

Artikel 47 Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 31 maj 2002.

Ikraftträdande av ändringsrättsakter

Förordning 517/2013/EU

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2013.

Bilaga A Insolvensförfaranden som det hänvisas till i artikel 2 a

BELGIË/BELGIQUE

- Het faillissement/La faillite
- De gerechtelijke reorganisatie door een collectief akkoord/La réorganisation judiciaire par accord collectif
- De gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag/La réorganisation judiciaire par transfert sous autorité de justice
- De collectieve schuldenregeling/Le règlement collectif de dettes
- De vrijwillige vereffening/La liquidation volontaire
- De gerechtelijke vereffening/La liquidation judiciaire
- De voorlopige ontneming van beheer, bepaald in artikel 8 van de faillissementswet/Le dessaisissement provisoire, visé à l'article 8 de la loi sur les faillites

БЪЛГАРИЯ

- Производство по несъстоятелност

ČESKÁ REPUBLIKA

- Konkurs
- Reorganizace
- Oddlužení

DEUTSCHLAND

- Das Konkursverfahren
- Das gerichtliche Vergleichsverfahren
- Das Gesamtvollstreckungsverfahren
- Das Insolvenzverfahren

EESTI

- Pankrotimenetlus

ΕΛΛΑΣ

- Η πτώχευση
- Η ειδική εκκαθάριση
- Η προσωρινή διαχείριση εταιρείας. Η διοίκηση και διαχείριση των πιστωτών
- Η υπαγωγή επιχείρησης υπό επίτροπο με σκοπό τη σύναψη συμβιβασμού με τους πιστωτές

ESPAÑA

- Concurso

FRANCE

- Sauvegarde
- Redressement judiciaire
- Liquidation judiciaire

HRVATSKA

- Stečajni postupak

IRELAND

- Compulsory winding-up by the court
- Bankruptcy
- The administration in bankruptcy of the estate of persons dying insolvent
- Winding-up in bankruptcy of partnerships
- Creditors' voluntary winding-up (with confirmation of a court)
- Arrangements under the control of the court which involve the vesting of all or part of the property of the debtor in the Official Assignee for realisation and distribution
- Company examinership

ITALIA

- Fallimento
- Concordato preventivo
- Liquidazione coatta amministrativa
- Amministrazione straordinaria

ΚΥΠΡΟΣ

- Υποχρεωτική εκκαθάριση από το Δικαστήριο
- Εκούσια εκκαθάριση από πιστωτές κατόπιν Δικαστικού Διατάγματος
- Εκούσια εκκαθάριση από μέλη
- Εκκαθάριση με την εποπτεία του Δικαστηρίου
- Πτώχευση κατόπιν Δικαστικού Διατάγματος
- Διαχείριση της περιουσίας προσώπων που απεβίωσαν αφερέγγυα

LATVIJA

- Tiesiskās aizsardzības process
- Juridiskās personas maksātnespējas process
- Fiziskās personas maksātnespējas process

LIETUVA

- Įmonės restruktūrizavimo byla
- Įmonės bankroto byla
- Įmonės bankroto procesas ne teismo tvarka

LUXEMBOURG

- Faillite
- Gestion contrôlée
- Concordat préventif de faillite (par abandon d'actif)
- Régime spécial de liquidation du notariat

MAGYARORSZÁG

- Csődeljárás
- Felszámolási eljárás

MALTA

- Xoljiment
- Amministrazzjoni
- Stralċ volontarju mill-membri jew mill-kredituri
- Stralċ mill-Qorti
- Falliment f'każ ta' negozjant

NEDERLAND

- Het faillissement
- De surséance van betaling
- De schuldsaneringsregeling natuurlijke personen

ÖSTERREICH

- Das Konkursverfahren (Insolvenzverfahren)
- Das Sanierungsverfahren ohne Eigenverwaltung (Insolvenzverfahren)
- Das Sanierungsverfahren mit Eigenverwaltung (Insolvenzverfahren)
- Das Schuldenregulierungsverfahren
- Das Abschöpfungsverfahren
- Das Ausgleichsverfahren

POLSKA

- Postępowanie upadłościowe
- Postępowanie układowe
- Upadłość obejmująca likwidację
- Upadłość z możliwością zawarcia układu

PORTUGAL

- Processo de insolvência
- Processo de falência
- Processos especiais de recuperação de empresa, ou seja:
- Concordata
- Reconstituição empresarial
- Reestruturação financeira
- Gestão controlada

ROMÂNIA

- Procedura insolvenței
- Reorganizarea judiciară
- Procedura falimentului

SLOVENIJA

- Stečajni postopek
- Skrajšani stečajni postopek
- Postopek prisilne poravnave
- Prisilna poravnava v stečaju

SLOVENSKO

- Konkurzné konanie
- Reštrukturalizačné konanie

SUOMI/FINLAND

- Konkurssi/konkurs
- Yrityssaneeraus/företagssanering

SVERIGE

- Konkurs
- Företagsrekonstruktion

UNITED KINGDOM

- Winding-up by or subject to the supervision of the court
- Creditors' voluntary winding-up (with confirmation by the court)
- Administration, including appointments made by filing prescribed documents with the court
- Voluntary arrangements under insolvency legislation
- Bankruptcy or sequestration

Förordning (517/2013/EU)

Bilaga B Likvidationsförfaranden som det hänvisas till i artikel 2 c

BELGIË/BELGIQUE

- Het faillissement/La faillite
- De vrijwillige vereffening/La liquidation volontaire
- De gerechtelijke vereffening/La liquidation judiciaire
- De gerechtelijke reorganisatie door overdracht onder gerechtelijk gezag/La réorganisation judiciaire par transfert sous autorité de justice

БЪЛГАРИЯ

- Производство по несъстоятелност

ČESKÁ REPUBLIKA

- Konkurs

DEUTSCHLAND

- Das Konkursverfahren
- Das Gesamtvollstreckungsverfahren
- Das Insolvenzverfahren

EESTI

- Pankrotimenetus

ΕΛΛΑΣ

- Η πτώχευση
- Η ειδική εκκαθάριση

ESPAÑA

- Concurso

FRANCE

- Liquidation judiciaire

HRVATSKA

- Stečajni postupak

IRELAND

- Compulsory winding-up
- Bankruptcy
- The administration in bankruptcy of the estate of persons dying insolvent
- Winding-up in bankruptcy of partnerships
- Creditors' voluntary winding-up (with confirmation of a court)
- Arrangements under the control of the court which involve the vesting of all or part of the property of the debtor in the Official Assignee for realisation and distribution

ITALIA

- Fallimento
- Concordato preventivo con cessione dei beni
- Liquidazione coatta amministrativa
- Amministrazione straordinaria con programma di cessione dei complessi aziendali
- Amministrazione straordinaria con programma di ristrutturazione di cui sia parte integrante un concordato con cessione dei beni

ΚΥΠΡΟΣ

- Υποχρεωτική εκκαθάριση από το Δικαστήριο
- Εκκαθάριση με την εποπτεία του Δικαστηρίου
- Εκούσια εκκαθάριση από πιστωτές (με την επικύρωση του Δικαστηρίου)
- Πτώχευση
- Διαχείριση της περιουσίας προσώπων που απεβίωσαν αφερέγγυα

LATVIJA

- Juridiskās personas maksātnespējas process
- Fiziskās personas maksātnespējas process

LIETUVA

- Įmonės bankroto byla
- Įmonės bankroto procesas ne teismo tvarka

LUXEMBOURG

- Faillite
- Régime spécial de liquidation du notariat

MAGYARORSZÁG

- Felszámolási eljárás

MALTA

- Stralċ volontarju
- Stralċ mill-Qorti
- Falliment inkluż il-hruġ ta' mandat ta' qbid mill-Kuratur f'każ ta' negozjant fallut

NEDERLAND

- Het faillissement
- De schuldsaneringsregeling natuurlijke personen

ÖSTERREICH

- Das Konkursverfahren (Insolvenzverfahren)

POLSKA

- Postępowanie upadłościowe
- Upadłość obejmująca likwidację

PORTUGAL

- Processo de insolvência
- Processo de falência

ROMÂNIA

- Procedura falimentului

SLOVENIJA

- Stečajni postopek
- Skrajšani stečajni postopek

SLOVENSKO

- Konkurzné konanie

SUOMI/FINLAND

- Konkurssi/konkurs

SVERIGE

- Konkurs

UNITED KINGDOM

- Winding-up by or subject to the supervision of the court
- Winding-up through administration, including appointments made by filing prescribed documents with the court
- Creditors' voluntary winding-up (with confirmation by the court)
- Bankruptcy or sequestration

Förordning (517/2013/EU)

Bilaga C Förvaltare som det hänvisas till i artikel 2 b

BELGIË/BELGIQUE

- De curator/Le curateur
- De gedelegeerd rechter/Le juge-délégué
- De gerechtsmandataris/Le mandataire de justice
- De schuldbemiddelaar/Le médiateur de dettes
- De vereffenaar/Le liquidateur
- De voorlopige bewindvoerder/L'administrateur provisoire

БЪЛГАРИЯ

- Назначен предварително временен синдик
- Временен синдик
- (Постоянен) синдик
- Служебен синдик

ČESKÁ REPUBLIKA

- Insolvenční správce
- Předběžný insolvenční správce
- Oddělený insolvenční správce
- Zvláštní insolvenční správce
- Zástupce insolvenčního správce

DEUTSCHLAND

- Konkursverwalter
- Vergleichsverwalter
- Sachwalter (nach der Vergleichsordnung)
- Verwalter
- Insolvenzverwalter
- Sachwalter (nach der Insolvenzordnung)
- Treuhänder
- Vorläufiger Insolvenzverwalter

EESTI

- Pankrotihaldur
- Ajutine pankrotihaldur
- Usaldusisik

ΕΛΛΑΣ

- Ο σύνδικος
- Ο προσωρινός διαχειριστής, Η διοικούσα επιτροπή των πιστωτών
- Ο ειδικός εκκαθαριστής
- Ο επίτροπος

ESPAÑA

- Administradores concursales

FRANCE

- Mandataire judiciaire
- Liquidateur
- Administrateur judiciaire
- Commissaire à l'exécution du plan

HRVATSKA

- Stečajni upravitelj
- Privremeni stečajni upravitelj
- Stečajni povjerenik
- Povjerenik

IRELAND

- Liquidator
- Official Assignee
- Trustee in bankruptcy
- Provisional Liquidator
- Examiner

ITALIA

- Curatore
- Commissario giudiziale
- Commissario straordinario
- Commissario liquidatore
- Liquidatore giudiziale

ΚΥΠΡΟΣ

- Εκκαθαριστής και Προσωρινός Εκκαθαριστής
- Επίσημος Παραλήπτης
- Διαχειριστής της Πτώχευσης
- Εξεταστής

LATVIJA

- Maksātnespējas procesa administrators

LIETUVA

- Bankrutuojančių įmonių administratorius
- Restruktūrizuojamų įmonių administratorius

LUXEMBOURG

- Le curateur
- Le commissaire
- Le liquidateur
- Le conseil de gérance de la section d'assainissement du notariat

MAGYARORSZÁG

- Vagyonfelügyelő
- Felszámoló

MALTA

- Amministratur Proviżorju
- Riċevitur Uffiċjali
- Stralċjarju
- Manager Speċjali
- Kuraturi f'każ ta' proċeduri ta' falliment

NEDERLAND

- De curator in het faillissement
- De bewindvoerder in de surséance van betaling
- De bewindvoerder in de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen

ÖSTERREICH

- Masseverwalter
- Sanierungsverwalter
- Ausgleichsverwalter
- Besonderer Verwalter
- Einstweiliger Verwalter
- Sachwalter
- Treuhänder
- Insolvenzgericht
- Konkursgericht

POLSKA

- Syndyk
- Nadzorca sądowy
- Zarządca

PORTUGAL

- Administrador da insolvência
- Gestor judicial
- Liquidatário judicial
- Comissão de credores

ROMÂNIA

- Practician în insolvență
- Administrator judiciar
- Lichidator

SLOVENIJA

- Upravitelj prisilne poravnave
- Stečajni upravitelj
- Sodišče, pristojno za postopek prisilne poravnave
- Sodišče, pristojno za stečajni postopek

SLOVENSKO

- Predbežný správca
- Správca

SUOMI/FINLAND

- Pesänhoitaja/boförvaltare
- Selvittäjä/utredare

SVERIGE

- Förvaltare
- Rekonstruktör

UNITED KINGDOM

- Liquidator
- Supervisor of a voluntary arrangement
- Administrator
- Official Receiver
- Trustee
- Provisional Liquidator
- Judicial factor

Förordning (517/2013/EU)

Lag (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen

1 § Denna lag kompletterar rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

Insolvensförfaranden i svensk rätt är enligt insolvensförordningen konkurs och företagsrekonstruktion.

2 § En ansökan om konkurs eller företagsrekonstruktion skall anses avse ett förfarande enligt artikel 3.1 insolvensförordningen (huvudinsolvensförfarande), om det inte anges att den avser ett förfarande enligt artikel 3.2 insolvensförordningen (territoriellt begränsat förfarande). Sökanden skall styrka de omständigheter som ligger till grund för svensk domstols behörighet och för det förfarande enligt insolvensförordningen som ansökan avser.

En ansökan skall avvisas, om grunden för ansökan inte framgår och sökanden inte följer ett föreläggande att avhjälpa bristen.

3 § När ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat och förfarandet avser en gäldenär med ett driftställe i Sverige, skall beslutet anmälas till Bolagsverket för kungörande. Också i andra fall får en sådan anmälan göras. Insolvensförfarandet skall kungöras i Post- och Inrikes Tidningar.

Det som enligt svensk lag eller annan författning gäller i fråga om anteckning av beslut om konkurs i offentliga register gäller också när ett huvudinsolvensförfarande har beslutats i en annan medlemsstat. Beslutet skall anmälas till Bolagsverket som skall underrätta den som för respektive register.

Regeringen får meddela föreskrifter om vad som skall framgå av anmälan om kungörande enligt första stycket och av anmälan om registrering enligt andra stycket.

För kungörande och hantering av anmälan om registrering får Bolagsverket ta ut avgifter. Regeringen får meddela föreskrifter om avgifternas storlek.

4 § Det är i Sverige konkursförvaltaren och rekonstruktören som har den registreringskyldighet som avses i artikel 22.2 insolvensförordningen och den underrättelseskyldighet som avses i artikel 40 insolvensförordningen.

Propositioner

SFS 2005:1046

Prop. 2005/06:37

Förordning (2005:1056) om kungörande och registrering av vissa insolvensförfaranden

(senast ändrad genom SFS 2012:23)

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning gäller vid tillämpning av rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden (insolvensförordningen).

Territoriellt begränsade förfaranden

2 § Om ett beslut om konkurs eller företagsrekonstruktion avser ett territoriellt begränsat förfarande, skall domstolen ange detta i beslutet. Avser beslutet ett sekundärförfarande enligt artikel 3.3 insolvensförordningen, skall också detta anges.

Kungörande

3 § En anmälan om kungörande enligt 3 § första stycket lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen skall innehålla uppgifter om

1. vilken gäldenär beslutet avser,
2. vilken domstol som har fattat beslutet,
3. när beslutet har fattats,
4. vem som har utsetts till förvaltare, och
5. om förfarandet är ett huvudinsolvensförfarande eller ett territoriellt begränsat förfarande.

Registrering

4 § En anmälan om registrering enligt 3 § andra stycket lagen (2005:1046) med kompletterande bestämmelser till insolvensförordningen skall göras om gäldenären

1. har beviljats företagsinteckning i Sverige,
2. är en registrerad juridisk person eller en enskild näringsidkare som är införd i handelsregistret,
3. är auktoriserad eller godkänd revisor och verksam i Sverige,
4. är förmyndare, god man eller förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
5. har fast egendom eller tomträtt som är införd i fastighetsregistret,
6. har i Sverige registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,
7. har i Sverige registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,
8. är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå och är verksam i Sverige,
9. är fastighetsmäklare och är verksam i Sverige,
10. är deltagare i ett anmält avvecklingssystem i Sverige enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
11. har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret, eller
12. i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet i Sverige och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet.

Av anmälan skall det, förutom uppgift om vilka av punkterna 1–12 som föranleder registrering, framgå

1. vilken gäldenär beslutet avser,
2. vilken domstol som har fattat beslutet,
3. när beslutet har fattats,
4. vem som har utsetts till förvaltare, och
5. samtliga uppgifter som har betydelse för identifieringen av föremålet för registrering.

5 § När en anmälan enligt 4 § har gjorts, ska Bolagsverket anteckna förhållandet i de register som verket för samt underrätta

1. inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning, om gäldenären har beviljats företagsinteckning,
2. Revisorsnämnden, om gäldenären är auktoriserad eller godkänd revisor,
3. överförmyndaren, om gäldenären är förmyndare, god man eller sådan förvaltare som förordnats enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken,
4. inskrivningsmyndigheten, om gäldenären har fast egendom eller tomträtt,
5. registermyndigheten, om gäldenären har registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,
6. inskrivnings- och registermyndigheterna, om gäldenären har registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,
7. Sveriges advokatsamfund, om gäldenären är advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå,
8. Fastighetsmäklarinspektionen, om gäldenären är fastighetsmäklare,
9. Finansinspektionen, om gäldenären är deltagare i ett anmält avvecklingssystem enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
10. Affärsverket svenska kraftnät, om gäldenären har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat,
11. tillståndsmyndigheten, om gäldenären i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av insolvensbeslutet, eller
12. Kronofogdemyndigheten, om gäldenären har utmättningsbar egendom.

Förordning (2012:23)

Avgifter

6 § Avgift skall betalas med 600 kr i ärenden som rör kungöranden enligt 3 § och med 800 kr i ärenden som rör hantering av registreringar enligt 4 §. Avgiften skall betalas till Bolagsverket när anmälan ges in.

Lag (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens

(senast ändrad genom SFS 2007:567)

Tillämpningsområde

1 § Denna lag gäller vid en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande för ett försäkringsföretag eller ett kreditinstitut hemmahörande i en stat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Lagen gäller också i tillämpliga delar för andra försäkringsföretag och kreditinstitut som har beviljats tillstånd att bedriva verksamhet genom filial i en stat inom EES.

Lagen gäller inte för sådana försäkringsföretag vars försäkringsrörelse omfattar endast återförsäkring.

2 § I denna lag betyder

1. *rekonstruktionsåtgärd*: åtgärd som har beslutats av domstol eller annan myndighet för att bevara eller återställa ett företags eller ett instituts finansiella ställning och som kan påverka andras rätt,
2. *likvidationsförfarande*: tvångslikvidation, konkurs och liknande kollektivt tvingande förfarande som har beslutats av domstol eller annan myndighet och innebär att företagets eller institutets tillgångar avyttras och behållningen fördelas mellan borgenärerna, aktieägarna eller delägarna,
3. *rekonstruktör*: den som utses av en myndighet för att vidta en rekonstruktionsåtgärd,
4. *förvaltare*: den som utses av en myndighet för att ha hand om ett likvidationsförfarande.

Svensk domsrätt

3 § Svensk domstol eller annan myndighet får ta upp en ansökan om ett likvidationsförfarande, endast om företaget eller institutet är hemmahörande i Sverige eller är hemmahörande utanför EES och har beviljats tillstånd att bedriva verksamhet genom filial här.

Verkan av rekonstruktionsåtgärd och likvidationsförfarande i andra stater inom EES

4 § En rekonstruktionsåtgärd och ett likvidationsförfarande i en annan stat inom EES har verkan i Sverige i enlighet med vad som gäller i den staten. Rekonstruktörens eller förvaltarens behörighet gäller också här.

Rekonstruktörens eller förvaltarens behörighet skall anses styrkt genom förordnandet i original eller i bestyrkt kopia eller genom annat särskilt intyg. På begäran skall en svensk översättning tillhandahållas.

Tillämplig lag m.m.

5 § I ett svenskt likvidationsförfarande och i fråga om dess verkan tillämpas svensk lag, om inte annat följer av 6–15 §§.

6 § Har någon före förfarandet en rätt till egendom i en annan stat inom EES som gäller mot företagets eller institutets borgenärer, påverkar förfarandet inte den rätten.

7 § I fråga om verkan av förfarandet på ett anställningsavtal tillämpas lagen i den stat inom EES som gäller för avtalet.

8 § I fråga om verkan av förfarandet på ett avtal om nyttjanderätt till eller förvärv av fast egendom tillämpas lagen i den stat inom EES där egendomen är belägen. Den lagen avgör också frågan om egendomen är fast eller lös.

9 § I fråga om verkan av förfarandet på sådan rätt till fast egendom, skepp eller luftfartyg som följer av en anteckning i ett offentligt register tillämpas lagen i den stat inom EES där registret förs.

10§ I fråga om giltigheten av vissa förfoganden efter beslutet om förfarandet tillämpas lagen i den stat inom EES där fast egendom är belägen eller där ett register eller ett konto förs eller ett förvaringssystem finns. Detta gäller om ett företag eller ett institut mot ersättning förfogar över

1. fast egendom,
2. skepp eller luftfartyg till vilket rätten följer av en anteckning i ett offentligt register, eller
3. värdepapper för vars giltighet, eller för att ett förfogande över dem skall vara giltigt, det förutsätts att en anteckning görs i ett register eller på ett konto enligt lagen i en stat inom EES, eller i ett centralt förvaringssystem som regleras av lagen i en stat inom EES.

11§ I fråga om verkan av förfarandet på en pågående rättegång som gäller egendom eller rättigheter som företaget eller institutet inte längre råder över tillämpas lagen i den stat inom EES där rättegången pågår.

12§ I fråga om verkan av förfarandet på sådan rätt som följer av ett avtal på en reglerad marknad för finansiella instrument eller på ett avtal om avräkning eller återköp tillämpas den lag som gäller för avtalet. *Lag (2007:567)*

13§ I fråga om verkan av förfarandet när det gäller sådana finansiella instrument som avses i 5 kap. 3 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument tillämpas den lag som följer av nämnda paragraf.

I fråga om verkan av förfarandet på företagets eller institutets rättigheter och skyldigheter som deltagare i ett anmält avvecklingssystem tillämpas den lag som följer av 12 § lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden.

14§ Förutom den rätt en borgenär kan ha till kvittning av en fordran enligt någon annan svensk lag har borgenären rätt till kvittning, om kvittning får ske enligt lagen i den stat inom EES som är tillämplig på fordran mot borgenären.

15§ Om lagen i någon annan stat inom EES är tillämplig på en rättshandling och den lagen inte medger att rättshandlingen angrips, får återvinning av rättshandlingen inte ske.

Registrering och underrättelseskyldighet

16§ Det som enligt svensk lag eller annan författning gäller i fråga om anteckning av beslut om konkurs i offentliga register gäller också när en rekonstruktionsåtgärd eller ett likvidationsförfarande har beslutats i en annan stat inom EES. Beslutet skall anmälas till Finansinspektionen som skall underrätta den som för respektive register.

Regeringen får meddela närmare föreskrifter om vad som skall framgå av anmälan om registrering.

Om det av lagen i en annan stat inom EES följer att ett svenskt likvidationsförfarande skall registreras där, skall förvaltaren se till att detta sker.

17§ När ett beslut om likvidationsförfarande har meddelats av svensk domstol eller annan myndighet, skall förvaltaren utan dröjsmål skriftligen underrätta kända borgenärer med hemvist i en annan stat inom EES. I underrättelsen skall det anges vilken domstol eller annan myndighet som handlägger förfarandet, vem som är förvaltare, hur fordringar kan göras gällande och andra uppgifter av betydelse för borgenärerna.

Förvaltaren skall fortlöpande hålla borgenärerna underrättade om hur förfarandet fortskrider.

Propositioner

SFS 2005:1047
Prop. 2005/06:37

SFS 2007:567
Prop. 2006/07:115

Förordning (2005:1057) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens

(senast ändrad genom SFS 2011:1485)

Tillämpningsområde

1 § Denna förordning har samma tillämpningsområde som lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens.

Offentliggöranden

2 § När ett likvidationsförfarande har beslutats i Sverige för ett försäkringsföretag eller ett kreditinstitut som är hemmahörande här, skall Finansinspektionen se till att detta offentliggörs i Europeiska unionens officiella tidning och i övrigt på lämpligt sätt. Om likvidationsförfarandet avser ett kreditinstitut, skall offentliggörandet dessutom ske i två nationella tidningar i var och en av de stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) där företaget har en filial. Offentliggörandet skall innehålla uppgifter om vilken myndighet som har fattat beslutet, vilken lag som är tillämplig på förfarandet och vem som har utsetts till förvaltare.

Om Finansinspektionen har underrättats om att en rekonstruktionsåtgärd har vidtagits eller ett likvidationsförfarande beslutats i någon annan stat inom EES, får Finansinspektionen kungöra det på lämpligt sätt i Sverige.

Underrättelser

3 § Finansinspektionen skall skyndsamt underrätta tillsynsmyndigheterna i andra stater inom EES om att ett likvidationsförfarande har beslutats i Sverige. Avser förfarandet ett försäkringsföretag eller ett kreditinstitut som är hemmahörande utanför EES och som har etablerat en filial i Sverige, behöver Finansinspektionen endast underrätta tillsynsmyndigheterna i de andra stater inom EES där företaget eller institutet har etablerat en filial.

Om ett försäkringsföretag eller ett kreditinstitut som är hemmahörande i en annan stat inom EES har en filial i Sverige och rekonstruktionsåtgärder behöver vidtas i fråga om företaget eller institutet, skall Finansinspektionen underrätta tillsynsmyndigheten i företagets eller institutets hemland.

3 a § När en förvaltare fullgör sin underrättelseskyldighet enligt 17 § lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens, skall han eller hon använda en blankett med rubriken "Anmodan att anmäla en fordran – tidsfrister att beakta". Om det är fråga om att lämna synpunkter på en fordran, skall förvaltaren använda en blankett med rubriken "Anmodan att lämna synpunkter angående en fordran – tidsfrister att beakta". Rubrikerna skall anges på Europeiska unionens samtliga officiella språk.

En borgenär med hemvist eller säte i en annan stat inom EES får anmäla sin fordran, eller komma in med synpunkter på sin fordran, på den statens officiella språk. Handlingarna skall ha rubriken "Anmälan av fordran" respektive rubriken "Synpunkter angående fordringar" på svenska. Förvaltaren får begära att borgenären översätter hela handlingen till svenska. *Förordning (2007:340)*

Registrering

4 § En anmälan om registrering enligt 16 § lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens skall göras om försäkringsföretaget eller kreditinstitutet

1. har beviljats företagsinteckning i Sverige,
2. har fast egendom eller tomträtt som är införd i fastighetsregistret,

3. har i Sverige registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,
4. har i Sverige registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,
5. är deltagare i ett anmält avvecklingssystem i Sverige enligt lagen (1999:1309) om system för avveckling av förpliktelser på finansmarknaden,
6. har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret, eller
7. i annat fall har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet i Sverige och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet.

Av anmälan skall det, förutom uppgift om vilka av punkterna 1–7 som föranleder registrering, framgå

1. vilken gäldenär beslutet avser,
2. vilken domstol som har fattat beslutet,
3. när beslutet har fattats,
4. vem som har utsetts till förvaltare, och
5. samtliga uppgifter som har betydelse för identifiering av föremålet för registrering.

5§ När en anmälan enligt 4 § har gjorts, ska Finansinspektionen anteckna förhållandet i de register inspektionen för samt underätta

1. inskrivningsmyndigheten för företagsinteckning, om försäkringsföretaget eller kreditinstitutet har beviljats företagsinteckning,
2. inskrivningsmyndigheten, om företaget eller institutet har fast egendom eller tomt-rätt,
3. registermyndigheten, om företaget eller institutet har registrerat skepp eller skeppsbygge, andel i sådan egendom eller villkorlig äganderätt till egendomen eller till andel i den,
4. inskrivnings- och registermyndigheterna, om företaget eller institutet har registrerat luftfartyg eller andel i eller intecknade reservdelar till sådant luftfartyg,
5. Affärsverket svenska kraftnät, om företaget eller institutet har elcertifikat som är registrerade i elcertifikatsregistret enligt lagen (2011:1200) om elcertifikat,
6. tillståndsmyndigheten, om företaget eller institutet har tillstånd att utöva eller förestå en viss näringsverksamhet och tillståndet enligt lag eller annan författning kan komma att upphöra på grund av beslutet om rekonstruktionsåtgärd eller likvidationsförfarande, eller
7. Kronofogdemyndigheten, om företaget eller institutet har utmätningsbar egendom i Sverige. *Förordning (2011:1485)*

Samarbete vid samtidiga likvidationsförfaranden för filialer

6§ När likvidationsförfaranden som gäller filialer till ett försäkringsföretag eller ett kreditinstitut hemmahörande utanför EES pågår samtidigt i Sverige och i en annan stat inom EES, skall Finansinspektionen och förvaltaren sträva efter att samordna sina åtgärder med motsvarande organ i den andra staten.

Lag (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land

(senast ändrad genom SFS 2005:1049)

1 § Om någon som försätts i konkurs här i riket har egendom även i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall konkursen omfatta denna egendom.

I fråga om sådan egendom skall, om inte annat följer av denna lag, svensk lag tillämpas i följande hänseenden: den verkan konkursen medför beträffande gäldenärens rätt att råda över sin egendom, vad som ingår i konkursboet och återvinning till konkursboet, gäldenärens rättigheter och skyldigheter under konkurs, konkursboets förvaltning, borgenärens betalnings- och förmånsrätt, utdelning, ackord samt avslutande av konkurs. I konkursboet skall dock inte ingå egendom som enligt lagen i det land där den finns över huvud inte får tas i anspråk av ägarens borgenärer.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden och lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. *Lag (2005:1049)*

2 § Inträffar här i riket en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, skall rätten utan dröjsmål låta kungöra konkursbeslutet i den för offentliga meddelanden avsedda tidningen i det andra landet.

Om ett beslut om offentlig ackordsförhandling utan konkurs meddelas här i riket och gäldenären har egendom i ett annat nordiskt land, skall beslutet kungöras i det andra landet i enlighet med vad som sägs i första stycket. *Lag (1987:676)*

3 § Uppkommer i en svensk konkurs fråga om återvinning till konkursboet av ett skepp, ett skeppsbygge eller ett luftfartyg som är registrerat i ett annat nordiskt land eller av en andel i sådan egendom, tillämpas lagen i det land där egendomen är registrerad. Detsamma gäller i frågan huruvida inskrivning i offentligt register har betydelse för giltigheten gentemot konkursboet av gäldenärens förfogande över egendom av angivet slag.

4 § Om lös egendom som inte omfattas av 3 § är satt till underpant för skuld i enlighet med lagen i ett annat nordiskt land och egendomen vid tiden för konkursbeslutet är kvar i detta land, tillämpas det landets bestämmelser om verkan mot konkursbo av att inskrivning (*tinglysning*) av pantsättningen har skett eller försumrats.

5 § Vilken verkan en konkurs skall ha på den rätt som har vunnits genom utmätning (*utlägg*) i ett annat nordiskt land och på ett där påbörjat utmätningsförfarande bedöms enligt det landets lag.

6 § Om egendom som vid tiden för konkursbeslutet fanns i ett annat nordiskt land är pantsatt eller om den enligt det landets lag får kvarhållas till säkerhet för fordran, skall det landets lag tillämpas i fråga om rätten att ta ut fordringen ur egendomen.

7 § Försäljning av konkursboets egendom i ett annat nordiskt land skall ske enligt det landets lag.

8 § Fråga huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom som vid tiden för konkursbeslutet fanns i ett annat nordiskt land samt fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i sådan egendom avgörs enligt det landets lag. Särskild förmånsrätt har företräde framför allmän förmånsrätt när det gäller angiven egendom.

Beträffande förmånsrätt i fartyg och fartyg under byggnad gäller utan hinder av första stycket 3 kap. 21, 51 och 52 §§ sjölagen (1994:1009). Detsamma gäller beträffande annan verkan i förhållande till tredje man.

Fråga huruvida förmånsrätt äger rum för skatt eller avgift som pålagts i ett annat nordiskt land bedöms enligt det landets lag. Allmän förmånsrätt som sålunda skall gälla omfattar inte annan egendom än den som vid tiden för konkursbeslutet fanns i det andra landet. Ur denna egendom får inte med den allmänna förmånsrätten tas ut mer än vad som återstår sedan från värdet av egendomen har frånräknats en andel av summan av

fordringarna mot konkursboet och konkursfordringar med annan allmän förmånsrätt än den som följer med skatt eller avgift. Den andel som skall frånräknas bestäms så, att den motsvarar förhållandet mellan egendomen i det andra landet och all den egendom som ingår i konkursboet. Skall finsk lag tillämpas enligt första meningen i detta stycke, gäller, utan hinder av första stycket andra meningen, vad som i finsk lag föreskrivs om företrädet mellan allmän förmånsrätt för skatt och särskild förmånsrätt för annan fordran.

Lag (1994:1023)

9 § Vid tillämpningen av denna lag anses en konkursgäldenärs fordran finnas där fordringshandlingen är, om fordringen grundas på ett löpande skuldebrev eller ett annat fordringsbevis som måste företes vid krav på betalning. Andra fordringar anses som befintliga här i riket.

I ett nordiskt land registrerat skepp, skeppsbygge eller luftfartyg anses befintligt i det land där det är registrerat, dock inte vid tillämpning av 7 §.

10 § Bestämmelserna i denna lag om skepp och skeppsbygge eller fartyg och fartyg under byggnad gäller även egendom som utan att vara fartyg eller fartyg under byggnad har registrerats i skeppsregister eller i skeppsbyggnadsregister i något av de nordiska länderna. Bestämmelserna i denna lag om luftfartyg gäller även reservdelar som har in-tecknats gemensamt med luftfartyget.

11 § Denna lag tillämpas inte på frågan om ett konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal som inte var fullgjort från båda sidor vid tiden för konkursbeslutet.

12 § I fråga om återvinning vid en offentlig ackordsförhandling här i riket som omfattar egendom i ett annat nordiskt land tillämpas svensk lag. Beträffande sådan egendom som avses i 3 § tillämpas dock den paragrafen.

13 § Har i ett beslut om konkurs eller om inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs angetts att rätten grundat sin behörighet på annan omständighet än att gäldenären har eller vid sin död hade sitt hemvist här i riket, tillämpas inte denna lag.

Bolag, förening eller stiftelse skall anses ha hemvist här i riket, om styrelsen har sitt säte där. *Lag (1987:676)*

Propositioner

SFS 1981:6
Prop. 1980/81:35

SFS 1983:156
Prop. saknas

SFS 1986:182
Prop. saknas

SFS 1987:676
Prop. 1986/87:90

SFS 1994:1023
Prop. 1993/94:195

SFS 1994:1139
Prop. saknas

SFS 2005:1049
Prop. 2005/06:37

Lag (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land

(senast ändrad genom SFS 2005:1050)

1 § Om någon försätts i konkurs i Danmark, Finland, Island eller Norge, skall konkursen omfatta även gäldenärens egendom här i riket. Utan hinder av beslut om konkurs i annat nordiskt land fortgår dock konkurs som dessförinnan beslutats här i riket.

I fråga om sådan egendom skall, om inte annat följer av denna lag, lagen i det andra landet (konkurslandet) tillämpas i följande hänseenden: den verkan konkursen medför beträffande gäldenärens rätt att råda över sin egendom, vad som ingår i konkursboet och återvinning till konkursboet, gäldenärens rättigheter och skyldigheter under konkurs, konkursboets förvaltning, borgenärens betalnings- och förmånsrätt, utdelning, ackord samt avslutande av konkurs. I konkursboet skall dock inte ingå egendom här i riket som enligt svensk lag över huvud inte får tas i anspråk av ägarens borgenärer.

Med konkurs jämställs i denna lag sådan offentlig likvidation av bank som enligt lagen i det nordiska land där banken har sitt säte utesluter konkursförfarande.

Särskilda bestämmelser finns i rådets förordning (EG) nr 1346/2000 av den 29 maj 2000 om insolvensförfaranden och lagen (2005:1047) om internationella förhållanden rörande försäkringsföretags och kreditinstituts insolvens. *Lag (2005:1050)*

2 § En konkursdomstol eller en konkursförvaltning i konkurslandet får hos en tingsrätt här i riket begära att gäldenärens här befintliga egendom skall upptecknas. Om en sådan begäran framställs skall rätten förordna en lämplig person att upprätta bouppteckning över gäldenärens tillgångar och de skulder som särskilt belastar sådana tillgångar.

På begäran av en konkursdomstol eller en konkursförvaltning i konkurslandet skall rätten även förordna en lämplig person att ta hand om gäldenärens egendom här i riket till dess den kan övertas av konkursförvaltningen. Det åligger den som har förordnats att även försälja egendom som inte lämpligen kan bevaras.

En konkursdomstol eller en konkursförvaltning i konkurslandet kan här i riket påkalla sådan handräckning som avses i 7 kap. 14 § konkurslagen (1987:672). *Lag (1987:677)*

3 § Har en begäran gjorts hos en tingsrätt om åtgärd enligt 2 §, får rätten av den som har begärt åtgärden kräva förskott för kostnaden med skäligt belopp. Är en handling avfattad på finska eller isländska, skall den vara åtföljd av en styrkt översättning till danska, norska eller svenska. *Lag (1987:677)*

4 § Uppkommer fråga om återvinning till konkursboet av fast egendom här i riket eller huruvida inskrivning i domstolsprotokoll eller fastighetsbok är av betydelse för giltigheten gentemot boet av gäldenärens förfogande över sådan egendom, avgörs frågan enligt svensk lag.

Uppkommer motsvarande fråga beträffande skepp, skeppsbygge eller luftfartyg, som är registrerat här i riket eller i ett annat nordiskt land, eller beträffande andel i sådan egendom, tillämpas lagen i det land där egendomen är registrerad.

5 § Har lös egendom som tillhör gäldenären och som inte omfattas av 4 § blivit såld men förblivit i gäldenärens vård och är egendomen vid tiden för konkursbeslutet kvar här i riket, skall svensk lag tillämpas när det gäller att bedöma om avtalets verkan mot borgenärer är beroende av att det i föreskriven ordning har kungjorts eller införts i offentligt register.

6 § Vilken verkan en konkurs skall ha på den rätt som vunnits genom utmätning här i riket och på ett här påbörjat utmätningsförfarande bedöms enligt svensk lag.

7 § Om egendom som vid tiden för konkursbeslutet fanns här i riket är pantsatt eller om den enligt svensk lag får kvarhållas till säkerhet för fordran, skall svensk lag tillämpas i fråga om rätten att ta ut fordringen ur egendomen.

8 § Försäljning av konkursboets egendom här i riket skall ske enligt svensk lag.

9§ Om det här i riket uppstår fråga huruvida särskild förmånsrätt äger rum i egendom som fanns här vid tiden för konkursbeslutet eller fråga om företrädet mellan flera särskilda förmånsrätter i sådan egendom, avgörs frågan enligt svensk lag. När det gäller angiven egendom har särskild förmånsrätt företräde framför allmän förmånsrätt som skall beaktas enligt 1 §.

Beträffande förmånsrätt i fartyg och fartyg under byggnad gäller utan hinder av första stycket lagvalsreglerna i konkurslandets sjölag vid konkurs i Danmark, Finland eller Norge. Detsamma gäller beträffande annan verkan i förhållande till tredje man.

10§ Vid tillämpningen av denna lag anses en konkursgäldenärs fordran finnas där fordringshandlingen är, om fordringen grundas på ett löpande skuldebrev eller ett annat fordringsbevis som måste företes vid krav på betalning. Andra fordringar anses som befintliga i konkurslandet.

I ett nordiskt land registrerat skepp, skeppsbygge eller luftfartyg anses befintligt i det land där det är registrerat, dock inte vid tillämpning av 8 §.

11§ Bestämmelserna i denna lag om skepp och skeppsbygge eller fartyg och fartyg under byggnad gäller även egendom som utan att vara fartyg eller fartyg under byggnad har registrerats i skeppsregister eller skeppsbyggnadsregister i något av de nordiska länderna. Bestämmelserna i denna lag om luftfartyg gäller även reservdelar som har in-tecknats gemensamt med luftfartyget.

12§ Denna lag tillämpas inte på frågan om ett konkursbos rätt eller plikt att tillträda ett av gäldenären slutet avtal som inte var fullgjort från båda sidor vid tiden för konkursbeslutet.

13§ Ett ackord som har blivit fastställt i en konkurs eller efter en offentlig ackordsförhandling utan konkurs i något av de andra nordiska länderna gäller här i riket. I fråga om återvinning vid en offentlig ackordsförhandling tillämpas lagen i det land där förhandlingen äger rum. Beträffande sådan egendom som avses i 4 § tillämpas dock den paragrafen.

14§ Är en offentlig ackordsförhandling utan konkurs inledd i ett annat nordiskt land, får inte, så länge förhandlingen pågår, beslut om konkurs eller om inledande av offentlig ackordsförhandling meddelas här i riket. I fråga om utmätning och utmätt egendoms försäljning tillämpas svensk lag vad gäller egendom som finns här.

15§ Har i ett annat nordiskt land meddelats beslut om konkurs eller om inledande av offentlig ackordsförhandling utan konkurs och har i beslutet angivits att gäldenären inte har eller vid sin död inte hade sitt hemvist i det landet, tillämpas inte denna lag.

Bolag, förening eller stiftelse skall anses ha hemvist i det land där bolaget, föreningen eller stiftelsen har sitt säte.

Propositioner

SFS 1981:7
Prop. 1980/81:35

SFS 1983:157
Prop. saknas

SFS 1986:183
Prop. saknas

SFS 1987:677
Prop. 1986/87:90

SFS 2005:1050
Prop. 2005/06:37

Tillkännagivande (2011:856) om kungörande av konkursbeslut i annat nordiskt land

1 § Den tidning som avses i 2 § lagen (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge, och i 2 § lagen (1981:6) om konkurs som omfattar egendom i annat nordiskt land är

- i Danmark "Statstidende" (på Färöarna "Dimmalætting"),
- i Finland "Officiella tidningen",
- i Island "Lögbirtingablaðið", samt
- i Norge "Brønnøysundregistrenes" elektroniska kungörelsepublikation och en ortstidning.

2 § Med anledning av föreskrifterna i 2 § lagen (1934:67) med bestämmelser om konkurs, som omfattar egendom i Danmark, Finland, Island eller Norge, och i 13 § andra stycket konkursförordningen (1987:916) meddelas vidare att tillkännagivanden om konkurser ska

- *i Danmark*
 - a) tinglysas vid den underrätt, inom vars område fast egendom som ingår i konkursboet är belägen,
 - b) införs i fartygsregistret (Det almindelige skibsregister, Köpenhamn), om ett fartyg om minst 20 registerton brutto eller en andel i ett sådant fartyg ingår i konkursboet,
 - c) införs i luftfartygsregistret (Luftfartøjsregistret), om ett luftfartyg ingår i konkursboet,
- *i Finland*
 - a) antecknas i lagfarts- och inteckningsregistret, om fast egendom ingår i konkursboet,
 - b) införs i vederbörande fartygsregister eller fartygsbyggnadsregister, om ett fartyg som har införts i registret eller en andel av ett sådant fartyg ingår i konkursboet,
 - c) införs i luftfartygsregistret, om ett luftfartyg ingår i konkursboet,
- *i Island*
 - a) tinglysas hos den sysselman inom vars område fast egendom som ingår i konkursboet är belägen,
 - b) införs i vederbörande fartygsregister, om ett fartyg som har införts i registret ingår i konkursboet,
- *i Norge*
 - a) tinglysas vid Statens kartverk, om fast egendom ingår i konkursboet,
 - b) införs i vederbörande fartygsregister (skibsregister), om ett fartyg som har införts i registret ingår i konkursboet.

Förordning (1983:162) om omedelbar skriftväxling med utländska domstolar i vissa konkurser

(senast ändrad genom SFS 1987:935)

När det här i riket inträffar en konkurs som omfattar egendom i ett annat nordiskt land, får konkursförvaltaren hos en domstol i det andra landet begära

1. att egendom som finns i det landet upptecknas,
2. att åtgärd vidtas för egendomens bevarande till dess konkursförvaltningen kan ta hand om den eller för försäljning av egendom som inte lämpligen kan bevaras.

Begäran enligt första stycket får sändas direkt till domstolen men kan också överlämnas till utrikesdepartementet, som vidarebefordrar handlingen till behörig domstol i det andra landet.

Begäran som enligt 2 § lagen (1981:7) om verkan av konkurs som inträffat i annat nordiskt land eller enligt 2 § lagen (1934:68) om verkan av konkurs, som inträffat i Danmark, Finland, Island eller Norge kommer in till en konkursdomstol här i riket skall behandlas utan hinder av att den har översänts direkt från det andra landet. *Förordning (1987:935)*

UTDRAG

Aktiebolagslag (2005:551)

17 kap. Värdeöverföringar från bolaget	107
Begreppet värdeöverföring	107
Tillåtna former för värdeöverföring	108
Skyddet för bolagets bundna egna kapital och försiktighetsregeln	108
Värdeöverföringar under löpande räkenskapsår	108
Gåva till allmännyttigt ändamål	108
Återbäringskyldighet vid olaglig värdeöverföring	108
Bristtäckningsansvar vid olaglig värdeöverföring	108
25 kap. Likvidation och konkurs	109
Frivillig likvidation	109
Allmänt om tvångslikvidation	110
Tvångslikvidation på grund av Bolagsverkets beslut	110
Tvångslikvidation på grund av bestämmelse i bolagsordningen ...	110
Tvångslikvidation på grund av kapitalbrist, m.m.	111
Tvångslikvidation och inlösen på grund av majoritetsmissbruk ...	113
Handläggningen av frågor om likvidation	113
Beslut om att utse eller entlediga en likvidator	114
Genomförandet av likvidationen	114
Konkurs	117
Särskilda bestämmelser om tillhandahållande av förslag till beslut m.m. i vissa publika aktiebolag	118
29 kap. Skadestånd	118
Stiftares, styrelseledamots och verkställande direktörs skadeståndsansvar	118
Revisors, lekmannarevisors och särskild granskares skadeståndsansvar	118
Aktieägares skadeståndsansvar	119
Aktieägares inlösenkyldighet vid missbruk	119
Jämkning av skadestånd	119
Gemensamt skadeståndsansvar	119
Talan om skadestånd till bolaget	119
Tiden för att väcka talan	119
Konkursbos rätt att föra talan	120
Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	120

Regler i aktiebolagslagen avseende revisors åtgärder vid misstanke om brott finns på s. 394; red.anm.

17 kap. Värdeöverföringar från bolaget*Begreppet värdeöverföring*

1 § Med värdeöverföring avses i denna lag

1. vinstutdelning,
2. förvärv av egna aktier, dock inte förvärv enligt 19 kap. 5 §,
3. minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna, och
4. annan affärshändelse som medför att bolagets förmögenhet minskar och inte har rent affärsmässig karaktär för bolaget.

Om överföring av tillgångar i samband med fusion eller delning av aktiebolag och om utskiftning vid likvidation finns särskilda bestämmelser i 23–25 kap.

Tillåtna former för värdeöverföring

2 § Värdeöverföringar från bolaget får ske endast enligt bestämmelserna i denna lag om

1. vinstutdelning,
2. förvärv av egna aktier,
3. minskning av aktiekapitalet eller reservfonden för återbetalning till aktieägarna, och
4. gåva som avses i 5 §.

Skyddet för bolagets bundna egna kapital och försiktighetsregeln

3 § En värdeöverföring får inte äga rum om det inte efter överföringen finns full täckning för bolagets bundna egna kapital. Beräkningen skall grunda sig på den senast fastställda balansräkningen med beaktande av ändringar i det bundna egna kapitalet som har skett efter balansdagen.

Även om det inte finns något hinder enligt första stycket får bolaget genomföra en värdeöverföring till aktieägare eller annan endast om den framstår som försvarlig med hänsyn till

1. de krav som verksamhetens art, omfattning och risker ställer på storleken av det egna kapitalet, och
2. bolagets konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Om bolaget är ett moderbolag, skall hänsyn tas även till de krav som koncernverksamhetens art, omfattning och risker ställer på koncernens egna kapital samt till koncernens konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Värdeöverföringar under löpande räkenskapsår

4 § Under tiden från och med den årsstämma där resultaträkningen och balansräkningen för ett räkenskapsår har fastställts fram till nästa årsstämma får värdeöverföringar ske med ett sammanlagt belopp som uppgår till högst det belopp som vid den första årsstämman var tillgängligt för värdeöverföring enligt 3 § första stycket. Vid beräkningen av utrymmet för värdeöverföring skall ändringar i det bundna egna kapitalet som har skett efter den senaste årsstämman beaktas.

Gåva till allmännyttigt ändamål

5 § Bolagsstämman eller, om saken med hänsyn till bolagets ställning är av ringa betydelse, styrelsen, får besluta om gåva till allmännyttigt eller därmed jämförligt ändamål, om det med hänsyn till ändamålets art, bolagets ställning och omständigheterna i övrigt får anses skäligt och gåvan inte strider mot 3 §.

Återbäringskyldighet vid olaglig värdeöverföring

6 § Om en värdeöverföring som avses i 1 § 1 eller 3 eller 5 § har skett i strid med bestämmelserna i detta kapitel eller i 18 eller 20 kap., skall mottagaren återbära vad han eller hon har uppburit, om bolaget visar att han eller hon insåg eller bort inse att värdeöverföringen stod i strid med denna lag. Har en värdeöverföring enligt 1 § 4, som inte avser gåva enligt 5 §, skett i strid med detta kapitel, är mottagaren återbäringskyldig om bolaget visar att han eller hon insåg eller bort inse att transaktionen innefattade en värdeöverföring från bolaget.

På värdet av den egendom som skall återbäras skall mottagaren betala ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att värdeöverföringen ägde rum till dess att ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag.

Bestämmelser om rättsföljderna vid olagliga förvärv av egna aktier finns i 19 kap.

Bristtäckningsansvar vid olaglig värdeöverföring

7 § Om det uppkommer någon brist vid återbärning enligt 6 §, är de personer som har medverkat till beslutet om värdeöverföringen ansvariga för denna. Detsamma gäller de som har medverkat till verkställandet av beslutet eller till upprättandet eller fastställandet av en oriktig balansräkning som har legat till grund för beslutet om värdeöverföring.

För ansvar enligt första stycket förutsätts i fråga om styrelseledamot, verkställande direktör, revisor, lekmannarevisor och särskild granskare, uppsåt eller oaktsamhet, och, i fråga om aktieägare och annan, uppsåt eller grov oaktsamhet.

För brist som uppkommer vid återbäringen ansvarar även den som har tagit emot egendom från en person som avses i 6 § första stycket med vetskap om att den härrör från en olaglig värdeöverföring.

Vid tillämpningen av bestämmelserna i första–tredje styckena gäller 29 kap. 5 och 6 §§.

25 kap. Likvidation och konkurs

Frivillig likvidation

Bolagsstämman beslut om likvidation

1 § Bolagsstämman kan besluta att bolaget skall gå i likvidation.

Majoritetskrav

2 § Ett beslut av bolagsstämman om likvidation är giltigt, om det har biträttts av aktieägare med mer än hälften av de avgivna rösterna. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst.

Första stycket gäller inte, om annat föreskrivs i bolagsordningen. Även om det i bolagsordningen föreskrivs kvalificerad majoritet för beslut om likvidation, fattas dock ett sådant beslut med sådan majoritet som anges i första stycket, när det finns grund för tvångslikvidation enligt 11, 12 eller 17 §.

Förslag till beslut

3 § Om bolagsstämman skall pröva en fråga om likvidation, skall styrelsen eller, om förslaget väcks av någon annan, förslagsställaren upprätta ett förslag till beslut.

I förslaget till beslut skall följande uppgifter anges:

1. skälen för att bolaget skall gå i likvidation och vilka alternativ till likvidation som finns,
2. från vilken dag beslutet om likvidation föreslås gälla,
3. den beräknade tidpunkten för skifte,
4. skifteslikvidens beräknade storlek, samt
5. i förekommande fall, vem som föreslås till likvidator.

4 § Om frågan om likvidation inte skall behandlas på årsstämman, skall följande handlingar fogas till förslaget enligt 3 §:

1. en kopia av den årsredovisning som innehåller de senast fastställda balans- och resultaträkningarna, försedd med en anteckning om bolagsstämman beslut om bolagets vinst eller förlust,
2. en kopia av revisionsberättelsen för det år årsredovisningen avser,
3. en redogörelse, undertecknad av styrelsen, för händelser av väsentlig betydelse för bolagets ställning som har inträffat efter det att årsredovisningen lämnades, samt
4. ett yttrande över den redogörelse som avses i 3, undertecknat av bolagets revisor.

Kallelsens innehåll

5 § Kallelsen till bolagsstämman skall ange det huvudsakliga innehållet i förslaget till beslut om likvidation.

Tillhandahållande av förslaget till beslut

6 § Styrelsen ska hålla förslaget enligt 3 §, i förekommande fall tillsammans med de handlingar som anges i 4 §, tillgängligt för aktieägarna under minst två veckor närmast före den bolagsstämma där frågan om likvidation ska prövas. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Handlingarna ska läggas fram på stämman.

I fråga om publika aktiebolag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, gäller 52 § i stället för denna paragraf. *Lag (2010:1516)*

Innehållet i bolagsstämans beslut

7 § Bolagsstämans beslut om likvidation skall innehålla de uppgifter som framgår av 3 § andra stycket 2 och, i förekommande fall, 5.

Registrering

8 § Bolagsstämman skall vidta åtgärder för att beslutet om likvidation genast anmäls för registrering i aktiebolsregistret.

Tidpunkt då beslutet om likvidation börjar gälla

9 § Bolagsstämans beslut om likvidation gäller omedelbart eller från och med den senare dag bolagsstämman bestämmer. Om inte bolagsordningen föreskriver en senare dag, får dagen inte sättas senare än det närmast följande räkenskapsårets första dag. När det finns grund för tvångslikvidation enligt 11, 12 eller 17 §, gäller beslutet alltid omedelbart.

Allmänt om tvångslikvidation

10 § I 11 § finns bestämmelser om att Bolagsverket i vissa fall skall besluta om likvidation. I 12, 17, 21, 50 och 51 §§ finns bestämmelser om att allmän domstol i vissa fall skall besluta om likvidation.

Bolagsverkets och domstolens beslut skall registreras i aktiebolsregistret.

Tvångslikvidation på grund av Bolagsverkets beslut

11 § Bolagsverket skall besluta att bolaget skall gå i likvidation, om

1. bolaget inte på föreskrivet sätt har kommit in med anmälan till Bolagsverket om sådan behörig styrelse, verkställande direktör, särskild delgivningsmottagare eller revisor som skall finnas enligt denna lag,
2. bolaget inte till Bolagsverket har kommit in med årsredovisning och revisionsberättelse enligt 8 kap. 3 § första stycket årsredovisningslagen (1995:1554) eller, i förekommande fall, koncernredovisning och koncernrevisionsberättelse enligt 8 kap. 16 § samma lag inom elva månader från räkenskapsårets utgång,
3. bolaget efter beslut om att aktiekapitalet skall vara bestämt i kronor i stället för i euro har ett registrerat aktiekapital eller minimikapital som inte står i överensstämmelse med 1 kap. 5 § eller, i fråga om publika aktiebolag, 14 § och bolaget inte inom sex månader från det att beslutet fick verkan har anmält nödvändiga beslut om ändring i bolagsordningen och om ökning av aktiekapitalet för registrering, eller
4. bolaget på grund av bestämmelserna i 19 kap. 6 eller 16 § är skyldigt att minska aktiekapitalet till ett belopp som understiger lägsta tillåtna aktiekapital enligt 1 kap. 5 § eller, i fråga om publika aktiebolag, 14 §.

Beslut om likvidation skall dock inte meddelas, om likvidationsgrunden har upphört under ärendets handläggning hos Bolagsverket och avgift som har påförts enligt 26 § har betalats.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas av Bolagsverket självmant eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en aktieägare, en borgenär eller, i sådana fall som avses i första stycket 1, någon annan vars rätt är beröende av att det finns någon som kan företräda bolaget.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Tvångslikvidation på grund av bestämmelse i bolagsordningen

12 § Allmän domstol skall besluta att bolaget skall gå i likvidation, om bolaget enligt bolagsordningen är skyldigt att gå i likvidation.

En fråga om likvidation enligt första stycket tas upp av tingsrätten på anmälan av Bolagsverket eller på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören eller en aktieägare.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Tvångslikvidation på grund av kapitalbrist, m.m.

Skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning

13§ Styrelsen skall genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning

1. när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, eller
2. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar tillgångar till full betalning av utmätningsfordringen. *Lag (2007:317)*

Kontrollbalansräkningens innehåll

14§ En kontrollbalansräkning skall upprättas enligt tillämplig lag om årsredovisning. Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek får följande justeringar göras.

1. Tillgångar får tas upp till ett högre värde och avsättningar och skulder tas upp till ett lägre värde än i den ordinarie redovisningen, om de värderingsprinciper som används vid upprättande av kontrollbalansräkningen är förenliga med god redovisningssed. Pensionsåtaganden som enligt 8 a § lagen (1967:531) om trygghande av pensionsutfästelse m.m. har redovisats under en delpost under rubriken Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser får dock inte tas upp till lägre belopp än vad som är tillåtet enligt 7 § samma lag.
2. Tillgångar får redovisas till nettoförsäljningsvärdet.
3. Skulder på grund av statligt stöd för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av bolagets ekonomiska ställning behöver inte redovisas, om stödet, i händelse av konkurs eller likvidation, skall betalas tillbaka först sedan övriga skulder har betalats.

Obeskattade reserver skall delas upp på eget kapital och uppskjuten skatteskuld.

Justeringar enligt första och andra styckena skall redovisas särskilt.

Kontrollbalansräkningen skall undertecknas av styrelsen.

Första kontrollstämman

15§ Om kontrollbalansräkningen utvisar att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, skall styrelsen snarast möjligt utfärda kallelse till en bodelsstämma som skall pröva om bolaget skall gå i likvidation (första kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse skall bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Kontrollbalansräkningen och ett yttrande av revisorn över denna skall läggas fram på stämman.

Andra kontrollstämman

16§ Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget skall gå i likvidation, skall bodelsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget skall gå i likvidation (andra kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse skall bestämmelserna i 3–6 §§ tillämpas.

Styrelsen skall införa den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av bolagets revisor över denna skall läggas fram på stämman.

Beslut om tvångslikvidation

17§ Allmän domstol skall besluta att bolaget skall gå i likvidation, om

1. någon andra kontrollstämma inte hålls inom den tid som anges i 16 § första stycket, eller
2. den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den andra kontrollstämman inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget skall gå i likvidation.

I sådana fall som avses i första stycket skall styrelsen ansöka hos tingsrätten om beslut om likvidation. Ansökan skall göras inom två veckor från den andra kontrollstämman eller, om en sådan inte har hållits, från den tidpunkt då den senast skulle ha hållits. Frågan om likvidation kan även prövas på ansökan av en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor i bolaget eller en aktieägare.

Beslut om likvidation skall inte meddelas, om det under ärendets handläggning vid tingsrätten visas att en kontrollbalansräkning som utvisar att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet har granskats av bolagets revisor och lagts fram på en bolagsstämma.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

Personligt betalningsansvar för bolagets företrädare

18 § Om styrelsen har underlåtit att

1. i enlighet med 13 § upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning enligt 14 §,
 2. i enlighet med 15 § sammankalla en första kontrollstämma, eller
 3. i enlighet med 17 § ansöka hos tingsrätten om att bolaget skall gå i likvidation,
- svarar styrelsens ledamöter solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget under den tid som underlåtenheten består.

Den som med vetskap om styrelsens underlåtenhet handlar på bolagets vägnar svarar solidariskt med styrelsens ledamöter för de förpliktelser som därigenom uppkommer för bolaget.

Ansvaret enligt första och andra styckena gäller inte för den som visar att han eller hon inte har varit försumlig.

I sådana fall som avses i 13 § 1 gäller ansvaret enligt första stycket 1 endast om bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, understeg hälften av bolagets registrerade aktiekapital vid den tidpunkt då styrelsens skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning uppkom. Ansvaret gäller inte om bolagets eget kapital hade stigit över denna gräns efter den angivna tidpunkten men innan kontrollbalansräkningen senast skulle vara upprättad.

Personligt betalningsansvar för aktieägare

19 § En aktieägare som med vetskap om att bolaget är skyldigt att gå i likvidation enligt 17 § första stycket deltar i ett beslut att fortsätta bolagets verksamhet ansvarar solidariskt med dem som svarar enligt 18 § för de förpliktelser som uppkommer för bolaget efter den tidpunkt som anges i 17 § andra stycket.

Ansvarsperiodens slut

20 § Ansvaret enligt 18 och 19 §§ omfattar inte förpliktelser som uppkommer sedan

1. en ansökan enligt 17 § andra stycket har gjorts,
2. en kontrollbalansräkning som utvisar att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, uppgår till det registrerade aktiekapitalet har granskats av bolagets revisor och lagts fram på bolagsstämma, eller
3. bolagsstämman, Bolagsverket eller domstol har beslutat om likvidation.

Upphörande av det personliga betalningsansvaret

20 a § Ansvaret enligt 18 och 19 §§ upphör, om inte en talan om sådant ansvar väcks inom tre år från uppkomsten av den förpliktelse som ansvaret avser eller inom ett år från det att förpliktelsen senast skulle ha fullgjorts.

Första stycket gäller inte det regressansvar som kan uppkomma genom att någon som är betalningsansvarig fullgör mer än sin andel av en förpliktelse som flera är betalningsansvariga för.

Preskriptionslagen (1981:130) gäller inte för ansvaret enligt 18 och 19 §§, utom i det fall som avses i andra stycket. *Lag (2013:143)*

Tvångslikvidation och inlösen på grund av majoritetsmissbruk

Likvidation

21 § Om en aktieägare genom att missbruka sitt inflytande i bolaget uppsåtligt har medverkat till en överträdelse av denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen, kan allmän domstol på talan av ägare till en tiondel av samtliga aktier besluta att bolaget skall gå i likvidation, om det finns särskilda skäl till det på grund av missbrukets långvarighet eller någon annan anledning.

Om en aktieägare, sedan en talan enligt första stycket har väckts, för sin del återkallar talan, kan övriga aktieägare som har väckt talan fullfölja denna.

Inlösen av aktier

22 § I det fall som avses i 21 § kan domstolen på yrkande av bolaget i stället för att besluta om likvidation ålägga bolaget att inom viss tid lösa in kärandens aktier. Om bolaget inte löser in aktierna inom den tid som domstolen har fastställt, skall domstolen på talan av den vars aktier skulle ha lösts in besluta att bolaget skall gå i likvidation.

När domstolen prövar bolagets yrkande skall den ta särskild hänsyn till de anställdas och borgenärernas intressen. Inlösen får inte ske om bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, efter inlösen skulle understiga hälften av det registrerade aktiekapitalet.

Syssloman

23 § Om talan har väckts enligt 21 § och det finns en påtaglig risk att fortsatt missbruk väsentligt skadar kärandens rätt, får domstolen utse en eller flera sysslomän att i styrelsens och den verkställande direktörens ställe förvalta bolaget till dess att domstolens beslut i frågan om likvidation har vunnit laga kraft. Beslutet att utse en syssloman gäller omedelbart. Beslutet skall registreras i aktiebolagsregistret.

Ett beslut i en fråga om utseende av syssloman får överklagas särskilt. En domstol som skall pröva ett överklagande får besluta att det överklagade beslutet tills vidare inte skall gälla. *Lag (2007:317)*

Handläggningen av frågor om likvidation

Handläggning hos Bolagsverket

24 § I ett ärende enligt 11 § ska Bolagsverket förelägga bolaget samt aktieägare och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att komma in med ett skriftligt yttrande eller efterfrågade handlingar till verket inom en viss tid. Föreläggandet ska delges bolaget, om det kan ske på annat sätt än enligt 38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932). Bolagsverket ska kungöra föreläggandet i Post- och Inrikes Tidningar minst en månad före utgången av den utsatta tiden. *Lag (2010:1977)*

Handläggning hos allmän domstol

25 § I ett ärende enligt 12 eller 17 § ska domstolen förelägga bolaget samt aktieägare och borgenärer som vill yttra sig i ärendet att komma in med ett skriftligt yttrande till domstolen inom en viss tid. Föreläggandet ska delges bolaget, om det kan ske på annat sätt än enligt 38 och 47–51 §§ delgivningslagen (2010:1932). Domstolen ska kungöra föreläggandet i Post- och Inrikes Tidningar minst en månad före utgången av den utsatta tiden. *Lag (2010:1977)*

Avgift

26 § Om Bolagsverket självmant meddelar bolaget ett likvidationsföreläggande som grundar sig på 11 § första stycket 1, skall bolaget förpliktas att betala en särskild avgift för kostnaderna i likvidationsärendet.

Bolaget får förpliktas att betala en avgift enligt första stycket endast om Bolagsverket senast sex veckor innan föreläggandet meddelades har skickat en påminnelse till bolaget på dess senast anmälda postadress om den brist som föreläggandet avser. På-

minnelsen skall innehålla en upplysning om att bolaget kan bli skyldigt att betala en avgift om bristen inte avhjälps.

Om det kommer fram i likvidationsärendet att det inte fanns grund för tvångslikvidation när föreläggandet meddelades, skall avgiftsbeslutet upphävas.

Regeringen får meddela föreskrifter om avgiftens storlek.

27 § Bolaget skall befrias från avgiften enligt 26 § om den underlåtenhet som har föranlett avgiften framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som bolaget inte har kunnat råda över. Bolaget skall också befrias från avgiften om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Bestämmelserna om befrielse från avgift skall beaktas även om något yrkande om detta inte har framställts, om det föranleds av vad som har förekommit i ärendet.

Om en avgift inte har betalats efter betalningsuppläggning, skall avgiften lämnas för indrivning. Regeringen får föreskriva att indrivning inte behöver begäras för ringa belopp.

Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Beslut om att utse eller entlediga en likvidator

Beslut att utse en likvidator

28 § En domstol skall utse en eller flera likvidatorer när den beslutar om likvidation.

Bolagsverket skall utse en eller flera likvidatorer när

1. verket beslutar om likvidation,
2. verket har registrerat ett beslut om likvidation enligt 8 §, och
3. ett bolag i likvidation i annat fall saknar en till registret anmäld behörig likvidator.

Ett beslut att utse en likvidator skall registreras.

Den som utses till likvidator skall vara lämplig för uppdraget. Den som har ingått i bolagets ledning eller som genom aktieinnehav har utövat ett bestämmande inflytande över bolaget får utses till likvidator endast om det finns särskilda skäl.

Beslut att entlediga en likvidator

29 § Om en likvidator begär att få avgå och visar skäl till det, skall likvidatorn entledigas. En likvidator skall också entledigas om han eller hon inte är lämplig eller av någon annan orsak bör skiljas från uppdraget.

En likvidator entledigas av domstol eller, om likvidatorn har utsetts av Bolagsverket och själv begär att bli entledigad, av Bolagsverket.

En ansökan om att domstol skall besluta om entledigande kan göras av Bolagsverket, likvidatorn, en aktieägare eller någon annan vars rätt är beroende av likvidationen.

Den som entledigar en likvidator skall genast utse en ny. Detta gäller dock inte om det finns någon annan likvidator och det inte kan anses nödvändigt att utse en ny likvidator i den entledigades ställe.

Genomförandet av likvidationen

Likvidatorns ställning

30 § En likvidator träder i styrelsens och den verkställande direktörens ställe och har i uppdrag att genomföra likvidationen. Bestämmelserna om styrelse och styrelseledamöter i denna lag och tillämplig lag om årsredovisning gäller även i fråga om likvidatorn, om inte annat följer av detta kapitel.

Om bolagsstämman har beslutat att bolaget skall gå i likvidation, företräds bolaget av styrelsen och, i förekommande fall, den verkställande direktören till dess att en likvidator har utsetts.

Revision och annan granskning under likvidationen

31 § Uppdrag att vara revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare upphör inte genom att bolaget går i likvidation. Bestämmelserna i 9 och 10 kap. skall tillämpas under likvidationen.

Revisor skall i revisionsberättelsen uttala sig om huruvida likvidationen fördröjs i onödan.

Bolagsstämman ställning under likvidationen

32 § Bestämmelserna i denna lag om bolagsstämma gäller även under likvidationen, om inte annat följer av bestämmelserna i detta kapitel eller av ändamålet med likvidationen.

Redovisning för tiden innan likvidator utsågs

33 § När bolaget har gått i likvidation och en likvidator har utsetts, ska styrelsen och den verkställande direktören genast redovisa sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid för vilken redovisningshandlingar inte förut har lagts fram på bolagsstämma. Redovisningen ska upprättas enligt tillämplig lag om årsredovisning och granskas av bolagets revisor enligt bestämmelserna om revision i 9 kap. denna lag. Redovisningen och revisionsberättelsen ska läggas fram på bolagsstämma så snart det kan ske. Bestämmelserna i 7 kap. 11 § 3 och 25 § om stämman behandling av frågan om ansvarsfrihet och om tillhandahållande av handlingar inför stämman ska tillämpas.

Om den tid som redovisningen ska avse omfattar även föregående räkenskapsår, ska det upprättas en särskild redovisning för det året och, om bolaget är ett moderbolag som är skyldigt att upprätta koncernredovisning, en särskild koncernredovisning.

Lag (2010:834)

Kallelse på okända borgenärer

34 § Likvidatorn skall snarast efter det att han eller hon har tillträtt ansöka om kallelse på bolagets okända borgenärer enligt lagen (1981:131) om kallelse på okända borgenärer.

Avvecklingen av rörelsen

35 § Så snart det kan ske skall likvidatorn genom försäljning på offentlig auktion eller på annat lämpligt sätt förvandla bolagets egendom till pengar, i den utsträckning det behövs för likvidationen, samt betala bolagets skulder. Bolagets rörelse får fortsättas, om det behövs för en ändamålsenlig avveckling eller för att de anställda skall få skälig tid att skaffa sig ny anställning.

Obestånd

36 § Om bolaget är på obestånd, skall likvidatorn ansöka om att bolaget försätts i konkurs.

Redovisning under likvidationen

37 § Likvidatorn ska för varje räkenskapsår upprätta en årsredovisning, som ska läggas fram på årsstämman. I fråga om stämman och redovisningen ska följande bestämmelser inte tillämpas:

- 7 kap. 11 § 2 denna lag,
- 2 kap. 1 § andra stycket, 5 kap. 18–25 §§, 6 kap. 2 och 5 §§ årsredovisningslagen (1995:1554),
- 5 kap. 2 § 3 och 6 kap. 3 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag, samt
- 5 kap. 2 § 8 och 9 och 6 kap. 2 och 3 §§ lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag.

I balansräkningen får det egna kapitalet tas upp i en post. Balansräkningen ska innehålla uppgift om aktiekapitalet, i förekommande fall fördelat på olika aktieslag.

En tillgång får inte tas upp till högre värde än den beräknas inbringa efter avdrag för försäljningskostnaderna. Om en tillgång kan beräknas inbringa ett väsentligt högre belopp än det värde som tas upp i balansräkningen, ska det beräknade beloppet anges särskilt vid tillgångsposten. Om en skuld eller likvidationskostnad kan beräknas kräva ett belopp som väsentligt avviker från vad som har redovisats som skuld, ska det beräknade beloppet anges vid skuldposten.

Bestämmelserna om koncernredovisning och om delårsrapport i tillämplig lag om årsredovisning ska inte tillämpas på bolag i likvidation. *Lag (2010:2071)*

Skifte

38 § När den anmälningstid som har satts ut i kallelsen på okända borgenärer har löpt ut och alla kända skulder har betalats, skall likvidatorn skifta bolagets återstående tillgångar. Om det råder tvist om en skuld eller om en skuld inte har förfallit till betalning eller av annan orsak inte kan betalas, skall pengarsättas ut till betalning av skulden och återstoden skiftas.

Talan mot skifte

39 § En aktieägare som är missnöjd med skiftet får väcka talan mot bolaget senast tre månader efter det att slutredovisning enligt 40 § lades fram på bolagsstämma.

Om skiftet ändras till följd av en talan enligt första stycket, skall den som har uppburit för mycket återbära överskjutande del. På värdet av den egendom som skall återbäras skall mottagaren betala ränta enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att egendomen lämnades ut till dess att ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. Om det uppkommer brist vid återbäringen, är de personer som har medverkat till skiftet ansvariga för denna enligt bestämmelserna i 17 kap. 7 §.

Slutredovisning

40 § När uppdraget som likvidator har fullgjorts, skall likvidatorn så snart som möjligt lämna slutredovisning för förvaltningen genom en förvaltningsberättelse som avser likvidationen i dess helhet. Berättelsen skall även innehålla en redogörelse för skiftet. Till sammans med berättelsen skall lämnas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden.

Berättelsen och redovisningshandlingarna skall lämnas till bolagets revisor. Revisorn skall inom en månad därefter lämna en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

När revisionsberättelsen har lämnats till likvidatorn, skall han eller hon genast kalla aktieägarna till en bolagsstämma för granskning av slutredovisningen. Förvaltningsberättelsen med bifogade redovisningshandlingar och revisionsberättelsen skall under minst två veckor före bolagsstämman hållas tillgängliga hos bolaget för aktieägarna. Kopior av handlingarna skall genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress. Handlingarna skall läggas fram på stämman.

Bolagsstämman skall fatta beslut angående ansvarsfrihet för likvidatorn. I fråga om beslutet gäller bestämmelserna i 7 kap. 14 § andra stycket. *Lag (2007:317)*

Bolagets upplösning

41 § När likvidatorn har lagt fram slutredovisningen, är bolaget upplöst. Likvidatorn skall genast anmäla detta för registrering i aktiebolagsregistret. Kopior av de handlingar som anges i 40 § tredje stycket skall bifogas anmälan.

Preskription av rätt till andel i tillgångarna

42 § En aktieägare som inte inom fem år efter det att slutredovisningen lades fram på bolagsstämma anmäler sig för att lyfta vad han eller hon har fått vid skiftet förlorar sin rätt till andel i de skiftade tillgångarna. Med tillämpning av 44 § ska kvarvarande tillgångar då skiftas mellan bolagets övriga aktieägare. Om tillgångarna är av obetydligt värde, kan Bolagsverket på anmälan av likvidatorn besluta att tillgångarna istället ska tillfalla Allmänna arvsfonden. *Lag (2011:899)*

Skadeståndstalan

43 § Trots bestämmelserna i 41 § kan ägare till en tiondel av samtliga aktier hos likvidatorn begära bolagsstämma för behandling av en fråga om talan om skadestånd till bolaget enligt 29 kap. 1–3 §§. I så fall skall bestämmelsen i 7 kap. 17 § andra stycket tillämpas.

Fortsatt likvidation

44 § Om en tillgång framkommer för bolaget efter dess upplösning enligt 41 § eller om talan väcks mot bolaget eller det av annat skäl uppkommer behov av en likvidationsåtgärd, ska likvidationen fortsätta.

Likvidatorn ska genast anmäla den fortsatta likvidationen för registrering i aktiebologsregistret. Kallelse till den första bolagsstämman efter återupptagandet ska ske enligt bolagsordningen. Dessutom ska skriftlig kallelse sändas till varje aktieägare vars postadress är införd i aktieboken eller på annat sätt känd för bolaget.

Om den tillgång som avses i första stycket är av obetydligt värde, kan Bolagsverket på anmälan av likvidatorn besluta att tillgången i stället ska tillfalla Allmänna arvsfonden.

Lag (2011:899)

Upphörande av likvidation

45 § Om bolaget har gått i likvidation på grund av bolagsstämmans beslut eller, i de fall som avses i 17 § och 51 § första stycket, på grund av domstols beslut, kan stämman sedan bolagets revisor har yttrat sig besluta att likvidationen skall upphöra och bolagets verksamhet återupptas. Ett sådant beslut får dock inte fattas, om

1. det finns grund för tvångslikvidation enligt 11 eller 12 §,
2. bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, enligt revisorns yttrande inte uppgår till det registrerade aktiekapitalet, eller
3. utskiftning har ägt rum.

När bolagsstämman beslutar att likvidationen skall upphöra, skall den samtidigt välja styrelse.

Likvidatorn skall se till att beslutet om att likvidationen skall upphöra och valet av styrelse genast anmäls för registrering i aktiebologsregistret. Beslutet får inte verkställas förrän det har registrerats.

46 § Om ett likvidationsbeslut som har gått i verkställighet har blivit upphävt genom en domstols dom eller beslut som har vunnit laga kraft, skall likvidatorn genast anmäla detta för registrering i aktiebologsregistret samt, om det upphävda likvidationsbeslutet är sådant som avses i 11, 12, 17 eller 21 §, kalla till bolagsstämma för val av styrelse.

Lag (2005:812)

47 § När en likvidation har upphört enligt 45 eller 46 §, skall 40 § tillämpas. Kopior av de handlingar som anges i 40 § tredje stycket skall ges in till Bolagsverket.

Konkurs

Registrering

48 § Beslut om konkurs och beslut om företagsrekonstruktion skall registreras i aktiebologsregistret.

Företrädare för bolaget i dess egenskap av konkursgäldenär

49 § Under konkursen företräds bolaget som konkursgäldenär av den styrelse och verkställande direktör eller de likvidatorer som fanns vid konkursens början. Bestämmelserna i denna lag om rätt att avgå, om entledigande och om ny tillsättning gäller dock även under konkursen.

Bolagets upplösning efter konkurs

50 § Om bolaget är försatt i konkurs och denna avslutas utan överskott, är bolaget upplöst när konkursen avslutas. Finns det efter konkursens avslutande tillgångar som

inte omfattas av konkursen eller väcks talan mot bolaget eller uppkommer det av annat skäl behov av en likvidationsåtgärd, skall allmän domstol på ansökan av den som berörs besluta om likvidation. Ett sådant beslut gäller omedelbart. Kallelse till den första bodelagsstämman efter beslutet skall ske enligt 44 § andra stycket.

Likvidation efter överskotts konkurs m.m.

51 § Om en konkurs avslutas med överskott eller läggs ned efter frivillig uppgörelse eller om egendomen i konkursboet återställs till bolaget till följd av att ackord har fastställts, skall allmän domstol i samband med att konkursen avslutas besluta att bolaget skall gå i likvidation. Ett sådant beslut gäller omedelbart.

Var bolaget i likvidation när det försattes i konkurs, skall likvidationen fortsätta enligt 44 §, om konkursen avslutas på det sätt som anges i första stycket.

Särskilda bestämmelser om tillhandahållande av förslag till beslut m.m. i vissa publika aktieföretag

52 § I ett publikt aktieföretag, vars aktier är upptagna till handel på en reglerad marknad eller en motsvarande marknad utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, ska styrelsen hålla förslaget enligt 3 §, i förekommande fall tillsammans med de handlingar som anges i 4 §, tillgängligt för aktieägarna under minst tre veckor närmast före den bodelagsstämma där frågan om likvidation ska prövas. Kopior av handlingarna ska genast och utan kostnad för mottagaren sändas till de aktieägare som begär det och uppger sin postadress.

Handlingarna ska hållas tillgängliga på bolagets webbplats under minst tre veckor närmast före stämman och dagen för stämman. De ska vidare läggas fram på stämman.

Lag (2010:1516)

29 kap. Skadestånd

Stiftares, styrelseledamots och verkställande direktörs skadeståndsansvar

1 § En stiftare, styrelseledamot eller verkställande direktör som när han eller hon fullgör sitt uppdrag uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar bolaget ska ersätta skadan. Det samma gäller när skadan tillfogas en aktieägare eller någon annan genom överträdelse av denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen.

Om bolaget har upprättat ett prospekt, en erbjudandehandling som avses i 2 a kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument eller ett sådant dokument som avses i 2 b kap. 2 § eller 2 c kap. 2 § samma lag, gäller vad som sägs i första stycket andra meningen även skada som tillfogas genom överträdelse av 2, 2 a, 2 b eller 2 c kap. nämnda lag eller kommissionens förordning (EG) nr 809/2004 av den 29 april 2004 om genomförande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/71/EG i fråga om informationen i prospekt, utformningen av dessa, införlivande genom hänvisning samt of-fentliggörande av prospekt och spridning av annonser. *Lag (2012:380)*

Revisors, lekmannarevisors och särskild granskares skadeståndsansvar

2 § En revisor, lekmannarevisor eller särskild granskare är ersättningskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Han eller hon ska även ersätta skada som uppsåtligt eller av oaktsamhet vållas av hans eller hennes medhjälpare. I de fall som avses i 9 kap. 44 § och 46 § andra stycket samt 10 kap. 18 § andra stycket denna lag samt 3 kap. 1 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn, lekmannarevisorn eller den särskilda granskaren endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som han eller hon eller en medhjälpare har haft skäligen anledning att anta var oriktiga.

Om ett registrerat revisionsbolag är revisor eller särskild granskare, är det detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen eller granskningen som är ersättningskyldiga. *Lag (2010:834)*

Aktieägares skadeståndsansvar

3 § En aktieägare skall ersätta skada som han eller hon uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar bolaget, en aktieägare eller någon annan genom att medverka till överträdelse av denna lag, tillämplig lag om årsredovisning eller bolagsordningen.

Aktieägares inlösen skyldighet vid missbruk

4 § Om det är motiverat med hänsyn till faran för fortsatt missbruk och förhållandena i övrigt, är en aktieägare som avses i 3 § också skyldig att lösa in skadelidande aktieägares aktier. Lösenbeloppet skall bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till bolagets ställning och övriga omständigheter.

Jämkning av skadestånd

5 § Om någon är ersättningsskyldig enligt 1–3 §§, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens art, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Gemensamt skadeståndsansvar

6 § Om flera skall ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt 5 §. Vad någon av dem har betalat i skadestånd får återkrävas av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

Talan om skadestånd till bolaget

7 § Talan om skadestånd till bolaget enligt 1–3 §§ får väckas, om majoriteten eller en minoritet bestående av ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget, vid bolagsstämma har biträtt ett förslag om att väcka en skadeståndstalan eller, när det gäller en styrelseledamot eller den verkställande direktören, har röstat mot ett förslag om ansvarsfrihet.

8 § En uppgörelse i fråga om skadeståndsskyldighet till bolaget enligt 1–3 §§ får träffas endast av bolagsstämman och endast under förutsättning att inte ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget röstar mot förslaget om uppgörelse.

Om en aktieägare för skadeståndstalan för bolagets räkning, får en uppgörelse inte träffas utan hans eller hennes samtycke.

9 § Ägare till minst en tiondel av samtliga aktier i bolaget får i eget namn föra talan om skadestånd till bolaget enligt 1–3 §§. Om en aktieägare sedan talan har väckts avstår från talan, kan de övriga ändå fullfölja denna.

Den som har väckt talan svarar för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning av bolaget för kostnader som täcks av vad som har kommit bolaget till godo genom rättegången.

Tiden för att väcka talan

10 § Talan för bolagets räkning mot en styrelseledamot eller den verkställande direktören om skadestånd på grund av beslut eller åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas senast ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen för räkenskapsåret lades fram på bolagsstämman.

11 § Har bolagsstämman beslutat att bevilja ansvarsfrihet eller att inte föra en skadeståndstalan utan att aktieägare till sådant antal som anges i 7 § har röstat emot det eller har tiden för att väcka talan gått ut enligt 10 §, får talan enligt 7 eller 9 § ändå väckas, om det i årsredovisningen eller i revisionsberättelsen eller på annat sätt inte har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter till bolagsstämman om det beslut eller den åtgärd som talan grundas på.

Att tiden för att väcka talan kan vara begränsad även i sådana fall som avses i första stycket framgår av 13 §.

12§ Trots bestämmelserna i 7–11 §§ får styrelsen föra en skadeståndstalan som grundas på brott.

13§ Talan för bolagets räkning enligt 1–3 §§ som inte grundas på brott får inte väckas mot

1. en stiftare sedan fem år har förflutit från bolagets bildande,
2. en styrelseledamot eller den verkställande direktören sedan fem år har förflutit från utgången av det räkenskapsår då beslut eller åtgärder som talan grundas på fattades eller vidtogs,
3. en revisor sedan fem år har förflutit från utgången av det räkenskapsår som revisionsberättelsen avser,
4. en lekmannarevisor sedan fem år har förflutit från utgången av det räkenskapsår som granskningsrapporten avser,
5. en särskild granskare sedan fem år har förflutit från den dag när yttrandet över den särskilda granskningen lades fram på bolagsstämman,
6. en aktieägare sedan två år har förflutit från beslut eller åtgärder som talan grundas på.

Konkursbos rätt att föra talan

14§ Om bolaget har försatts i konkurs efter en ansökan som har gjorts innan den tid som anges i 13 § har gått ut, får konkursboet föra talan enligt 1–3 §§ trots att frihet från skadeståndsansvar har inträtt enligt 7, 8 eller 10 §. Efter utgången av den tid som anges i 13 § får en sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från edgångssammanträde.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2013:143

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2013.
2. I fråga om förpliktelser som uppkommit före ikraftträdandet gäller äldre bestämmelser till och med den 30 april 2014.

FARS REKOMMENDATIONER I REDOVISNINGSFRÅGOR

RedR 2 Kontrollbalansräkning

(december 2011)

Syfte	121
Bakgrund	121
Styrelsens ansvar	122
Styrelsens åtgärder	122
Kontrollbalansräkningen	122
Värderingsfrågor	123
Immateriella tillgångar	124
Materiella anläggningstillgångar	124
Aktier i dotterföretag	125
Andra finansiella anläggningstillgångar	125
Varulager	125
Pågående arbeten avseende entreprenader och tjänsteuppdrag	125
Kortfristiga placeringar	125
Obeskattade reserver	125
Skulder	125
Uppskjuten skatt	126
Bilaga Exempel på uppställning	127

Denna RedR är inte avsedd att tillämpas av företag som tillämpar BFNAR 2008:1 *Årsredovisning i mindre aktieföretag*, BFNAR 2009:1 *Årsredovisning i mindre ekonomiska föreningar*, de så kallade K2-regelverken, eller BFNAR 2012:1 *Årsredovisning och koncernredovisning*, det så kallade K3-regelverket. FARs rekommendationer och uttalanden kommer att uppdateras med avseende på K3-regelverket under 2013–14.

Syfte

Syftet med denna framställning är att ge vägledning om god sed vid upprättande av en kontrollbalansräkning enligt ABL 25 kap. 14 §. I tillämpliga delar gäller denna rekommendation även i andra fall då en kontrollbalansräkning ska upprättas enligt lagregler. Rekommendationen behandlar inte olika sätt att undvika att upprätta kontrollbalansräkning, t.ex. genom erhållande av aktieägartillskott.

RedR 2 behandlar inte revision av kontrollbalansräkning. FAR har för detta ändamål gett ut RevR 1 *Granskning av kontrollbalansräkning*.

Bakgrund

Enligt ABL 25 kap. 13 § åligger det styrelsen att genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning

1. när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt ABL 25 kap. 14 §, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, eller
2. när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsköningsbalken har visat sig att bolaget saknar tillgångar till full betalning av utmätningsfordran.

Om styrelsen inte upprättar en kontrollbalansräkning inträder ett personligt betalningsansvar för styrelsen. Om kontrollbalansräkningen visar att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, ska styrelsen snarast möjligt utfärda kallelse (se ABL 25 kap. 15 §) till en bolagsstämma som ska pröva om bolaget ska gå i likvidation (första kontrollstämman).

Om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt ABL 25 kap. 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget ska gå i likvidation, har aktieägarna åtta månader på sig att läka kapitalbristen (den

s.k. rådrumsfristen). Inom denna tid ska bolagsstämman på nytt pröva frågan om bolaget ska gå i likvidation (andra kontrollstämman). Styrelsen ska inför den andra kontrollstämman upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt ABL 25 kap. 14 § och låta bolagets revisor granska den. Även denna kontrollbalansräkning ska läggas fram på kontrollstämman. Upprättande av kontrollbalansräkning och kallelse till andra kontrollstämman behöver inte ske om det egna kapitalet vid den första kontrollstämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet. Det räcker således inte med att det egna kapitalet endast uppgår till hälften av det registrerade aktiekapitalet.

Om någon andra kontrollstämman inte hålls inom angiven tid eller om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid denna stämman inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte beslutat att bolaget ska gå i likvidation så ska styrelsen ansöka hos rätten om beslut om likvidation. Ansökan ska göras inom två veckor från den tidpunkt när den andra kontrollstämman hölls eller skulle ha hållits. Sådan ansökan kan även göras av en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor i bolaget eller en aktieägare.

Styrelsens ansvar

Styrelsen ska enligt ABL fortlöpande bedöma bolagets ekonomiska situation. Enligt rättspraxis kan inte styrelsen förhålla sig passiv till dess styrelsen fått kännedom om att den kritiska gränsen underskridits. Åtgärder måste därför vidtas redan när styrelsen har kännedom, eller borde haft kännedom, om att bolagets ekonomi försämrats och misstanke finns att det egna kapitalet understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet.

Underlåter styrelsen att upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning eller att, när så erfordras enligt ovan, sammankalla en första kontrollstämman eller ansöka hos rätten om att bolaget ska gå i likvidation, svarar styrelsens ledamöter och den som med vetskap om styrelsens underlåtenhet handlar på bolagets vägnar solidariskt för de förpliktelser som uppkommer för bolaget under den tid underlåtenheten består.

Styrelsens åtgärder

Styrelsen ska genast vidta åtgärder för att upprätta en kontrollbalansräkning, om den befärad att det egna kapitalet understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet eller om bolaget visat sig sakna utmättningsbara tillgångar vid en utmätning. En sådan situation kan inträffa när som helst under året, inte bara per den ordinarie balansdagen. Om kontrollbalansräkningen visar att det egna kapitalet understiger hälften av aktiekapitalet, ska styrelsen kalla till bolagsstämman så snart som möjligt (första kontrollstämman). För att någon tid inte ska gå förlorad, bör styrelsen kalla till stämman, även om revisorn ännu inte hunnit avsluta sin granskning av kontrollbalansräkningen. Om inte en ordinarie stämman är nära förestående, gäller kallelsen en extra stämman. Stämman ska pröva om bolaget ska gå i likvidation.

Om den första kontrollstämman beslutar att fortsätta bolagets verksamhet, ska styrelsen kalla till ny bolagsstämman, som ska hållas inom åtta månader från den första stämman. Den nya bolagsstämman (andra kontrollstämman) ska på nytt pröva frågan om bolaget ska gå i likvidation. Om den nya kontrollbalansräkning som ska läggas fram på stämman inte utvisar att det egna kapitalet vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte beslutat att bolaget ska gå i likvidation, ska styrelsen ansöka hos rätten om beslut om likvidation.

Kontrollbalansräkningen

I kontrollbalansräkningen får enligt ABL 25 kap. 14 § vid beräkningen av det egna kapitalets storlek följande justeringar göras.

1. Tillgångar får tas upp till ett högre värde och avsättningar och skulder tas upp till ett lägre värde än i den ordinarie redovisningen, om de värderingsprinciper som används vid upprättande av kontrollbalansräkningen är förenliga med god redovisningssed. Redovisade pensionsåtaganden i enlighet med tryggandelagen under rubriken Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser får dock inte tas upp till lägre belopp än som är tillåtet enligt tryggandelagen.

2. Tillgångar får redovisas till nettoförsäljningsvärdet.
3. Skulder på grund av statligt stöd för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av bolagets ekonomiska ställning behöver inte redovisas, om stödet, i händelse av konkurs eller likvidation, ska betalas tillbaka först sedan övriga skulder har betalats.
4. Obeskattade reserver ska delas upp på eget kapital och uppskjuten skatteskuld.

ABL ställer inte upp några andra formkrav på kontrollbalansräkningen än att justeringar enligt ovan ska redovisas särskilt, att den ska undertecknas av styrelsen och att den ska granskas av bolagets revisor då sådan är utsedd. Den bör kunna tas fram och presenteras på det sätt som redovisas nedan.

Först tas en balansräkning fram enligt reglerna i tillämplig lag om årsredovisning. Värdering sker normalt utifrån förutsättningen om fortsatt drift, dvs. enligt fortlevnadsprincipen. En anläggning skrivs t.ex. ned, om det hade varit motiverat i en ordinarie årsredovisning. Någon avsättning för avvecklingskostnader eller andra reserveringar, som skulle bli aktuella vid ett beslut om likvidation, ska inte tas med. Denna balansräkning ligger sedan till grund för de justeringar som kan göras i kontrollbalansräkningen enligt ovan. Tillämpade värderingsprinciper bör dokumenteras i anslutning till denna balansräkning.

Därefter går bolaget igenom posterna i balansräkningen för att fastställa om där finns några tillgångar som kan få ett högre värde eller några skulder som kan få ett lägre värde i kontrollbalansräkningen. Justeringarna kan således bara förbättra ställningen i förhållande till den ordinarie balansräkningen upprättad enligt god redovisningssed. Av en not till kontrollbalansräkningen ska det framgå vad de gjorda justeringarna har grundats på.

I bilagan visas ett exempel på hur en kontrollbalansräkning kan utformas. Först redovisas balansräkningen enligt reglerna för årsredovisning, därefter justeringarna och i den sista kolumnen själva kontrollbalansräkningen. ABL anger att kontrollbalansräkningen ska undertecknas av styrelsen. Detta innebär att balansräkningen måste undertecknas av minst hälften av styrelsens ledamöter. Samma regler om att upprätta kontrollbalansräkning gäller, såväl vid den första tidpunkt då frågan är om det egna kapitalet understiger halva aktiekapitalet som vid den senare tidpunkt inom åtta månader då kontrollbalansräkning upprättas inför den andra kontrollstämman. Det ligger dock i sakens natur att värderingar ska inriktas på en tidpunkt så nära inpå respektive stämmodag som möjligt.

Värderingsfrågor

Syftet med kontrollbalansräkningen är att klargöra bolagets ställning och därmed underlätta bedömningen av förutsättningarna för att driva verksamheten vidare. I vissa fall medger därför lagstiftningen att bolaget gör avsteg från de principer som tillämpas i den ordinarie redovisningen. Detta leder till en mindre konsekvent tillämpning av försiktighetsprincipen till förmån för en redovisning av ställningen som i större utsträckning baseras på försäljningsvärden.

I den ordinarie redovisningen ska samma redovisningsprinciper tillämpas från ett år till ett annat (se 2 kap. 4 § ÅRL). Huvudregeln är därför att ÅRL ska tillämpas. Vissa justeringar får dock göras vid upprättande av en kontrollbalansräkning eftersom denna är en annan typ av dokument med ett annat syfte. Där får tillgångar tas upp till högre värde och skulder till lägre värde än i årsredovisningen om de värderingsprinciper som används är förenliga med god redovisningssed (som inte behöver vara de värderings- och redovisningsprinciper som bolaget tillämpar i sin ordinarie redovisning). Som exempel medger normer från normgivande organ i vissa fall att juridisk person tillämpar gällande skatteregler för värdering av tillgångar i stället för huvudregeln för redovisningen. Leder detta till ett lägre värde på en tillgång kan i stället huvudregeln tillämpas i kontrollbalansräkningen. I ÅRL finns en möjlighet att värdera vissa finansiella instrument till verkligt värde vilket också kan tillämpas i en kontrollbalansräkning.

Vid den särskilda värderingen av tillgångarna i en kontrollbalansräkning får dessa i stället värderas till nettoförsäljningsvärdet (försäljningsvärdet med avdrag för direkta försäljningskostnader). Försäljningsvärdet bestäms med utgångspunkt i det pris som bolaget beräknar kunna uppnå vid normal försäljning i den löpande verksamheten. Bedömningen grundas på förutsättningen att bolaget fortsätter sin verksamhet. Denna

fortlevnadsprincip bör emellertid inte tillämpas om det saknas vilja eller ekonomiska förutsättningar att fortsätta verksamheten, såsom när det finns beslut om att bolaget ska lägga ned eller när det står klart att bolagets ekonomiska situation är sådan att verksamheten måste läggas ned. Hänsyn ska tas till sådan information som blivit tillgänglig efter balansdagen och som undanröjer osäkerhet om förhållanden som rådde på balansdagen. Tillgångarna ska värderas var för sig på samma sätt som i den ordinarie redovisningen. Kollektiv värdering görs enligt samma grunder som i den ordinarie redovisningen.

Om de nettoförsäljningsvärden som satts på olika anläggningstillgångar (t.ex. driftsfastighet, maskinpark, patent och varumärke) förutsätter att verksamheten avvecklas, att stora förändringar görs i den eller att nya åtaganden kommer till i framtiden, måste kostnaderna för detta beaktas på samma sätt som de skulle ha beaktats i ett årsbokslut efter en genomförd försäljning.

Enligt ABL 25 kap. 14 § p. 3 så behöver inte skulder på grund av statligt stöd för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av bolagets ekonomiska ställning redovisas, om stödet, i händelse av konkurs eller likvidation ska betalas tillbaka först sedan övriga skulder har betalats.

Nedan redovisas överväganden om vissa poster i en kontrollbalansräkning, utöver de generella regler som anges ovan, där erfarenheten visar att det kan uppstå tveksamhet vid värderingen. Viktigt att beakta är att värdering i normalfallet ska göras utifrån antagandet om fortsatt drift (fortlevnadsprincipen).

Immateriella tillgångar

Utgifter som aktiverats som immateriella tillgångar i den ordinarie balansräkningen med stöd av bestämmelserna i ÅRL 4 kap. 2 § får tas upp som tillgång även i en kontrollbalansräkning.

När utgifter för immateriella tillgångar löpande kostnadsförts, kan bolaget i vissa fall göra ett tillägg i kontrollbalansräkningen. Om utgifterna hade kunnat aktiveras med stöd av ÅRL men bolaget ändå valt att löpande kostnadsföra dem, får utgifterna aktiveras i kontrollbalansräkningen till ett värde som motsvarar anskaffningsvärdet minskat med nödvändiga avskrivningar och nedskrivningar. Denna möjlighet bör dock utnyttjas med försiktighet och bara i uppenbara fall.

En särskild fråga är om det ska finnas en begränsning att endast kunna aktivera tillgångar som tilläts enligt ÅRL eller om även annat som representerar ett förmögenhetsvärde ska kunna beaktas. Frågan behandlas i förarbetena till ABL och får särskild betydelse i fråga om vissa särskilda slag av utgifter som ett bolag har för att bygga upp immateriella värden i bolaget men som enligt god redovisningssed inte får aktiveras som tillgång. Så kan exempelvis vara fallet med utgifter som ett bolag har haft för att internt arbeta fram ett varumärke. Ibland kan det vara uppenbart att det upparbetade varumärket, trots att det inte får tas upp som tillgång i den ordinarie redovisningen, har ett betydande försäljningsvärde. Mot bakgrund av kontrollbalansräkningens särskilda syfte – att skilja ut de bolag som har ekonomiska förutsättningar att fortleva – är det naturligt att den som upprättar en kontrollbalansräkning får ta hänsyn till även detta slag av resurser, under förutsättning att de har ett påvisbart försäljningsvärde. På så sätt kan även andra immateriella tillgångar än varumärken såsom t.ex. patent och utvecklingsarbete, tas upp till ett påvisbart nettoförsäljningsvärde i kontrollbalansräkningen oavsett om eventuella utgifter för dessa helt eller delvis kostnadsförts i årsredovisningen.

Materiella anläggningstillgångar

Även för materiella anläggningstillgångar finns det i vissa fall anledning att ta upp ett värde för tillgångar som tidigare har kostnadsförts. Detta gäller t.ex. inventarier med en ekonomisk livslängd av högst tre år. Sådana inventarier kostnadsförs regelmässigt på grund av gällande skatteregler. I många företag kan de årliga investeringarna i sådana tillgångar, t.ex. formverktyg, uppgå till betydande belopp. I en kontrollbalansräkning kan det då finnas anledning att beräkna ett redovisat värde för sådana tillgångar (som tidigare kostnadsförts).

I de fall en leasad tillgång omgående kan lösas in och säljas får bolaget i kontrollbalansräkningen ta upp ett övervärde, som beräknas som skillnaden mellan nettoförsäljningsvärdet och lösenvärdet.

Aktier i dotterföretag

Kontrollbalansräkningen upprättas på bolagsnivå och inte för den koncern bolaget eventuellt ingår i. Detta gör att bolaget måste ägna balansposten "Aktier i dotterföretag" särskild uppmärksamhet. Redan i den ordinarie balansräkningen ska bolaget ha bedömt om någon nedskrivning behöver göras, t.ex. beroende på värdenedgång i ett goodwillvärde som ingår i det redovisade värdet. Som övervärde får bolaget ta med skillnaden mellan verkligt värde och det redovisade värdet på aktierna. Ibland kan bolaget inte fastställa ett särskilt verkligt värde på ett dotterföretag på grund av koncernstrukturen (t.ex. då dotterföretagets verksamhet är starkt integrerad med moderföretagets). I sådana fall kan bolaget lämpligen beräkna värdet som moderföretagets andel i dotterföretagets eget kapital beräknat enligt värderingsreglerna för kontrollbalansräkning.

Andra finansiella anläggningstillgångar

Om värdering inte löpande görs till verkligt värde värderas samtliga finansiella anläggningstillgångar till anskaffningsvärde. I en kontrollbalansräkning finns därmed en möjlighet att löpande värdera vissa finansiella instrument till verkligt värde. Vanligt här är att i kontrollbalansräkningen värdera börsnoterade aktier till börskurs.

Varulager

Hur varulagret ska värderas enligt ordinarie bokslutsregler framgår av ÅRL samt allmänna råd och rekommendationer om redovisning av varulager. I kontrollbalansräkningen får bolaget göra tillägg, om nettoförsäljningsvärdet överstiger redovisat värde beräknat med tillämpning av ÅRL och god redovisningssed. Vid bedömning av ett eventuellt övervärde bör bolaget dock beakta orsaken till den förlustsituation som uppstått.

Pågående arbeten avseende entreprenader och tjänsteuppdrag

För pågående arbeten avseende entreprenader och liknande arbeten gäller att bolaget i juridisk person ofta redovisar dessa enligt gällande skatteregler. Om en redovisning av de pågående arbetena enligt reglerna för successiv vinstavräkning ger ett högre värde får ett tillägg göras i kontrollbalansräkningen. Beräknad vinst i en orderportfölj eller icke påbörjade kontrakt får inte tas med. Pågående arbeten avseende tjänsteuppdrag får redovisas på motsvarande sätt.

Kortfristiga placeringar

Om värdering inte löpande görs till verkligt värde värderas samtliga kortfristiga placeringar till anskaffningsvärde. I en kontrollbalansräkning finns därmed en möjlighet att löpande värdera vissa finansiella instrument till verkligt värde. Vanligt här är att i kontrollbalansräkningen värdera börsnoterade aktier till börskurs.

Obeskattade reserver

Obeskattade reserver ska enligt ABL delas upp på eget kapital och uppskjuten skatteskuld.

Skulder

Skulder på grund av statligt stöd för vilket återbetalningsskyldigheten är beroende av bolagets ekonomiska ställning behöver inte redovisas, om stödet, i händelse av konkurs eller likvidation, ska betalas tillbaka först sedan övriga skulder betalats. Skulder och avsättningar i övrigt får tas upp till ett lägre värde än i den ordinarie redovisningen om de värderingsprinciper som används är förenliga med god redovisningssed. En sådan omvärdering är normalt inte möjlig.

ÅRL kräver inte att pensionsåtaganden skuldförs. De kan redovisas inom linjen som ansvarsförbindelse. När god redovisningssed medger att pensionsåtaganden inte redovisas som skuld kan de också, enligt förarbetena till ABL, utelämnas i kontrollbalansräkningen. Men åtaganden som redovisas som skuld i den ordinarie balansräkningen får inte utelämnas till den del de redovisas under en delpost under rubriken Avsättningar för pensioner och omfattas av tryggandelagens förbud mot att minska denna delpost.

Uppskjuten skatt

Övervärden på tillgångarna i en balansräkning skulle i många fall ge upphov till skattepliktiga överskott om de realiserades. Uppskjuten skatteskuld på dessa överskott redovisas i kontrollbalansräkningen liksom uppskjuten skatteskuld hänförlig till obeskattade reserver, oavsett om bolaget redovisar uppskjuten skatt i den löpande bokföringen eller inte. Många bolag som upprättar kontrollbalansräkning förväntas dock inte vara i en skattesituation när övervärdet realiseras, framför allt på grund av ackumulerade under-skottsavdrag. Om så är fallet ska inte skatt beräknas på övervärden eller obeskattade reserver eftersom denna skatt i så fall blir en fiktiv skatt som innebär att bolaget visar ett alltför lågt eget kapital.

Bilaga Exempel på uppställning**X-KÖPINGS MEKANISKA AB**

Kontrollbalansräkning 200X-03-31

	<i>Balans- räkning</i>	<i>Justering</i>		<i>Kontroll- balans- räkning</i>
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Materiella anläggningstillgångar				
Byggnader och mark	1.000			1.000
Inventarier, verktyg och installationer	<u>1.500</u>	+ 200	Not 1	<u>1.700</u>
Summa anläggningstillgångar	<u><u>2.500</u></u>			<u><u>2.700</u></u>
Omsättningstillgångar				
Varulager m.m.	2.000	+ 600	Not 2	2.600
Kortfristiga fordringar	2.400			2.400
Kassa och bank	<u>100</u>			<u>100</u>
Summa omsättningstillgångar	<u><u>4.500</u></u>			<u><u>5.100</u></u>
Summa tillgångar	<u><u>7.000</u></u>	+ 800		<u><u>7.800</u></u>
SKULDER OCH EGET KAPITAL				
Eget kapital				
Aktiekapital	1.500			
Reservfond	150			
Balanserad vinst eller förlust	50			
Periodens resultat	<u>- 1.700</u>			
Summa eget kapital	<u><u>0</u></u>	+ 900	Not 3	<u><u>900</u></u>
Obeskattade reserver	100	- 100		0
Avsättningar	400			400
Långfristiga skulder	1.600			1.600
Kortfristiga skulder	<u>4.900</u>			<u>4.900</u>
Summa skulder	<u><u>6.900</u></u>			<u><u>6.900</u></u>
Summa skulder och eget kapital	<u><u>7.000</u></u>	+ 800		<u><u>7.800</u></u>

Not 1 Planenligt restvärde av tidigare kostnadsförda formverktyg.**Not 2** Varor har tagits upp till nettoförsäljningsvärdet.**Not 3** Uppskjuten skatteskuld i obeskattade reserver och justeringar avräknas mot uppskjuten skattefordran som hänför sig till underskottsavdrag.

X-Köping 200X-04-15

AA-son

BB-son

CC-son
VD

FARS REKOMMENDATIONER I REVISIONSFRÅGOR

RevR 1 Granskning av kontrollbalansräkning

(december 2013)

Syfte och omfattning	128
Bakgrund	128
Skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning	128
Kontrollbalansräkningens innehåll	128
Första kontrollstämman	128
Andra kontrollstämman	129
Beslut om tvångslikvidation	129
Frågor om personligt betalningsansvar	129
Ansvarsavgränsning mellan styrelse och revisor	129
Revisorns granskning	130
Revisorns yttrande	130
Särskilt om användandet av årsredovisningens balansräkning som kontrollbalansräkning	134

Syfte och omfattning

Syftet med denna rekommendation är att ge vägledning om god revisions sed vid granskning av en kontrollbalansräkning i enlighet med aktiebolagslagen (2005:551), ABL, och utformning av det yttrande som revisorn ska lämna då. Denna rekommendation gäller endast i det fall bolaget enligt lag ska ha revisor eller om bolaget ändå har en revisor. Om bolaget inte har och inte heller ska ha någon revisor behöver bestämmelsen om revisorsgranskning alltså inte tillämpas.

I denna rekommendation behandlas inte revisorns uppgift att, som ett led i förvaltningsrevisionen, bedöma om styrelsen och verkställande direktören följt aktiebolagslagens bestämmelser om skyldigheten att upprätta kontrollbalansräkning.

Bakgrund*Skyldighet att upprätta kontrollbalansräkning*

Enligt 25 kap. 13 § ABL ska styrelsen genast upprätta och låta bolagets revisor granska en kontrollbalansräkning när det finns skäl att anta att bolagets eget kapital, beräknat enligt 14 §, understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet. Samma skyldighet har styrelsen när det vid verkställighet enligt 4 kap. utsökningsbalken har visat sig att bolaget saknar utmätningsbara tillgångar.

Kontrollbalansräkningens innehåll

Av 14 § första stycket framgår att en kontrollbalansräkning ska upprättas enligt tillämplig lag om årsredovisning. Vid beräkningen av det egna kapitalets storlek får sådana justeringar göras som framgår av paragrafens första och andra stycken.

Av det tredje stycket framgår att justeringarna ska redovisas särskilt och av det fjärde stycket framgår att kontrollbalansräkningen ska undertecknas av styrelsen.

FAR har utfärdat en rekommendation om god sed vid upprättande av en kontrollbalansräkning, RedR 2 *Kontrollbalansräkning*.

Första kontrollstämman

I 15 § första stycket sägs att om kontrollbalansräkningen visar att bolagets eget kapital understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet, ska styrelsen snarast möjligt utfärda kallelse till en bolagsstämma som ska pröva om bolaget ska gå i likvidation (första kontrollstämman). I fråga om beslutsunderlag och kallelse ska bestämmelserna i 25 kap. 3–6 §§ tillämpas.

Enligt det andra stycket ska kontrollbalansräkningen och ett yttrande av revisorn över denna läggas fram på stämman.

Andra kontrollstämman

Av det första stycket i 16 § framgår att om den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den första kontrollstämman inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget ska gå i likvidation, ska bolagsstämman inom åtta månader från den första kontrollstämman på nytt pröva frågan om bolaget ska gå i likvidation (andra kontrollstämman). Även för denna stämma ska bestämmelserna i 25 kap. 3–6 §§ tillämpas i fråga om beslutsunderlag och kallelse.

I paragrafens andra stycke sägs att styrelsen inför den andra kontrollstämman ska upprätta en ny kontrollbalansräkning enligt 14 § och låta bolagets revisor granska den. Den nya kontrollbalansräkningen och ett yttrande av revisorn över den ska läggas fram på stämman.

Beslut om tvångslikvidation

Enligt 17 § första stycket ska allmän domstol besluta att bolaget ska gå i likvidation, om

1. någon andra kontrollstämma inte hålls inom den tid som anges i 16 § första stycket, eller
2. den kontrollbalansräkning som har lagts fram vid den andra kontrollstämman inte har granskats av bolagets revisor eller inte utvisar att det egna kapitalet, beräknat enligt 14 §, vid tiden för stämman uppgick till minst det registrerade aktiekapitalet och stämman inte har beslutat att bolaget ska gå i likvidation.

Av paragrafens andra stycke framgår att i de fall som avses i det första stycket ska styrelsen ansöka hos allmän domstol om beslut om likvidation. Ansökan ska göras inom två veckor från den andra kontrollstämman eller, om en sådan inte har hållits, från den tidpunkt då den senast skulle ha hållits. Frågan om likvidation kan även prövas på ansökan av en styrelseledamot, den verkställande direktören, en revisor i bolaget eller en aktieägare.

I det tredje stycket sägs att beslut om likvidation inte ska meddelas, om det under ärendets handläggning vid tingsrätten visas att bolagsstämman har fastställt en kontrollbalansräkning som utvisar att det egna kapitalet uppgår till minst det registrerade aktiekapitalet.

Beslutet om likvidation gäller omedelbart enligt det fjärde stycket.

Frågor om personligt betalningsansvar

Frågor om personligt betalningsansvar för bolagets företrädare och för aktieägare samt ansvarsperiodens slut regleras i 18, 19 respektive 20 §§.

Ansvarsavgränsning mellan styrelse och revisor

Ansvar för att upprätta en kontrollbalansräkning ligger hos styrelsen, som också ska svara för värderingen av balansposterna i den. Styrelsen ska alltså genast vidta åtgärder för att upprätta en kontrollbalansräkning, om den befärar att hälften av aktiekapitalet är förbrukat eller det har konstaterats att bolaget saknar utnämtningsbara tillgångar. En sådan situation kan inträffa när som helst under året, inte bara per den ordinarie balansdagen. Om kontrollbalansräkningen visar att mer än hälften av aktiekapitalet är förbrukat, ska styrelsen kalla till den första kontrollstämman snarast möjligt. För att någon tid inte ska gå förlorad, bör styrelsen kalla till stämma, även om revisorn ännu inte hunnit avsluta sin granskning av kontrollbalansräkningen. Om inte den ordinarie stämman är nära förestående, gäller kallelsen en extra stämma. Ärendet ska anges i kallelsen.

Revisorn ansvarar för att granska kontrollbalansräkningen och för att lämna ett yttrande över denna granskning. Skyldigheten gäller kontrollbalansräkningar som styrelsen upprättat, oavsett när de upprättats eller vad de visar.

Det krav på skyndsamhet som enligt ABL måste iakttas i samband med upprättande och granskning av kontrollbalansräkning medför att revisorns möjligheter att i förväg planera och genomföra sina granskningsåtgärder försvaras. Styrelsen förutsätts därför

kontakta revisorn så snart den överväger att upprätta en kontrollbalansräkning, för att revisorn ska få möjlighet att förbereda och genomföra granskningen av den inom rimlig tid.

Revisorns granskning

Enligt ABL ska revisorn granska kontrollbalansräkningar upprättade enligt 25 kap. 14 §.

Granskningen ska utmynna i att revisorn uttalar sig om huruvida det kommit fram något som tyder på att kontrollbalansräkningen inte uppfyller ABLs krav. För att revisorn ska kunna uttala sig måste han eller hon, som ett led i granskningen, bedöma de värden som satts på bolagets tillgångar och skulder i kontrollbalansräkningen jämfört med reglerna i 14 §.

Eftersom revisorn ska uttala sig med begränsad säkerhet medför detta att en översiktlig granskning av uppgifterna är tillräcklig för att ett yttrande ska kunna lämnas. Omfattningen, generellt sett, av en översiktlig granskning framgår av ISRE 2400 och ISRE 2410. ISRE 2410 ska tillämpas av den revisor som redan har den förståelse av företaget som en genomförd revision vanligen ger. I övriga fall ska revisorn tillämpa ISRE 2400.

Granskningen av en kontrollbalansräkning är begränsad och skiljer sig på så sätt från revisionen av en årsredovisning. Granskningen omfattar därför inte resultaträkningen annat än som ett led i granskningen av den balansräkning som tagits fram enligt reglerna i 14 § och inte heller styrelsens och verkställande direktörens förvaltning. Vidare gäller att bokslutet i regel inte är dokumenterat i samma utsträckning som ett årsbokslut. Till sammans med kravet på skyndsamhet begränsar dessa omständigheter revisorns möjligheter att ta ställning till alla de förhållanden som skulle ha kommit fram vid en revision av motsvarande årsredovisningsmaterial.

Revisorns åtgärder vid den översiktliga granskningen av en kontrollbalansräkning består framför allt av förfrågningar och analyser av sådana faktorer som är väsentliga för kontrollbalansräkningen. Revisorn bör därför först försöka skaffa sig en klar bild av verksamheten och orsakerna till den uppkomna situationen för att kunna bedöma de förutsättningar som värderingar av bolagets tillgångar och skulder baseras på. Därefter kan revisorns åtgärder omfatta bl.a. följande:

1. Intervjuer med företagsledningen och andra ansvariga befattningshavare för att ta reda på om det gjorts några väsentliga förändringar i redovisningssystem och internerna kontroller, redovisningsprinciper respektive bokslutsmetoder.
2. Analytisk granskning, t.ex. analys av relevanta relationstal ur det bokslut som ligger till grund för kontrollbalansräkningen, bl.a. bruttovinstprocent, genom jämförelser med t.ex. tidigare år och budget samt uppföljning av poster som vid en sådan analys visar markanta avvikelser eller poster som övervägts särskilt vid tidigare revisioner.
3. Rimlighetsbedömning av de underlag, t.ex. värderingsintyg, som styrelsen haft när den omvärderat tillgångar och skulder enligt ABLs särskilda värderingsregler.
4. Granskning av att de siffror som presenterats i kontrollbalansräkningen kan härledas till den underliggande bokföringen och ett dokumenterat periodbokslut.

Hur omfattande granskningen måste göras påverkas också av revisorns kunskap och erfarenheter från tidigare års revisioner. Vidare avgörs omfattningen dels av en allmän riskbedömning, dels av de iakttagelser som revisorn gör under sin granskning och som kan leda till att det behövs ytterligare granskningsinsatser. Om revisorn inte kan få tillfredsställande förklaringar till de iakttagelser han eller hon gjort på annat sätt, kan det bli nödvändigt för revisorn att utvidga granskningsinsatsen till att omfatta fullständiga revisionsåtgärder.

Revisorns yttrande

ABL innehåller inga särskilda bestämmelser om hur revisorns yttrande över granskning av kontrollbalansräkning ska utformas. Då yttrandet följer av ABL anser FAR att det bör, även om en stor del av arbetet baseras på ISRE 2410 och ISRE 2400, följa samma struktur som övriga yttranden enligt RevR 9 *Revisorns övriga yttranden enligt aktiebolagslagen och aktiebolagsförordningen*.

I sitt yttrande ska revisorn inte uttala sig om huruvida kontrollbalansräkningen upprättats inom den tid som ABL anger som krav. Detta ska istället granskas av revisorn inom ramen för den förvaltningsrevision som utförs i samband med granskningen av bolagets årsredovisning. Om kontrollbalansräkningen har upprättats för sent ska detta normalt föranleda en anmärkning i revisionsberättelsens del 2.

Vad revisorn däremot ska granska är om den värderingstidpunkt som företaget valt för kontrollbalansräkningen är rimlig. Eftersom kontrollbalansräkningen ska tjäna som underlag för bolagsstämman beslut om att antingen likvidera eller driva bolaget vidare är det viktigt att uppgiften om underskottets storlek är aktuell. Om värderingstidpunkten ligger alltför långt tillbaka kan kontrollbalansräkningen ge aktieägarna en felaktig information om hur mycket kapital som i slutändan kan komma att behöva tillskjutas för att bolagets kapital ska vara återställt. Eftersom kontrollbalansräkningen ska upprättas enligt reglerna i årsredovisningslagen anser FAR att en revisor normalt kan godta en värderingstidpunkt som ligger fyra och en halv månad tillbaka i tiden. Är värderingstidpunkten placerad tidigare än så bör detta normalt föranleda en anmärkning.

Granskning av händelser efter värderingstidpunkten ska göras i enlighet med ISA 560 *Efterföljande händelser* i tillämpliga delar.

Om värderingstidpunkten ligger mer än fyra och en halv månad tillbaka i tiden behöver dock någon anmärkning inte ske om revisorn kan konstatera att kontrollbalansräkningen trots allt ger aktieägarna en rättvisande beskrivning av bolagets nuvarande kapitalbristsituation.

Revisorn ska teckna en hänvisning till yttrandet på kontrollbalansräkningen på det sätt som i tillämpliga delar gäller vid revision av en årsredovisning.

Förslag till formulering av ett yttrande (inklusive revisorspåteckning) enligt standardutformningen samt ett modifierat yttrande följer här. Vägledning för andra former av modifierade yttranden kan sökas i RevU 709.

Exempel 1 Yttrande enligt standardutformningen

Revisorns yttrande över granskning av kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § (alt. 16 §) aktiebolagslagen

Till styrelsen alt. bolagsstämman¹ i ... AB, org.nr 556xxx-xxxx

Jag (Vi) har granskat styrelsens kontrollbalansräkning per ÅÅÅÅ-MM-DD.

Styrelsens ansvar för kontrollbalansräkningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en kontrollbalansräkning som uppfyller kraven i 25 kap. 14 § aktiebolagslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en kontrollbalansräkning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att granska kontrollbalansräkningen så att jag (vi) kan lämna ett skriftligt yttrande över om kontrollbalansräkningen uppfyller aktiebolagslagens krav. Jag (Vi) har utfört granskningen i enlighet med RevR 1 *Granskning av kontrollbalansräkning*. Denna rekommendation kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför granskningen för att i yttrandet med begränsad säkerhet kunna uttala mig (oss) om kontrollbalansräkningen uppfyller aktiebolagslagens krav.

Granskningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta bevis om belopp och annan information i kontrollbalansräkningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma risken för väsentliga fel i kontrollbalansräkningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning

¹ Yttrandet ska ställas till styrelsen när den första kontrollbalansräkningen utvisar att det egna kapitalet inte understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet.

beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur styrelsen upprättar kontrollbalansräkningen i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. Granskningen har i huvudsak begränsats till analytisk granskning av kontrollbalansräkningen och underlag till denna samt förfrågningar hos bolagets personal. Mitt (Vårt) bestyrkande grundar sig därmed på en begränsad säkerhet jämfört med en revision. Jag (Vi) anser att de bevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande.

Uttalande

Grundat på min (vår) granskning har det inte framkommit något som tyder på att kontrollbalansräkningen inte uppfyller aktiebolagslagens krav.

Övriga upplysningar

Detta yttrande är endast avsett som underlag till [styrelsens beslut huruvida det finns skäl att kalla till första kontrollstämma enligt 25 kap. 15 §]² [första (alt. andra) kontrollstämman enligt 25 kap. 15 § (alt. 16 §)] aktiebolagslagen och är inte avsett att användas för något annat ändamål.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]³

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

Revisorspåteckning

Mitt (Vårt) yttrande avseende denna kontrollbalansräkning har lämnats ÅÅÅÅ-MM-DD.

[Namn på revisionsföretaget]³

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

Exempel 2 Modifierat yttrande

Revisorns yttrande över granskning av kontrollbalansräkning enligt 25 kap. 13 § (alt. 16 §) aktiebolagslagen

Till styrelsen alt. bolagsstämman i ... AB, org.nr 556xxx-xxxx

Jag (Vi) har granskat styrelsens kontrollbalansräkning per ÅÅÅÅ-MM-DD.

Styrelsens ansvar för kontrollbalansräkningen

Det är styrelsen som har ansvaret för att upprätta en kontrollbalansräkning som uppfyller kraven i 25 kap. 14 § aktiebolagslagen och för den interna kontroll som styrelsen bedömer är nödvändig för att upprätta en kontrollbalansräkning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att granska kontrollbalansräkningen så att jag (vi) kan lämna ett skriftligt yttrande över om kontrollbalansräkningen uppfyller aktiebolagslagens krav. Jag (vi) har utfört granskningen i enlighet med RevR 1 *Granskning av kontrollbalans-*

² Skrivningen i den första hakparentesen ska användas när den första kontrollbalansräkningen utvisar att det egna kapitalet inte understiger hälften av det registrerade aktiekapitalet.

³ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

räkning. Denna rekommendation kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför granskningen för att i yttrandet med begränsad säkerhet kunna uttala mig (oss) om kontrollbalansräkningen uppfyller aktiebolagslagens krav.

Granskningen innefattar att genom olika åtgärder inhämta bevis om belopp och annan information i kontrollbalansräkningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma risken för väsentliga fel i kontrollbalansräkningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur styrelsen upprättar kontrollbalansräkningen i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. Granskningen har i huvudsak begränsats till analytisk granskning av kontrollbalansräkningen och underlag till denna samt förfrågningar hos bolagets personal. Mitt (Vårt) bestyrkande grundar sig därmed på en begränsad säkerhet jämfört med en revision. Jag (Vi) anser att de bevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande med reservation.

Grund för uttalande med reservation

Vid min (vår) granskning har det framkommit att varulagret redovisats till försäljningsvärdet utan avdrag för försäljningskostnaderna, som uppgår till ungefär kronor.

Uttalande med reservation

Med undantag för det förhållande som beskrivs i stycket "Grund för uttalande med reservation" har det grundat på min (vår) granskning inte framkommit något som tyder på att kontrollbalansräkningen inte uppfyller aktiebolagslagens krav.

Övriga upplysningar

Detta yttrande är endast avsett som underlag till första (alt. andra) kontrollstämman enligt 25 kap. 15 § (alt. 16 §) aktiebolagslagen och är inte avsett att användas för något annat ändamål.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]⁴

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

Revisorspåteckning

Mitt (Vårt) yttrande avseende denna kontrollbalansräkning har lämnats ÅÅÅÅ-MM-DD och avviker från standardutformningen.

[Namn på revisionsföretaget]⁴

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

⁴ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

Särskilt om användandet av årsredovisningens balansräkning som kontrollbalansräkning

Eftersom en kontrollbalansräkning ska upprättas enligt årsredovisningslagen kan årsredovisningens balansräkning användas som en kontrollbalansräkning under förutsättning att bolaget inte vill utnyttja de justeringsmöjligheter som finns i 25 kap. 14 § ABL. För att tydliggöra att årsredovisningens balansräkning också utgör en kontrollbalansräkning ska detta framgå av förvaltningsberättelsen. Styrelsen bör också i förvaltningsberättelsen, eller i vart fall i kallelsen till stämman, ange att årsstämman har att fatta det beslut som den första kontrollstämman normalt ska fatta.

Som nämnts ovan får värderingstidpunkten i en kontrollbalansräkning inte ligga alltför långt tillbaka i tiden. Om revisorn anser att årsredovisningens balansdag inte kan användas som värderingstidpunkt för kontrollbalansräkningen bör denna i första hand rekommendera bolaget att upprätta en särskild kontrollbalansräkning med en annan värderingstidpunkt. Om bolaget ändå vill använda balansräkningen som en kontrollbalansräkning måste revisorn bedöma om balansräkningen ger aktieägarna en rättvisande beskrivning av bolagets kapitalbristsituation. Om så inte är fallet måste revisorn anmärka på detta i revisionsberättelsens del 2.

Enligt 25 kap. ABL ska styrelsen överlämna sin kontrollbalansräkning till revisorn som har att granska densamma. På första kontrollstämman ska ett yttrande från revisorn över kontrollbalansräkningen läggas fram tillsammans med kontrollbalansräkningen. Det finns däremot inget uttryckligt krav i ABL på hur revisorns yttrande ska utformas. Som ovan angetts ska revisorns granskning av kontrollbalansräkningen normalt utföras i enlighet med kraven för en översiktlig granskning. Eftersom en årsredovisning och dess balansräkning revideras måste en revisionsberättelse över årsredovisningen och dess balansräkning uppfylla ABLs krav på revisorsyttrande över styrelsens kontrollbalansräkning. Mot denna bakgrund och med beaktande av att styrelsen i förvaltningsberättelsen har upplyst om att balansräkningen även utgör en kontrollbalansräkning anser FAR att revisorn ska upplysa särskilt i revisionsberättelsen om att denna även utgör ett yttrande över styrelsens kontrollbalansräkning. Detta görs förslagsvis genom att revisorn i revisionsberättelsens inledning under rubriken "Rapport om årsredovisningen" skriver följande:

Jag (Vi) har utfört en revision av årsredovisningen, vars balansräkning också utgör kontrollbalansräkning, för ABC AB för år ÅÅÅÅ...

FARS UTTALANDEN I REVISIONSFRÅGOR

RevU 2 Revisorns rapportering i samband med likvidation av aktiebolag

(december 2012)

1 Inledning	135
2 Likvidation och upplösning (23 och 25 kap. ABL)	135
2.1 Styrelsens och VDs avgående redovisning för bolagsstämman	135
2.2 Revisorns ställning under likvidationen	137
2.3 Revisionsberättelse över likvidatoremas slutredovisning och förvaltningen under likvidationen	141
2.4 Revisorns yttrande vid likvidationens upphörande genom återupptagande av verksamheten	143
2.5 Likvidationens upphörande genom fusion	145

1 Inledning

Bolagets revisor har enligt aktiebolagslagen och årsredovisningslagen att avge vissa yttranden. Detta uttalande gäller endast i det fall bolaget enligt lag ska ha revisor eller om bolaget ändå har en revisor. Om bolaget inte har och inte heller ska ha någon revisor behövs bestämmelsen om revisorsgranskning alltså inte tillämpas. Likvidatorn behöver i sådant fall inte heller lägga fram någon revisionsberättelse på bolagsstämman. Följande avsnitt ger revisorn vägledning vid upprättandet av de yttranden som ska lämnas vid likvidation. Vad gäller revisorns övriga yttranden enligt aktiebolagslagen finns särskilda rekommendationer om dessa.

Exemplen gäller enbart sådana situationer där det inte finns någon anledning till anmärkning eller särskilda kommentarer. För vägledning vad gäller utformning av modifierade revisionsberättelser och revisorsyttranden hänvisas till RevU 709 samt ISA 705 och ISA 706.

2 Likvidation och upplösning (23 och 25 kap. ABL)

2.1 Styrelsens och VDs avgående redovisning för bolagsstämman

Del av räkenskapsår

När ett aktiebolag trätt i likvidation och en likvidator har förordnats, ska styrelsen och verkställande direktören enligt 25 kap. 33 § första stycket genast lämna redovisning för sin förvaltning av bolagets angelägenheter under den tid som inte förut redovisats på någon bolagsstämma. Redovisningen ska läggas fram på en bolagsstämma så snart det kan ske. Bestämmelserna om årsredovisning i tillämplig lag om årsredovisning samt om revisionsberättelse i aktiebolagslagen ska tillämpas vid upprättandet respektive granskningen. Bolagsstämman har att ta ställning till frågan om ansvarsfrihet enligt 7 kap. 11 § 3 ABL. Krav på offentliggörande, via ingivande av redovisningen till registreringsmyndigheten, saknas då resultat- och balansräkningen inte ska fastställas och vinstdispositionsfrågan inte heller är aktuell. Detta påverkar också revisionsberättelsens utformning och innebär att inget uttalande om fastställande av resultat- och balansräkning respektive vinstdisposition görs.

*Exempel 1 (avseende redovisning enligt 25 kap. 33 § första stycket ABL)***REVISIONSBERÄTTELSE**

Till bolagsstämman i ABC AB i likvidation, org.nr 556xxx-xxxx

Rapport om redovisningen

Jag (Vi) har utfört en revision av redovisningen enligt 25 kap. 33 § första stycket aktiebolagslagen för perioden*

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för redovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en redovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en redovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om redovisningen på grundval av min (vår) revision.

Jag (Vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionsd i Sverige. Dessa standarder kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att redovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i redovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i redovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar redovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i redovisningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina (våra) uttalanden.

Uttalanden

Enligt min (vår) uppfattning har redovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av ABC AB i likvidations finansiella ställning per den 31 december 201X och av dess finansiella resultat [och kassaflöden] för perioden enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med redovisningens övriga delar.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min (vår) revision av redovisningen har jag (vi) även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för ABC AB i likvidation för perioden*

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig (oss) om förvaltningen på grundval av min (vår) revision. Jag (Vi) har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige.

Som underlag för mitt (vårt) uttalande om ansvarsfrihet har jag (vi) utöver min (vår) revision av redovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag (Vi) har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande.

Uttalande

Jag (Vi) tillstyrker att bolagsstämman beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för perioden.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]¹

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

*Avser redovisning från räkenskapsårets början till dess likvidator förordnats.

I den mån inte annat följer av 25 kap. eller av ändamålet med likvidationen gäller, enligt 25 kap. 32 §, ABLs bestämmelser om bolagsstämma i tillämpliga delar för en bolagsstämma under likvidation. Av detta följer att skriftliga yttranden eller upplysningar från revisorerna till bolagsstämman kan bli aktuella i situationer som behandlas i FARs rekommendation RevR 9 *Revisorns övriga yttranden enligt aktiebolagslagen och aktiebolagsförordningen*.

Helt räkenskapsår

Om den tid som inte förut redovisats på någon bolagsstämma omfattar även föregående räkenskapsår, ska särskild redovisning lämnas för det året och i moderbolag även omfatta koncernredovisning. Detta framgår av 25 kap. 33 § andra stycket. Dessutom ska också en särskild redovisning enligt 25 kap. 33 § första stycket upprättas, omfattande tiden från det pågående räkenskapsårets början till dess att likvidator förordnats, enligt exempel 1 ovan.

2.2 Revisorns ställning under likvidationen

Enligt 25 kap. 31 § upphör inte revisionsuppdraget genom att bolaget träder i likvidation. Bestämmelserna i 9 kap. ABL ska tillämpas också under likvidation. Revisionsberättelsen ska innehålla ett uttalande om huruvida likvidationen enligt revisorernas mening fördröjs onödigt.

Avsnittet om revisionsberättelse i aktiebolag i RevR 709 är principiellt tillämpligt också för bolag i likvidation.

Revisor ska inte göra något uttalande om disposition av bolagets vinst eller förlust, eftersom denna fråga inte är aktuell vid bolagsstämman (årsstämman) enligt 25 kap. 37 §. Av denna paragraf följer också att det inte är aktuellt med något uttalande om koncernredovisningen, eftersom likvidatorerna inte behöver upprätta någon sådan redovisning under likvidationen. Det följer vidare av 25 kap. 37 § att det inte heller blir aktuellt med något uttalande om årets kassaflöde eftersom årsredovisningen inte ska innehålla någon finansieringsanalys.

¹ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

I analogi med reglerna i 9 kap. 31 respektive 33 § ska revisionsberättelsen under likvidationen innehålla ett uttalande om huruvida årsredovisningen har upprättats enligt tillämplig lag och ett uttalande om ansvarsfrihet för likvidatorerna. Likvidatorns ansvarsperiod för räkenskapshandlingar och förvaltning påbörjas när denne har förordnats. Som framgått ovan ska berättelsen också innehålla ett uttalande om huruvida likvidationen enligt revisorns mening fördröjs onödigt. Detta framgår av 25 kap. 31 § andra stycket.

Den första årsredovisningen som upprättas under likvidationen kommer normalt att omfatta också en period för vilken bolagets styrelse och verkställande direktör ansvarar för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Styrelsens och verkställande direktörens ansvarsperiod redovisas särskilt enligt 25 kap. 33 § och blir föremål för en särskild revisionsberättelse, se exempel 1 ovan. Det är därför viktigt att det av revisionsberättelsen avseende denna första årsredovisning tydligt framgår att likvidatorn ansvarar enbart för del av räkenskapsåret, med angivande av tidpunkten för när ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen övergick från styrelse och verkställande direktör till likvidatorn.

Exempel 2 (avseende årsredovisning enligt 25 kap. 37 § ABL, som avser det räkenskapsår under vilket bolaget trätt i likvidation)

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i ABC AB i likvidation, org.nr 556xxx-xxxx

Rapport om årsredovisningen

Jag (Vi) har utfört en revision av årsredovisningen för ABC AB för år ÅÅÅÅ (räkenskapsåret.....).

Likvidatorns ansvar för årsredovisningen

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning enligt aktiebolagslagen och som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som likvidatorn(-erna) bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om årsredovisningen på grundval av min (vår) revision.

Jag (Vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionsd i Sverige. Dessa standarder kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i likvidatorns(-ernas) uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina (våra) uttalanden.

Uttalanden

Enligt min (vår) uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med aktiebolagslagen och årsredovisningslagen* och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av ABC AB i likvidations finansiella ställning per den 31 december 201X och av dess finansiella resultat för året enligt aktiebolagslagen och årsredovisningslagen*. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag (Vi) tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min (vår) revision av årsredovisningen har jag (vi) även utfört en revision av likvidatorns(-ernas) förvaltning för ABC AB i likvidation för perioden ÅÅÅÅ-MM-DD**–ÅÅÅÅ-MM-DD***.

Likvidatorns ansvar

Det är likvidatorn(-erna) som, från och med ÅÅÅÅ-MM-DD**, har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig (oss) om förvaltningen på grundval av min (vår) revision. Jag (Vi) har utfört revisionen enligt god revisions sed i Sverige.

Som underlag för mitt (vårt) uttalande om ansvarsfrihet har jag (vi) utöver min (vår) revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om likvidatorn (någon likvidator) är ersättnings skyldig mot bolaget. Jag (Vi) har även granskat om likvidatorn (någon likvidator) på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina (våra) uttalanden.

Uttalanden

Jag (Vi) tillstyrker att årsstämman beviljar likvidatorn(-erna) ansvarsfrihet för perioden ÅÅÅÅ-MM-DD**–ÅÅÅÅ-MM-DD***.

Likvidationen fortgår utan att den fördröjs onödigt.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]²

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

*Uttalandet att årsredovisningen upprättats enligt både ABL och ÅRL är relevant, eftersom 25 kap. 37 § ABL innehåller bestämmelser om årsredovisning (inkl. värderingsregler).

**Avser tidpunkten när likvidator förordnats.

***Räkenskapsårets slutdatum.

² Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

Exempel 3 (avseende årsredovisning enligt 25 kap. 37 § ABL, som avser räkenskapsåret efter det räkenskapsår under vilket bolaget trätt i likvidation)

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i ABC AB i likvidation, org.nr 556xxx-xxxx

Rapport om årsredovisningen

Jag (Vi) har utfört en revision av årsredovisningen för ABC AB för år ÅÅÅÅ (räkenskapsåret....).

Likvidatorns ansvar för årsredovisningen

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning enligt aktiebolagslagen och som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som likvidatorn(-erna) bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om årsredovisningen på grundval av min (vår) revision.

Jag (Vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionsd i Sverige. Dessa standarder kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i likvidatorn(-ernas) uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina (våra) uttalanden.

Uttalanden

Enligt min (vår) uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med aktiebolagslagen och årsredovisningslagen* och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av ABC AB i likvidations finansiella ställning per den 31 december 201X och av dess finansiella resultat för året enligt aktiebolagslagen och årsredovisningslagen*. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag (Vi) tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min (vår) revision av årsredovisningen har jag (vi) även utfört en revision av likvidatorns(-ernas) förvaltning för ABC AB i likvidation för år ÅÅÅÅ.

Likvidatorns ansvar

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig (oss) om förvaltningen på grundval av min (vår) revision. Jag (Vi) har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt (vårt) uttalande om ansvarsfrihet har jag (vi) utöver min (vår) revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om likvidatorn (någon likvidator) är ersättningskyldig mot bolaget. Jag (Vi) har även granskat om likvidatorn (någon likvidator) på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina (våra) uttalanden.

Uttalanden

Jag (Vi) tillstyrker att årsstämman beviljar likvidatorn(-erna) ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Likvidationen fortgår utan att den fördröjs onödigt.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]³

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

*Uttalandet att årsredovisningen upprättats enligt både ABL och ÅRL är relevant, eftersom 25 kap. 37 § ABL innehåller bestämmelser om årsredovisning (inkl. värderingsregler).

Exempel 3 är endast tillämpligt i de fall likvidatorn varit likvidator under hela räkenskapsåret. I de fall där likvidatorn tillträtt under räkenskapsåret och styrelsen (samt eventuell verkställande direktör) således är ansvarig för förvaltningen av bolagets angelägenheter under del av det aktuella räkenskapsåret bör revisionsberättelsen utformas i enlighet med exempel 2.

2.3 Revisionsberättelse över likvidatorernas slutredovisning och förvaltningen under likvidationen

Sedan likvidatorerna fullgjort sitt uppdrag, ska de enligt 25 kap. 40 § så snart det kan ske lämna slutredovisning för sin förvaltning genom en förvaltningsberättelse om likvidationen i dess helhet. Berättelsen ska även innehålla en redogörelse för skiftet. Till berättelsen ska fogas redovisningshandlingar för hela likvidationstiden. Berättelsen och redovisningshandlingarna ska lämnas till bolagets revisor. Revisorn ska inom en månad därefter lämna en revisionsberättelse över slutredovisningen och förvaltningen under likvidationen.

³ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

Om likvidationsperioden omfattat mer än ett räkenskapsår, har revisorn redan tagit ställning till ansvarsfrihetsfrågan till och med det senaste hela räkenskapsåret. Uttalandet om ansvarsfrihet i revisionsberättelsen över slutredovisningen ska därför endast omfatta den sista perioden av likvidationen.

Exempel 4 (avseende slutredovisning enligt 25 kap. 40 § ABL)

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i ABC AB i likvidation, org.nr 556xxx-xxxx

Rapport om slutredovisningen

Jag (Vi) har utfört en revision av slutredovisningen för ABC AB i likvidation för likvidationen i dess helhet, som innefattar skiftet per ÅÅÅÅ-MM-DD.

Likvidatorns ansvar för slutredovisningen

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för att upprätta en slutredovisning enligt aktiebolagslagen och för den interna kontroll som likvidatorn(-erna) bedömer är nödvändig för att upprätta en slutredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om slutredovisningen på grundval av min (vår) revision.

Jag (Vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att slutredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i slutredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i slutredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar slutredovisningen i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i likvidatorns(-ernas) uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i slutredovisningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina (våra) uttalanden.

Uttalanden

Enligt min (vår) uppfattning har slutredovisningen upprättats i enlighet med aktiebolagslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med slutredovisningens övriga delar.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min (vår) revision av slutredovisningen har jag (vi) även utfört en revision av likvidatorns(-ernas) förvaltning för ABC AB i likvidation för perioden*...

Likvidatorns ansvar

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig (oss) om förvaltningen på grundval av min (vår) revision. Jag (Vi) har utfört revisionen enligt god revisionsd i Sverige.

Som underlag för mitt (vårt) uttalande om ansvarsfrihet har jag (vi) utöver min (vår) revision av slutredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om likvidatorn (någon likvidator) är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag (Vi) har även granskat om likvidatorn (någon likvidator) på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande.

Uttalande

Jag (Vi) tillstyrker att bolagsstämman beviljar likvidatorn(-erna) ansvarsfrihet för den sista perioden av likvidationen.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]⁴

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

*För den period för vilken likvidatorn inte tidigare lämnat redovisning fram till skiftesdagen.

2.4 Revisorns yttrande vid likvidationens upphörande genom återupptagande av verksamheten

Om bolaget har trätt i likvidation på grund av bolagsstämmans beslut eller, i fall som avses i 25 kap. 17 § och 51 § första stycket, på grund av rättsens beslut, kan stämman enligt 25 kap. 45 § besluta att likvidationen ska upphöra och att bolagets verksamhet återupptas. Beslutet kan fattas först efter det att revisorn har lämnat sitt yttrande. Detta yttrande gäller frågan om det finns något hinder för ett sådant beslut på grund av likvidationsanledning, bristande täckning för aktiekapitalet eller genomförd utskiftning. Bolagsstämman får inte fatta ett sådant beslut, om

1. det finns grund för tvångslikvidation enligt 25 kap. 11 eller 12 § eller
2. bolagets eget kapital, beräknat enligt 25 kap. 14 §, enligt revisorns yttrande inte uppgår till det registrerade aktiekapitalet eller
3. utskiftning har ägt rum.

⁴ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

*Exempel 5 (avseende yttrande enligt 25 kap. 45 § ABL)***Revisorns yttrande vid upphörande av likvidation enligt 25 kap. 45 § aktiebolagslagen**

Till bolagsstämman i ABC AB i likvidation, org.nr 556xxx-xxxx

Jag (Vi) har utfört en revision av likvidatorns(-ernas) redovisning för ABC AB per ÅÅÅÅ-MM-DD.

Likvidatorns ansvar för redovisningen

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för att upprätta en redovisning som uppfyller kraven i 25 kap. 14 § aktiebolagslagen och för den interna kontroll som likvidatorn(-erna) bedömer är nödvändig för att upprätta en redovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om det föreligger något hinder enligt 25 kap. 45 § första stycket 1–3 aktiebolagslagen för bolagsstämman att besluta om att likvidationen ska upphöra och verksamheten återupptas.

Jag (Vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att redovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta bevis om belopp och annan information i redovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma risken för väsentliga fel i redovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur styrelsen upprättar redovisningen i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i likvidatorns(-ernas) uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i redovisningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande.

Uttalande

Enligt min (vår) uppfattning föreligger det inte något hinder, enligt 25 kap. 45 § första stycket 1–3 aktiebolagslagen, för bolagsstämman att besluta om att likvidationen ska upphöra och verksamheten återupptas.

Övriga upplysningar

Detta yttrande är endast avsett som underlag till bolagsstämmans beslut om att likvidationen ska upphöra och verksamheten återupptas och är inte avsett att användas för något annat ändamål.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]⁵

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

⁵ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

2.5 Likvidationens upphörande genom fusion

I 23 kap. 4 § ABL anges att en fusion får ske även om det överlåtande bolaget har trätt i likvidation, under förutsättning att skiftet av bolagets tillgångar inte har påbörjats. Likvidatorerna ska då, när en fusionsplan upprättats enligt 23 kap. 6 eller 28 §, lämna en slutredovisning över sin förvaltning. Slutredovisningen ska granskas enligt 25 kap. 40 §, dvs. revisorn ska granska redovisningen och lämna en revisionsberättelse. Sedan fusionsplanen börjat gälla i bolaget, ska slutredovisningen och revisionsberättelsen läggas fram på en bolagsstämma.

Exempel 6 (avseende slutredovisning enligt 23 kap. 4 § ABL)

REVISIONSBERÄTTELSE

Till bolagsstämman i ABC AB i likvidation, org.nr 556xxx-xxxx

Rapport om slutredovisningen

Jag (Vi) har utfört en revision av slutredovisningen för ABC AB i likvidation för likvidationen i dess helhet.

Likvidators ansvar för slutredovisningen

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för att upprätta en slutredovisning enligt aktiebolagslagen och för den interna kontroll som likvidatorn(-erna) bedömer är nödvändig för att upprätta en slutredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att uttala mig (oss) om slutredovisningen på grundval av min (vår) revision.

Jag (Vi) har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag (vi) följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att slutredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i slutredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i slutredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar slutredovisningen i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i likvidators(-ernas) uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i slutredovisningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande.

Uttalande

Enligt min (vår) uppfattning har slutredovisningen upprättats i enlighet med aktiebolagslagen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min (vår) revision av slutredovisningen har jag (vi) även utfört en revision av likvidatorns(-ernas) förvaltning för ABC AB i likvidation för perioden*...

Likvidatorns ansvar

Det är likvidatorn(-erna) som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt (Vårt) ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig (oss) om förvaltningen på grundval av min (vår) revision. Jag (Vi) har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt (vårt) uttalande om ansvarsfrihet har jag (vi) utöver min (vår) revision av slutredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om likvidatorn (någon likvidator) är ersättningsskyldig mot bolaget. Jag (Vi) har även granskat om likvidatorn (någon likvidator) på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Jag (Vi) anser att de revisionsbevis jag (vi) har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt (vårt) uttalande.

Uttalande

Jag (Vi) tillstyrker att bolagsstämman beviljar likvidatorn ansvarsfrihet för den sista perioden av likvidationen.

Ort den DD månad ÅÅÅÅ

[Namn på revisionsföretaget]⁶

A.A.

Auktoriserad/Godkänd revisor

*Omfattar perioden från utgången av senaste räkenskapsåret alternativt från den dag då likvidator utsågs, fram till dagen då fusionsplan upprättas.

⁶ Texten inom hakparentes ska ingå vid byråval.

UTDRAG

Lag (1987:667) om ekonomiska föreningar**10 kap. Överskottsutdelning och annan användning av föreningens egendom**

1 § Föreningens medel får betalas ut till medlemmarna endast i form av överskottsutdelning, återbetalning av medlemsinsatser enligt 4 kap., utbetalning vid nedsättning av medlemsinsatsernas belopp och utskiftning vid föreningens likvidation.

Med överskottsutdelning avses i denna lag

1. *gottgörelse* i form av efterlikvider, återbäringar eller liknande som grundas på rörelsens resultat utan att ha räknats in i redovisade årsresultat, och
2. utdelningar från redovisade årsresultat i form av medlemsåterbäring eller på annat sätt (*vinstutdelning*).

Att stadgarna skall innehålla bestämmelser om användningen av vinst och av behållna tillgångar vid föreningens likvidation följer av 2 kap. 2 §.

2 § Vinstutdelning får inte överstiga vad som i den fastställda balansräkningen och, i fråga om moderförening, i den fastställda koncernbalansräkningen för det senaste räkenskapsåret redovisas som föreningens eller koncernens fria egna kapital med avdrag för

1. det belopp som enligt lag eller stadgarna skall avsättas till bundet eget kapital eller, i fråga om moderförening, det belopp som av det fria egna kapitalet i koncernen enligt årsredovisningarna för företag inom denna skall föras över till det bundna egna kapitalet, och
2. belopp som annars enligt stadgarna skall användas för något annat ändamål än utdelning till medlemmarna. *Lag (1997:914)*

2 a § Sådant belopp som enligt 2 § kan bli föremål för vinstutdelning får överföras till medlemsinsatserna genom insatsemision. *Lag (1997:914)*

3 § Gottgörelser som avses i 1 § andra stycket 1 får inte lämnas i vidare mån än att föreskriven avsättning kan göras till reservfonden.

Överskottsutdelning får inte ske med så stort belopp att utdelningen med hänsyn till föreningens eller koncernens konsolideringsbehov, likviditet eller ställning i övrigt står i strid med god affärssed.

4 § Gottgörelser och sådan vinstutdelning som beräknas i förhållande till den omfattning i vilken någon har deltagit i föreningens verksamhet eller i övrigt tagit denna i anspråk får lämnas även till andra än medlemmar.

Vinstutdelning som beräknas på annat sätt än i förhållande till den omfattning i vilken någon deltagit i föreningens verksamhet eller i övrigt tagit denna i anspråk får även lämnas till innehavare av förlagsandelar och till avgången medlem i förhållande till innestående insatser. *Lag (1997:914)*

5 § Föreningsstämman fattar beslut om överskottsutdelning. Den får uppdra åt styrelsen att fatta beslut om gottgörelser.

6 § Till reservfonden skall avsättas minst fem procent, i kreditmarknadsförening dock minst tio procent, av den del av föreningens nettovinst för året som inte går åt för att täcka en balanserad förlust. Vid avsättning till reservfonden skall till nettovinsten räknas även gottgörelser. Uppgår reservfonden till minst tjugo procent av det inbetalda insatskapitalet behöver sådan avsättning till reservfond som avses i detta stycke inte ske, om summan av reservfonden och det inbetalda insatskapitalet uppgår antingen till minst fyrtio procent av nettovärdet på föreningens tillgångar eller till minst samma belopp som föreningens skulder och avsättningar enligt balansräkningen. I en kreditmarknadsförening behöver avsättning inte heller göras enligt detta stycke om reservfonden uppgår till minst trettio procent av föreningens insatskapital.

Till reservfonden skall vidare avsättas det belopp som

1. medlem vid avgång ur föreningen inte får tillbaka av sina insatser,
2. förlagsandelsinnehavare inte får ut vid lösösa av en förlagsinsats,
3. enligt stadgarna skall avsättas till reservfonden,
4. enligt beslut av föreningsstämman i övrigt skall föras över från det i balansräkningen redovisade fria egna kapitalet till reservfonden.

Reservfonden får enligt beslut av föreningsstämman sättas ned endast för att täcka sådant förlust enligt den fastställda balansräkningen som inte kan täckas av fritt eget kapital.

Vid tillämpningen av första stycket skall belopp som i balansräkningen har tagits upp under rubriken Avsatt till pensioner eller sådan delpost som avses i 8 a § lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. inte räknas som skuld eller avsättning i den mån det överstiger det belopp under vilket posten enligt 7 § första stycket lagen om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. inte får nedbringas.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får medge en förening eller vissa grupper av föreningar undantag helt eller delvis från bestämmelserna i första- och tredje styckena, om det finns synnerliga skäl till det med hänsyn till arten av föreningsverksamheten och övriga omständigheter. *Lag (2004:305)*

7 § Sker utbetalning till en medlem eller någon annan i strid mot denna lag, skall mottagaren betala tillbaka vad han har erhållit med ränta beräknad enligt 5 § räntelagen (1975:635) från det att utbetalningen erhållits intill dess att högre ränta skall betalas enligt 6 § räntelagen till följd av 3 eller 4 § samma lag. Detta gäller dock inte, om mottagaren hade skälig anledning att anta att utbetalningen utgjorde laglig överskottsutdelning.

För den brist som uppkommer vid återbetalningen ansvarar enligt 13 kap. 1–4 §§ de som har medverkat till att besluta om eller verkställa utbetalningen eller till att upprätta eller fastställa en oriktig balansräkning som har legat till grund för beslutet.

8 § Föreningsstämman får besluta om gåvor till allmännyttiga eller därmed jämförliga ändamål, om det med hänsyn till ändamålet, föreningens ställning och omständigheterna i övrigt kan anses skäligt. Styrelsen får för sådana ändamål endast använda tillgångar som med hänsyn till föreningens ställning är av ringa betydelse.

13 kap. Skadestånd m.m.

1 § Om en styrelseledamot eller verkställande direktören uppsåtligen eller av oaktsamhet skadar föreningen då han fullgör sitt uppdrag, skall han ersätta skadan. Detsamma gäller när skadan tillfogas en föreningsmedlem eller någon annan genom överträdelse av denna lag eller tillämplig årsredovisningslag eller genom överträdelse av stadgarna.

Lag (1999:1094)

2 § En revisor är ersättningsskyldig enligt de grunder som anges i 1 §. Revisorn ansvarar även för skada som uppsåtligen eller av oaktsamhet orsakas av revisorns medhjälpare. I fall som avses i 8 kap. 16 § andra stycket 3 denna lag och 3 kap. 1 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism svarar dock revisorn endast för skada på grund av oriktiga uppgifter som revisorn eller revisorns medhjälpare har haft skälig anledning att anta var oriktiga.

Om ett revisionsbolag är revisor, åligger ersättningsskyldigheten detta bolag och den som är huvudansvarig för revisionen. Om en sammanslutning eller ett revisionsorgan som avses i 8 kap. 4 § är revisor, åligger ersättningsskyldigheten den som har förrättat revisionen och den som har utsett honom eller henne. *Lag (2010:835)*

3 § En föreningsmedlem eller en röstberättigad som inte är medlem är skyldig att ersätta den skada som han genom att medverka till överträdelse av denna lag eller stadgarna uppsåtligen eller av grov oaktsamhet tillfogar föreningen, en medlem eller någon annan.

4 § Om någon är ersättningskyldig enligt 1–3 §§, kan skadeståndet jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har utgett i skadestånd får krävas tillbaka från de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

5 § Talan om skadestånd till föreningen enligt 1–3 §§ kan väckas, om vid en föreningsstämma majoriteten eller en minoritet bestående av minst en tiondel av samtliga röstberättigade har biträtt ett förslag om att väcka skadeståndstalan eller, såvitt gäller en styrelseledamot eller verkställande direktören, har röstat mot ett förslag om att bevilja ansvarsfrihet. En uppgörelse om skadeståndsskyldigheten kan träffas endast av föreningsstämman och bara under förutsättning att inte en tiondel av samtliga röstberättigade röstar mot förslaget till uppgörelse. Om en föreningsmedlem för skadeståndstalan för föreningens räkning, kan någon uppgörelse inte träffas utan hans samtycke.

Talan om skadestånd till föreningen får föras av röstberättigade som utgör minst en tiondel av samtliga röstberättigade. Om en röstberättigad sedan talan har väckts avstår från talan, kan likväl de övriga fullfölja denna. Den som har väckt talan svarar för rättegångskostnaderna men har rätt till ersättning av föreningen för den kostnad som täcks av vad som har kommit föreningen till godo genom rättegången.

Talan för föreningens räkning mot en styrelseledamot eller verkställande direktören om skadestånd på grund av ett beslut eller en åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas senast ett år från det att årsredovisningen och revisionsberättelsen för räkenskapsåret lades fram på föreningsstämma.

Har ett beslut fattats om att bevilja ansvarsfrihet eller att inte föra skadeståndstalan utan att det minsta antalet röstberättigade som avses i första stycket röstat mot beslutet eller har tiden för talan förslutits enligt tredje stycket, kan trots detta talan enligt första eller andra stycket väckas, om det i årsredovisningen eller i revisionsberättelsen eller på något annat sätt till föreningsstämman inte har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Skadeståndstalan som grundas på brott kan alltid föras av styrelsen.

6 § Sådan talan för föreningens räkning enligt 1–3 §§ som inte grundas på brott kan ej väckas mot

1. styrelseledamot eller verkställande direktören sedan tre år har förflutit från utgången av det räkenskapsår då det beslut eller den åtgärd, som ligger till grund för talan fattades eller vidtogs,
2. revisor sedan tre år har förflutit från det att revisionsberättelsen lades fram på föreningsstämman eller yttrande som avses i denna lag avgavs,
3. föreningsmedlem eller röstberättigad, som inte är föreningsmedlem, sedan två år har förflutit från det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan.

Försätts föreningen i konkurs på en ansökan som gjorts innan den tid som anges i första stycket har gått ut, kan konkursboet föra talan enligt 1–3 §§ trots att frihet från skadeståndsansvar har inträtt enligt 5 §. Efter utgången av den nämnda tiden kan en sådan talan dock inte väckas senare än sex månader från edgångssammanträdet. *Lag (1987:687)*

UTDRAG

Försäkringsrörelselag (2010:2043)

Regler i försäkringsrörelselagen avseende förmånsrätt finns på s. 244; red.anm.

13 kap. Associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsföreningar
(19, 27–30 och 38 §§)*Överskottsutdelning och annan användning av föreningens egendom*

Utdelning av föreningens medel till medlemmar

19 § I stället för bestämmelserna om utbetalning av föreningens medel till medlemmarna i 10 kap. 1 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att föreningens medel får delas ut till medlemmar bara i form av återbäring eller, i samband med föreningens likvidation, som skifteslikvid.

Bestämmelserna i 10 kap. 2–5 §§ lagen om ekonomiska föreningar om vinstutdelning, insatsemmission och överskottsutdelning gäller inte för utbetalningar av föreningens medel till medlemmarna i en försäkringsförening.

Likvidation

Tvångslikvidation

27 § Utöver bestämmelserna om tvångslikvidation i 11 kap. 4 och 4 a §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att Bolagsverket ska besluta att föreningen ska gå i likvidation, om

1. föreningens hela försäkringsbestånd har överlåtit,
2. ett tillstånd att driva försäkringsrörelse för bestämd tid har gått ut utan att något nytt tillstånd har beviljats, eller
3. tillståndet att driva försäkringsrörelse har återkallats.

I de fall som avses i första stycket 3 ska Bolagsverket fatta beslutet om likvidation så snart det är praktiskt möjligt, dock senast dagen efter det att ansökan eller anmälan om likvidation kom in till Bolagsverket. Beslutet om likvidation gäller omedelbart.

En fråga om likvidation enligt första stycket prövas på ansökan av styrelsen, en styrelseledamot, den verkställande direktören, en föreningsmedlem, en innehavare av en förlagsandel eller på anmälan av Finansinspektionen.

I ärenden enligt första stycket 3 ska bestämmelserna i 11 kap. 5 och 6 §§ lagen om ekonomiska föreningar inte tillämpas. *Lag (2013:166)*

Finansinspektionens anmälan

28 § I 11 kap. 4 § tredje stycket och 4 a § tredje stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar finns bestämmelser om att frågor om tvångslikvidation av en ekonomisk förening i vissa fall ska prövas efter anmälan av registreringsmyndigheten eller på ansökan av vissa befattningshavare i föreningen. Dessutom ska frågor om likvidation av en försäkringsförening enligt dessa paragrafer prövas efter anmälan av Finansinspektionen.

Redovisning under likvidationen

29 § I 11 kap. 12 § första stycket lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar anges att vissa bestämmelser inte ska tillämpas på likvidatorenas årsredovisning och dess behandling på stämman. Bestämmelserna i 5 kap. 1 § och 2 § 9 och 10 lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag om tillämpning av 5 kap. 18–25 §§ årsredovisningslagen (1995:1564) ska inte heller tillämpas.

Hinder mot beslut om upphörande av likvidation

30 § Utöver bestämmelsen i 11 kap. 17 § första stycket andra meningen lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller för försäkringsföreningar att ett beslut om att en likvidation ska upphöra och föreningens verksamhet återupptas inte får fattas, om det finns anledning till likvidationen enligt denna lag. Ett beslut om att återuppta verksamheten får inte fattas om det inte finns full täckning för föreningens förpliktelser.

Skadestånd

38 § Bestämmelserna i 13 kap. 1–3 §§ lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar om ansvar vid överträdelse av bestämmelser som anges där gäller för försäkringsföreningar även vid överträdelse av denna lag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2013:166

1. Denna lag träder i kraft den 25 april 2013.
2. Äldre bestämmelser gäller för ärenden som har kommit in till Bolagsverket före ikraftträdandet.

UTDRAG

Lag (1972:262) om understödsföreningar¹

Talan mot styrelseledamot, revisor, föreningsmedlem eller röstberättigad (36 §)

36 § Bestämmelserna i 63–66 §§ lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar² äger motsvarande tillämpning på understödsförening.

UTDRAG

Bostadsrättslag (1991:614)

9 kap. Bestämmelser om föreningen m.m. (27 och 28 §§)

Vinstutdelning m.m.

27 § Utdelning får endast ske av vinst som redovisas i fastställd balansräkning för senaste räkenskapsåret.

Vinst får inte delas ut till andra än bostadsrättshavarna. Vinsten fördelas mellan dem efter insatserna för bostadsrätterna, om inte något annat har bestämts i stadgarna.

28 § Har vinstutdelning beslutats och verkställts i strid med 27 § eller någon bestämmelse i föreningens stadgar, gäller bestämmelserna om återbetalning m.m. i 10 kap. 7 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Bestämmelserna om vissa gåvor i 10 kap. 8 § nämnda lag gäller i fråga om bostadsrättsföreningar.

10 kap. Skadestånd, straff och vite m.m. (1 §)

1 § Bestämmelserna om skadestånd m.m. i 13 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om bostadsrättsföreningar.

¹ Denna lag upphävdes den 1 april 2011 enligt lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043); lagen får dock tillämpas t.o.m. utgången av 2014 av föreningar som ej ombildats till försäkringsföreningar [red.anm.].

² Hänvisningarna till lagen (1951:308) om ekonomiska föreningar gäller fortfarande enligt 3 § lagen (1987:668) om införande av lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar [red.anm.].

UTDRAG

Lag (2002:93) om kooperativ hyresrätt**2 kap. Föreningsrättsliga bestämmelser (21–23 §§)***Vinstutdelning m.m.*

21 § Utdelning får ske endast av årets vinst och balanserad vinst som redovisas i fastställd balansräkning för det senaste räkenskapsåret.

Vinst får inte delas ut till andra än föreningens medlemmar. Vinsten fördelas mellan dem efter insatserna, om inte något annat har bestämts i stadgarna.

22 § Om vinstutdelning har beslutats och verkställts i strid med 21 § eller någon bestämmelse i föreningens stadgar, gäller bestämmelserna om återbetalning m.m. i 10 kap. 7 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.

Bestämmelserna om vissa gåvor i 10 kap. 8 § lagen om ekonomiska föreningar gäller också för kooperativa hyresrättsföreningar.

Likvidation och annan upplösning

23 § Bestämmelserna om likvidation och upplösning i 11 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller också för kooperativa hyresrättsföreningar.

Vad som föreskrivs i 11 kap. 3 § lagen om ekonomiska föreningar för det fall föreningens medlemmar går ned under ett lägsta antal skall tillämpas på en kooperativ hyresrättsförening, om antalet medlemmar går ned under tre.

6 kap. Skadestånd, straff och överklagande m.m. (1 och 1 a §§)*Skadestånd*

1 § Bestämmelserna om skadestånd m.m. i 13 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller också i fråga om kooperativa hyresrättsföreningar.

1 a § Om en intygsgivare uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sina åligganden enligt 4 kap. 3 §, skall han eller hon ersätta föreningen eller en kooperativ hyresgäst den skada som därigenom uppkommit. Om det är skäligt, kan skadeståndet sättas ned eller helt falla bort. *Lag (2003:34)*

UTDRAG

Lag (1975:417) om sambruksföreningar

Överskottsutdelning och annan användning av föreningens egendom (15 §)

15 § Bestämmelserna i 10 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i tillämpliga delar i fråga om sambruksföreningar med följande undantag:

1. Hänvisningen i 10 kap. 1 § första stycket till 4 kap. skall i stället avse bestämmelserna om lösen av andelar i 9 § av denna lag.
2. Bestämmelsen i 10 kap. 2 § andra stycket lagen om ekonomiska föreningar gäller inte.
3. Vid tillämpningen av bestämmelserna i 10 kap. 6 § första stycket lagen om ekonomiska föreningar skall bland skulderna ej inräknas gäld för vilken föreningen har lämnat säkerhet av panträtt på grundval av inteckning i jordbruksfastighet inom sextio procent av det senast fastställda taxeringsvärdet. Vad som har sagts nu gäller i tillämpliga delar i fråga om annan egendom, vilken enligt bestämmelse som meddelas av regeringen får anses erbjuda motsvarande säkerhet.
4. Vad som sägs i 10 kap. 6 § fjärde stycket lagen om ekonomiska föreningar beträffande belopp, som har tagits upp under rubriken Avsatt till pensioner, skall gälla även i den mån sådant belopp täcks av kreditförsäkring i svensk försäkringsanstalt eller utländsk försäkringsanstalt som har rätt att driva rörelse här i riket. *Lag (1987:671)*

Skadestånd m.m. (17 §)

17 § Bestämmelserna i 13 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar gäller i fråga om sambruksföreningar. *Lag (1987:671)*

UTDRAG

Lag (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter

Föreningsförvaltning (54 §)

Skadeståndsskyldighet m.m.

54 § I fråga om skyldighet för styrelseledamot, syssloman enligt denna lag, revisor eller medlem att ersätta skada, som han tillskyndat föreningen, medlem eller tredje man, och om talan om sådan ersättning äger 13 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar motsvarande tillämpning. Talan upptages dock av mark- och miljödomstolen.

Lag (2010:999)

UTDRAG

Lag (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag

2 kap. Handelsbolag (14–16 §§)

Bolagsmännens inbördes rättigheter och skyldigheter

14§ En bolagsman som uppsåtligt eller av oaktsamhet skadar bolaget när han fullgör sina uppgifter skall ersätta skadan. Skadeståndet kan jämkas efter vad som är skäligt med hänsyn till handlingens beskaffenhet, skadans storlek och omständigheterna i övrigt.

Skall flera ersätta samma skada, svarar de solidariskt för skadeståndet i den mån inte skadeståndsskyldigheten har jämkats för någon av dem enligt första stycket. Vad någon har betalat i skadestånd får sökas åter av de andra efter vad som är skäligt med hänsyn till omständigheterna.

15§ Talan för bolagets räkning mot en bolagsman om skadestånd på grund av beslut eller åtgärd under ett räkenskapsår skall väckas, om talan förs i en bolagsmans namn, senast ett år från det årsredovisningen eller årsbokslutet blev tillgängligt för sistnämnde bolagsman eller, om talan förs i bolagets namn, senast ett år från det årsredovisningen eller årsbokslutet blev tillgängligt för samtliga bolagsmän.

Har tiden för talan försuttits eller har årsredovisning eller årsbokslut inte upprättats, kan talan ändå väckas, om det inte i årsredovisningen eller årsbokslutet eller på annat sätt till bolagsmännen har lämnats i väsentliga hänseenden riktiga och fullständiga uppgifter om det beslut eller den åtgärd som ligger till grund för talan. Talan som avses i detta stycke kan dock inte väckas sedan tre år har förflutit från utgången av det räkenskapsår då beslutet fattades eller åtgärden vidtogs.

Utän hinder av första eller andra stycket kan skadeståndstalan som grundas på brott föras mot en bolagsman. *Lag (1999:1089)*

16§ En bolagsman som vill klandra en årsredovisning eller ett årsbokslut skall väcka talan senast ett år efter det att årsredovisningen eller årsbokslutet blev tillgängligt för honom. *Lag (1999:1089)*

Förordning (1979:802) om dagbok och akter i konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion

(senast ändrad genom SFS 1996:782)

1 § Över ärenden enligt konkurslagen (1987:672) och lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion skall tingsrätten föra en förteckning enligt formulär som fastställs av Domstolsverket. Förteckningen skall föras särskilt för ärenden enligt konkurslagen och för ärenden enligt lagen om företagsrekonstruktion.

Ärendena skall tas upp i förteckningen efter hand som de kommer in. De skall numreras i löpande följd för kalenderår. Förteckningsbladen skall förvaras i en samlingspärm och ordnas i följd efter ärendenummer. *Förordning (1996:782)*

2 § När ett beslut har meddelats om konkurs eller om företagsrekonstruktion enligt lagen (1996:764) om företagsrekonstruktion skall ett dagboksblad och ett referensblad läggas upp. *Förordning (1996:782)*

3 § I varje ärende skall handlingarna föras samman i en akt.

4 § På dagboksbladet skall föras uppgifter i de avseenden som anges i formulär som fastställs av Domstolsverket. Dagboken skall visa samtliga åtgärder som har vidtagits i ärendet.

Dagboksbladet skall förvaras i akten till dess ärendet har avgjorts och därefter i en samlingspärm.

5 § På referensbladet skall föras uppgifter i de avseenden som anges i formulär som fastställs av Domstolsverket.

Referensbladen skall förvaras i en samlingspärm och ordnas i nummerföljd eller annan lämplig ordning. Sedan ärendet har avgjorts, skall referensbladet tas ut ur pärmen.

6 § har upphävts genom förordning (1979:861).

Förordning (1979:972) om tillsynsavgift i konkurs

(senast ändrad genom SFS 2003:930)

1 § Statens kostnader för tillsyn i konkurs skall ersättas genom en tillsynsavgift.

2 § När en konkurs avslutas på något av de sätt som anges i 14 kap. 10 §¹ konkurslagen (1987:672) utgår inte någon tillsynsavgift. *Förordning (1987:930)*.

3 § När en konkurs upphör på något annat sätt än de som avses i 2 § uppgår tillsynsavgiften till ett belopp som svarar mot fem procent av i konkursen fastställda förvaltararvoden² upp till sammanlagt 200.000 kr och två procent av den del av arvodena som överstiger 200.000 kr. *Förordning (1987:930)*.

4 § har upphävts genom förordning (1987:930).

5 § har upphävts genom förordning (1987:1216).

6 § När boets tillgångar räcker till betalning av tillsynsavgiften eller en del av den, skall förvaltaren redovisa avgiften till Domstolsverket så snart som möjligt. Närmare föreskrifter för redovisningen får meddelas av Domstolsverket efter samråd med Skatteverket. *Förordning (2003:930)*.

¹ Avser paragrafens lydelse före den 1 maj 2005 [red.anm.]

² Att avgiften beräknas på arvoden utan moms framgår av 22 kap. 5 § mervärdesskattelagen [red.anm.].

Förordning (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna

(senast ändrad genom SFS 2012:827)

1 § Denna förordning gäller avgifter för ansökningar (ansökningsavgifter) och för kungörande i konkurs- och ackordsärenden (kungörandeavgifter) vid allmän domstol. Det som föreskrivs i denna förordning om allmän domstol gäller även mark- och miljödomstol.

Avgiften ska fastställas av domstolen och betalas till staten i de fall och med de belopp som anges i en särskild avgiftslista (Bilaga).

Särskilda bestämmelser om avgifter för mark- och miljödomstols verksamhet finns i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken.

Förordning (2010:987)

2 § Ansökningsavgift ska betalas av den som anhängiggör ett mål eller ett ärende.

Kungörandeavgift i konkursärenden ska betalas av konkursboet och i ärenden om företagsrekonstruktion av gäldenären. *Förordning (2008:173)*

3 § Befriade från skyldigheten att betala avgifter enligt denna förordning är

1. sådan domstol eller skiljedomstol som ska avgöra tvist mellan stater och annat internationellt organ som bildats för behandling av sådan tvist, i mål eller ärende som handläggs enligt lagen (1946:818) om bevisupptagning åt vissa internationella organ,
2. utländsk domstol i mål eller ärende som handläggs enligt lagen (1946:816) om bevisupptagning åt sådan domstol eller lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål,
3. den som ansöker om att själv bli försatt i konkurs, i fråga om ansökningsavgiften,
4. sådan utländsk myndighet som avses i 18 kap. 18 § första stycket sjölagen (1994:1009) i ärende om sjöförklaring. *Förordning (2008:173)*

4 § Ansökningsavgift skall betalas när målet eller ärendet inleds. Bestämmelser om avvisning på grund av utebliven betalning av ansökningsavgiften finns i 42 kap. 4 § och 47 kap. 4 § rättegångsbalken och 10 § lagen (1996:242) om domstolsärenden.

Förordning (1996:396)

5 § Ansökningsavgiften skall betalas tillbaka om rättshjälp enligt rättshjälplagen (1996:1619) har beviljats den part som har betalat avgiften. *Förordning (1999:66)*

6 § Kungörandeavgifter i konkursärenden eller ackordsärenden skall betalas när beslut om konkursen eller ackordsförhandlingen har meddelats.

7–8 §§ har upphävts genom förordning (2008:173).

9 § Beslut om avgift enligt denna förordning får överklagas hos Domstolsverket. Skrivelsen med överklagandet ska ha kommit in till den domstol som meddelade beslutet inom ett år från den dag då avgiften betalades.

Den omständigheten att skrivelsen med överklagandet getts in till Domstolsverket utgör inte något hinder mot att överklagandet tas upp till prövning, om handlingarna har kommit in före överklagandetidens utgång.

Domstolsverkets beslut får inte överklagas. *Förordning (2008:173)*

10 § Domstolsverket får meddela de ytterligare föreskrifter som behövs för verkställigheten av denna förordning.

11 § Hos den domstol som fastställer avgift enligt denna förordning ska ett exemplar av förordningen hållas tillgänglig för allmänheten. *Förordning (2008:173)*

12 § har upphävts genom förordning (2008:173).

Bilaga Avgiftslista

1. Ansökningsavgifter

Mål

Ansökan varigenom tvistemål anhängiggörs. Med tvistemål avses i denna förordning även mål och ärenden vid mark- och miljödomstol med undantag av mål om utdömande av vite efter särskild ansökan av myndighet och mål för vilka avgift tas ut enligt 2 eller 3 kap. förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, samt mål enligt förordningen (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande

450 kr

Ansökan varigenom enskilt åtal anhängiggörs

450 kr

Allmänna domstolsärenden

Ansökan varigenom det anhängiggörs ett ärende om

- adoption, vårdnad eller umgängesrätt,
- tillfällig åtgärd i fråga om vårdnad, boende, umgänge eller förmynderskap enligt 8 § lagen (2008:450) med kompletterande bestämmelser till Bryssel II-förordningen eller 5 § lagen (2012:318) om 1996 års Haagkonvention,
- namn enligt namnlagen (1982:670),
- testamentsvittnesförhör,
- förordnande av boutredningsman, bodelningsförrättare eller skiftesman,
- tillstånd till försäljning m.m. enligt 7 kap. 8 § äktenskapsbalken eller 24 § sambolagen (2003:376),
- beslut om särskild förvaltning enligt 9 kap. 8 § äktenskapsbalken,
- förordnande om rätt att bo kvar i det gemensamma hemmet enligt 18 kap. 2 § äktenskapsbalken eller 28 § sambolagen (2003:376),
- tillstånd till försäljning av fast egendom eller tomträtt enligt 19 kap. 13 § ärvdabalken,
- förordnande enligt 3 eller 6 § lagen (1904:48 s. 1) om samäganderätt,
- tillstånd till fusion enligt 12 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar,
- likvidation och förordnande av likvidator enligt 25 kap. aktiebolagslagen (2005:551), 11 kap. lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar och 2 kap. 37 § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag,
- entledigande av styrelseledamot eller förvaltare enligt 9 kap. 6 § stiftelselagen (1994:1220),
- kraftlöshetsförklaring av fullmakt enligt 17 § lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område,
- förordnande enligt lagen (1929:145) om skiljemän,
- förordnande av sammanträdesledare enligt 7 och 20 §§ lagen (1973:1150) om förvaltning av samfälligheter,
- blodundersökning enligt lagen (1958:642) om blodundersökning m.m. vid utredning av faderskap,
- sjöförklaring,

– entledigande av någon annan än sökanden från ett uppdrag som angetts ovan,	
– informationsföreläggande enligt 53 c § lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, 57 c § patentlagen (1967:837), 35 c § mönsterskyddslagen (1970:485), 18 b § firmalagen (1974:156), 9 c § lagen (1992:1685) om skydd för kretsmönster för halvledarprodukter, 9 kap. 5 a § växtförädlarrättslagen (1997:306) eller 9 kap. 1 § varumärkeslagen (2010:1877)	375 kr
<i>Ansökan avseende</i>	
– intagande i protokoll för framtida säkerhet	275 kr
<i>Ansökan avseende</i>	
– verkställbarhetsförklaring enligt lagen (2011:860) om medling i vissa privaträttsliga tvister	750 kr
Konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion	
<i>Ansökan varigenom ett konkursärende anhängiggörs</i>	500 kr
<i>Ansökan varigenom ett ärende om företagsrekonstruktion anhängiggörs</i>	500 kr
2. Kungörandeavgifter	
Konkursärenden och ärenden om företagsrekonstruktion	3.000 kr
<i>Förordning (2012:827)</i>	

DOMSTOLSVERKETS FÖRESKRIFTER

DVFS 2010:5 Redovisning av konkurskostnader och betalning av konkursavgifter m.m.**Allmänna bestämmelser om betalning**

1 § Betalning enligt dessa föreskrifter ska ske till allmänna domstolars PlusGiro 1 52 74-4 eller bankgiro 5128-8272. Vid betalning anges den tingsrätt som handlägger konkursen, konkursärendets nummer samt gäldenärens namn och organisations- eller personnummer.

Betalning av konkurskostnader m.m.

2 § Domstolsverket föreskriver med stöd av 42 § konkursförordningen (1987:916) följande angående sättet för betalning av de konkurskostnader som enligt 14 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) ska betalas av staten.

Tingsrätten beslutar om förvaltarens arvode och kostnadsersättning samt om förskott på förvaltararvode.

Efter tingsrättens beslut ansöker konkursförvaltaren om ersättning av staten för konkurskostnader på blankett DV 517 (Ansökan om ersättning från staten för konkurskostnader som inte har kunnat tas ur boet). Ansökan ges in till den tingsrätt som handlägger konkursen.

Fastställande av kallelseavgift

3 § Domstolsverket fastställer med stöd av 14 kap. 17 § andra stycket konkurslagen (1987:672) och 43 § konkursförordningen (1987:916) att ersättningen till staten för de konkurskostnader som avses i 14 kap. 1 § första stycket 6 konkurslagen, kostnad för de skriftliga kallelser och underrättelser till borgenärerna som utfärdas i konkursen (kallelseavgiften), ska vara 325 kr.

Redovisning av avgifter i utdelningskonkurs

4 § Domstolsverket föreskriver med stöd av 6 § förordningen (1979:972) om tillsynsavgift, 43 § konkursförordningen (1987:916) och 10 § förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna följande.

I konkurs som avslutas genom utdelning ska konkursförvaltaren betala in tillsynsavgift, kallelseavgift och kungörandeavgift.

Redovisning av avgifter i konkurs som avslutas på något av de sätt som anges i 14 kap. 10 §¹ konkurslagen

5 § Domstolsverket föreskriver med stöd av 43 § konkursförordningen (1987:916) och 10 § förordningen (1987:452) om avgifter vid de allmänna domstolarna följande.

I konkurs som avslutats på något av de sätt som anges i 14 kap. 10 § konkurslagen (1987:672) ska förvaltaren, om inte ansökan om ersättning för konkurskostnader gjorts hos tingsrätten i enlighet med 2 §, i omedelbar anslutning till inbetalning enligt nedan avge redovisning till Domstolsverket på blankett DV 518 (Redovisning).

I de fall där boets tillgångar räcker till att betala samtliga konkurskostnader ska förvaltaren betala in kungörande- och kallelseavgiften.

Täcker boets tillgångar förvaltarens arvode och annan ersättning till förvaltaren men inte kungörande- och kallelseavgifterna fullt ut, ska förvaltaren betala in den del av boets tillgångar som återstår sedan han tillgodogjort sig arvode och annan ersättning.

Betalning av avgift enligt 9 kap. 20 § konkurslagen (1987:672)

6 § Borgenär ska betala avgiften (efterbevakningsavgift) i förskott. Om avgiften betalas kontant anses den erlagd då tingsrätten tagit emot betalningen.

¹ Avser paragrafens lydelse före den 1 maj 2005 [red.anm.].

DOMSTOLSVÄRKET FÖRESKRIFTER

DVFS 2013:12 Konkursförvaltartaxa**Tillämpningsområde**

1 § Konkursförvaltartaxan gäller i konkurser som avskrivs enligt 10 kap. 1 § konkurslagen.

Taxebelopp

2 § Ersättning för arbete utgår med 10.300 kr.

Avvikelse från taxan

3 § Taxan får överskridas om ett konkursärende krävt avsevärt mer arbete än normalt. Överskridande får ske endast när rätten finner att skälig ersättning överstiger taxan med minst hälften. Gränsen för överskridande blir alltså 15.450 kr.

4 § Taxan får underskridas endast om förvaltaren varit vårdslös, försumlig eller visat oskicklighet vid utförande av uppdraget.

Taxans omfattning

5 § Taxan omfattar allt förvaltarens arbete i konkursen. I taxan ingår ersättning för tidspillan i en timme och allmänna kontorskostnader.

Tidsspillan

6 § Tidsspillan avser i allmänhet sådan tid då produktivt arbete med något uppdrag inte utförs, trots att förvaltarens arbetstid tas i anspråk. Restid och väntetid utgör den vanligaste formen av tidsspillan. Det måste från fall till fall avgöras vad som kan anses utgöra tidsspillan vid utförande av ett visst uppdrag.

7 § Tidsspillan ersätts till den del sammanlagd tidsspillan överstiger en timme. I denna timme ska i första hand inräknas ersättningsgill tidsspillan före kl. 08.00 och efter kl. 18.00.

8 § I de fall taxan överskrids med stöd av 3 § ersätts all tidsspillan.

9 § Ersättning för tidsspillan kan utgå endast för tid mellan kl. 07.00 och kl. 22.00. Övernattar förvaltaren på annan ort än den där han har sitt tjänsteställe utgår ersättning för tidsspillan mellan kl. 18.00 och kl. 22.00 endast om tidsspillan avser restid.

10 § Normal måltidspaus utgör inte tidsspillan.

11 § Ersättning utgår med 1.170 kr per timme under vardagar mellan kl. 08.00 och kl. 18.00 och med 760 kr per timme för annan tid.

Mervärdesskatt m.m.

12 § Beloppen i taxan är angivna exklusive mervärdesskatt. Saknar konkursförvaltaren F-skattsedel ska ersättningsbeloppet multipliceras med kvoten av 971/1.276.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser**2013:12**

1. Dessa föreskrifter träder i kraft den 1 januari 2014, då Domstolsverkets föreskrifter (DVFS 2012:12) om konkursförvaltartaxa ska upphöra att gälla.
2. Äldre föreskrifter ska tillämpas i fråga om yrkande om arvode till konkursförvaltare som framstälts före den 1 januari 2014.

Rättsfall m.m. rörande tillämpningen av konkursförvaltartaxan

Konkursförvaltare har vid sidan av arvode enligt taxa fått ersättning för kostnader avseende fax-sändningar, porto och kopior (se NJA 1996 s. 618).

Vad gäller ersättning för kostnader för kopior ska endast kostnad för papper och toner inräknas (se NJA 1998 s. 145).

Arbete som har utförts av ett sakkunnigt biträde som med stöd av 7 kap. 11 § konkurslagen anlitas av en konkursförvaltare räknas som förvaltarens eget när ersättningen till förvaltaren bestäms (se NJA 2000 s. 475).

Mervärdesskatt ska utgå med 25 procent även på utlägg för resor och hotell (se NJA 2005 s. 606).

Det ligger på konkursförvaltaren att i förvaltarberättelsen om möjligt ange vid vilken tidpunkt obeståndet inträffat samt om och när skyldighet inträtt att enligt 25 kap. 13 § aktiebolagslagen upprätta kontrollbalansräkning. I vissa fall kan konkursförvaltaren avstå från att lämna dessa uppgifter. Har uppgifterna bedömts som nödvändiga är ofta kostnaderna för att ta fram dem höga. Arvodet bestäms därför ofta utan tillämpning av taxan i dessa konkurser (prop. 1986/87:90 s. 271 f.).

BOLAGSVERKETS FÖRESKRIFTER

BOLFS 2004:6 Avgifter för bevis och uppgifter i registret för fysiska personers och dödsbonds konkurser

	Kronor
Konkursfrihetsbevis, per person/dödsbo	100
Konkursbevis, per person/dödsbo	100

Konkursavgifter m.m. 2014

Konkursansökan , egen ansökan och rättshjälp fri.	500 kr
Bevis , från Bolagsverket, om att någon inte är i konkurs.	100 kr
Bevis , från Bolagsverket, om den som är i konkurs.	100 kr
Efterbevakningsavgift. Tre hundradelar av det prisbasbelopp som gäller (44.400 kr för år 2014) när efterbevakningen kommer in till tingsrätten.	1.332 kr
Taxa för förvaltararvode ¹ , exklusive mervärdesskatt.	10.300 kr
Gräns för överskridande, exklusive mervärdesskatt.	15.450 kr
Tillsynsavgift. Endast vid ordinär utdelning, 11 kap. 1–8 §§ KonkL.	
Av i konkursen slutligt fastställda sammanlagda förvaltararvodena utan mervärdesskatt upp till 200.000 kr.	5 %
Av överstigande del.	2 %

Avgifter för tingsrättens information om beslut och åtgärder under konkursen

<i>Konkurs med konkursbeslut</i>	<i>Kungörande-avgift</i>	<i>Kallelse-avgift</i>
meddelat 1 juli 1987–31 januari 1988	1.700 kr	–
fattat eller meddelat 1–5 februari 1988	2.000 kr	–
fattat och meddelat 6 februari 1988–30 juni 1990	2.000 kr	200 kr
meddelat 1 juli 1990–8 februari 1996	3.000 kr	200 kr
meddelat 9 februari 1996–28 februari 2003	3.000 kr	250 kr
meddelat från och med 1 mars 2003	3.000 kr	325 kr

Högsta belopp för konkurssökande borgenärs ansvar enligt 14 kap. 3 § KonkL vid avskrivning enligt 10 kap. 1 § KonkL, vilket innefattar förfaranden enligt 10 kap. 4 § KonkL, se prop. 1986/87:90 s. 364. En tiondel av det prisbasbelopp som gällde när konkursbeslutet meddelades.

År	1/10
2006	3.970 kr
2007	4.030 kr
2008	4.100 kr
2009	4.280 kr
2010	4.240 kr
2011	4.280 kr
2012	4.400 kr
2013	4.450 kr
2014	4.440 kr

Lägsta belopp vid utbetalning av fastställd utdelning , 11 kap. 13 a § KonkL. I beloppet inräknas ränta enligt 11 kap. 13 § KonkL.	100 kr
Stämningsansökan i lönegarantimål och i mål om klander av konkursförvaltares slutredovisning, rättshjälp fri.	450 kr

[Hans Elliot ©]

¹ Avgörande för vilket års taxa som ska tillämpas är tiden då arvodesframställningen ges in till tingsrätten.

UTDRAG

BFNAR 2013:2 Bokföring

Lagregler, allmänt råd (BFNAR 2013:2) och kommentarer	164
Avsnitt IV Räkenskapsinformation och dess arkivering	164
Kapitel 7 – Räkenskapsinformation	164
Vad är räkenskapsinformation?	164
I vilken form ska räkenskapsinformation sparas?	166
Varaktighet	170
Kryptering	171
Kapitel 8 – Arkivering av räkenskapsinformation	172
Inledning	172
Hur ska arkivering ske?	172
Var ska arkivering ske?	174
Hur länge ska räkenskapsinformationen sparas?	178
När får material för bevarande av räkenskapsinformation förstöras?	179
Vem är ansvarig för arkiveringen?	180
Ikraftträdande	181

Lagregler, allmänt råd (BFNAR 2013:2) och kommentarer**Avsnitt IV Räkenskapsinformation och dess arkivering****Kapitel 7 – Räkenskapsinformation***Vad är räkenskapsinformation?*

Primär räkenskapsinformation

*Lagtext***1 kap. 2 § första stycket 8 a BFL**

I denna lag betyder

8. räkenskapsinformation:

- a) sådana sammanställningar av uppgifter som avses i
 - 4 kap. 3 § (balansräkning),
 - 5 kap. 1 § (grundbokföring och huvudbokföring),
 - 5 kap. 4 § (sidoordnad bokföring),
 - 5 kap. 6 § (verifikation),
 - 5 kap. 7 § (handling m.m. som en verifikation hänvisar till),
 - 5 kap. 11 § (systemdokumentation och behandlingshistorik),
 - 6 kap. 2 § (årsredovisning),
 - 6 kap. 4 och 5 §§ (årsbokslut),
 - 6 kap. 6 § (förenklat årsbokslut), samt
 - 6 kap. 8 § (specifikation av balansräkningspost),

--- Lag (2010:1514)

Kommentar

Den balansräkning som avses i 1 kap. 2 § första stycket 8 a första strecksatsen BFL är en öppningsbalansräkning.

I vilka fall en följesedel, en handling som utgör underlag för utbetalning av lön eller en annan sammanställning av uppgifter med liknande funktion ska ingå i en verifikation och därmed är räkenskapsinformation framgår av punkt 5.3.

Avtal och andra viktigare handlingar

*Lagtext***1 kap. 2 § första stycket 8 b BFL**

I denna lag betyder

8. *räkenskapsinformation*:

- b) avtal och andra handlingar av särskild betydelse för att belysa verksamhetens ekonomiska förhållanden, samt

--- *Lag (2010:1514)*

Kommentar

Syftet med bestämmelsen i 1 kap. 2 § första stycket 8 b BFL är att företag ska spara avtal som är av sådan vikt att de har en självständig ekonomisk betydelse för att kunna bedöma företaget, t.ex. avtal som behövs för att göra en solvensbedömning.

Avgörande är om den enskilda handlingen har särskild betydelse för företaget. Vid bedömningen beaktas både handlingens innehåll och företagets verksamhet och storlek.

Handlingar som ofta har en sådan särskild betydelse att de utgör räkenskapsinformation är t.ex. viktigare skriftväxling, beslutsprotokoll, tillståndsbevis, avtal, företagsins-teckningsbrev, pantbrev, aktiebrev, betalningsförelägganden och skuldebrev.

Avtal och andra handlingar kan dock utgöra räkenskapsinformation på annan grund än att de är av särskild betydelse för att belysa verksamhetens ekonomiska förhållanden. Det gäller t.ex. om det i en verifikation hänvisas till ett hyresavtal angående avtalad månadshyra. Avtalet utgör då en del av verifikationen och blir räkenskapsinformation redan av denna anledning.

Övrig räkenskapsinformation

*Lagtext***1 kap. 2 § första stycket 8 c BFL**

I denna lag betyder

8. *räkenskapsinformation*:

- c) sådana uppgifter i övrigt som är av betydelse för att det ska gå att följa och förstå de enskilda bokföringsposternas behandling i bokföringen,

--- *Lag (2010:1514)*

Kommentar

Uppgifter som ofta är räkenskapsinformation enligt 1 kap. 2 § första stycket 8 c BFL är t.ex. instruktioner om redovisningsprinciper, instruktioner om behörighet, krypteringsnycklar, kontoutdrag, lagerinventeringslistor och EDI-avtal. En del av dessa uppgifter är räkenskapsinformation redan på den grund att de ingår i företagets systemdokumentation, se kapitel 9. Ett annat exempel på uppgifter som kan vara räkenskapsinformation enligt 1 kap. 2 § första stycket 8 c BFL är dokumentation av avstämningar enligt punkt 2.16.

*I vilken form ska räkenskapsinformation sparas?**Lagtext***7 kap. 1 § första stycket BFL**

Räkenskapsinformation skall bevaras i

1. vanlig läsbar form (dokument),
2. mikroskrift som kan läsas med förstoringshjälpmedel, eller
3. annan form som kan läsas, avlyssnas eller på annat sätt uppfattas endast med tekniskt hjälpmedel (maskinläsbart medium) och som genom omedelbar utskrift kan tas fram i sådan form som avses i 1 eller 2.

Allmänt råd

7.1 Är räkenskapsinformation sparad med teknik som företaget inte längre använder accepteras en viss fördröjning för att få utskrift till vanlig läsbar form enligt 7 kap. 1 § första stycket 3 bokföringslagen (1999:1078).

Kommentar

Räkenskapsinformation får sparas på papper (vanlig läsbar form), på mikrofiche eller liknande eller på maskinläsbart medium, t.ex. hårddisk eller dvd (elektronisk form).

Om företaget inte omedelbart kan ta fram räkenskapsinformationen i vanlig läsbar form, t.ex. på grund av att det krävs en äldre dator och programvara, är det acceptabelt med en viss fördröjning under den tid det tar för företaget att installera datorn och programmet på nytt.

Räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan

*Lagtext***7 kap. 1 § andra stycket första meningen BFL**

Dokument, mikroskrift och maskinläsbart medium med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan skall bevaras i det skick materialet hade när det kom till företaget.

Kommentar

Med räkenskapsinformation som företaget har tagit emot från någon annan avses information som har kommit till företaget från en motpart i en affärshändelse som ett led i affärshändelsen. Det innebär att den räkenskapsinformation som en uppdragstagare sammanställer åt ett företag är att likställa med information som upprättats internt i företaget, om den inte avser en affärshändelse där företaget och uppdragstagaren är motparter.

Uttrycket *kom till företaget* innebär inte att räkenskapsinformationen fysiskt måste ha kommit till företaget. Har företaget anlitat någon annan, t.ex. en redovisningskonsult, ett inskanningsföretag eller en förmedlare av elektroniska fakturor, anses räkenskapsinformationen ha kommit till företaget redan när den togs emot av den som företaget anlitat, eftersom räkenskapsinformationen tagits emot för företagets räkning.

Utgångspunkten är att räkenskapsinformationen ska sparas i sin ursprungliga form, dvs. i den form informationen hade när den kom till företaget. Enligt 7 kap. 6 § BFL får dock det ursprungliga materialet förstöras efter tre år (från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades) om räkenskapsinformationen på ett betryggande sätt har överförts till något annat material som informationen sparas på under den återstående arkiveringstiden, se nedan under rubriken *Överföring av räkenskapsinformation* samt kapitel 8.

När det gäller dokument i pappersform är den ursprungliga formen just det dokument som företaget tagit emot.

Räkenskapsinformation i elektronisk form

Kommentar

För räkenskapsinformation i elektronisk form har kravet på bevarande i ursprungligt skick normalt inte någon relevans. Om informationen inte antagit någon fysisk form när den tas emot, är det tillräckligt att den bevaras i elektronisk form. Det innebär t.ex. att den hårddisk på vilken informationen först lagrades inte behöver sparas om företaget flyttar informationen från hårddisken till t.ex. en dvd. Detsamma gäller om informationen senare flyttas mellan olika elektroniska lagringsmedier. Detta gäller under förutsättning att räkenskapsinformation inte förändras, dvs. informationsinnehållet ska vara detsamma efter att informationen flyttats som före.

Om räkenskapsinformation i elektronisk form däremot är knuten till ett fysiskt föremål redan när den tas emot, dvs. om den överlämnas på ett lagringsmedium, är det just det lagringsmediet som ska sparas.

Räkenskapsinformation i elektronisk form som normalt inte är knuten till ett fysiskt föremål när den tas emot är t.ex. uppgifter i pdf-filer, sms eller mejl. Utgångspunkten är att sådan räkenskapsinformation ska bevaras i elektronisk form under hela arkiverings-tiden. Räkenskapsinformationen får flyttas mellan olika lagringsmedier under förutsättning att informationen inte förändras. Exempelvis behöver uppgifter som mottagits i ett sms normalt flyttas från telefonen till ett säkrare lagringsmedium, t.ex. en hårddisk. Skriv informationen ut, ska bestämmelserna om överföring i 7 kap. 6 § BFL tillämpas, se nedan under rubriken *Överföring av räkenskapsinformation* samt kapitel 8.

Även uppgifter som hämtas från webbplatser är räkenskapsinformation i elektronisk form. Sådan information får sparas i den form i vilken informationen är avsedd att presenteras i företaget, se punkt 7.3.

Allmänt råd

7.2 Mottagen räkenskapsinformation i elektronisk form som inte antagit fysisk form när den kom till företaget får konverteras till företagets system och sparas i det konverterade formatet under förutsättning att uppgifterna inte förändras eller försvinner i samband med konverteringen.

Kommentar

Mottagen elektronisk räkenskapsinformation kan av tekniska skäl behöva anpassas (konverteras) till företagets system. T.ex. kan elektroniska fakturor tas emot av en fakturaväxel som konverterar fakturorna till ett format som företagets system kan läsa. Om uppgifterna i fakturan inte förändras eller försvinner i samband med konverteringen, får fakturan sparas i det elektroniska formatet den fick genom konverteringen och i vilken den ska presenteras i företaget.

Om företaget inte kan säkerställa att uppgifterna är oförändrade efter konverteringen, ska räkenskapsinformationen sparas i det format den togs emot. Den konverterade informationen anses då vara en hänvisningsverifikation. Enligt punkt 5.14 ska det av hänvisningsverifikationen eller företagets systemdokumentation framgå var den ursprungliga uppgiften om affärshändelsen förvaras.

Uppgifter som en verifikation eller en faktura ska innehålla enligt lag, t.ex. BFL, mer-värdesskattelagen (1994:200) och ABL, samt annan ekonomisk information som är viktig för en extern granskare eller för företaget självt vid bedömningen av affärshändelsen får aldrig förändras eller försvinna vid konverteringen. Utöver sådana uppgifter kan verifikationer även innehålla annan information, t.ex. reklam eller personliga hälsningar. Om det är tillåtet att rensa bort sådan information från elektronisk räkenskapsinformation får bedömas mot bakgrund av bestämmelserna om vilka uppgifter verifikationer och fakturor ska innehålla samt övriga bestämmelser om vad som utgör räkenskapsinformation. Företagslogotyp, personliga hälsningar och reklam kan inte anses utgöra räkenskapsinformation och får därmed rensas bort från elektronisk räkenskapsinformation.

Konverteras elektronisk räkenskapsinformation, är det en uppgift som ofta kan behöva beskrivas i företagets systemdokumentation, t.ex. i samlingsplanen. En fakturaväxel är en del av bokföringssystemet och ska därför framgå av samlingsplanen, se punkterna 9.2 c och 9.4.

Allmänt råd

7.3 Räkenskapsinformation som företaget hämtar via någon annans webbplats eller liknande får sparas i den form i vilken räkenskapsinformationen är avsedd att presenteras i företaget.

Kommentar

Även räkenskapsinformation som företaget hämtar från en webbplats eller liknande är räkenskapsinformation som tagits emot från någon annan. Exempel på sådan information är uppgifter om betalningar till företagets bankkonto hos en internetbank eller fakturor som köparen hämtar från leverantörens webbplats. Sådan räkenskapsinformation får sparas i den form i vilken den är avsedd att presenteras i företaget. Det är de uppgifter som finns på webbplatsen och som hämtas som ska sparas eftersom informationen anses mottagen när den finns tillgänglig på webbplatsen. Läger företaget till eller ändrar någon uppgift i en verifikation ska bestämmelsen om komplettering i punkt 5.8 tillämpas.

För ett företag som har valt att presentera sin räkenskapsinformation i pappersform innebär punkt 7.3 att det är en pappersutskrift som ska sparas. Om företaget i stället har elektronisk presentation, sparas informationen elektroniskt.

Räkenskapsinformation som tas emot både i elektronisk form och i pappersform

Allmänt råd

7.4 Räkenskapsinformation som företaget tar emot både i elektronisk form och i pappersform i nära anslutning till varandra får sparas i den form i vilken räkenskapsinformationen är avsedd att presenteras i företaget.

Kommentar

Punkt 7.4 kan t.ex. tillämpas om företaget först tar emot en faktura i ett mejl och någon eller några dagar senare tar emot samma faktura i pappersform. Har företaget valt att presentera räkenskapsinformationen i pappersform innebär bestämmelsen att företaget inte behöver spara den elektroniska fakturan som togs emot först.

Det är bara när räkenskapsinformationen tas emot i olika form som företaget kan välja i vilken form räkenskapsinformationen ska sparas. Mottagen räkenskapsinformation som företaget överför till en annan form ska sparas enligt bestämmelsen i 7 kap. 6 § BFL, se nedan under rubriken *Överföring av räkenskapsinformation*. Har företaget t.ex. tagit emot ett papperskvitto och sedan fotograferar eller skannar kvittot, ska även det ursprungliga papperskvittot sparas i tre år, dvs. det får förstöras först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades.

Räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat

Lagtext

7 kap. 1 § andra stycket andra meningen BFL

--- Dokument, mikroskrift och maskinläsbart medium med räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat skall bevaras i det skick materialet fick när räkenskapsinformationen sammanställdes.

Lagtext

2 kap. 5 § första meningen ÅRL

Årsredovisningen ska upprättas i vanlig läsbar form eller i elektronisk form. ---

Lag (2008:89)

*Lagtext***6 kap. 4 § första stycket andra meningen BFL**

--- Årsboks slutet ska upprättas i vanlig läsbar form eller i elektronisk form. ---

--- Lag (2010:1514)

Allmänt råd

7.5 Räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat anses *sammanställd* enligt 7 kap. 1 § andra stycket andra meningen bokföringslagen (1999:1078) när den fått den form i vilken den är avsedd att presenteras i företaget.

Kommentar

Eftersom räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat ska sparas i den form den är avsedd att presenteras i måste företaget ha tagit ställning till presentationsformen. All räkenskapsinformation behöver inte ha samma presentationsform. Ett företag kan t.ex. ha valt att presentera egenupprättade verifikationer i elektronisk form medan mottagna verifikationer presenteras i pappersform. Hur företaget har valt att presentera räkenskapsinformationen kan behöva anges i företagets samlingsplan, se kapitel 9.

Ett företag som både upprättar och presenterar kundfakturer elektroniskt ska spara fakturorna i elektronisk form. Om företaget upprättar kundfakturorna elektroniskt men presenterar dem i pappersform i sin bokföring, ska fakturorna sparas i pappersform. Det är företagets val av presentationsform i bokföringen som avgör hur fakturan ska sparas och inte i vilken form kunden får den.

Till räkenskapsinformation som företaget självt har upprättat räknas även sådan information som en uppdragstagare, t.ex. en redovisningskonsult eller ett företag som sköter faktureringsfunktionen, sammanställer åt företaget.

Räkenskapsinformationen ska sparas i sin ursprungliga form, dvs. i den form informationen fick när den sammanställdes. Enligt 7 kap. 6 § BFL får dock det ursprungliga materialet förstöras efter tre år (från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades) om räkenskapsinformationen på ett betryggande sätt har överförts till något annat material i vilket informationen sparas under den återstående arkiveringstiden, se nedan under rubriken *Överföring av räkenskapsinformation* samt kapitel 8.

I en datorbaserad bokföring är presentationsformen per automatik elektronisk för räkenskapsinformation som kontinuerligt tillförs uppgifter, t.ex. presentationer i registreringsordning och systematisk ordning samt behandlingshistorik. Det innebär att om sådan räkenskapsinformation skrivs ut för att sparas i pappersform, är utskriften en överföring enligt 7 kap. 6 § BFL och det ursprungliga materialet i elektronisk form ska sparas i tre år.

Överföring av räkenskapsinformation*Lagtext***7 kap. 6 § BFL**

Ett företag får förstöra sådant material för bevarande av räkenskapsinformation som avses i 1 §, om räkenskapsinformationen på ett betryggande sätt överförs till något annat sådant material. Om materialet är sådant som avses i 1 § andra stycket, får det dock förstöras först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. *Lag (2010:1514)*

Allmänt råd

7.6 Överförs räkenskapsinformation enligt 7 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078), ska det säkerställas att sambandet mellan det ursprungliga materialet och bokföringsposten kan följas.

Kommentar

Överföring av räkenskapsinformation kan göras om företaget vill arbeta med eller spara informationen i en annan form än den i vilken informationen togs emot eller upprättades. Bestämmelsen i 7 kap. 6 § BFL innebär att räkenskapsinformation får föras över från ett dokument till ett maskinläsbart medium, t.ex. genom inskanning av en pappersfaktura, eller från ett maskinläsbart medium till ett dokument, t.ex. genom utskrift av en pdf-faktura. Överföring får också göras inom en lagringsform, t.ex. från ett dokument till ett annat eller från en dvd till en hårddisk. För räkenskapsinformation i elektronisk form är 7 kap. 6 § BFL bara tillämplig om informationen överlämnats till företaget på ett lagringsmedium, t.ex. om en elektronisk faktura överlämnas på en dvd. Elektronisk räkenskapsinformation som inte antagit någon fysisk form när den togs emot kan flyttas mellan olika elektroniska lagringsmedier utan att det är fråga om en överföring enligt 7 kap. 6 § BFL, se ovan under rubriken *Räkenskapsinformation i elektronisk form*.

Så länge överföringar görs på ett betryggande sätt, dvs. på sådant sätt att det inte finns någon risk för att informationen förvanskas eller förstörs, får ett obegränsat antal överföringar göras. Det är alltså tillåtet att t.ex. först föra över information från ett dokument till ett maskinläsbart medium och därefter föra över informationen från det maskinläsbara mediet till microfiche. Det ursprungliga materialet, i detta fall dokumentet, ska alltid sparas i tre år, dvs. det får förstöras först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Det slutliga materialet, microfichen, ska sparas under den återstående arkiveringstiden. Däremot finns det inget krav på att det material som används under mellantiden, det maskinläsbara mediet, ska sparas. Bestämmelser om arkivering finns i kapitel 8.

Har räkenskapsinformation överförs, ska det, så länge det ursprungliga materialet finns kvar, gå att hitta det ursprungliga materialet med ledning av det nya materialet och vice versa. Sambandet mellan det ursprungliga materialet, det nya materialet och bokföringsposten ska därför säkerställas. Det kan t.ex. göras genom att ett nummer, tecken eller annan uppgift finns både i det ursprungliga och i det nya materialet. Sambandet kan också säkerställas genom en beskrivning av hur det ursprungliga materialet kan hittas med ledning av det nya materialet och vice versa. En sådan beskrivning av verifieringskedjan ska ingå i företagets systemdokumentation, se punkt 9.7. Även om sambandet säkerställs genom att ett identifieringstecken eller annan uppgift anges både i det ursprungliga och i det nya materialet, kan verifieringskedjan behöva beskrivas i systemdokumentationen.

Väljer företaget att spara det ursprungliga materialet och inte det nya, förutsätter det att det nya materialet inte tillförts obligatoriska uppgifter som en verifikation ska innehålla som det ursprungliga materialet saknar. I annat fall ska även det nya materialet sparas arkiveringstiden ut.

*Varaktighet**Lagtext***7 kap. 2 § första stycket första meningen BFL**

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. ---

--- Lag (2010:1514)

Kommentar

Kravet att lagringsmediet, och därmed räkenskapsinformationen, ska vara varaktig gäller under hela arkiveringstiden. Eftersom mottagen räkenskapsinformation ska sparas i det skick materialet hade när det kom till företaget och egenupprättad räkenskapsinformation i det skick materialet fick när det sammanställdes, gäller varaktighetskravet från och med dessa respektive tidpunkter och fram till och med arkiveringstidens utgång.

För att säkerställa att räkenskapsinformationen uppfyller kravet på varaktighet under hela arkiveringstiden behöver en bedömning göras av lagringsmediets kvalitet och risken för att informationen försvinner eller inte går att läsa under hela arkiveringstiden. Be-

dömningen behöver göras oavsett om räkenskapsinformationen tas emot eller sammanställs och sparas i elektronisk form eller i pappersform. Är lagringsmediets kvalitet sådan att det finns risk att räkenskapsinformationen inte är varaktig under hela arkiveringstiden, måste företaget vidta åtgärder för att säkerställa att informationen är läsbar under hela tiden den ska sparas.

Allmänt råd

7.7 Tar ett företag emot räkenskapsinformation i form av ett dokument som inte uppfyller kravet på varaktighet i 7 kap. 2 § första stycket bokföringslagen (1999:1078), ska företaget överföra räkenskapsinformationen till ett annat dokument, till mikrofilm eller till ett maskinläsbart medium som uppfyller kravet på varaktighet.

Både det ursprungliga dokumentet och det nya materialet ska sparas under hela arkiveringstiden, om inte företaget valt att tillämpa 7 kap. 6 § bokföringslagen (1999:1078) om förstöring efter överföring.

Kommentar

För räkenskapsinformation som tas emot i pappersform innebär kravet på varaktighet att informationen ska vara skriven på sådant papper och med sådan skrift att uppgifterna kan läsas fram till och med arkiveringstidens utgång. Finns det risk för att det inte går, ska räkenskapsinformationen överföras till något annat material, t.ex. ett annat papper, så att uppgifterna blir varaktiga. Bestämmelsen kan t.ex. vara aktuell för kvitton där texten bleknar med tiden.

Enligt 7 kap. 6 § BFL får det ursprungliga materialet förstöras efter tre år (från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades) om räkenskapsinformationen på ett betryggande sätt har överförts till något annat material, se ovan under rubriken *Överföring av räkenskapsinformation* samt kapitel 8.

Kryptering

Allmänt råd

7.8 Räkenskapsinformation får krypteras eller på annat liknande sätt göras oläsbar för den som saknar tillgång till särskild utrustning endast om

- det är motiverat av säkerhetsskäl, och
- informationen omedelbart kan presenteras i klartext.

Är räkenskapsinformation sparad med teknik som företaget inte längre använder, accepteras en viss fördröjning för att få presentationen i klartext enligt b.

Kommentar

Enligt BFL ska räkenskapsinformation alltid vara läsbar. I princip är det därför inte förenligt med BFLs syfte att göra räkenskapsinformation oläsbar för en behörig granskare som saknar särskild utrustning, t.ex. en krypteringsnyckel. Samtidigt kan det finnas skäl för ett företag att kryptera information. Räkenskapsinformation kan t.ex. innefatta information som är känslig ur konkurrenssynpunkt och som inte går att utläsa ur årsredovisningen.

Innan ett företag får kryptera sin räkenskapsinformation ska företaget ta ställning till om det är motiverat av säkerhetsskäl. Det finns ofta starkare skäl för att kryptera räkenskapsinformation som tillhör löpande räkenskapsår än sådan som avser avslutade år. Dekryptering ska göras så snart räkenskapsinformationen inte längre är att anse som känslig, dvs. om krypteringen inte längre är motiverad av säkerhetsskäl.

Det andra villkoret för att få kryptera räkenskapsinformation är att informationen omedelbart kan presenteras i klartext. Företaget behöver i detta sammanhang beakta att det i framtiden kan vara svårt att dekryptera räkenskapsinformationen, t.ex. på grund av teknikutveckling. Om företaget inte kan garantera en omedelbar presentation i klartext, får kryptering inte göras. Innebär t.ex. ett byte av system att äldre räkenskapsinformation inte kommer att kunna dekrypteras, ska dekryptering göras före systembytet. För rä-

kenskapsinformation som är sparad med teknik som företaget inte längre använder men där möjlighet till dekryptering finns accepteras en viss fördröjning för att få presentationen i klartext.

Krypteringsnycklar utgör räkenskapsinformation enligt 1 kap. 2 § första stycket 8 c BFL. Av företagets systemdokumentation ska det framgå hur krypterad räkenskapsinformation kan omvandlas till vanlig läsbar form, se punkt 9.12. Företaget ska på begäran av en behörig granskare ge denne tillgång till den krypterade räkenskapsinformationen i läsbar form.

Punkt 7.8 behandlar kryptering av räkenskapsinformation, t.ex. att ett avtal är krypterat och det därför behövs en krypteringsnyckel för att kunna läsa avtalet. Kryptering som görs i programvara för att informationen inte ska kunna läsas på annat sätt än inifrån programmet omfattas inte av bestämmelsen.

Kapitel 8 – Arkivering av räkenskapsinformation

Inledning

Kommentar

Kapitlet behandlar bl.a. hur och var räkenskapsinformation ska arkiveras samt hur länge informationen ska sparas. Arkiveringsskyldigheten inträder så snart företaget tagit emot eller upprättat räkenskapsinformationen.

Hur ska arkivering ske?

Lagtext

7 kap. 2 § första stycket första och tredje meningarna BFL

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. --- De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

--- Lag (2010:1514)

Arkivering på betryggande sätt

Allmänt råd

8.1 För att arkivering ska anses ske på betryggande sätt enligt 7 kap. 2 § bokföringslagen (1999:1078), ska räkenskapsinformationen förvaras så att den inte riskerar att förstöras eller förkomma.

Kommentar

Arkivering på betryggande sätt innebär bl.a. att informationen förvaras och transporteras på ett sätt som ger ett godtagbart skydd ur brand- och säkerhetssynpunkt.

Vad som är förvaring på betryggande sätt får bedömas utifrån förhållandena i det enskilda fallet och är beroende av både räkenskapsinformationen, företaget och den plats där informationen förvaras. En bedömning måste därför alltid göras av vilka risker det finns för att informationen ska förstöras eller förkomma. Även räkenskapsinformationens betydelse och möjligheterna att återskapa den är faktorer som måste beaktas.

Arkiveringen anses normalt betryggande om förvaringsplatsen inte är mer utsatt för risk för brand, översvämning, stöld eller liknande än andra platser som normalt kan komma ifråga för förvaring av räkenskapsinformation. Ett kontor i en kontorsfastighet eller i en villafastighet är normalt godtagbart som förvaringsplats för merparten av den räkenskapsinformation som förekommer i ett företag. Däremot är i normalfallet en förvaring i en fastighet som inte står under regelbunden uppsikt, t.ex. en fritidsfastighet eller förvaring i ett parkerat fordon, inte godtagbar förvaring.

Något generellt krav på att räkenskapsinformationen ska förvaras i säkerhetsskåp finns inte. Det är tillräckligt att informationen förvaras på ett sätt som en normalt aktsam person förvarar viktiga handlingar.

Finns det förhöjd risk för brand, översvämning, stöld eller liknande, som t.ex. i ett företag med kemisk-teknisk verksamhet som förvarar räkenskapsinformationen i en kontorslokal i anslutning till industrilokalen, krävs ytterligare åtgärder för att räkenskapsinformationen ska anses förvarad på ett betryggande sätt.

För räkenskapsinformation som är av särskild betydelse för att bedöma företaget och som inte går att återskapa samt för information som är nödvändig för åtkomst till annan räkenskapsinformation, t.ex. krypteringsnycklar, är kraven på säkerhet högre. För sådan räkenskapsinformation krävs ytterligare åtgärder för att skydda informationen, även om det inte finns någon förhöjd risk för brand, översvämning, stöld eller liknande. En åtgärd kan vara att låsa in räkenskapsinformationen i ett säkerhetsskåp.

Kravet på betryggande arkivering gäller även under transport av räkenskapsinformation. Även i detta fall måste kraven anpassas efter informationens betydelse och möjligheterna att återskapa den. Normalt är det tillräckligt att räkenskapsinformation skickas med vanlig post. Är informationen av särskild betydelse eller unik måste säkerheten ökas, t.ex. genom att informationen skickas i rekommenderat brev eller med bud.

Särskilt om elektronisk räkenskapsinformation

Allmänt råd

8.2 Räkenskapsinformation som lagras på maskinläsbart medium och som fortfarande används i det löpande bokföringsarbetet ska säkerhetskopieras. Motsvarande gäller räkenskapsinformation som inte längre används i det löpande bokföringsarbetet men som lagras på ett lagringsmedium på vilket det läggs till eller uppdateras data.

Hur ofta räkenskapsinformation som fortfarande används i arbetet ska säkerhetskopieras, får bedömas med hänsyn till förhållandena i det enskilda företaget.

En säkerhetskopia ska förvaras åtskild från den kopierade räkenskapsinformationen.

Kommentar

Det generella kravet på att förvaring och transport ska ske på betryggande sätt gäller även för räkenskapsinformation som lagras på maskinläsbart medium. I riskanalysen för sådan räkenskapsinformation behöver hänsyn också tas till lagringsmediets allmänna kvalitet, dvs. risken för att informationen försvinner eller inte går att läsa, se kapitel 7 under rubriken *Varaktighet*.

Om räkenskapsinformation som inte längre används i det löpande bokföringsarbetet lagras på ett lagringsmedium på vilket det inte läggs till eller uppdateras data, t.ex. en dvd, skiljer sig ofta inte riskbedömningen från den som gäller räkenskapsinformation i pappersform. När arbetet med räkenskapsinformationen har avslutats är risken för att dvd:n förstörs inte större än risken för att ett papper förstörs. De grundläggande kraven på förvaring skiljer sig då heller inte åt.

Det bör dock beaktas att en dvd kan innehålla betydligt större mängd information än ett dokument. Om dvd:n skulle förstöras finns det risk att företaget förlorar en betydligt större mängd information än om ett dokument skulle förstöras. Detta kan även gälla andra elektroniska lagringsmedier, t.ex. en hårddisk.

För elektroniskt lagrad räkenskapsinformation som fortfarande används i arbetet är risken för att informationen förstörs betydligt större. Sådan räkenskapsinformation ska därför säkerhetskopieras regelbundet. Hur ofta det behöver göras beror bl.a. på verksamhetens omfattning och intensitet. I företag med många affärshändelser kan säkerhetskopiering behöva göras varje dag. I mycket små företag med få affärshändelser kan det vara tillräckligt att säkerhetskopiering görs en gång i månaden eller, om den löpande bokföringen har senarelagts enligt punkterna 3.7–3.9, i samband med att bokföringen görs.

Även för elektronisk räkenskapsinformation som inte längre används i det löpande bokföringsarbetet men som lagras på ett lagringsmedium på vilket det läggs till eller uppdateras data, t.ex. en hårddisk, är risken större för att informationen förstörs. Sådan räkenskapsinformation ska därför också säkerhetskopieras.

Överskådlighet, åtkomlighet och ordnat skick

Allmänt råd

8.3 Ett företag ska upprätta en arkivplan om det behövs för att kunna överblicka den arkiverade räkenskapsinformationen. Av arkivplanen ska framgå

- a) vad som arkiverats, och
- b) var det förvaras.

Om det behövs, ska det av arkivplanen även framgå hur arkivet är uppbyggt.

Kommentar

I BFLs krav på överskådlighet, åtkomlighet och ordnat skick ligger att räkenskapsinformationen ska förvaras så att t.ex. revisorer eller myndigheter utan svårighet kan få tillgång till informationen. Sammantagna innebär kraven att en extern granskare inom skälig tid ska kunna hitta det han söker och kunna ta del av den information han funnit.

Ett arkiv behöver inte vara organiserat så att granskaren genast kan hitta all information utan hjälp från företaget. Däremot ska det vara möjligt att omedelbart överblicka arkivets innehåll. I många fall är det därför nödvändigt att ett företag upprättar en arkivplan. Om det finns en arkivplan, ska den ingå i företagets systemdokumentation, se punkt 9.2 d.

Om det behövs, ska det av arkivplanen framgå hur arkivet är uppbyggt. Det kan t.ex. behövas om räkenskapsinformation förvaras på olika platser under arkiveringstiden.

Vad gäller räkenskapsinformation som lagras på maskinläsbar medium kan en beskrivning behövas av hur den elektroniska arkiveringen är organiserad och hur de lagrade uppgifterna kan tas fram i vanlig läsbar form, så att det är möjligt att ta fram informationen under hela arkiveringstiden även om företaget skulle byta hård- eller mjukvara.

I kravet på åtkomlighet ligger att företaget inte får organisera arkiveringen så att det i realiteten inte självt har tillgång till räkenskapsinformationen och därigenom inte heller kan göra det möjligt för andra att få tillgång till den. Förvaras räkenskapsinformation hos företagets redovisningskonsult, hos ett skanningföretag eller hos ett arkiveringsföretag, måste det bokföringsskyldiga företaget säkerställa att det genom avtal eller på annat sätt har tillgång till informationen. Att räkenskapsinformation i dessa fall inte alltid är omedelbart tillgänglig får accepteras.

Ovanstående gäller även företag som använder internetbaserade bokföringsprogram eller andra arkiveringstjänster där räkenskapsinformation förvaras elektroniskt hos annan än företaget. Företaget måste säkerställa, t.ex. genom avtal, att det har tillgång till all räkenskapsinformation, den löpande bokföringen, behandlingshistorik m.m. under hela arkiveringstiden och även efter ett byte av program- eller tjänsteleverantör.

Exempel 8.1 behandlar arkivplan.

Var ska arkivering ske?

Lagtext

7 kap. 2 § första stycket första och tredje meningarna samt andra stycket BFL

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. --- De ska förvaras i Sverige, i ordnat skick och på betryggande och överskådligt sätt.

Maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i den form som anges i 1 § första stycket 1 eller 2 ska hållas tillgängliga i Sverige under hela den tid som anges i första stycket. *Lag (2010:1514)*

Kommentar

Utgångspunkten är att både räkenskapsinformation och maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformation i vanlig läsbar form eller i mikroskrift ska förvaras i Sverige. I vissa situationer och under vissa förutsättningar får räkenskapsinformation, maskinutrustning och system förvaras utomlands, se vidare nedan.

Utomlands förvaring av maskinläsbara medier, maskinutrustning och system

Lagtext

7 kap. 3 a § BFL

Trots bestämmelserna i 2 § får ett företag förvara maskinläsbara medier och hålla maskinutrustning och system tillgängliga i ett annat land inom Europeiska unionen om

1. platsen för förvaring och varje ändring av denna plats anmäls till Skatteverket eller, när det gäller företag som står under Finansinspektionens tillsyn, till Finansinspektionen,
2. företaget på begäran av Skatteverket eller Tullverket medger omedelbar elektronisk åtkomst till räkenskapsinformationen för kontrolländamål under arkiveringstiden, och
3. företaget genom omedelbar utskrift kan ta fram räkenskapsinformationen i Sverige i sådan form som avses i 1 § 1 eller 2.

Första stycket gäller också förvaring i ett land utanför Europeiska unionen med vilket det finns rättsliga instrument om ömsesidigt bistånd med en räckvidd som är likartad med de som föreskrivs i

- rådets direktiv 76/308/EEG av den 15 mars 1976 om ömsesidigt bistånd för indrivning av fordringar uppkomna till följd av verksamhet som utgör en del av finansieringssystemet för Europeiska utvecklings- och garantifonden för jordbruket och av jordbruksavgifter och tullar samt med avseende på mervärdesskatt,
- rådets direktiv 77/799/EEG av den 19 december 1977 om ömsesidigt bistånd av medlemsstaternas behöriga myndigheter på direktbeskattningens område, och
- rådets förordning (EEG) nr 218/92 av den 27 januari 1992 om administrativt samarbete inom området för indirekt beskattning (mervärdesskatt). *Lag (2003:1135)*

Allmänt råd

8.4 Är räkenskapsinformation sparad med teknik som företaget inte längre använder, accepteras en viss fördröjning för att få elektronisk åtkomst och utskrift enligt 7 kap. 3 a § bokföringslagen (1999:1078).

Kommentar

7 kap. 3 a § BFL omfattar all räkenskapsinformation som sparas på maskinläsbara medier. Det innebär att såväl verifierationer som annan räkenskapsinformation i elektronisk form får förvaras i ett annat land så länge de förutsättningar som anges i paragrafen uppfylls. Räkenskapsinformation i pappersform eller i mikroskrift omfattas inte av bestämmelsen. Sådan räkenskapsinformation får aldrig förvaras utanför Sverige, med undantag för verifierationer i pappersform som i vissa fall tillfälligt får förvaras utomlands, se 7 kap. 3 § BFL samt punkterna 8.5 och 8.9.

7 kap. 3 a § BFL gäller både för företag vars bokföring sköts i något annat land och för företag som sköter sin bokföring i Sverige, men sparar räkenskapsinformationen i ett annat land, t.ex. hos ett dotterföretag, ett arkiveringsföretag eller via ett internetbaserat bokföringsprogram. I dessa fall ska företaget bl.a. anmäla platsen för förvaringen till Skatteverket respektive Finansinspektionen.

Exempel 8.2 behandlar gränsdragning mellan arkivering i Sverige och utomlands.

Lagtext

7 kap. 4 § BFL

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket tillåta att ett företag förvarar maskinläsbara medier utomlands även om förutsättningarna enligt 3 a § inte föreligger. I sådana fall får maskinutrustning och system som avses i 2 § andra stycket hållas tillgängliga i samma land. Tillståndet får förenas med villkor och begränsas till viss tid.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn. *Lag (2003:1135)*

Kommentar

7 kap. 4 § BFL är aktuell om man i ett företag vill förvara maskinläsbara medier med räkenskapsinformation i ett land där förvaring inte får ske med stöd av bestämmelserna i 7 kap. 3 a § BFL eller avvika från de villkor som anges i 7 kap. 3 a § första stycket BFL.

Tillfällig förvaring utomlands av verifikationer i pappersform

*Lagtext***7 kap. 3 § BFL**

Om det finns särskilda skäl och är förenligt med god redovisningsssed, får ett dokument som innefattar en verifikation, trots bestämmelserna i 2 §, tillfälligt förvaras utomlands.

Kommentar

Bestämmelserna om tillfällig förvaring utomlands gäller endast verifikationer i pappersform. För förvaring utomlands av verifikationer eller annan räkenskapsinformation i elektronisk form tillämpas i stället 7 kap. 3 a och 4 §§ BFL. För annan räkenskapsinformation i pappersform än verifikationer och för räkenskapsinformation i mikroskrift finns ingen möjlighet till förvaring utomlands.

Dokument som behövs för bokföring m.m.*Allmänt råd*

8.5 Särskilda skäl enligt 7 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078) för tillfällig förvaring utomlands av dokument som innefattar en verifikation finns om dokumentet behövs för hantering, bearbetning eller bokföring i utlandet.

Allmänt råd

8.6 Ett dokument som innefattar en verifikation och som behövs för hantering eller bearbetning i utlandet ska återföras till Sverige så snart dokumentet har tjänat sitt syfte utomlands. Behövs verifikationen för bokföring i utlandet, ska den återföras till Sverige så snart arbetet med den redovisningsperiod i vilken verifikationen har bokförts är avslutat.

Allmänt råd

8.7 Ett dokument som tillfälligt förvaras utomlands med stöd av punkt 8.5 får återföras till Sverige senare än vad som anges i punkt 8.6, dock senast tre månader efter att det fördes ut ur Sverige eller togs emot utomlands för företagets räkning, om

- a) dokumentet förvaras i ett land inom Europeiska unionen eller ett land med vilket det finns rättsliga instrument om ömsesidigt bistånd enligt 7 kap. 3 a § andra stycket bokföringslagen (1999:1078),
- b) det finns uppgift om var dokumentet förvaras,
- c) företaget har omedelbar elektronisk åtkomst till dokumentet, och
- d) dokumentet vid behov omedelbart kan återföras till Sverige.

Allmänt råd

8.8 Ett företag som senarelagt bokföringen enligt någon av punkterna 3.6–3.9 och som avser att tillfälligt förvara ett dokument utomlands med stöd av punkt 8.5, ska i avvaktan på hantering, bearbetning eller bokföring utomlands förvara dokumentet i Sverige.

Kommentar

Punkterna 8.5–8.8 är tillämpliga både när verifikationer i pappersform skickas från Sverige av företaget för t.ex. bokföring utomlands och när de tas emot utomlands för företagets räkning, t.ex. när fakturor skickas direkt till en inskanningscentral eller reseräkning skickas direkt till en granskingscentral i ett annat land.

Exempel på hantering och bearbetning i punkt 8.5 är granskning och inskanning av en verifikation.

När ett dokument som innefattar en verifikation tillfälligt förvaras utomlands för bokföring, är huvudregeln att dokumentet ska återföras så snart arbetet med redovisningsperioden är avslutat. Med redovisningsperiod avses en kalendermånad eller en liknande tidsperiod, se punkt 1.8. Arbetet med en redovisningsperiod är avslutat när periodens affärshändelser är bokförda samt eventuella avstämningar och rättelser med anledning av avstämningarna är gjorda. När arbetet med en redovisningsperiod avslutas beror på

vilken bestämmelse om tidpunkten för bokföring i kapitel 3 som företaget tillämpar. Tillämpar företaget 5 kap. 2 § första stycket BFL, dvs. bokföringen görs så snart det kan ske, avslutas arbetet med redovisningsperioden normalt några dagar in i efterföljande redovisningsperiod. Senareläggs bokföringen med stöd av punkt 3.7, är arbetet med de redovisningsperioder som ingår i kvartalet avslutat när kvartalets affärshändelser och rättelser är bokförda.

Punkt 8.6 innebär att det inte är tillåtet att förvara handlingen utomlands till dess bokslutsarbetet avslutats. Att på nytt föra ut dokumentet i samband med bokslutsarbetet omfattas inte heller av de särskilda skälen i punkt 8.5. Behövs dokumentet på nytt utomlands får i stället en kopia skickas.

Ett dokument som tillfälligt förvaras utomlands för t.ex. granskning eller inskanning ska återföras så snart dokumentet har tjänat sitt syfte, dvs. så snart granskningen eller skanningen är genomförd.

Enligt punkt 8.7 får ett dokument som behövs utomlands för hantering, bearbetning eller bokföring förvaras utomlands i högst tre månader under de förutsättningar som anges i punkten. Uppgiften om var dokumentet förvaras kan t.ex. framgå av företagets systemdokumentation.

Företag som senarelagt bokföringen enligt bestämmelserna i kapitel 3 får inte förvara dokumenten utomlands i avvaktan på bokföring, se punkt 8.8.

Att sköta det praktiska bokföringsarbetet utomlands är möjligt om företaget kan tillämpa 7 kap. 3 a § BFL om utomlands placerad utrustning. Det är även förenligt med BFL att sköta bokföringsarbetet från terminal utomlands så länge maskinutrustningen är placerad i Sverige.

Exempel 8.2 behandlar gränsdragning mellan arkivering i Sverige och utomlands.

Dokument som behövs för att återkräva skatt m.m.

Allmänt råd

8.9 Särskilda skäl enligt 7 kap. 3 § bokföringslagen (1999:1078) för tillfällig förvaring utomlands av dokument som innefattar en verifikation finns om dokumentet behövs för att kunna återkräva skatt eller av annat skäl behöver uppvisas i original.

Allmänt råd

8.10 När dokument förs ut ur landet med stöd av punkt 8.9 ska företaget spara en kopia av handlingen i Sverige. Av kopian eller på annat sätt ska det framgå

- när originalet skickades,
- vart det skickades, och
- i vilket syfte det skickades.

Allmänt råd

8.11 Ett dokument som förts ut ur landet med stöd av punkt 8.9 ska återföras till Sverige så snart dokumentet har tjänat sitt syfte utomlands.

Kommentar

Den kopia som ska sparas enligt punkt 8.10 kan vara en papperskopia eller en kopia i elektronisk form, t.ex. en inskannad faktura.

Filial utomlands

Lagtext

7 kap. 5 § BFL

Bestämmelserna i 2 § om förvaring i Sverige gäller inte dokument, mikroskrift, maskinläsbara medier, utrustning och system som avser verksamhet som företaget bedriver genom en filial utomlands, om företaget är bokföringsskyldigt i det landet.

Kommentar

Bestämmelsen i 7 kap. 5 § BFL avser endast platsen för förvaring. I övrigt gäller samma regler i BFL och det allmänna rådet för ett svenskt företags filial i utlandet som för den verksamhet som bedrivs i Sverige.

Arkivering vid bokföring för flera verksamheter

*Lagtext***4 kap. 4 § andra stycket BFL**

Trots bestämmelsen i första stycket får ett företag som bedriver flera verksamheter ha en bokföring för varje enskild verksamhet, om det finns särskilda skäl och det är förenligt med god redovisningssed. Företag som avses i 6 kap. 1 § skall i så fall löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i de olika verksamheterna på en gemensam plats. Om företaget bedriver verksamhet på egen hand, skall arkiveringen ske i anslutning till bokföringen för en sådan verksamhet.

Allmänt råd

8.12 Företag som avses i 6 kap. 1 § bokföringslagen (1999:1078) och som inte bedriver någon egen verksamhet utan endast flera verksamheter tillsammans med andra ska förvara uppgifterna om ställning och resultat enligt 4 kap. 4 § andra stycket andra meningen bokföringslagen (1999:1078) åtskilda från de andra verksamheternas bokföring.

Kommentar

I vilka fall ett företag som bedriver flera verksamheter får ha flera separata bokföringar framgår av kapitel 2, se punkterna 2.21–2.22.

I 5 kap. 11 § andra stycket BFL anges att om företaget har flera separata bokföringar, ska det av systemdokumentationen för varje bokföring framgå var uppgifter ur övriga bokföringar kan erhållas, se kapitel 9.

Bestämmelsen i 4 kap. 4 § andra stycket andra meningen BFL gäller företag som är skyldiga att avsluta den löpande bokföringen med en årsredovisning. Sådana företag ska löpande arkivera uppgifter om ställning och resultat i verksamheter med separat bokföring på en gemensam plats. Bedriver företaget både egen verksamhet och verksamhet tillsammans med annan ska uppgifterna samlas och förvaras tillsammans med räkenskapsinformation från den egna bedrivna verksamheten. Om företaget endast bedriver flera verksamheter tillsammans med andra företag, ska uppgifterna samlas och förvaras åtskilda från de andra verksamheternas bokföring.

Kravet på arkivering på gemensam plats gör att det fortlöpande är möjligt att erhålla underlag för en bedömning av företagets samlade verksamhet. En sådan överblick kan t.ex. åstadkommas genom att kopior av bokföringen från den gemensamma verksamheten presenteras i systematisk ordning arkiveras tillsammans med företagets övriga bokföring. Hur ofta kopior av bokföringen från den gemensamma verksamheten behöver bifogas företagets övriga bokföring får avgöras från fall till fall. Bl.a. bör den separata verksamhetens betydelse för bedömningen av företagets samlade verksamhet beaktas.

*Hur länge ska räkenskapsinformationen sparas?**Lagtext***7 kap. 2 § första stycket första och andra meningarna samt andra stycket BFL**

Dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation ska vara varaktiga och lätt åtkomliga. De ska bevaras fram till och med det sjunde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. ---

Maskinutrustning och system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i den form som anges i 1 § första stycket 1 eller 2 ska hållas tillgängliga i Sverige under hela den tid som anges i första stycket. *Lag (2010:1514)*

Kommentar

Bestämmelsen i 7 kap. 2 § andra stycket BFL innebär att företaget under hela arkiveringstiden ska ha tillgång till utrustning och system för att kunna läsa räkenskapsinformationen och presentera den i vanlig läsbar form eller mikroskrift. Det finns dock inget krav på att den utrustning som ursprungligen användes för att spara informationen ska sparas.

För räkenskapsinformation som avser längre tid än ett räkenskapsår, t.ex. avtal eller systemdokumentation, räknas arkiveringstiden från utgången av det sista räkenskapsår som informationen avser.

Även om arkiveringstiden för räkenskapsinformation är sju år enligt BFL kan information behöva sparas längre tid av andra anledningar, t.ex. till följd av preskriptionsregler eller skatteregler avseende försäljning av fastigheter eller aktier eller på grund av regler och avtal inom personalområdet.

*När får material för bevarande av räkenskapsinformation förstöras?**Förstöring efter överföring**Lagtext***7 kap. 6 § BFL**

Ett företag får förstöra sådant material för bevarande av räkenskapsinformation som avses i 1 §, om räkenskapsinformationen på ett betryggande sätt överförs till något annat sådant material. Om materialet är sådant som avses i 1 § andra stycket, får det dock förstöras först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. *Lag (2010:1514)*

Kommentar

Andra meningen i 7 kap. 6 § BFL innebär att företaget de tre första räkenskapsåren inte får förstöra ursprungligt material, dvs. det material som först kom till eller upprättades av företaget. Först från och med det fjärde året efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades får det förstöras. Detta innebär dock inte att överföring av räkenskapsinformation till annat material inte får göras tidigare, utan endast att ursprungsmaterialet ska finnas tillgängligt under de tre första räkenskapsåren.

Material i 7 kap. 6 § BFL omfattar såväl det fysiska material som räkenskapsinformationen är knuten till, t.ex. ett papper eller en dvd, som elektronisk form som inte antagit någon fysisk form. Elektronisk räkenskapsinformation som inte antagit något fysisk form när den kom till eller upprättades av företaget saknar ursprungligt lagringsmedium och sparas därför i elektronisk form.

Överföring av räkenskapsinformation behandlas i kapitel 7.

Efter överföringen ska det material som informationen förts över till sparas under den återstående arkiveringstiden.

*Förstöring efter tillstånd**Lagtext***7 kap. 7 § BFL**

Om det finns särskilda skäl, får Skatteverket för visst fall tillåta att dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara räkenskapsinformation förstörs före utgången av den tid som anges i 2 §.

Tillstånd enligt första stycket ges av Finansinspektionen när det gäller företag som står under inspektionens tillsyn.

Även om ett tillstånd enligt första stycket har meddelats, får dokument, mikroskrift och maskinläsbara medier som används för att bevara information som omfattas av lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. inte förstöras förrän tidigast fem år efter utgången av det kalenderår då räkenskapsåret avslutades. Förstöring får dock ske om informationen bevaras på annat sätt. *Lag (2005:591)*

Vem är ansvarig för arkiveringen?

Lagtext

4 kap. 1 § 3 BFL

Ett företag skall

3. bevara all räkenskapsinformation och sådan utrustning och sådana system som behövs för att presentera räkenskapsinformationen i den form som anges i 7 kap. 1 § 1 eller 2,

--- Lag (2006:874)

Enskilda näringsidkare

Kommentar

I enskild näringsverksamhet är det alltid den fysiska personen som är ansvarig för arkiveringen av företagets räkenskapsinformation, utrustning och system. Om verksamheten överläts, genom köp, byte, gåva eller liknande, behåller den fysiska personen arkiveringsskyldigheten. Överförs räkenskapsinformationen ändå till förvärvaren, måste det i avtal säkerställas att överlåtaren även i fortsättningen kan fullgöra sina skyldigheter mot externa granskare. Överlåtaren kan inte avtala bort ansvaret för arkiveringen.

Upphör näringsverksamheten, kvarstår arkiveringsskyldigheten för räkenskapsinformation, utrustning och system arkiveringstiden ut.

Avlider den enskilde näringsidkaren övertar dödsboet ansvaret för arkiveringen. När dödsboet är skiftat finns inte längre någon som är ansvarig för arkiveringen av räkenskapsinformationen.

En enskild näringsidkare som flyttar utomlands får inte ta med sig räkenskapsinformationen eftersom den enligt 7 kap. 2 § BFL ska förvaras i Sverige. Enligt bestämmelserna i 7 kap. 3 a § BFL finns dock viss möjlighet att förvara maskinläsbara medier, maskinutrustning och system utomlands.

Juridiska personer

Kommentar

I en juridisk person är det den juridiska personen som sådan som är ansvarig för att arkiveringsskyldigheten fullgörs. Den som ytterst bär ansvaret är den fysiska person eller de fysiska personer som är ansvariga för att bokföringsskyldigheten fullgörs. Om det förekommit brister vad gäller arkiveringen kan det, beroende på vad det är som har brustit i företaget, bli aktuellt att ställa styrelse, VD eller den som faktiskt har hanterat arkiveringen till ansvar.

Vid överlåtelse av andelarna i en juridisk person är utgångspunkten att räkenskapsinformationen följer företaget, dvs. den juridiska personen. Vid överlåtelsen är det viktigt att dokumentera vilken räkenskapsinformation som finns och som följer företaget. Om den tidigare ägaren ändå behåller den räkenskapsinformation som avser tiden före överlåtelsen måste företagets tillgång till informationen säkras i avtal, så att företaget även i fortsättningen kan fullgöra sina skyldigheter mot externa granskare. Ett företag kan inte avtala bort ansvaret för arkiveringen.

Vid överlåtelse av företagets verksamhet, så kallad inkrämsöverlåtelse, behåller företaget, dvs. den juridiska person som har överlåtit verksamheten, räkenskapsinformationen.

I t.ex. ideella föreningar och stiftelser kan bokföringsskyldigheten enligt BFL upphöra även om företaget fortsätter sin verksamhet. I det fallet kvarstår arkiveringsskyldigheten för räkenskapsinformation som avser tiden fram till dess bokföringsskyldigheten upphörde. Räkenskapsinformationen ska sparas arkiveringstiden ut.

Avtal om arkivering

Kommentar

Ett företag kan avtala med någon annan, t.ex. ett arkiveringsföretag, ett företag som skannar fakturor eller en redovisningskonsult, att denne ska sköta hela eller delar av arkiveringen. Använder företaget ett internetbaserat bokföringsprogram innebär det ofta att en viss del av arkiveringen sköts av programleverantören.

Ett avtal om arkivering kan aldrig befria det bokföringsskyldiga företaget från ansvaret för arkiveringen. Företaget måste försäkra sig om att arkiveringsreglerna följs och se till att det utan dröjsmål går att få tillgång till all räkenskapsinformation under hela arkiveringstiden.

Likvidation

Allmänt råd

8.13 Har en juridisk person upphört genom likvidation ansvarar

- likvidatorn för räkenskapsinformation som avser en juridisk person som likviderats under medverkan av likvidator, och
- bolagsmännen för räkenskapsinformation som avser ett handelsbolag som likviderats utan likvidator.

Fusion

Kommentar

Vid fusion ansvarar det övertagande företaget för räkenskapsinformation som avser det överlåtande bolaget, se punkt 25 i Bokföringsnämndens allmänna råd om fusion av helägt aktiebolag (BFNAR 1999:1) eller punkt 12 i Bokföringsnämndens allmänna råd om redovisning av fusion (BFNAR 2003:2).

Konkurs

Kommentar

Bestämmelser om ansvaret för arkiveringen för ett företag som är försatt i konkurs finns i 7 kap. 19 och 22 §§ konkurslagen (1987:672). Räkenskapsinformation som avser tiden före konkursen ska efter avslutad konkurs återlämnas till konkursgäldenären, som allmänt är ansvarig för arkiveringen av denna räkenskapsinformation enligt arkiveringsbestämmelserna i BFL. Om det finns hinder mot att återlämna räkenskapsinformationen ska den överlämnas till tillsynsmyndigheten, om inte förvaltaren anser sig behöva bevara räkenskapsinformationen. I praktiken brukar konkursförvaltaren efter avslutad konkurs skicka räkenskapsinformationen till t.ex. ett arkivföretag, där den förvaras under den återstående arkiveringstiden.

Räkenskapsinformation som härrör från konkursboet ska bevaras av konkursförvaltaren, dvs. det är konkursförvaltaren som har ansvaret för arkiveringen av denna räkenskapsinformation.

Utöver bestämmelserna om arkivering i konkurslagen gäller BFLs arkiveringsbestämmelser. Detta innebär t.ex. att det både under och efter en konkurs ska gå att komma åt räkenskapsinformationen samt att det under hela arkiveringstiden ska finnas maskinutrustning och system för att presentera räkenskapsinformationen i vanlig läsbar form.

Ikraftträdande

2013:2

Detta allmänna råd ska tillämpas för det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2013 men får tillämpas för räkenskapsår som inleds tidigare. Ifråga om rättelse av bokföringspost ska dock punkt 2.17 tillämpas först för det räkenskapsår som inleds efter den 31 december 2014 men får tillämpas för räkenskapsår som inleds tidigare.

UTDRAG

SKVFS 2009:3 Användning av kassaregister

Kassaregister och kontrollenhet (5 och 30 §§)

Allmänt

| 5 § har upphävts genom (SKVFS 2013:20).

Förvaring av kassaregister och kontrollenhet

Tid och plats för förvaring

30 § Vid avyttring eller skrotning av ett kassaregister ska dess kontrollenhet bevaras. Kontrollenheten ska i minst tolv månader bevaras på ett betryggande sätt och i sådan miljö som avses i 5 §. Detsamma gäller för en kontrollenhet som bytts ut för att den gått sönder eller om den av något annat skäl har bytts ut.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

2013:20

| Dessa föreskrifter träder i kraft vid utgången av december 2013.

BFN U 87:10 Bokföring i konkurs

Bakgrund

Genom SFS 1987:672 träder en ny konkurslag (KL) i kraft 1988-01-01. Denna lag innehåller flera bestämmelser om bokföring i konkurs. De nya reglerna innebär att förvaltaren i större utsträckning än tidigare skall tillämpa mer utvecklade bokföringsprinciper vid redovisningen av förvaltningen. I detta uttalande anges riktlinjerna för hur dessa regler bör tillämpas för att bokföringen skall stå i överensstämmelse med god redovisningssed (jfr prop. 1986/87:90 s. 170 ff).

Syftet med detta uttalande är att fastställa de grundläggande kraven för bokföring i konkurs. BFN överlämnar åt konkursförvaltarna att utifrån riktlinjerna i detta uttalande på lämpligt sätt verka för en utveckling av god redovisningssed.

Bokföringsskyldigheten för konkursbo regleras i 7 kap. 19 § KL. Huvudregeln är att förvaltaren, oavsett vem som är gäldenär, löpande skall bokföra in- och utbetalningar (kontantbokföring). Kraven är emellertid större vid mer omfattande och komplicerade konkurser samt när gäldenärens rörelse drivs vidare av konkursförvaltaren.

Uttalandet omfattar bokföringen i sådana konkurser som enligt reglerna i KL inte får ske enbart genom kontantbokföring.

BFNs bedömning

Konkursförvaltaren har att i första hand verka för att konkursen ger bästa möjliga ekonomiska resultat för borgenärerna. Syftet med konkursförvaltningen är att snarast möjligt omvandla boets tillgångar till kontanter (jfr 8 kap. 1 § KL) och att betala skulderna med hänsynstagande till bl.a. förmånsrättslagen (1970:979).

Bokföringen i konkurs skall utgöra underlag för kontroll av att tillgångarna inte förstörs eller skingras. Den skall ge en översikt över konkursens gång och ställning samt utgöra underlag för förvaltarens redovisningar och utdelningsförslag. Vidare skall förvaltarens bokföring vara så upplagd att man utifrån denna kan erhålla underlag för bedömning av om konkursboets drift bör fortsättas eller avslutas.

Med hänsyn till den interna kontrollen och behovet av resultatuppföljning i konkurser skall obetalda in- och utgående fakturor som uppkommit under den fortsatta driften tillföras bokföringen. In- och utgående fakturor kan bokföras kontinuerligt på leverantörens respektive kunders konton, i förda förteckningar eller i sidoordnad redovisning (reskontra). Inventering och förteckning av obetalda fakturor skall ske minst vid varje tillfälle som förvaltaren har att avge redovisning till tillsynsmyndigheten.

Betalningsströmmarna skall registreras på ett sådant sätt att de kan hänföras till de olika förmånsrättslagen.

Bokföringen skall i förekommande fall vara upplagd så att den ger erforderligt underlag för fördelning av medel från försäljning av varor som till någon del baseras på råvaror, halvfabrikat eller produkter i arbete som fanns vid konkursutbrottet.

Konkursförvaltarens bokföringsskyldighet innebär att varje konkursbo skall särredovisas. Bokföringen för de olika konkursgäldenärerna får inte sammanföras med förvaltarens egen bokföring. Särredovisning kan ske på olika sätt. Konkursförvaltaren kan sidoordnat med sin egen bokföring lägga upp en separat bokföring för konkursboet, anlita utomstående konsult för konkursboets bokföring eller använda konkursgäldenärens egna bokföringssystem. Verifikationer skall identifieras genom att de åsätts nummer i löpande följd i en eller flera serier separat för varje konkursbo.

REKONSTRUKTÖR- OCH KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIET – REKON

Rekommendation angående bokföring i konkurs

(2007-05-29)

Bakgrund	184
Definitioner	184
1 Löpande bokföring	184
2 Bokföringsprinciper	184
3 Bokföringsmetoder	185
Ställningstagande	185
1 Syften	185
2 Rekommendation	186
3 Redovisning av skatter och avgifter m.m.	187
4 Arkivering	187

Bakgrund

Konkursbon är inte bokföringsskyldiga enligt bokföringslagen (2 kap. 3 §). Bokföringsskyldigheten för konkursbon regleras istället i konkurslagen (7 kap. 19 §). Huvudregeln är att förvaltaren, oavsett vem som är gäldenär, löpande skall bokföra in- och utbetalningar om inte god redovisningssed kräver att bokföringen sker på något annat sätt.

Bokföringsnämnden (BFN) har i sitt uttalande BFN U 87:10 av 1987-11-27 angett riktlinjer för hur dessa regler bör tillämpas för att stå i överensstämmelse med god redovisningssed.

BFN har samtidigt överlämnat åt konkursförvaltarna att utifrån riktlinjerna i detta uttalande på lämpligt sätt verka för en utveckling av god redovisningssed.

Mot bakgrund härav har REKON ansett sig böra anföra följande till vägledning av vad som kan anses vara god redovisningssed vid bokföring i konkurs.

(Denna rekommendation ersätter tidigare rekommendation från 1988-11-21.)

Definitioner

1 Löpande bokföring

Bokföring i konkurs skall ske löpande. Grundläggande beskrivning av löpande bokföring återfinns i 5 kap. 1 § bokföringslagen.

Grundbokföring och huvudbokföring definieras sålunda: "Affärshändelserna skall bokföras så att de kan presenteras i registreringsordning (grundbokföring) och i systematisk ordning (huvudbokföring). Detta skall ske på ett sådant sätt att det är möjligt att kontrollera fullständigheten i bokföringsposterna och överblicka verksamhetens förlopp, ställning och resultat".

Enligt BFNs uttalande skall verifikationer åsättas nummer i löpande följd i en eller flera serier separat för varje konkursbo.

2 Bokföringsprinciper

Bokföringslagen bygger på principen om bokföringsmässiga grunder. Denna princip innebär bland annat att man får att få en löpande överblick över rörelsens ställning måste ta hänsyn till obetalda fordringar och skulder samt förändringar av lager.

Som en undantagsregel nämner bokföringslagen kontantprincipen. Enligt denna princip kan bokföring av fordringar och skulder dröja tills betalning sker. Användning av kontantprincipen förutsätter

- att endast ett mindre antal fakturor eller andra handlingar, som tillkännager anspråk på vederlag förekommer,
- att fordringarna eller skulderna enligt dessa verifikationer ej uppgår till avsevärda belopp,

- att verifikationerna för obetalda fordringar och skulder ordnas och förvaras för sig så att betryggande överblick fortlöpande finns över dem, samt
- att användandet av kontantprincipen är förenligt med god redovisningssed.

Kontantprincipen har i 7 kap. 19 § konkurslagen angivits som tillämplig, om inte god redovisningssed kräver att bokföring sker på annat sätt.

3 Bokföringsmetoder

3.1 Metoder för bokföring i konkursbo

Konkursboets bokföring läggs upp som en separat bokföring (särredovisning). Historiskt har förekommit att konkursboets bokföring istället utgjort en integrerad del av konkursförvaltarens egen bokföring (integrerad redovisning).

Särredovisning kan ske på olika sätt. Konkursföretagets egna bokföringssystem kan användas. Konkursförvaltaren kan anlita utomstående konsult för konkursboets redovisning och han kan sidoordnat med sin egen redovisning lägga upp en separat bokföring för konkursboet.

3.2 Metoder för bokföring av fakturor

BFN har i uttalandet ej krävt att i varje konkurs, där bokföring enligt kontantmetoden ej är tillräcklig, in- och utgående fakturor skall bokföras löpande, utan godtagit att inventering och bokföring av utestående kundfordringar sker regelbundet, dock minst vid varje tillfälle som förvaltaren har att avge redovisning till tillsynsmyndigheten. Denna metod innebär följande.

Någon löpande grundbokföring sker inte av obetalda fakturor. Däremot sker löpande bokföring av in- och utgående fakturor. Obetalda fakturor inventeras och förtecknas vid utgången av redovisningsperiod, varvid de samtidigt tillföres den systematiska bokföringen. Vid förtecknandet används särskilda listor för in- respektive utgående fakturor. Påföljande bokföringsperiod inleds med att de obetalda fakturorna bokas bort igen. Därefter sker löpande bokföring av fakturor efter hand som de betalas intill nästkommande inventeringstillfälle. Vid detta tillfälle obetalda fakturor inventeras, förtecknas och tillföres den systematiska bokföringen, varefter påföljande bokföringsperiod återigen inleds med att de bokas bort. De obetalda fakturorna skall hanteras enligt fastställda rutiner. Dessa skall omfatta alla åtgärder som behövs för lämplig förvaring av fakturorna i avvaktan på förtecknande eller betalning och bokföring. Förvaring kan därvid ske enligt fakturornas datering eller i bokstavsordning. Betalda och obetalda fakturor förvaras var för sig. Det är i kontrollhänseende lämpligt att utgående fakturor är försedda med i förväg tryckta nummer eller att de åsätts nummer i en ADB-rutin.

I mera omfattande konkurser med fortsatt drift är det oftast nödvändigt att bokföra fakturor med löpande förteckningar alternativt i en sidoordnad redovisning (reskontra).

Ställningstagande

1 Syften

Konkursförvaltaren har att i första hand verka för att konkursen ger bästa möjliga ekonomiska resultat för borgenärerna. Syftet med konkursförvaltningen är därför att snarast möjligt omvandla konkursboets tillgångar till kontanter och att tillse att utdelningsförslag blir upprättade i enlighet med förmånsrättslagen.

Bokföringen i konkurs skall ge följande underlag för kontroll att tillgångarna inte förstöres eller skingras

- underlag för kontinuerlig uppföljning av resultat och likviditetsflöde vid fortsatt drift,
- översikt över konkursens gång och ställning,
- underlag för förvaltarens redovisningar och utdelningsförslag.

Bokföringen skall vara ett led i den interna kontrollen. Den bör kunna ge styrintformation om huruvida driften skall fortsättas eller avvecklas.

Betalningsströmmarna skall registreras så, att de kan hänföras till de olika förmånsrättsslagen och därmed underlätta möjligheterna till förskottsutdelning. Vidare skall den vid fortsatt drift vid behov ge underlag för värdering av förkovrad egendom. Slutligen skall bokföringen vara underlag för förvaltarens redovisningar och underlätta kontroll av förvaltningen.

2 Rekommendation

En konkursförvaltare har att förvalta konkursbon, där gäldenären kan vara såväl fysisk person utan näringsverksamhet som fysisk eller juridisk person med sådan verksamhet.

Bokföring i konkurs skall ske så att den med egen nummerserie kan särredovisas från konkursförvaltarens egen bokföring.

Vid enklare konkurser där endast ett fåtal transaktioner förekommer kan bokföring ordnas enligt kontantmetoden utan särskild systematisk kontering av in- och utbetalningar.

Denna rekommendation begränsas i fortsättningen till att gälla konkursbon där gäldenären är näringsidkare och där verksamheten fortsätter samt andra konkursbon där antalet transaktioner inte uppgår till endast ett fåtal.

Bokföringen bör vara datoriserad. Konkursföretagets eget bokföringssystem kan användas endast då konkursboets bokföring kan särredovisas i egen nummerserie och då övriga krav på bokföring i konkurs uppfylls.

All löpande bokföring skall utföras såväl kronologiskt som systematiskt. En bokföring, som endast omfattar in- och utbetalningar i kronologisk ordning kan inte uppfylla syftena med bokföring i konkurs. Den mest relevanta systematiken torde kunna uppnås genom användande av en för verksamheten anpassad kontoplan. Affärshändelsen skall

1. hänföras till konto (affärshändelsens art),
2. debiteras alternativt krediteras, och
3. vid behov hänföras till förmånsrättsslag.

Bokföringen skall utgöra underlag för slutredovisning och utdelningsförslag och innehållet i sluthandlingarna bör enkelt kunna härledas ur bokföringen. Upplysningar i sluthandlingarna kan också komplettera bokföringen t.ex. beträffande boets hantering av gäldenärens tillgångar i fall då dessa inte omvandlats till kontanter. Mot denna bakgrund bör bokföringen i normalfallet endast omfatta de gäldenärens medel som faktiskt inflyter till konkursboet samt intäkter och kostnader som uppkommer i konkursboets egen verksamhet. Gäldenärens utestående fordringar tas därför upp i konkursboets bokföring först då de inflyter och annan gäldenärs egendom först då egendomen försäljs eller på annat sätt disponeras av konkursboet.

I konkurser med fortsatt drift bör bokföringsmässiga grunder tillämpas för bokföringen. Den s.k. modifierade kontantprincipen bör undvikas men får ske under förutsättning att ovan under 3.2 anvisad metod för bokföring av fakturor tillämpas beträffande fakturor som utställs av eller inkommer till konkursboet.

Upprättande av periodiskt förda förteckningar bör ske med hänsyn till konkursföretagets interna kontroll och behovet av resultatuppföljning i konkurser, där driften fortsättes.

I en konkurs influtna medel skall insättas på bankräkning separat för respektive konkursgäldenär i enlighet med 7 kap. 18 § konkurslagen.

I den mån så behövs för en riktig fördelning av boets medel enligt förmånsrättsslagen, skall inventeringar och värderingar av omsättningstillgångar utföras och redovisningen utformas så att den värdeförändring som uppkommit under boets fortsatta drift kan utläsas. Värdering bör om möjligt ske enligt vad som gäller för god redovisningssed i allmänhet. Detta krav kan modifieras efter uppgörelse mellan berörda borgenärer.

3 Redovisning av skatter och avgifter m.m.

Bokföringen skall i konkurs vidare vara så upplagd att erforderligt underlag finns för upprättande av skattedeklarationer och kontrolluppgifter till anställda i konkursboet. De särskilda föreskrifter om dokumentation av affärshändelser och bokföring som kan finnas i mervärdesskattelagen, annan skattelagstiftning eller speciell lagstiftning för viss verksamhet skall följas av de konkursbon som är berörda av föreskrifterna.

4 Arkivering

För arkivering gäller 7 kap. 19 och 22 §§ konkurslagen.

REKONSTRUKTÖR- OCH KONKURSFÖRVALTARKOLLEGIET – REKON

Rekommendation angående god förvaltarsed

(2013)

1 Frågan om jäv för konkursförvaltare	188
1.1 Inledning	188
1.2 Jävsfrågans reglering	189
1.3 Analys av jävsregelns innebörd	190
2 Konkursförvaltare och penningtvättslagen	195
2.1 Allmänt om penningtvättslagens tillämplighet	195
2.2 Galdenärens penningtvätt	195
2.3 Tredje mans penningtvätt	196
3 Förvaltarens hörande enligt 7:1–7:3 KL	197
Bilaga 1 Exempel på ”typjäv”	198

Vad avser praxis angående god advokatsed hänvisas till Advokatetik, En praxisgenomgång av Claes Peyron utgiven av Sveriges Advokatsamfund år 2010.

REKON understryker det faktum att ett handlingssätt som är förenligt med denna promemorias uttalanden om god förvaltarsed alltid måste uppfylla även de krav som ställs av god advokatsed. Vidare erinras om att god förvaltarsed kan förändras genom lagstiftning, rättspraxis och REKONs revidering.

1 Frågan om jäv för konkursförvaltare**1.1 Inledning**

Första kapitlet av denna promemoria behandlar innebörden av konkurslagens¹ krav på konkursförvaltare opartiskhet, dvs. frågan om jäv för konkursförvaltare. Kapitlet berör endast betydelsen av jävskravet för konkursförvaltare. Det berör inte eventuella skyldigheter för advokater att avböja uppdrag med hänsyn till Advokatsamfundets jävsregler. Som utgångspunkt torde dock en överträdelse av god förvaltarsed i anledning av jäv med stor sannolikhet även utgöra en överträdelse av Advokatsamfundets regler om god advokatsed i de allra flesta fall.

Jävsfrågans reglering över tiden är av betydelse för att förstå lagstiftarens syfte. Kapitlet innehåller därför en genomgång av frågans reglering med början i den lagstiftning som kom att gälla genom 1979 års reform av konkurslagen (avsnitt 1.2). Därefter analyseras jävsregelns nuvarande innebörd (avsnitt 1.3.1–1.3.3). Avslutningsvis sammanfattas de slutsatser som kan dras från de tidigare avsnitten (avsnitt 1.3.4). Studien är baserad på en genomgång av de mest relevanta förarbetena², rättspraxis³ och litteratur⁴.

Det bör i samband med en diskussion om jävskravet påminnas om att en konkursförvaltare enligt KL även ”skall ha den särskilda insikt och erfarenhet som uppdraget kräver samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget”.⁵ Vid en förfrågan om en konkurs skall den tilltänkte förvaltaren således utöver jävsprövningen även pröva om det är lämpligt att han/hon åtar sig förvaltaruppdraget med hänsyn till de särskilda förhållandena i den aktuella konkursen (exempelvis konkursens omfattning, galdenärens verksamhet samt förvaltarens erfarenheter avseende konkurser av sådant slag). Denna fråga berörs inte närmare i denna promemoria, men den är likväl av samma betydelse som jävsfrågan för förvaltarens beslut om han/hon bör åta sig förvaltaruppdraget.

¹ Konkurslagen (1987:672) (“KL”).

² Prop. 1978/79:105, prop. 1986/87:90 samt prop. 1988/89:31.

³ NJA 1970 s. 193, NJA 1981 s. 764, NJA 1982 s. 900, NJA 2007 s. 471 samt TSA 1985 s. 336.

⁴ *Konkurslagen*, Gösta Waliin m.fl., 2 volymen (Norstedts laghandböcker) och *Konkurs*, Lars Welamson, tredje respektive nionde upplagan.

⁵ 7:1 1 st. KL.

1.2 Jävsfrågans reglering

1.2.1 1979 års reform

Före 1979 års reform utsågs konkursförvaltare av borgenärerna i en konkurs och såväl en borgenär som dennes ombud kunde utses till förvaltare.⁶ Endast ett allmänt lämplighetskrav (avseende bl.a. personliga förhållanden såsom omyndigförklaring, näringsförbudslignande straff, personlig vandel m.m.) gällde för konkursförvaltare.⁷ Genom reformen 1979 begränsades borgenärernas inflytande till en rätt att framföra sina synpunkter på valet av förvaltare till konkursdomaren. En borgenär som inte var nöjd med valet av förvaltare kunde, förutom att överklaga beslutet, även påkalla byte av förvaltare. Konkursförvaltaren gjordes således i hög grad självständig från borgenärerna genom reformen.

Genom reformen infördes även ett krav att en konkursförvaltare skall "åtnjuta borgenärernas förtroende samt även i övrigt vara lämplig för uppdraget".⁸ Enligt dåvarande departementschefen ansågs det följa härav att det i allmänhet var olämpligt att en borgenär eller dennes ombud utsågs till förvaltare i en konkurs, men att så kunde ske i undantagsfall om det endast fanns en borgenär i konkursen eller om samtliga borgenärer godtog den föreslagna förvaltaren.⁹ Det följer vidare av förarbetena att den som stod gäldenären nära eller var beroende av honom, dvs. den som omfattades av konkurslagens närståendebegrepp¹⁰, inte borde utses till förvaltare.⁹ Detta ansågs så självklart att någon uttrycklig reglering därav inte var nödvändig. Vidare ansågs det direkt olämpligt att den som varit bokförare, deklarationsmedhjälpare eller revisor till gäldenären utsågs till förvaltare.¹¹ Vad gäller gäldenärens tidigare rådgivare ansågs dessa allmänt sett olämpliga som förvaltare, bl.a. med hänsyn till att de eventuellt skulle behöva ta ställning till tidigare affärstransaktioner som de själva deltagit i. Det ansågs dock inte uteslutet att den som före konkursen anlitats av gäldenären för att klara upp dennes insolvenssituation skulle kunna utses till förvaltare.¹² Lämpligheten av de personer som tidigare haft ställning som rådgivare till gäldenären fick således bedömas från fall till fall. Av det allmänna lämplighetskravet ansågs även följa att den som var omyndig eller i konkurs inte kunde komma ifråga som förvaltare, varför den tidigare uttryckliga regleringen härmed togs bort.

1.2.2 1987 års reform

Genom 1987 års konkurslag¹³ skedde en genomgripande ändring och modernisering av konkurslagen i dess helhet. Den nya regleringen innebar inga materiella ändringar vad avser frågor om jäv och reglerna rörande tillsättande och entledigande av förvaltare kom att infogas i lagens sjunde kapitel med vissa mindre ändringar.¹⁴ Det kan t.ex. nämnas att det i den nya lagen uttryckligen reglerades att förvaltaren inte bara skulle ha borgenärernas utan även tillsynsmyndighetens förtroende för att vara lämplig. Vidare avskaffades borgenärernas möjlighet att framföra synpunkter på valet av förvaltare innan beslut fattades. Om konkursansökningen gjorts av en borgenär var denna givetvis oförhindrad att föreslå förvaltare. En borgenär kunde även överklaga förvaltarvalet och/eller begära byte av förvaltare.

⁶ 45 § 1970 års KL.

⁷ 45 § 2 st. 1970 års KL. I praxis hade även angivits att advokat som var förordnad offentlig försvarare för en konkursgäldenär i ett brottmål vid konkursutbrottet inte borde utses till förvaltare i konkursen (referens saken) samt att likvidatorer för ett aktiebolag inte borde utses till förvaltare i bolagets konkurs eftersom förvaltningen skulle omfatta en granskning av likvidatorns förvaltning av bolaget (NJA 1970 s. 193).

⁸ 44 § 1979 års KL.

⁹ Prop. 1978/79:105 s. 158.

¹⁰ 29 a § 1979 års KL.

¹¹ Prop. 1978/79:105 s. 159.

¹² Det har senare bekräftats, genom Högsta domstolens avgörande i NJA 1981 s. 764, att ett sådant förhållande som regel inte anses medföra jäv.

¹³ SFS 1987:672.

¹⁴ 7:1–6 1987 års KL.

1.2.3 1989 års lagändring

Genom de ovan beskrivna reformerna har konkursförvaltarens uppgifter blivit mer omfattande och komplexa. Konkursförvaltare är idag t.ex. skyldiga att undersöka möjligheten till återvinning, förekomsten av misstankar om brott mot borgenärerna samt om skäl för näringsförbud kan föreligga. Förvaltaren skall även beakta vad som långsiktigt kan främja sysselsättningen. Konkursförvaltaren har således att beakta andra intressen som inte alltid är helt förenliga med gäldenärens och/eller borgenärernas intressen. Jävsfrågan har därför ökat i betydelse, varför en uttrycklig jävsbestämmelse infördes i konkurslagen år 1989.¹⁵ Enligt den nya regeln skall en konkursförvaltare inte stå ”i ett sådant förhållande till gäldenären, en borgenär eller någon annan att det är ägnat att rubba förtroendet för hans opartiskhet i konkursen”.¹⁶ Jäv skall även anses föreligga om det ”i övrigt finns någon omständighet som medför att förtroendet för förvaltarens opartiskhet kan rubbas”. Enligt dåvarande departementschefen innebar den nya jävsregeln endast en kodifiering av tillämplig rättspraxis. Några materiella ändringar från tidigare reglering avsågs således inte.

En skyldighet för förvaltare att omedelbart underrätta tillsynsmyndigheten (”TSM”) om omständigheter som kan medföra jäv samt en möjlighet att dela förvalterskapet vid jäv som uppdragas under förvaltningen infördes även.¹⁷ Rapporteringsskyldigheten avseende jäv gäller såväl inför förordnandet av en förvaltare som under konkursförvaltningens gång.¹⁸

Av förarbetena framgår att avsikten inte är att jävsregeln skall vara absolut, såsom t.ex. för domare, utan att regeln skall fånga förhållanden som innebär en beaktansvärd risk att förtroendet för förvaltarens opartiskhet påverkas.¹⁹ Av betydelse är således inte bara det faktum att ett förhållande föreligger, utan även om förhållandets karaktär är sådan att det kan befaras att förvaltaren inte förutsättningslöst kan göra de intresseavvägningar som lagen föreskriver.¹⁹ Ett förhållandes karaktär kan således medföra att jäv inte anses föreligga. Enligt förarbetena innebär dock detta inte att en jävig person kan utses till förvaltare med hänvisning till att jävet är av mindre, eller saknar, betydelse.²⁰ Föreligger jäv, dvs. finns det beaktansvärd risk att förtroendet för förvaltarens opartiskhet påverkas, skall den tilltänkte förvaltaren avböja uppdraget. Av förarbetena följer även att förtroendet för förvaltaren inte verkligen måste vara rubbat. Det räcker att det typiskt sett finns en beaktansvärd risk för att så kan vara fallet.²¹

1.3 Analys av jävsregelns innebörd

1.3.1 Förhållandets typ

Vad gäller *förhållandets typ* bör enligt förarbetena, i förhållande till såväl gäldenären som borgenärer, ledning främst hämtas i konkurslagens regel om närstående.²² Som närstående anses sammanfattningsvis den vara som står gäldenären personligen nära bl.a. genom att vara gift med, syskon eller släkting i rätt upp- eller nedstigande led till eller besvägrad med gäldenären.²³ Som närstående till en juridisk person anses sammanfattningsvis den vara som ensamt eller tillsammans med någon honom närstående har en väsentlig gemenskap grundad på andelsrätt eller därmed jämförligt ekonomiskt intresse med den juridiska personen samt den som genom ledande ställning har ett bestämmande inflytande över verksamhet som den juridiska personen bedriver.²⁴ Vad gäl-

¹⁵ SFS 1988:1371.

¹⁶ 7:1 3 st. KL.

¹⁷ 7:2 2 st. KL.

¹⁸ Prop. 1988/89:31 s. 8 f. samt 14.

¹⁹ Prop. 1988/89:31 s. 7.

²⁰ Prop. 1988/89:31 s. 8.

²¹ Prop. 1988/89:31 s. 10.

²² Prop. 1988/89:31 s. 11.

²³ 4:3 1 st. KL.

²⁴ 4:3 2 st. KL.

ler juridiska personer kan således ägarintressen, styrelserepresentation m.m. utgöra grund för jäv avseende såväl gäldenären som borgenärer. Avseende ett närstående förhållande mellan en *gäldenär* och den tilltänkte förvaltaren torde detta i sig räcka för att jäv skall anses föreligga, då förhållandet mellan gäldenären och konkursförvaltaren är mer av ett motsatsförhållande. Förhållanden till gäldenären på annan grund, exempelvis uppdragsförhållande, torde även kräva en analys av förhållandets karaktär. Vad gäller förhållandet till en *borgenär* torde det, med hänsyn till jävskravets kvalificering till förhållanden "ägnade" att rubba förtroendet för förvaltarens opartiskhet, krävas att en analys även görs av förhållandets karaktär. Närstående förhållanden till en borgenär torde dock vara mer graverande än andra typer av förhållanden med en borgenär, då de skapar en direkt intressegemenskap mellan borgenären och förvaltaren. Det kan i samband härmed nämnas att det i förarbetena anges att frågan om förvaltare kan vara styrelseledamot i bank som är borgenär får lösas av praxis med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet.²⁵

Andra förhållanden till gäldenären och borgenärer av betydelse kan vara tidigare och pågående uppdragsförhållande, en beroendeställning t.ex. till en borgenär genom skuld, vänskapsband samt personliga motsättningar. Som tidigare nämnts har i förarbetena angivits att den som varit bokförare, deklarationsmedhjälpare eller revisor för gäldenären inte bör utses till förvaltare.²⁶ Även andra rådgivare till gäldenären kan vara olämpliga som förvaltare om det kan råda tvekan om deras objektivitet, exempelvis om de företrätt gäldenären under en lång tid före konkursutbrottet.²⁶ Det faktum att förvaltaren konsulterats av gäldenären avseende dennes insolvenssituation före konkursen utgör dock, som tidigare nämnts, inte grund för jäv enligt praxis.²⁷ På grund av dessa förhållandens varierande betydelse för uppkomsten av en intressegemenskap och risken för opartiskhet torde det krävas att en analys även görs av förhållandets karaktär.

Jävsproblematiken gör sig huvudsakligen gällande i förhållande till gäldenären och borgenärer. Jäv kan dock även uppkomma på grund av förhållande till annan, t.ex. vid intressekonflikt (pga. återvinningskrav, tvister m.m.) mellan konkursboet och någon förvaltaren regelmässigt biträder samt mellan konkursboet och någon som är intresserad av att köpa hela eller delar av konkursbolagets verksamhet. På grund av dessa förhållandens varierande betydelse för uppkomsten av en intressegemenskap och risken för opartiskhet torde det krävas att en analys även görs av förhållandets karaktär.

Notera även särskilt att även indirekta förhållanden mellan förvaltaren och gäldenären, en borgenär och/eller annan intressent kan ge upphov till jäv. Exempelvis kan det faktum att moderbolaget eller ett dotterbolag till gäldenären, en borgenär eller en annan intressent har ett uppdragsförhållande till förvaltaren innebära jäv beroende på omständigheterna i det enskilda fallet. Vidare kan det faktum att en av gäldenärens, en borgenärs eller annan intressents styrelsemedlemmar och/eller ledande befattningshavare har en motsvarande position i ett bolag till vilket förvaltaren har ett förhållande medföra jäv. En "länk" av förhållanden kan således ge upphov till ett jäv. Ju längre och svagare länken är desto mindre är givetvis risken för att jäv kan anses föreligga.

I samband härmed kan nämnas Svea hovrätts avgörande i RH 1998:21. Målet rörde frågan om entledigande på grund av jäv av en person som tillförordnats som förvaltare i tre konkurser avseende bolag med liknande verksamheter och styrelser. Bolagen försattes i konkurs 1992, 1993 respektive 1997. Det bolag som försattes i konkurs 1997 förvärvade, ca fyra år innan det försattes i konkurs, inkråmet från det bolag som gick i konkurs 1992. Enligt Svea hovrätt utgjorde inte kopplingarna mellan bolagen en risk för att förvaltaren skulle komma att företråda motstridiga intressen och därmed inte stå obunden i förhållande till de olika intressen som kunde uppkomma i de olika konkurserna.

²⁵ Prop. 1988/89:31 s. 12.

²⁶ Prop. 1988/89:31 s. 11.

²⁷ Se NJA 1981 s. 764.

Det bör även nämnas att en tilltänkt förvaltare givetvis "smittas" av eventuella jävsförhållanden som kan föreligga mellan dennes kollegor och parter med intressen i en konkurs, inklusive gäldenären och borgenärer.

1.3.2 Förhållandets karaktär

Borgenärskollektivet utgörs idag sällan av en homogen grupp med i huvudsak liknande intressen pga. förekomsten av allt mer komplexa affärsförhållanden med företagsinteckningar, förmånsrätt, separationskrav m.m. Risken för potentiella konfliktsituationer mellan borgenärerna samt mellan gäldenären och/eller borgenär och andra intressenter i en konkurs har således ökat. Hanteringen av följande förvaltningsfrågor anses bland andra kunna medföra en mer förmånlig behandling av en borgenär om förvaltaren inte är opartisk: förmånsrätt, kvittning för icke-förmånsberättigad fordran, tvistiga fordringar (särskilt med hänsyn till förvaltarens relativa skön i frågan om tvisten skall drivas vidare) samt återvinning (t.ex. av ställd säkerhet eller kvittning före konkurs). En borgenärs eller annan intressents roll och intressen i konkursen är således av betydelse för om en konfliktsituation föreligger och om konkursförvaltarens opartiskhet kan ifrågasättas. Förut-sättningar såsom storleken av en borgenärs fordran, om fordran är förenad med förmånsrätt och borgenärens utsikter att få utdelning i konkursen är därför av betydelse vid bedömningen om jäv föreligger.²⁸ Enligt förarbetena torde t.ex. en förvaltare inte vara förhindrad att fortsätta sitt förvaltningsuppdrag om det under förvaltningen framkommer ett nära förhållande till en borgenär och någon utdelning inte kan förväntas, dvs. i avskrivningsfall (borgenären kan i sådana fall inte särbehandlas ifråga om utdelning).²⁹ I utdelningskonkurer utan bevakning, dvs. där bara borgenärer med förmånsrätt får utdelning, är enligt förarbetena en relation mellan förvaltaren och en borgenär utan förmånsrätt av mindre betydelse.²⁹ Hänsyn kan dock inte endast tas till möjligheten till utdelning. Som nämnts ovan kan konfliktsituationer även uppkomma pga. exempelvis frågor om återvinning, separationsrätt, kvittning, tvister m.m.

Det har även diskuterats om en advokat bör anses jävig därför att han har samma revisor som gäldenären. Med hänsyn till att konkursförvaltaren bland annat har att granska åtgärder vilka involverar gäldenärens revisor torde ett sådant förhållande kunna ge upphov till jäv. Det är dock tveksamt om ett förhållande som sådant ger upphov till jäv. Istället måste förhållandets karaktär, dvs. frågan om det föreligger ett nära (personligt/förtroligt) förhållande mellan förvaltaren och revisorn, bedömas. Endast då ett sådant förhållande föreligger torde det kunna anses föreligga en beaktansvärd risk för att förtroendet för förvaltarens opartiskhet påverkas.³⁰ Av betydelse kan härvid vara om det är fråga om samma person, personer på samma kontor eller samma firma men på olika kontor.

Ett tydligt exempel på den typ av konfliktsituation som kan uppkomma behandlades i Högsta domstolens avgörande i NJA 1982 s. 900. Målet rörde fördelning av upparbetade intäkter av företagsintecknad egendom mellan borgenärer med olika förmånsrätt.³¹ Av domslutet följer att fördelningen bör ske enligt en proportioneringsmetod enligt vilken konkursförvaltaren i stor utsträckning använder sig av skönsmässiga uppskattningar och schabloner. Förvaltaren gavs således ett inte obetydligt inflytande över hur intäkterna skulle fördelas vid utdelningen. Domen används flitigt i förarbeten som exempel på situationer med motstridiga intressen mellan borgenärer, vilka ökat betydelsen av att förvaltaren står fri i möjligaste mån från borgenärerna och andra motstridiga intressen.³²

²⁸ Prop. 1988/89:31 s. 7 f.

²⁹ Prop. 1988/89:31 s. 12.

³⁰ Enligt ett uttalande från Advokatsamfundet strider det inte mot god advokatsed att ta ett förvaltaruppdrag om förvaltaren har samma revisor som konkursgäldenären (referens saknas). Frågan om jäv torde således eventuellt inte vara att bedöma på samma sätt i detta fall enligt konkurslagens och Advokatsamfundets regler.

³¹ Intäkterna hade genererats genom försäljning efter konkursutbrottet av vid konkursutbrottet färdiga varor, varor producerade av råvaror tillgängliga vid konkursutbrottet och varor producerade av råvaror inköpta efter konkursutbrottet.

³² Prop. 1986/87:90 s. 255 f. samt prop. 1988/89:31 s. 5 f.

Betydelsen av ett uppdragsförhållande till gäldenären belyses väl i Svea hovrätts avgörande i RH 1998:83. En advokat hade biträtt ett aktiebolag som ombud i en tvist. Tvisten förliktes med resultat att aktiebolaget betalade 200.000 kronor till en tidigare aktieägare och att aktieägarens rätt till viss lös egendom övergick till bolaget. Nästan fyra år efter förlikningen försattes bolaget i konkurs och advokaten utsågs till konkursförvaltare på förslag av konkursbolagets största borgenär. Svea hovrätt ansåg advokaten jävig med hänsyn huvudsakligen till att: (i) tvistens värde var betydande i förhållande till konkursboets tillgångar och skulder (drygt hälften av tillgångarna respektive nästan en tredjedel av skulderna), (ii) preskriptionsreglerna i konkurslagen avseende vilka åtgärder som kan ligga till grund för brottsmisstanke samt återvinning innebar att advokaten i sin roll som förvaltare var skyldig att granska förhållandena i konkursbolaget under den tid han företrädde detta i den aktuella tvisten³³ samt (iii) att det förekommit förhållanden som förvaltaren borde påpeka (otillbörligt uttagande av lön) som rörde de personer som var bolagets ställföreträdare när advokaten företrädde detta. Det faktum att advokaten faktiskt påtalat dessa förhållanden inom konkursförvaltningen påverkade inte hovrättens inställning. Advokaten entledigades och en ny förvaltare utsågs.

1.3.3 Jäv uppdragade under förvaltningen

Sällan föreligger tillräcklig information för att bedöma risken för jäv i alla hänseenden vid tillsättandet av en förvaltare. Som nämnts tidigare är en förvaltare därför skyldig att *omedelbart* underrätta TSM om omständigheter som kan medföra jäv. En sådan underrättelse skall inte göras först, och endast om, ett jäv konstaterats utan så snart det framkommer omständigheter som får förvaltaren själv att känna tveksamhet om jäv kan föreligga.³⁴

Denna typ av jäv torde sällan röra förhållanden till gäldenären, utan främst förhållanden till borgenärer och/eller tredje man med intressen i konkursen eller gentemot konkursbolaget. Som nämnts ovan kan det under hand framkomma krav på kvittning, tvist om fordran och frågor om förmånsrätters företräde från olika borgenärer. Därutöver kan ”nya” borgenärer framträda under hand. Vidare kan annan än borgenär framträda som intressent i konkursen, t.ex. om det visar sig att konkursbolaget är föremål för en tvist med ett annat bolag, någon gör anspråk på separationsrätt till en tillgång som finns i konkursbolagets besittning, om förvaltaren bedömer att viss åtgärd i konkursbolaget mot tredje man skall återvinnas eller om en tredje man visar intresse av att köpa hela eller delar av konkursbolagets verksamhet. Samma överväganden som diskuterats ovan, gör sig gällande vid bedömningen om det faktiskt är fråga om jäv i dessa fall. Det viktiga är att komma ihåg att frågan om jäv löpande måste utvärderas under förvaltningens gång, särskilt om en ny intressent/motpart framträder.

Som huvudregel skall en jävig förvaltare entledigas från sitt uppdrag.³⁵ Delat förvalterskap bör endast komma i fråga i undantagsfall där jävet bara har betydelse för en mindre väl avgränsad förvaltningsåtgärd, t.ex. att föra konkursboets talan mot tredje man vid en tvist eller en återvinningstalan, och då det är lämpligt med hänsyn till omständigheterna i övrigt, t.ex. tillgångar, skulder och kostnader i konkursen.³⁶ Det faller på domstolen att avgränsa förvaltarens respektive uppdrag i sådant fall.³⁷

Enligt förarbetena kan den omständigheten att en förvaltare inte meddelat TSM om ett uppkommet jäv vara förvaltaren till nackdel vid prövningen av dennes arvode.³⁸ Förvaltaren kan även bli skadeståndskyldig om denne tillfogat konkursboet, konkursborgenär eller gäldenären skada vid sin förvaltning.³⁹

³³ Det förhållandet att relativt lång tid (nästan 4 år) gått sedan förlikningen stadfästes påverkade därför inte hovrättens bedömning.

³⁴ 7:1 4 st. KL. Se även prop. 1988/89:31 s. 14.

³⁵ 7:5–6 KL. Se även prop. 1988/89:31 s. 14.

³⁶ 7:2 2 och 3 st. KL. Se även prop. 1988/89:31 s. 8 f. och 14.

³⁷ 7:2 3 st. KL.

³⁸ Prop. 1988/89:31 s. 15.

³⁹ 17:1 KL.

1.3.4 Sammanfattning

Enligt 7:1 KL är det inte tillräckligt att ett förhållande föreligger för att jäv skall vara för handen. Förhållandet måste även vara ägnat att rubba förtroendet för förvaltarens opartiskhet, dvs. förhållandets karaktär skall vara sådan att det kan befaras att förvaltaren inte förutsättningslöst kan göra de intresseavvägningar som lagen föreskriver.⁴⁰ Förtroendet behöver dock inte *faktiskt* vara rubbat, utan det räcker med att det typiskt sett finns en beaktansvärd *risk* att så kan ske. En löpande allsidig jävsprövning med hänsyn till såväl förhållandets *typ* som *karaktär* är således nödvändig.

Jävsförhållanden för konkursförvaltare kan delas in i olika grupper med hänsyn till aningen typen av förhållande eller den andra personen i förhållandet. I det första fallet kan tre typer särskiljas: s.k. närstående förhållanden, s.k. uppdragsförhållanden och s.k. delikatessförhållanden. *Närståendeförhållanden* torde vara mer graverande än andra förhållanden, och i vissa fall (exempelvis ifråga om ett förhållande med gäldenären) i sig tillräckliga för att jäv skall anses föreligga, då de skapar en direkt intressegemenskap med den andra personen. *Uppdragsförhållanden* skapar oftast "bara" en indirekt intressegemenskap med den andra personen. Styrkan av den intressegemenskap som skapas kan dessutom variera kraftigt med hänsyn till uppdragets innehåll och längd. Uppdragen kan bl.a. avse en sak som är direkt relevant för konkursbolaget eller avse helt andra frågor, de kan vara tillfälliga eller långvariga, och den tid som förlutit sedan uppdraget avslutades kan skilja sig åt betydligt. Vad gäller den sistnämnda skillnaden kan noteras att Svea hovrätt i ett avgörande från 1998 lagt vikt vid att ett uppdragsförhållande mellan en förvaltare och gäldenär låg inom konkurslagens preskriptionstid för bl.a. återvinning m.m., dvs. förvaltarens arbete för gäldenären kunde komma att klandras i konkursen. I målet lades även vikt vid att uppdraget rörde en fråga av stor (ekonomisk) betydelse för bolaget. Denna typ av förhållanden torde kräva en mer ingående analys av såväl förhållandets karaktär som den andra personens roll och intressen i konkursen (se vidare nedan härom). *Delikatessförhållanden* innefattar en stor mängd förhållanden inklusive bl.a. vänskapsband, personliga motsättningar, beroendeställningar, t.ex. på grund av lån m.m. De kommenteras inte närmare i promemorian då de är mycket spridda till sin karaktär och inte utgör kärnan av de förhållanden som jävsregeln är avsedd att omfatta.

Med beaktande av den andra personen i förhållandet kan skillnad göras mellan jävsituationer pga. förhållanden till gäldenären, borgenär och andra intressenter i konkursen (exempelvis en person som kan bli föremål för en återvinningstalan). Det torde oftare vara fråga om att förhållandet i sig ger upphov till jäv vid förhållanden med gäldenären jämfört med förhållanden med en borgenär eller annan intressent. Förhållanden till en borgenär torde som regel kräva en analys av förhållandets karaktär, dvs. borgenärens roll och intressen i konkursen, för att frågan om jäv skall kunna avgöras (se vidare härom nedan). Förhållanden till andra intressenter torde inte vara lika vanliga och torde i de flesta fall endast ge upphov till jävsfrågor avseende särskilda begränsade förvaltningsåtgärder, såsom återvinning. Liksom för borgenärer torde det som regel krävas en analys av förhållandets karaktär, dvs. intressentens roll och intressen i konkursen, för att frågan om jäv skall kunna avgöras.

Det bör även nämnas att även indirekta förhållanden mellan förvaltaren och gäldenären, en borgenär och/eller annan intressent, t.ex. uppdragsförhållande till en borgenärs eller annan intressents moderbolag, kan ge upphov till jäv.

Vid bedömningen av ett förhållandes karaktär bör hänsyn tas till "jävspartens" roll och intressen i konkursen (t.ex. gäldenär, borgenär och/eller annan intressent, fordran med förmånsrätt, kvittningsmöjlighet, risk för återvinning, föremål för en tvist) samt förutsättningarna i övrigt i konkursen (t.ex. avskrivningskonkurs, utdelning till fordringar med förmånsrätt, utdelning även till oprioriterade fordringar). Avgörande för frågan om jäv föreligger är om dessa omständigheter skapar en möjlighet för förvaltaren att behandla

⁴⁰ Som nämnts ovan torde dock vissa förhållanden vara så graverande att de i sig själva ger upphov till en sådan misstanke.

”jävsparter” mer förmånligt jämfört med övriga intressenter i konkursen. Finns det en beaktansvärd risk för att så kan vara fallet kan jäv sannolikt anses föreligga.

Det finns begränsad praxis avseende jäv för förvaltare. Av de avgöranden som finns, samt förarbetena, framgår dock tydligt att det faktum att en förvaltare kan komma att granska en sak som han bistått någon i som regel anses utgöra grund för jäv. Möjligheten att förvaltarens opartiskhet påverkar fördelningen av utdelningsbara medel tycks utgöra den därefter vanligaste grunden för att jäv anses föreligga. En omständighet som inte verkar ha tagits fasta på i de senare fallen är det faktum att konkursförvaltaren endast tar fram ett förslag till utdelning som offentliggörs, med möjlighet till invändningar av intresserade parter, och som skall godkännas av rätten. Det kan tyckas att denna mekanism borde utgöra ett hinder för en förmånlig behandling bl.a. av en borgenärs förmånsrätt eller kvittningsmöjlighet. Mot detta kan dock anföras att det endast är förvaltaren som har all information. Den information som offentliggörs och godkänns är ofta aggregerad på sådan nivå att det är svårt att bedöma riktigheten i alla underliggande överväganden.

Ifråga om mer begränsade jävsituationer, t.ex. kvittning som ofta först kommer upp under förvaltningens gång, är frågan om det inte är mer ändamålsenligt att en opartisk förvaltning garanteras genom att förvaltaren, enligt 7:10 KL, får TSMs uttalande om åtgärdens lämplighet istället för att förvaltaren entledigas och/eller att en medförvaltare utses.

Frågan om jäv måste löpande utvärderas under förvaltningens gång. Detta gäller särskilt om en ny intressent/motpart framträder. En förvaltare är skyldig att *omedelbart* underrätta TSM så snart det framkommer omständigheter som gör att förvaltaren känner tveksamhet om jäv kan föreligga.

En sammanställning över vissa ”typjäv” finns i bilaga 1. Givetvis finns det många andra förhållanden och situationer som kan innebära jäv beroende på typ av förhållande, förhållandets karaktär, ”jävsparternas” roll och intressen i konkursen och övriga omständigheter i konkursen enligt redogörelsen ovan.

2 Konkursförvaltare och penningtvättslagen

2.1 Allmänt om penningtvättslagens tillämplighet

Advokater omfattas av lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) när de deltar i finansiella transaktioner eller företagstransaktioner där risken är som störst för att deras tjänster missbrukas i syfte att tvätta pengar som utgör vinning från brottslig verksamhet.

Advokater i sin roll som konkursförvaltare omfattas däremot inte av penningtvättslagen när de fullgör sitt uppdrag i enlighet med konkurslagen och annan lagstiftning. Skulle konkursförvaltare i utövandet av sitt uppdrag gå utöver vad konkurslagen och annan lagstiftning föreskriver kan inte uteslutas att penningtvättslagen blir tillämplig.

I sin roll som konkursförvaltare genomför advokater flera av de transaktioner som skulle ha omfattats av penningtvättslagen om de utfördes av advokater för klients räkning utanför konkursinstitutet, till exempel försäljning av en rörelse eller fastighet. Fråga uppkommer då hur en advokat i sin roll som konkursförvaltare skall agera i situationer där penningtvätt kan misstänkas.

2.2 Gäldenärens penningtvätt

Enligt 7:16 KL är en konkursförvaltare skyldig att anmäla brott som gäldenären misstänks för. Om en konkursförvaltare finner att gäldenären kan misstänkas för något brott som avses i 11 kap. brottsbalken (BrB) skall han enligt 7:16 KL omedelbart underrätta allmän åklagare om det och ange grunden för misstanken. Detsamma gäller om gäldenären har bedrivit näringsverksamhet och det under konkursförvaltningen framkommer att gäldenären kan misstänkas för något annat brott av inte ringa beskaffenhet som har samband med verksamheten.

De grundläggande straffrättsliga bestämmelserna med anknytning till penningtvätt finns i 9:6–7 a BrB (häleri, penninghäleri, häleriförseelse och penninghäleriförseelse).

Av 7:16 KL följer att en konkursförvaltare har att anmäla misstanke om brott om denne misstänker att konkursgäldenären har begått ett brott av inte ringa beskaffenhet, t.ex. häleri eller penninghäleri, i samband med den näringsverksamhet som konkursgäldenären har bedrivit. Konkursförvaltare har således att anmäla misstanke om gäldenärens penningtvätt om denna har skett i samband med den näringsverksamhet som konkursgäldenären har bedrivit.

Enligt ordalydelsen i 7:16 1 st. 2 men. KL är konkursförvaltaren inte skyldig att anmäla misstanke om konkursgäldenärens brott om konkursgäldenären inte har bedrivit näringsverksamhet. Skulle konkursförvaltaren i en sådan situation misstänka konkursgäldenären för brott bör konkursförvaltaren ändå anmäla denna misstanke.

2.3 Tredje mans penningtvätt

Inom ramen för konkursinstitutet genomför konkursförvaltare flera av de transaktioner som skulle ha omfattats av penningtvättslagen om de utfördes av advokater för klients räkning utanför konkursinstitutet. Typexemplet torde vara när konkursförvaltaren har att avyttra egendom som tillhör konkursboet, till exempel en rörelse eller en fastighet.

2.3.1 Konkursförvaltarens försäljning av egendom

Enligt 7:8 KL åligger det konkursförvaltaren att ta tillvara borgenärens gemensamma rätt och bästa samt vidta alla de åtgärder som främjar en förmånlig och snabb avveckling av boet. Här är det ekonomiska utfallet självfallet av stor betydelse. Samtidigt krävs av konkursförvaltaren att denne handhar konkursen på ett sätt som både ur laglig och allmän synvinkel är oantastligt eller åtminstone godtagbart.

Hur skall då konkursförvaltaren agera i en försäljningssituation där en tredje man med högsta budet erbjuder kontant betalning (inte sällan betydande belopp) för den egendom som konkursförvaltaren har att avyttra? I en sådan situation kan ibland penningtvätt misstänkas och konkursförvaltaren ställs då inför den svåra frågan om denne bör avstå från att genomföra affären.

Då konkursförvaltaren skall handha konkursen på ett sätt som både ur laglig och allmän synvinkel är oantastligt eller åtminstone godtagbart, bör konkursförvaltaren i de fall denne *vet* eller *misstänker* att det rör sig om pengar som härrör från brottslig verksamhet inte genomföra affären.

Vanligare torde dock vara situationen när konkursförvaltaren varken vet eller misstänker att pengarna härrör från brottslig verksamhet. Att i en sådan situation neka intressenten att köpa konkurregömdomen är knappast möjligt med hänsyn till konkurslagens skadeståndsregler. Då konkursförvaltare bör undvika att medverka till eller underlätta för penningtvätt bör konkursförvaltaren i denna situation istället uppmana intressenten att betala genom att använda sig av banksystemet. Detta bör konkursförvaltaren göra i de fall det rör sig om efter omständigheterna betydande belopp. Normalt torde 10.000 kronor kunna utgöra ett sådant belopp. På så sätt blir transaktionen föremål för kontroll enligt penningtvättslagen genom den aktuella bankens försorg. I syfte att undvika att konkursinstitutet används för att tvätta pengar bör därför konkursförvaltare i den mån det är möjligt ta på sig mer skyldigheter än de i lag föreskrivna.

3 Förvaltarens hörande enligt 7:1–7:3 KL

I 7:3 KL anges att innan rätten utser förvaltare eller fattar beslut om att flera förvaltare skall finnas skall TSM höras. Vad avser frågan om att utse flera förvaltare eller att dela förvaltningen mellan flera förvaltare tas sådant upp på begäran av TSM, förvaltare, en granskningsman eller en borgenär. TSM och förvaltaren skall höras.

Som huvudprincip gäller att endast en förvaltare skall utses. Endast i undantagsfall kan flera förvaltare utses.

I praktiken kan flera förvaltare utses i följande två situationer. När konkursen är så omfattande att det redan från början står klart att det krävs att flera förvaltare utses. Detta är ovanligt. Den andra situationen då flera förvaltare kan utses kan vara då den utsedde förvaltaren under gång upptäcker en jävssituation. Vid sådant förhållande gäller som huvudprincip att förvaltaren egentligen skall avgå och ersättas av en ojävig förvaltare. Emellertid kan det med hänsyn till förhållandena i konkursen ibland vara olämpligt att entlediga den utsedde förvaltaren på grund av jäv. I en sådan situation kan det utses ytterligare en förvaltare att sköta förvaltningen i en del där den ursprungligen utsedde förvaltaren är jävig. Frågan blir om s.k. delad förvaltning.

Den som utses till förvaltare skall alltid vara ojävig i sitt uppdrags fullgörande.

Den som överväger att åta sig ett uppdrag att vara förvaltare har att pröva två saker; dels sin egen lämplighet för uppdraget, dels huruvida han är jävig. Det är inte avsett att en förvaltare kan vara jävig redan från början och att det samtidigt utses ytterligare en förvaltare att hantera de frågor där förstnämnde förvaltaren är jävig. I en sådan situation skall den som är jävig inte utses till förvaltare överhuvudtaget.

I praktiken ställer det sig på det sättet att det i allmänhet blir den utsedde förvaltaren som begär att ytterligare en förvaltare skall utses på grund av att den först utsedde förvaltaren upptäckt en jävslignande situation. Det åligger förvaltaren enligt 7:1 KL att omedelbart underrätta TSM om omständigheter som kan medföra jäv för honom. Detta stadgande i 7:1 KL syftar även på den situationen att den tilltänkte förvaltaren ännu inte är utsedd men kan vara föreslagen av borgenär eller gäldenär eller tillfrågad av domstolen om vederbörande vill åta sig ett förvaltaruppdrag. Det är inte tillräckligt att efter det någon är utsedd till förvaltare anmäla till TSM att jäv föreligger när detta jäv redan var känt vid tidpunkten för utseendet av förvaltaren.

Som tidigare anförts skall naturligtvis den utsedde förvaltaren även under förvaltningens gång omedelbart anmäla jäv som då uppdragas för att det skall bli möjligt att utse ytterligare en förvaltare att handlägga de frågor i vilka den först utsedde förvaltaren är jävig eller, om jävet är för omfattande avgå som förvaltare.

Hörandet med TSM kan ske formlost per telefon men måste tydligt och klart avse dessa ifrågasvarande situationer angående jäv varom stadgas i 7:1 och 7:3 KL. Det är dock alltid advokatens ansvar att pröva frågan om jäv.

Bilaga 1 Exempel på ”typjäv”

Denna bilaga innehåller en sammanställning över vissa typsituationer som kan innebära jäv. Givetvis finns det många andra förhållanden och situationer som kan innebära jäv beroende på typ av förhållande, förhållandets karaktär, ”jävspartens” roll och intressen i konkursen och övriga omständigheter i konkursen enligt redogörelsen i den härtill hörande promemorian.

Utgångspunkten vid bedömningen nedan har varit om situationen ifråga under några förhållanden kan medföra jäv. I flera av situationerna kan det därför vara så att omständigheterna i det enskilda fallet, exempelvis att någon utdelning inte kan förväntas för prioriterade/oprioriterade fordringar, en oprioriterad fordran eller separationsgods är av ringa värde i förhållande till boets tillgångar och övriga skulder eller att den eventuellt jävsgrundande relationen är av marginell betydelse i konkursen, medför att jäv inte anses föreligga. De situationer där denna typ av bedömning är mest aktuell har markerats med en *.

Några av de nedan nämnda jävsituationerna kan eventuellt ”lösas” genom att en medförvaltare utses enligt 7:2 2 st. KL. Valet mellan att avstå ett uppdrag på grund av jäv eller att begära att en medförvaltare utses beror på jävets omfattning och betydelse samt när i tiden jävet blir känt.

Jäv i förhållande till		Typ av förhållande/situation	Jäv?	Åtgärd
Gäldenären	1.1	Gäldenären är <i>klient</i> med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget
	1.2	<i>Moderbolag och/eller dotterbolag</i> till gäldenären är klient med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget
	1.3	Den tilltänkte förvaltaren är <i>likvidator</i> för gäldenären.	Ja	Avstå uppdraget
	1.4	Den tilltänkte förvaltaren är <i>gift eller närstående</i> till (se stycke 1.3.1 ovan) ledande befattningshavare i gäldenären.	Ja	Avstå uppdraget
	1.5	<i>Styrelseledamot och/eller ledande befattningshavare</i> i gäldenären eller dess moderbolag har motsvarande position i ett klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget
	1.6	Den tilltänkte förvaltaren har en <i>personlig relation</i> till gäldenären och/eller dess ledande befattningshavare.	Ja	Avstå uppdraget
	1.7	Den tilltänkte förvaltaren har <i>bistått</i> gäldenären (endast) med rådgivning avseende <i>insolvenssituationen</i> .	Nej	–

Jäv i förhållande till		Typ av förhållande/situation	Jäv?	Åtgärd
Borgenär	2.1	Borgenär mot vilken <i>återvinnings-talan</i> kan komma att föras är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.2	Borgenär mot vilken en <i>tvist</i> kan komma att föras/fortsätta föras är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.3	Borgenär som hävdar <i>separations-rätt</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.4	Borgenär med <i>betydande fordran med förmånsrätt</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.5	Borgenär som vill <i>kvitta oprioriterad fordran och skuld till konkursbolaget</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.6	Borgenär med <i>tvistig fordran</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.7	<i>Styrelseledamot och/eller ledande befattningshavare</i> i klientföretag eller dess moderbolag har motsvarande position i borgenär med en konkursfordran.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.8	<i>Moderbolag och/eller dotterbolag</i> till borgenär med konkursfordran är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.9	Den tilltänkte förvaltaren är <i>gift eller närstående</i> till (se stycke 1.3.1 ovan) ledande befattningshavare i borgenär med konkursfordran.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	2.10	Den tilltänkte förvaltaren har en <i>personlig relation</i> till borgenär med konkursfordran och/eller dess ledande befattningshavare.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare

Jäv i förhållande till		Typ av förhållande/situation	Jäv?	Åtgärd
<i>Tredje man</i>	3.1	Tredje man mot vilken <i>återvinningstalan</i> kan komma att föras är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.2	Tredje man mot vilken en <i>tvist</i> kan komma att föras/fortsätta föras är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.3	Tredje man som hävdar <i>separationsrätt</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.4	Tredje man som är intresserad av att <i>köpa hela eller delar av konkursbolagets verksamhet</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.5	<i>Styrelseledamot och/eller ledande befattningshavare</i> i klientföretag har motsvarande position i tredje man eller dess moderbolag vilka står i sådant förhållande till konkursboet som omfattas av 3.1–3.4 ovan.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.6	<i>Moderbolag och/eller dotterbolag</i> till tredje man som står i sådant förhållande till konkursboet som omfattas av 3.1–3.4 ovan är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
<i>Revisor</i>	3.7	Gäldenärens <i>revisor</i> är klientföretag med pågående eller nyligen avslutade uppdrag.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.8	Den tilltänkte förvaltaren är <i>gift eller närstående</i> till (se stycke 1.3.1 ovan) gäldenärens revisor.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare
	3.9	Den tilltänkte förvaltaren har en <i>personlig (nära/förtrolig) relation</i> till gäldenärens revisor, t.ex. om förvaltaren, dennes firma eller kollega har samma revisor.	Ja/Nej*	Avstå uppdraget/ Medförvaltare